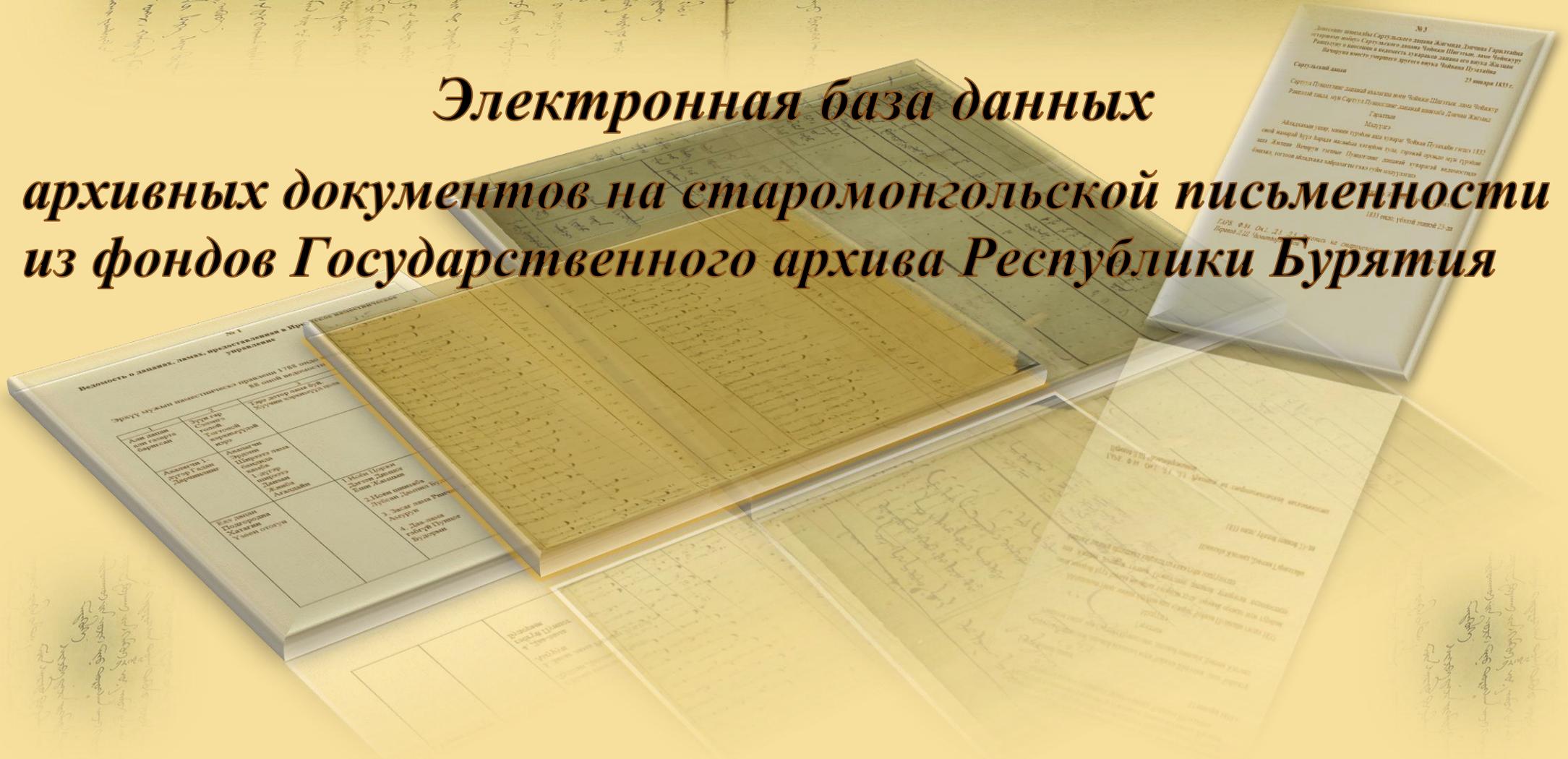

Электронная база данных архивных документов на старомонгольской письменности из фондов Государственного архива Республики Бурятия

№ 1
Меморандум о делах, представленных в Исполнительный комитет

№	Содержание	Исполнитель
1	Дело о...	...
2	Дело о...	...
3	Дело о...	...

№ 3
Делегатом отряда Сургульского даяна Жигалов, Дочина Гарамтайн
Ринчен и вассалов в количестве 10 человек даяна от Чоюктуру
Поздравил в честь смерти друга и вельи Чойкина Пулхайна
23 января 1811 г.

Сургульский даян
Сургуль Пулхайн далай алаши иен Чойкин Шангын далай Чойкиур
Ринчен далай иен Сургуль Пулхайн далай алаши Дочин Жигалов
Гарамтай
Мунгут

Аллахман уур, минн гурим иен Чойкин Пулхайн геген 1811
онд манай хурт бард жажал хурим тун, гурим оронд чун гурим
иш Жигал Чоюктуру геген Пулхайн далай алаши хуримд
бичиг, голон абалдла хиралга гэгэ гэдн мунгутал

1811 онд: 10-дун далай 23-д

Г.Н.С. Ф.И. Ст. 21-д
Борнод. 2.21. Манай далай алаши на оронд

В 2016 году в рамках Государственной программы Республики Бурятия «Сохранение и развитие бурятского языка в Республике Бурятия» Министерство культуры Республики Бурятия в целях обеспечения доступа к архивным документам на старомонгольской письменности инициировало пилотный проект по их выявлению, переводу и созданию электронной базы данных.

В результате анализа фондов Государственного архива РБ, требующих ввода в научный оборот архивных документов на старомонгольской письменности, был выбран фонд 84 «Гусиноозерский/ Тамчинский дацан» с объемом документов 609 ед.хр. за 1788-1929 гг.

Работа по выявлению, переводу и созданию электронной базы данных документов на старомонгольской письменности из фондов Государственного архива Республики Бурятия состояла из последовательных этапов, в результате которых на сайте Государственного архива Республики Бурятия, www.gbu-garb.ru и на главном интернет-портале, аккумулирующем информацию об истории, культуре и искусстве республики, www.soyol.ru были созданы специальные подразделы «Электронная база данных архивных документов на старомонгольской письменности из фондов Государственного архива Республики Бурятия». Пользователям предоставлена возможность увидеть, как общий перечень документов электронной базы, так и получить доступ к электронному образу документа. Электронный образ документа имеет вид совмещенного текста – электронный образ документа на старомонгольской письменности и текст перевода на бурятском языке.

На сегодняшний день выявлено, отобрано и переведено со старомонгольской письменности 170 страниц документов Тамчинского дацана.

ПЕРЕЧЕНЬ особо ценных документов на старомонгольской письменности фонда 84 «Гусиноозерский дацан»

п.п.	Дата документа	Заголовок документа	Поисковые данные	Примечания
	1788 г.			
1	2 января 1788 г.	Ведомость о дацанах, ламах, предоставленная в Иркутское наместническое управление	Ф.84. Оп.1. Д.603. Л.1,1об.	
	1831 г.			
2	1831 г.	Именной список лам Тамчинского дацана по родам за 1831 г.	Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.13, 13об.	
	1833 г.			
3	23 января 1833 г.	Донесение шинзадбы Сартульского дацана Жигмида Дэнчина Гарилтайна «старшему ноёну» Сартульского дацана Чойнжи Шигэтын, ламе Чойнжуру Рампэлуну о внесении в ведомость хуvaraков дацана его внука Жилцан Вачируна вместо умершего другого внука Чойвана Пузахайна	Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.3	
4	Не ранее 15 марта 1833 г.	Рапорт ширетуя Сартульского дацана Чойнжура Рампилуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Данзан Гаван Ишижамцуеву о выборе в комплектные ламы Чойдона Юмуна и Цэдэба Бэгбэхина, о предоставлении списка лам 1832 года через нансо-ламу Жамбала Вачируна	Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.9, 9об.	
	1834 г.			

5	1 января 1834 г.	Рапорт цоржи ламы Ашибагатского (казачьего) полка Гэдуна Динцугина Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири о предоставлении списка лам и хувараков	Ф.84. Оп.1. Д.2. Л.4-4 об.	
6	1 января 1834 г.	Именной список лам и хувараков ведения князя Гантимурова Бэрцинского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.2. Л.39, 39об.	
7	1 января 1834 г.	Именной список лам и хувараков ведения князя Гантимурова Бэрцинского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.2. Л.44	
8	15 января 1834 г.	Отношение ширетуя Дамба Брайбулинг дацана ширетую Сартульского дацана Рампэлуну о предстоящих выборах комплектного ламы вместо умершего даа-ламы Мандусхина	Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.8, 8 об.	
9	28 февраля 1834 г.	Приговор лам и прихожан Тамчинского дацана о выборе Сунбуна Жилцана Санжижабайна комплектным ламой вместо умершего Цэринпэла Дашиина	Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.43	
10	22 мая 1834 г.	Приговор лам и прихожан Цонгольского рода о выборе комплектным ламой Цонгольского полка Гуцэна Доржи Намдусарайна (дворянина) вместо умершего комплектного ламы Иши Санжина	Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.30	
11	3 июня 1834 г.	Прошение комплектного ламы Атаганского полка Ямпила Рабжалуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Чойван Доржи Ишижамцуеву об освобождении его от должности по состоянию здоровья и назначении на его место Балсана Цэбэгуна	Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.42, 42 об.	
12	8 июля 1834 г.	Приговор прихожан Агинского дацана о выборе ширетую дацана Зундую Широу вместо умершего ширетуя Падайна	Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.39	
13	15 августа 1834 г.	Приговор лам и прихожан Хилгантуйского дацана о выборе Жамьяна Гатуба Гундубуна комплектным ламой вместо умершего Гунсэна Ванчину	Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.28.	
14	17 октября 1834 г.	Приговор лам и прихожан Сартульского Гэгэтуйского дацана о выборе комплектным ламой вместо умершего шинзадбы Дэгжин Жигмэд Гармаина его 17-летнего внука Жилцага Очируна	Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.10, 10 об.	
15	7 ноября 1834 г.	Донесение цоржи ламы Цонгольского дацана Гунзэна Дилагуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Данзан Чойван Ишижамцуеву об утверждении выбора комплектным ламой Жамьяна Гатуба Гундубэйина вместо умершего Лувсана Зундую Ванжину	Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.27, 27 об.	
16	20 декабря 1834 г.	Прошение лам Кударинского дацана об утверждении выбора комплектным ламой Ашибагатского полка Аюшаина вместо умершего Нимжила Сабадаина	Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.21	
17	1834 г.	Приговор лам и прихожан Анинского дацана о выборе комплектным даа-ламой галзутского рода Намжила Галдану вместо выбранного шинзадбой Содномпэла Олдосону	Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.52	
	1837 г.			

18	25 августа 1837 г.	Приговор прихожан Цугольского дацана о выборе нансо ламой галзутского рода Гэндуну Рабдану вместо умершего Чоймпола Хуягуна	Ф.84. Оп.1. Д.7. Л.49, 49 об.	
19	27 августа 1837 г.	Подписи к приговору прихожан Цугольского дацана о выборе нансо ламой галзутского рода Гэндуну Рабдану вместо умершего Чоймпола Хуягуна, заверенного выборным Агинской инородной управы Тугулдуром Тобоевым	Ф.84. Оп.1. Д.7. Л.56	
20	1837 г.	Рапорт цоржи ламы Ашибагатского полка Чоймпола Цэбэгуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о запрещении казачьему сотнику Бадме Лумбуну строить сумэ Донжур	Ф.84. Оп.1. Д.8. Л.46, 46 об.	
	1840 г.			
21	22 июля 1840 г.	Рапорт лам Цонгольского дацана Гунцуна Дилэгуна и Тудуба Цэбэгуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о зданиях и имуществе Хилгантуйского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.15. Л.5, 5об., 8	
	1843 г.			
22	Не ранее 3 апреля 1843 г.	Секретный рапорт ширетуя Бургалтайского дацана Рабдану Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о получении предписания о появлении монгольского ламы в ведомстве	Ф.84. Оп.1. Д.40. Л.5, 5об.	
23	16 апреля 1843 г.	Донесение лам Сартульского дацана Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Чойван Доржи Ишижамцуеву об отсутствии сведений о нахождении монгольского ламы с двумя инородческими ламами и калмыцким князем с женой в ведомстве	Ф.84. Оп.1. Д.40. Л.8, 8об.	
24	[1843 г.]	Сопроводительное письмо зайсана Ринчина Банзарагчина об отправке списка 79 душ, причисленных к роду зайсана Андахаяева	Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.5об.	
25	30 ноября 1843 г.	Донесение ширетуя 15 тунгусских родов Тарбагатайского дацана Галсана Жимбаина и цоржи ламы Дэнбуна Баяртаина Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири об исполнении предписания гражданского губернатора Иркутской области о предоставлении списка наследников покойного зайсана Амура Андахаяева	Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.5	
26	[1843 г.]	Отношение атамана Цонгольского полка Пандито Хамбо ламе о возвращении списка	Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.6 об.	
27	1843 г.	Рапорт нансо ламы Бургалтайского дацана Молону Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о предоставлении списка лам и хуvaraков дацана	Ф.84. Оп.1. Д.46. Л.9	
	1844 г.			
28	4 июля 1844 г.	Ведомость о количестве комплектных и некомплектных лам, хуvaraков 13-ти Селенгинских дацанов	Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.10об.	
	1845 г.			

29	22 февраля 1845 г.	Отношение Бурятского атаганского казачьего атамана Дашипэла Цэнгужабуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о содействии в получении патента на вознаграждение потомков зайсана Амура Андахайна или его заверенной копии у комплектного ламы Цэрэмпэла Гэнпэлуна	Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.10, 10об.	
	1846 г.			
30	Октябрь 1846 г.	Именной список внуков зайсана Подгородного рода Амара Андахайна	Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.7, 7об.	
	1847 г.			
31	1 января 1847 г.	Донесение ширетуя Атаганского дацана Чигдаржаба Вампилуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о предоставлении списка лам и хувараков дацана, о сдаче 25 руб. на содержание писарей и 5 руб. учителя Троицкосавской школы	Ф.84. Оп.1. Д.46. Л.15	
32	Июнь 1847 г.	Рапорт ширетуя 15 тунгусских родов Тарбагатайского дацана Галсана Жимбаина и цоржи ламы Дэнбуна Баяртаина Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири о предоставлении списка лам и хувараков дацана, назначении на должность ноёна-ламы Чойвана Сэмюэлуна вместо умершего Галцаба Цэдэну	Ф.84. Оп.1. Д.46. Л.23	
	1850 г.			
33	20 апреля 1850 г.	Именной список потомков тайши Лувсана Окина в Цонгольском инородческом полку	Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.15, 16, 17, 17об., 18	
34	18 мая 1850 г.	Отношение Селенгинской Степной думы Пандито Хамбо ламе о предоставлении копии списка 13 селенгинских дацанов казачьих лам, предоставленных Верхнеудинскому земскому исправнику	Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.3	
35	8 июня 1850 г.	Отношение Селенгинской Степной думы Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири о предоставлении информации по пожертвованиям для духовной миссии	Ф.84. Оп.1. Д.77. Л.20	
36	9 июня 1850 г.	Отношение главного тайши Селенгинской Степной думы Ниндага Ванжина Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о трудностях при предоставлении списка лам по сравнению со списком 1831 г.	Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.11, 11об.	
37	12 июня 1850 г.	Отношение атамана Сартульского казачьего полка цоржи-ламе Гусиноозерского дацана Данзан Жимцу Цэдэндамбаину о срочном предоставлении списка лам по предписанию пограничного пристава	Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.4	
38	1850 г.	Прошение лам Цонгольского дацана Пандито-Хамбо ламе о разъяснении предписания пограничного пристава о предоставлении списка лам	Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.6, 6об.	
39	1850 г.	Отношение Селенгинской Степной думы Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о предоставлении списка лам по родам за 1831 г.	Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.12, 12об.	

	1851 г.			
40	Весна 1851 г.	Дело Цонгольского полка о patente	Ф.84. Оп.1. Д.70. Титульный лист	
41	28 декабря 1851 г.	Отношение Селенгинской Степной думы Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о предоставлении именных списков комплектных лам	Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.1	
42	[1851 г.]	Донесение старосты шоноевского рода Цэрин Бардугина главному тайше 19 родов селенгинских монгол-бурят Нимдагу Вампилуну о своих предках, прибывших из Иркутской губернии и успешно служивших старостами рода, о желании помочь Русской духовной миссии в Китае	Ф.84. Оп.1. Д.77. Л.30, 30об., 31	
	1852 г.			
43	17 апреля 1852 г.	Предписание Пандито Хамбо ламы Восточной Сибири ширетую Цонгольского Хилгантуйского дацана, голове Хутугайну о выборе на должность комплектного засаг ламы Гэндуну Ванжилуна вместо умершего Буянтаина	Ф.84. Оп.1. Д.105. Л.3, 3об.	
44	28 августа 1852 г.	Прошение ширетуя Ульхунского дацана Ширабуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву об утверждении штата дацана	Ф.84. Оп.1. Д.100. Л.3, 3об.	
45	30 ноября 1852 г.	Донесение главного ламы хоринских дацанов Цэвэнэй Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Чойван Доржи Ишижамцуеву об одобрении главным тайшой Хоринской Степной думы Жигдидуном выбора цоржи ламой Чесанского дацана Зундуня Рабдану вместо уволившегося Гонбо Цэцэнтэина	Ф.84. Оп.1. Д.99. Л.70, 70об.	
46	26 декабря 1852 г.	Именной список новорожденных детей цонгольского и харанутского родов	Ф.84. Оп.1. Д.61. Л.5	
47	26 декабря 1852 г.	Именной список родившихся мальчиков цонгольского и харанутского родов	Ф.84. Оп.1. Д.61. Л.5 об.	
48	26 декабря 1852 г.	Именной список родившихся девочек цонгольского и харанутского родов	Ф.84. Оп.1. Д.61. Л.8	
49	Не ранее 1852 г.	Прошение должностных лиц Хоринской Степной думы Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири о проведении разбирательства в отношении неправильного учета лам и их выборов	Ф.84. Оп.1. Д.64. Л.2, 2 об.	
50	Не ранее 1852 г.	Письмо лам Хулунского дацана о сумме денег, собираемых с 13 селенгинских дацанов на компенсацию дорожных расходов ламе Галсану Гомбоину, отправившемуся в Казанскую гимназию вместо Галсана Нихитаина, и сопровождавшему его крещеному Якову Вачируну	Ф.84. Оп.1. Д.108. Л.3, 7	

51	Не ранее 1852 г.	Донесение Пандито Хамбо ламы пограничному приставу 8-й степени о предоставлении списков комплектных и некомплектных лам, ховараков, казачьих и рядовых подростков	Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.2.	
52	Не ранее 1852 г.	Донесение главного тайши Селенгинской Степной думы Ниндага Ванжина Пандито-Хамбо ламе Восточной Сибири с просьбой отправить форму именного списка, запрашиваемого Пограничным правлением	Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.5	
	1853 г.			
53	8 января 1853 г.	Донесение цоржи ламы Хоринского Худунского дацана Дубдана Цэбэгуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Чойван Доржи Ишижамцуеву об освобождении его от должности по состоянию здоровья	Ф.84. Оп.1. Д.116. Л.10, 10об.	
	1856 г.			
54	[1856 г.]	Формулярный список штатных лам Гусиноозерского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.125. Л.7	
55	[1856 г.]	Ведомость о количестве скота, находящегося при Хулунском дацане	Ф.84. Оп.1. Д.158. Л.1об.	
56	1 октября 1856 г.	Донесение лам Цэнгуну и Зандану ширетую Хулунского дацана Цэнгуну Вандану о количестве скота дацана	Ф.84. Оп.1. Д.158. Л.2	
57	1 октября 1856 г.	Ведомость о количестве скота, находящегося при Хулунском дацане	Ф.84. Оп.1. Д.158. Л.2об., 3	
58	25 декабря 1856 г.	Ведомость о количестве скота, находящегося при Хулунском дацане	Ф.84. Оп.1. Д.158. Л.1	
	1857 г.			
59	1857 г.	Акт о количестве скота Хулунского дацана, составленный ламами Цэбэдэну и Цэнгуну	Ф.84. Оп.1. Д.158. Л.4	
60	1857 г.	Именной список жертвователей на строительство нового здания Хулунского дацана с подробным описанием всех предметов дара	Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.1об. титульного листа, 1, 1об., 2	
	1858 г.			
61	1858 г.	Именной список жертвователей на строительство нового здания Хулунского дацана с подробным описанием всех предметов дара	Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.4	
	1859 г.			

62	1 января 1859 г.	Именной список жертвователей на строительство нового здания Хулунского дацана с подробным описанием всех предметов дара	Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.2 об., 3	
63	1859 г.	Именной список жертвователей на строительство нового здания Хулунского дацана с подробным описанием всех предметов дара	Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.5	
64	1859 г.	Именной список жертвователей на строительство нового здания Хулунского дацана с подробным описанием всех предметов дара	Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.5 об.	
	1861 г.			
65	2 марта 1861 г.	Отношение заседателей Селенгинской Степной думы о передаче серебряной медали на Станиславской ленте ширетуя Цолгинского дацана Ринчина Номтоева банди Рабже Дэлигуну под расписку об обязательном вручении адресату и получении от него 7 рублей серебром	Ф.84. Оп.1. Д.193. Л.2	
66	1861 г.	Именной список жертвователей на строительство нового здания Хулунского дацана с подробным описанием всех предметов дара	Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.6, 6об.	
	1863 г.			
67	[1863]	Запрос штабс-капитана Саневского Селенгинской Степной думе о целях и времени проведения обряда «обо», «бумхан» и других религиозных праздников	Ф.84. Оп.1. Д.228. Л.3	
68	[1863]	Ответы лам Хулунского дацана на запрос штабс-капитана Саневского о целях и времени проведения обряда «обо», «бумхан» и других религиозных праздников	Ф.84. Оп.1. Д.228. Л.4, 4об.	
	1865 г.			
69	8 мая 1865 г.	Прошение казака 3-й бригады 5-го полка Базара Ламасхина и.о. Пандито Хамбо ламы Ванчигуну о проведении следствия по ложному обвинению его в краже	Ф.84. Оп.1. Д.570. Л.1, 1об., 11	
70	7 августа 1865 г.	Прошение прихожан Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ванчигуну о проведении разбирательства по неправильному поведению ламы Итэгэлуна	Ф.84. Оп.1. Д.570. Л.2, 2об.	
	1882 г.			
71	1 октября 1882 г.	Прошение ширетуя Туго-Галтайского дацана Шираба Дандаруна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Гомбоину об освобождении его от занимаемой должности по состоянию здоровья	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.3	

72	12 декабря 1882 г.	Донесение ширетуя Туго-Галтайского дацана Жигжидуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Гомбоину о смерти ширетуя дацана Шираба Дандаруна и отправлении свидетельства ширетуя, выданного ему в 1859 г.	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.3об.	
	1883 г.			
73	20 февраля 1883 г.	Донесение ширетуя Сартульского дацана Басилина Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири о приеме банди Цэвэна Буянтуина в дацан и переводе в другой дацан банди Морху Чойвану	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.21, 21об.	
	1884 г.			
74	8 января 1884 г.	Расписка Дамдина Хайдухулын о получении свидетельства бандия Агинского дацана	Ф. 84. Оп.1. Д.582. Л. 12	
75	12 февраля 1884 г.	Донесение ширетуя Эгитуйского дацана Зодбоина о вступлении в должность гэцула Дэнбэрэла Манжаруна и банди Барбуу Бадмына и взятии с них расписки о получении свидетельств	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.13, 13об.	
76	12 февраля 1884 г.	Расписка Барбуу Бадмын о получении свидетельства бандия Эгитуйского дацана	Ф. 84. Оп.1. Д.582. Л. 17	
77	19 февраля 1884 г.	Расписка ламы Эгитуйского дацана Дэнбэрэла Манжаруна о получении свидетельства гэцула	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.16	
78	Не ранее 19 февраля 1884 г.	Клятвенное обещание гэцул ламы при вступлении в должность	Ф. 84. Оп.1. Д.582. Л. 14об.	
79	Не ранее 19 февраля 1884 г.	Клятвенное обещание бандия при вступлении в должность	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.15об.	
80	20 февраля 1884 г.	Расписка Цэвана Буянтуина о переводе его в Сартульский дацан и получении свидетельства о назначении на должность банди	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.22	
81	20 февраля 1884 г.	Клятвенное обещание Цэвана Буянтуина при назначении его на должность банди Сартульского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.23	
82	14 марта 1884 г.	Клятвенное обещание Жамбалдаши Жигжидуна при вступлении в должность банди Тарбагатайского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.28, 28об.	

83	14 марта 1884 г.	Рапорт ширетюя Тарбагатайского дацана Чагдаруна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири о передаче свидетельства банди Жамбалдаши Жигжидуну и получении от него расписки	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.26	
84	14 марта 1884 г.	Расписка Жамбалдаши Жинчидын ширетюю Тарбагатайского дацана Шагдаруну в получении свидетельства о назначении на должность бандия	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.27	
85	20 марта 1884 г.	Донесение ширетюя Цонгольского дацана Намжилуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Гомбоину о назначении в гэцулы Хадасану вместо умершего Цэрэндашина	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.24	
86	11 апреля 1884 г.	Расписка ширетюя Тугно-Галтайского дацана Жигжидуна о получении диплома ширетюя, утвержденного приамурским генерал-губернатором	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.7	
87	11 апреля 1884 г.	Клятвенное обещание ширетюя Тугно-Галтайского дацана Жигжидуна о верном служении Российскому государству и императору и его наследнику	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.6, 6об.	
88	14 апреля 1884 г.	Донесение ширетюя Цолгинского дацана Цэрину Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Гомбоину о вручении диплома ширетюю Тугно-Галтайского дацана Жигжидуну и о получении от него расписки	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.5, 5об.	
89	[1884 г.]	Клятвенное обещание Мэнхэра, гелуна Эгитуйского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.18	
90	1 июня 1884 г.	Прошение бывшего банди Агинского дацана Найданеши Эрдэнина Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири с просьбой разрешить ему отпуск для лечения здоровья	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.29, 29об.	
91	10 июля 1884 г.	Расписка Сэдэба Гунпилдоржын ширетюю Тугно-Галтайского дацана Заяатын о получении свидетельства гелуна	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.36	
92	10 июля 1884 г.	Клятвенное обещание при вступлении в должность гелуна Цэдуба Гунпилдоржин	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.37, 37об.	
93	15 июля 1884 г.	Донесение ширетюя Тугно-Галтайского дацана Заяатын Пандито Хамбо ламе о принятии бандия Сэдэба Гунпилдоржын на должность гелуна	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.35	
94	15 июля 1884 г.	Донесение Бадмадоржи Чагдарын Пандито Хамбо ламе о получении диплома ширетюя Тарбагатайского дацана, подписанного генерал-губернатором Восточной Сибири	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.41	

95	15 июля 1884 г.	Клятвенное обещание Балдан Доржи Шагдарын при вступлении в должность ширетуя Тарбагатайского дацана	Ф. 84. Оп.1. Д.582. Л. 42	
96	1 сентября 1884 г.	Докладная записка ширетуя Ацагатского дацана Намсарайна Пандито Хамбо ламе о передаче 280 вандуев бандию Баршинского дацана Доржи Сүйнжэр Намсарайну	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.51	
97	11 сентября 1884 г.	Донесение ширетуя Цонгольского дацана Цэбэгдэрына Пандито Хамбо ламе о принятии Доржи Пал Бадмын на должность хуварака	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.49	
98	11 сентября 1884 г.	Клятвенное обещание Доржи Пал Бадмын при вступлении в должность хуварака Цонгольского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.50, 50об.	
99	23 сентября 1884 г.	Донесение ширетуя Ацайского дацана Баярына Пандито Хамбо ламе об объявлении Аюше Дэлигуну приказа о назначении на должность гэцула Кыренского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.63	
100	27 сентября 1884 г.	Донесение ширетуя Хужиртайского дацана гелуна Мунхын Пандито Хамбо ламе о вручении Андрею Бадмын свидетельства бандия со взятием у него расписки и клятвенного обещания	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.52	
101	27 сентября 1884 г.	Расписка Андрея Тогмид Бадмын в получении свидетельства бандия Хужиртайского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.53	
102	27 сентября 1884 г.	Клятвенное обещание Андрея Бадмын при вступлении в должность бандия Хужиртайского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.54	
103	29 сентября 1884 г.	Донесение ширетуя Бургултайского дацана Раднын Пандито Хамбо ламе о вручении Дондобу Хонгорын свидетельства бандия со взятием у него расписки в получении свидетельства и клятвенного обещания	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.55	
104	29 сентября 1884 г.	Расписка Дондоба Хонгорын ширетую Бургултайского дацана Раднын в получении свидетельства бандия	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.56	
105	29 сентября 1884 г.	Клятвенное обещание Дондоба Хонгорын при вступлении в должность бандия Бургултайского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.57	
106	1 октября 1884 г.	Расписка Лодон Дэлгэр Ганайн в получении приказа военного губернатора Забайкальской области о назначении бандием Агинского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.61	

107	1 октября 1884 г.	Клятвенное обещание Лодон Дэлгэр Ганайн при вступлении в должность бандия Агинского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.62	
108	Не ранее 2 октября 1884 г.	Донесение ширетуя Анинского дацана Жимбаина Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Гомбоину об отправлении гелуна Найданеши Эрдэнина в Худунский дацан	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.30	
109	6 октября 1884 г.	Донесение ширетуя Баршинского дацана Сэвэгтын (Цэвэнэй) об отправлении Намдаба Балжинтын гелуном Тарбагатайского дацана и о назначении на его место Сэрэн Пунсаг Дашын со взятием от него клятвенного обещания и расписки в получении свидетельства гелуна	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.67, 67об.	
110	6 октября 1884 г.	Расписка Сэрэн Пунсаг Дашин ширетую Баршинского дацана в получении свидетельства гелуна	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.69	
111	30 октября 1884 г.	Расписка Жимид Гапил Сэдэнэй Пандито Хамбо ламе в получении приказа военного губернатора Забайкальской области о назначении в штат Булакского дацана в должности бандия	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.59	
112	2 ноября 1884 г.	Донесение ширетуя Булакского дацана Чигдорын Пандито Хамбо ламе о вручении Цэвэну Дугарай свидетельства гелуна	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.70	
113	2 ноября 1884 г.	Клятвенное обещание Цэвэна Дугарай при вступлении в должность гелуна Булакского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.71, 71об.	
114	2 ноября 1884 г.	Расписка Цэвэна Дугарай ширетую Булакского дацана Чигдорын о получении свидетельства гелуна	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.72	
115	19 ноября 1884 г.	Клятвенное обещание Найдана Еши Эрдэнин при вступлении в должность гелуна Хотонского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.31	
	1885 г.			
116	5 февраля 1885 г.	Расписка Дамдина Хайдабуна в получении свидетельства гелуна Агинского дацана	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.66	
117	22 апреля 1885 г.	Донесение ширетуя Агинского дацана Жигжида Данчиной Пандито Хамбо ламе о вручении приказа военного губернатора Забайкальской области о переводе бандия Дамдина Хайдабуна в гелуны	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.64, 64об.	

118	[1885]	Донесение ширетуя Ацайского дацана Баярын Пандито Хамбо ламе	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.65 об	
119	[1885]	Клятвенное обещание при вступлении в должность гелуна	Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.68	
	1890 г.			
120	8 декабря 1890 г.	Послужной список Хаймчика Будаина, комплектного ламы Хилгантуйского дацана, учителя Троицкосавской русско-монгольской школы	Ф.84. Оп.1. Д.279. Л.3об., 4	

Handwritten Mongolian table with multiple columns and rows of text, likely a historical record or ledger.

№ 1

Ведомость о дацанах, ламах, предоставленная в Иркутское наместническое управление

2 января 1788 г.

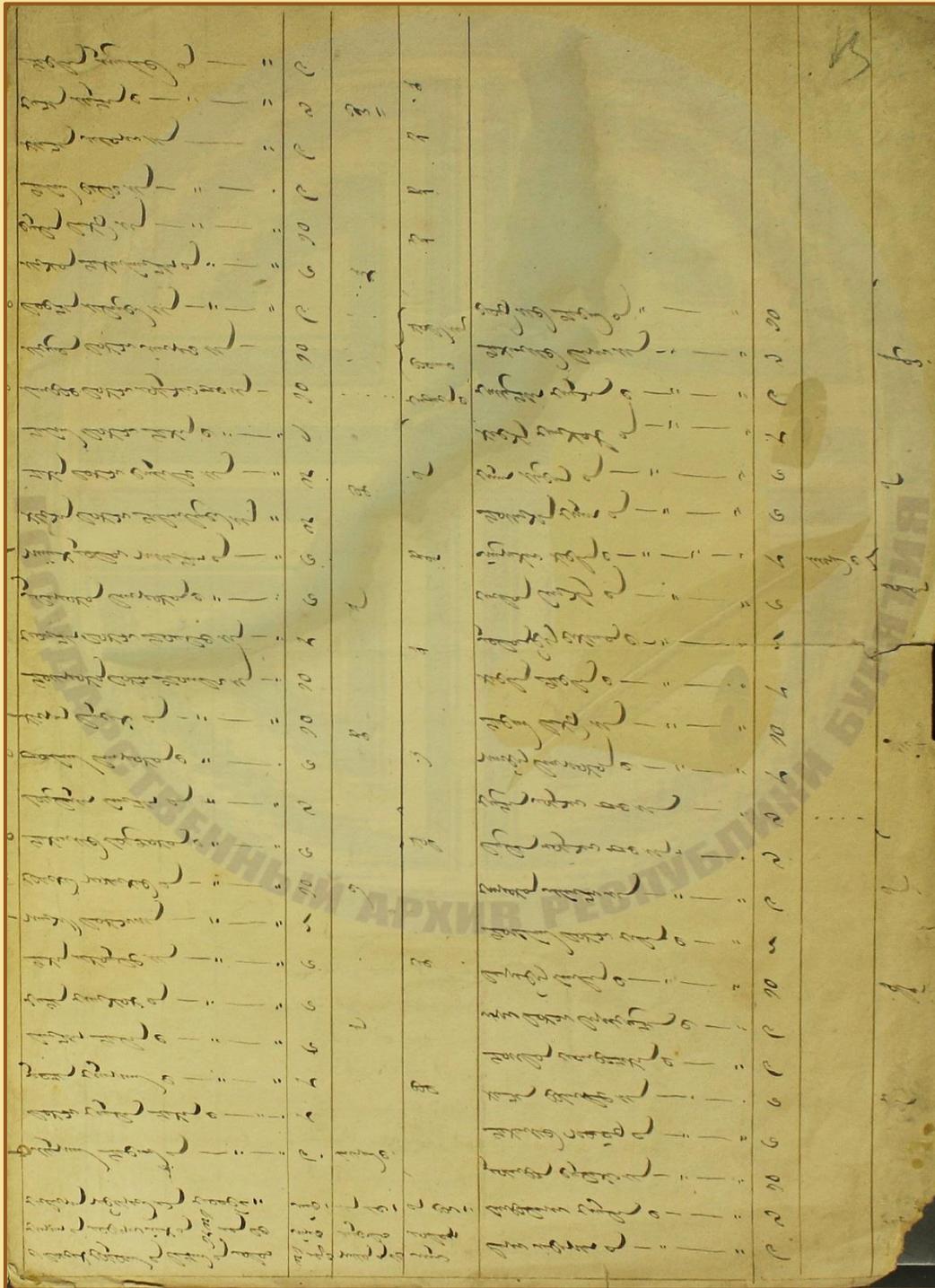
Эрхүү Мужин наместническэ правленид 1788 ондо январин шэнын 2-го эльгэмүй. 88 оной ведомости

1	2	3	4	5	6
Али дацан али газарта баригсан	Эгүн гар Сэлэнгэ голой. Тогтолой хэрхимүүдэй нэрэ	Тэрэ дотор лама буй. Хуучин хэрхимүүд цола	1 дацан гүй-цэд	наса	Отогуудай нэрэ
Ахалагчи 1-дүгэр Гадан Дарчинлинг	Ахалагчи Эрдэни Ширээтэ лама бандида хамба 1-дүгэр ширээтэ Данзан Жинба Агалдайн		1	75	Подгородно отогун
Ехэ дацан Подгородна Хагагин Үсеен отогун	1. ноен Цоржи Дэгзэн Димцог Еши Жамцын		1	13	Подгородно
	2. Ноен шинзаба Лубсан Дампил Будын			63	
	3. Засаг лама Ринчин Зундуй Амурун			61	
	4. Даа-лама гэгбгүй Пунцог Будорын			56	

Продолжение документа № 1

1	2	3	4	5	6
Хүлүн нуурга		нансо лама Гэндэн Даши Ипамжабун	1	46	
Дэргэлэнь		гэбгүй Динзин Гаван	1	15	
4-бага лапан		Еши Жамцын			
бүгэдын		умсад Молом Лубсан Шарахуну	1	53	
		умсад Навандаши Мэгзын	2	37	Хатагин
		нирба Лубсан Норбо Бударини	2	38	
		нирба Даши Дондуб Булгаду	1	37	
		тахилчи Лубсан Пунцог Мүүхэйн	1	40	
		тахилчи Лубсан Рабжай Убатын	2	31	
		дуганчи Лубсан Жамцу Сэчину	2	42	
		Жима Лубсан Самалүрини	1	39	Үсөөн
		Даши Дондуб Бэгбилүн	1	37	
		Чой Даши Мэхнигын	1	52	
		Лубсан Балдан Бахалини	1	35	
88-оний Хабарай эхин сарын 20-ной үдэртэ копи буулгажа Эрхүүгэй хото дээрэнээ этигэлтэ хэлмэршын гарнаа абасан буй					

Handwritten Mongolian document with columns of text and numerical entries, likely a continuation of the document on the right. The text is written in traditional Mongolian script.

№ 2

Именной список лам Тамчинского дацана по родам за 1831 г.

1. Балдан Дармаин	10	албатын катагин
2. Цэвэн Батуин	9	
3. Ринчин Айушпин	9	
4. Гэчин Жылдану	7	
5. Цэбдэн Ламажабун	9	
6. Даши Абшигун	9	
7. Вамбудаши Галдану	7	
8. Лунгбун Балларин	10	
9. Цэринжаб Сономун	6	
10. Ринчин Бунтуин	6	
11. Чойдан Гонгбуцэринчү	9	
12. Ишидоржи Дэшижамцану	9	
13. Дашипэл Вандану	10	
14. Чойсандоржи Гэдэну	5	
15. Хасаран Ивангчин	9	
16. Дамлин Улзэйгун	7	
17. Гэмшэн Улзэйгун	7	
18. Сэнгпэл Дансуруну	8	
19. Цэвэн Дармаин	10	
20. Рабдан Цэбдэну	8	
21. Лодонпил Баригүлү	5	
22. Гэндун Ванжилун	6	
23. Намсарай Рабдану	8	зайсану ху
24. Чойнжил Гэлзгүн	6	албата
25. Халан Жимбалун	6	
26. Рабжил Ганжурун	8	
27. Хаймчиг Халзану	9	
28. Цэрэнжаб Дашиин	7	
29. Бадмажаб Цэбэгүн	10	

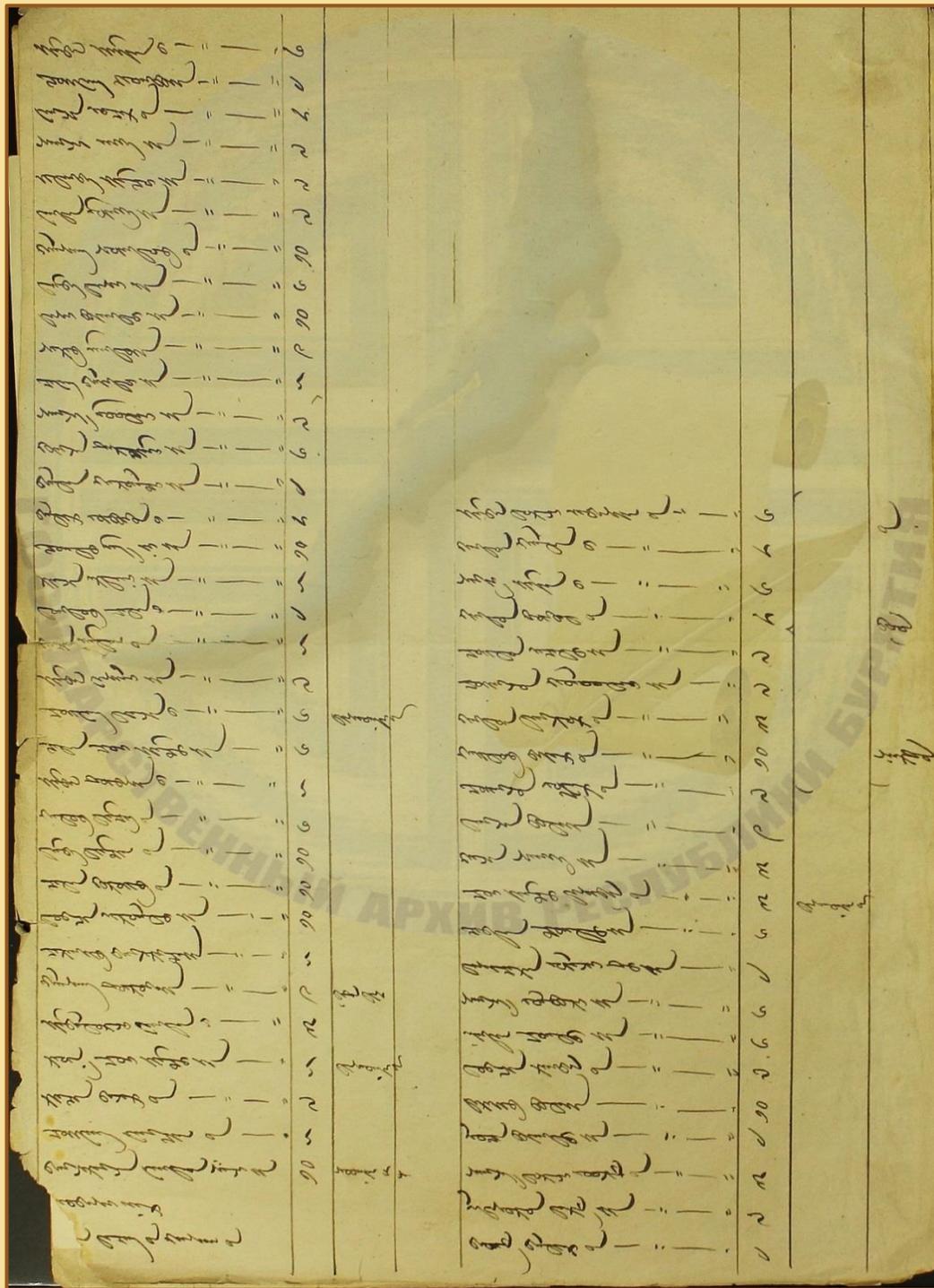
ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.13. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Продолжение документа № 2

1-дүгэр Хүлүнгүн дацангун отог, хасагун убашинарун 1831 онду хэгдэгсэн
списхэнээ хоопи

	Наса	Сайдун юу албата зайсану ху албатын ху	
1. Жилцан Цэбэгүн	9	полгородно отогун	
2. Доржи Галдан Цэринү	8		
3. Лоцан Галсану	8		
4. Ванчиг Цэдэнү	6		
5. Гачин Ганжурун	6		
6. Цэрин Иролтуин	6		
7. Санжа-а Доржиин	5		
8. Гунгэ Сунгрэбүн	10		
9. Цэрэнжаб Иумсүрэвү	6		
10. Юмдэлэг Ванчигүн	7		
11. Туван Дангсүрүнү	6		
12. Ригсэл Дэлгэрүн	10		
13. Чойсүрүн Доржи Цогтуин	10		
14. Гончиг Доржи Цогтуин	8		
15. Лхасүрүнү Дангсүрүнү	6		
16. Сагар Лодой Сайинцагүн	6		
17. Ринчин Доржи Цэдэндамбайн	3		
18. Цэвэн Доржи Цэринү	4		
19. Вамбуу Доржи Үлзэйтуин	10		хатагин
20. Жигмид Доржи Нансонн	10		полгородно
21. Добчен Жаламбанн	9		
22. Жигжид Цэрэнгванчигүн	6	хатагин	

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.13об. Рукопись на старомонгольской
письменности. Перевод Г.Н. Очировой

№ 3

Донесение шинзабды Сартульского дацана Жигмида Дэнчина Гарилтайна «старшему ноёну» Сартульского дацана Чойнжи Шигэтын, ламе Чойнжур Ранпэлуну о внесении в ведомость хуваарков дацана его внука Жилцан Вачируна вместо умершего другого внука Чойвана Пузахайна

23 января 1833 г.

Сартульский дацан

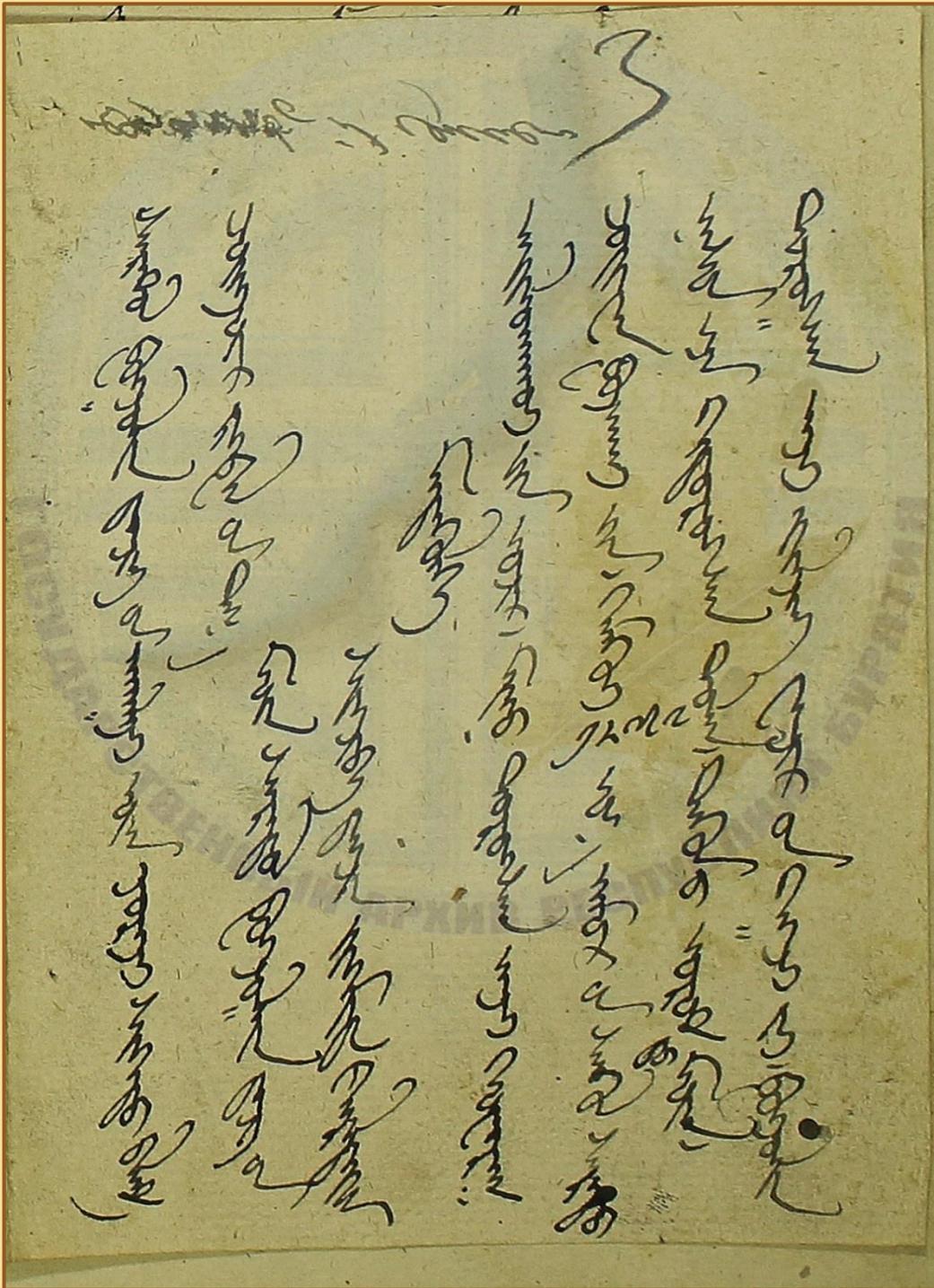
Сартуул Пунцоглинг дацанай ахалагша ноён Чойнжи Шигэтын, лама Чойнжур Ранпэлэй ганда, мүн Сартуул Пунцоглинг дацанай шинзаба Дэнчин Жигмид
Гаралтын
Мэдүүлгэ

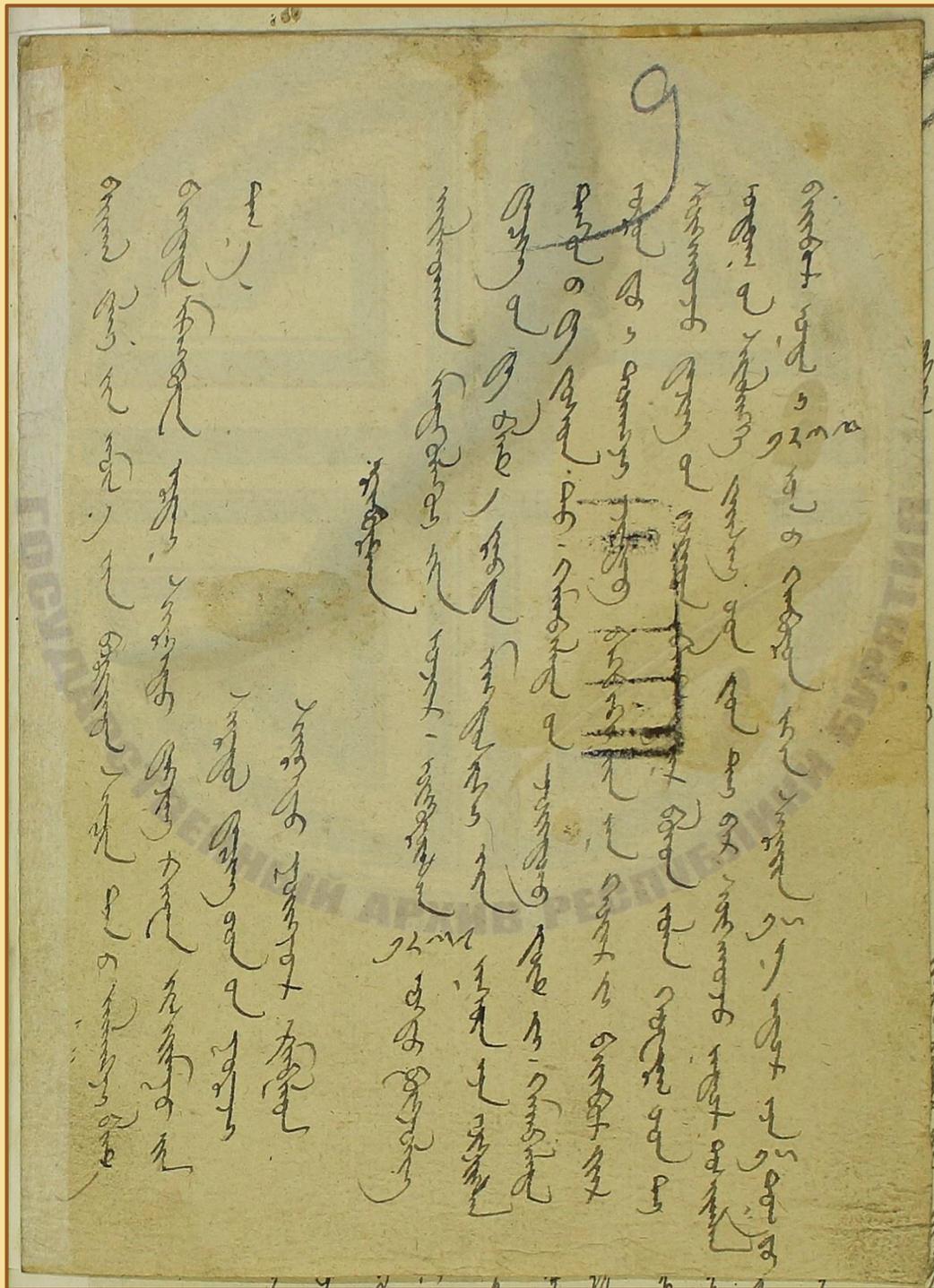
Айладхахын ушар, минни түрэнэн аша хуварар Чойван Пузахайн гэгшэ 1832 оной намарай һүүл нарада насанһаа хэтэрэн тула, тэрэнэй орондо мүн түрэнэн аша Жилцан Вачирун гэгшые Пунцоглинг дацанай хуварагай ведомостидэ бэшэжэ, тогтоон айладжажа хайралагты гэжэ гуйн мэдүүлэгшэ.

Шинзаба Жигмид Дэнчин Гарилтайн

1833 ондо, үбэлэй эхинэй 23-да

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.3. Ручпись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

№ 4

Рапорт ширегуя Сартульского дацана Чойнжура Рампилуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Данзан Гаван Ишижамцуеву о выборе в комплектные ламы Чойдона Юмуна и Цэдэба Бэгбэхина, о предоставлении списка лам 1832 года через нансо-ламу Жамбала Вачируна

Не ранее 15 марта 1833 г.

Сартульский дацан

Байгал далайн урдахи буряад шажантанай ахалагчи лама бандида хамба эрдэни шэрээтэ Данзан Гаван Ишижамцын

Сартуул дацангуудай цоржи шэрээтэ Чойнжор Рампилун

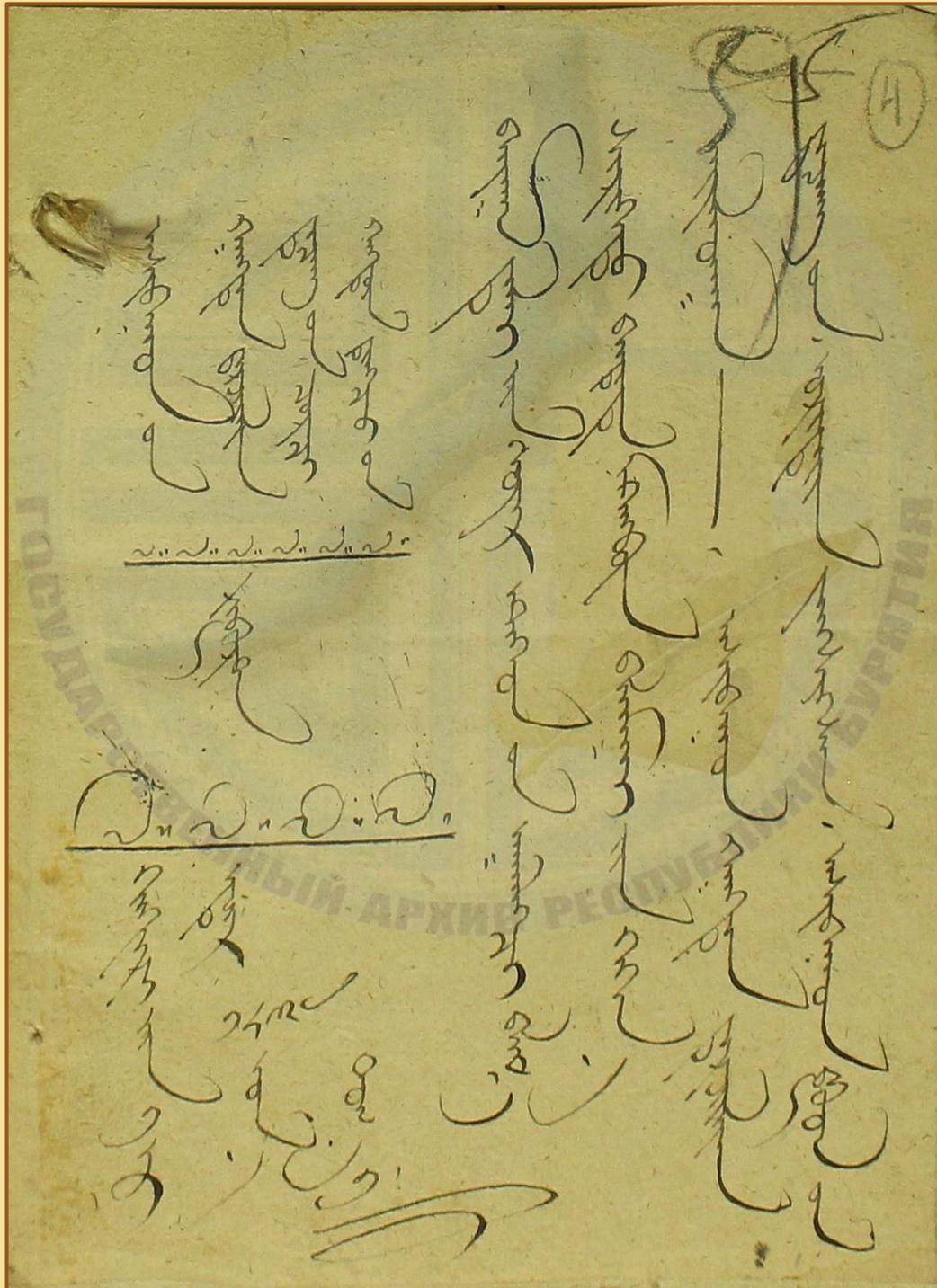
Рапорт

Айладхал мэдүүлхын ушар, үнгэрхэн 1832 ондо Пунцоглинг дацангай даа-лама Рабдан Мэгдүшхиин наһанһаа нүгшээн, тэрэнэй орондо комплектнэ Чойдоной Юмые, комплектнэ дугамчи Цэдэб Бэгбэхин хоёрые выборээр сунгажа, дацанай ламанар болон хуварагуудтай, отогой шүүлингэ, зайсангууд зонтойгоо сунгажа намда гушаагсан выборэй хэрэгүүдые 1833 оной хабарай эхин нарын 15-ай үдэрэй 15 тоого рапортаар 32 оной список болон выборай хэрэгүүдые нэгэн хамта зорюугсан, дуганчи Бэгбэйн унагсан морин замда эсээд, эндэхин бэшээшын хэшэгтэ байдалые хансо Жамбал Вачирунда, та ахалагша ламада хүргэхэбэ гэжэ абагсан гэбэ.

Тиигэһэн аад, манай Брайбулинг дацангай цоржи шэрээтэ Лувсан Гэнинэй даа Мэгдүшхиин орондо комплектнэ сунгана гэжэ намда бэшэнэ. Хоёр жэлэй үнгэрсэн хойно та ахалагчи ламада олон бүгэдын сунгагсан выборээр гушаагдаһан хэрэгые Лувсан Гэнинэй бэшэгсэнээр, эндэхин урда энэ рапорт мэдүүлээд, харюу зарлыг хүлээмүй.

Цоржи шэрээтэ Чойнжор Рампилун

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.9-9 об. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

№ 5

Рапорт цоржи ламы Ашибагатского (казачьего) полка Гэдуна Динцугина
Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири о предоставлении списка лам и
хуваарак

1 января 1834 г.

Ашибагатский полк, № 1

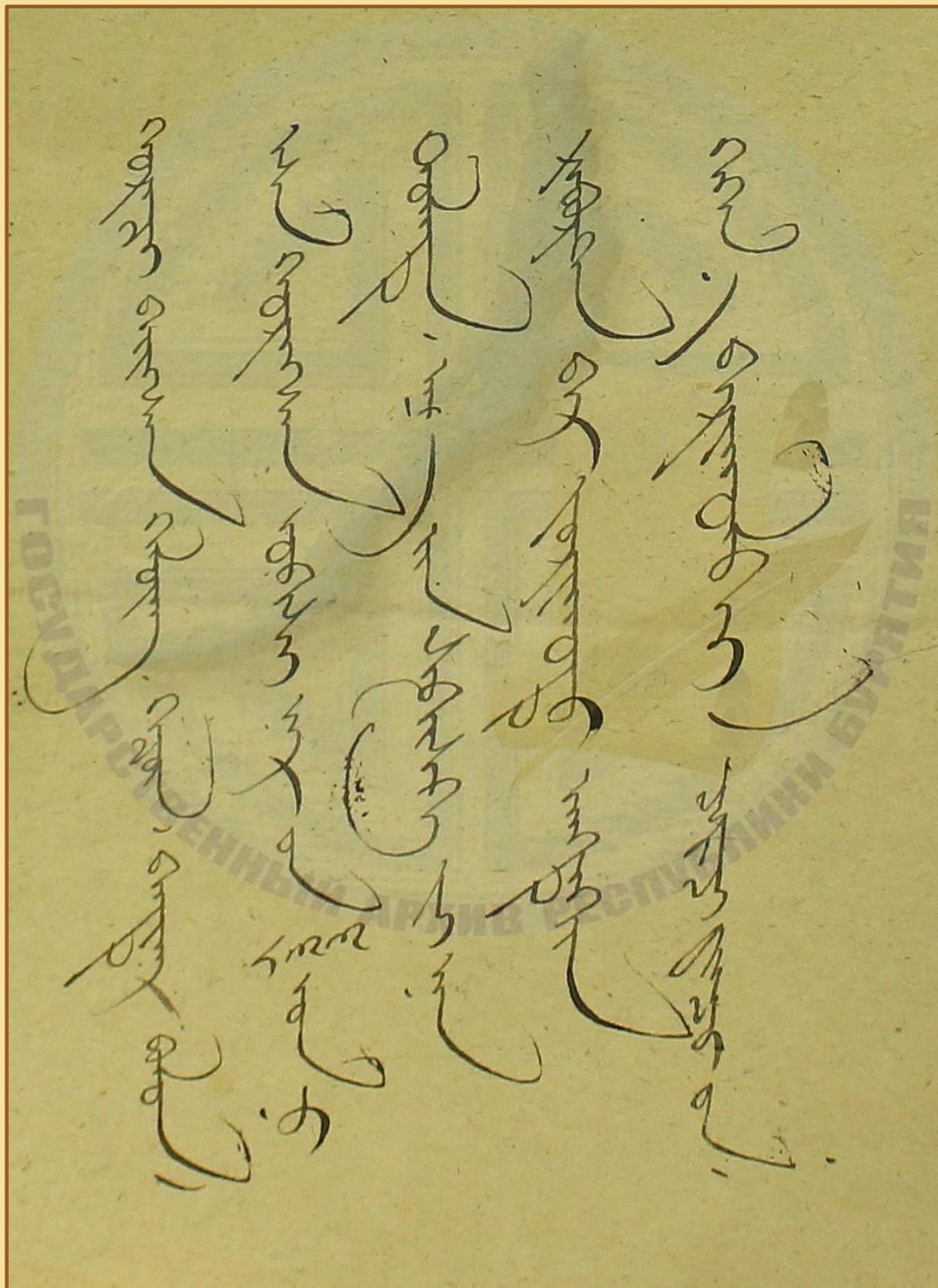
Ашибгадай Гандан Даржилинг
Дасанай цоржи Гэдүн Динцүүтэй
Рапорта

Гинвариин 1-нэй үдэр. 1834 ондо. Тоо 1. Байгал далайн хоёр этэгэдэй
ахалагша лама шэрээтэ Бандида хамба Ламахайн гэгээндэ айлдхал.

Ашибгад Гандан Даржилинг поолой хуржи байгсан гэлүн, гэгүүл, бандинар
болон хураагүй убашинарай 833 оной тулада, нэрын списэгыг энэ рапортаар
зорюута Андахин гэгээндэ барюулбай.

Цоржи Динцүүтэй

ГАРБ. Ф. 84. Оп.1. Д.2. Л.4-4 об. Реплика на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 5

Рапорт цоржи ламы Ашибагатского (казачьего) полка Гэдуна Динцугина
Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири о предоставлении списка лам и
хуваракон

1 января 1834 г.

Ашибагатский полк, № 1

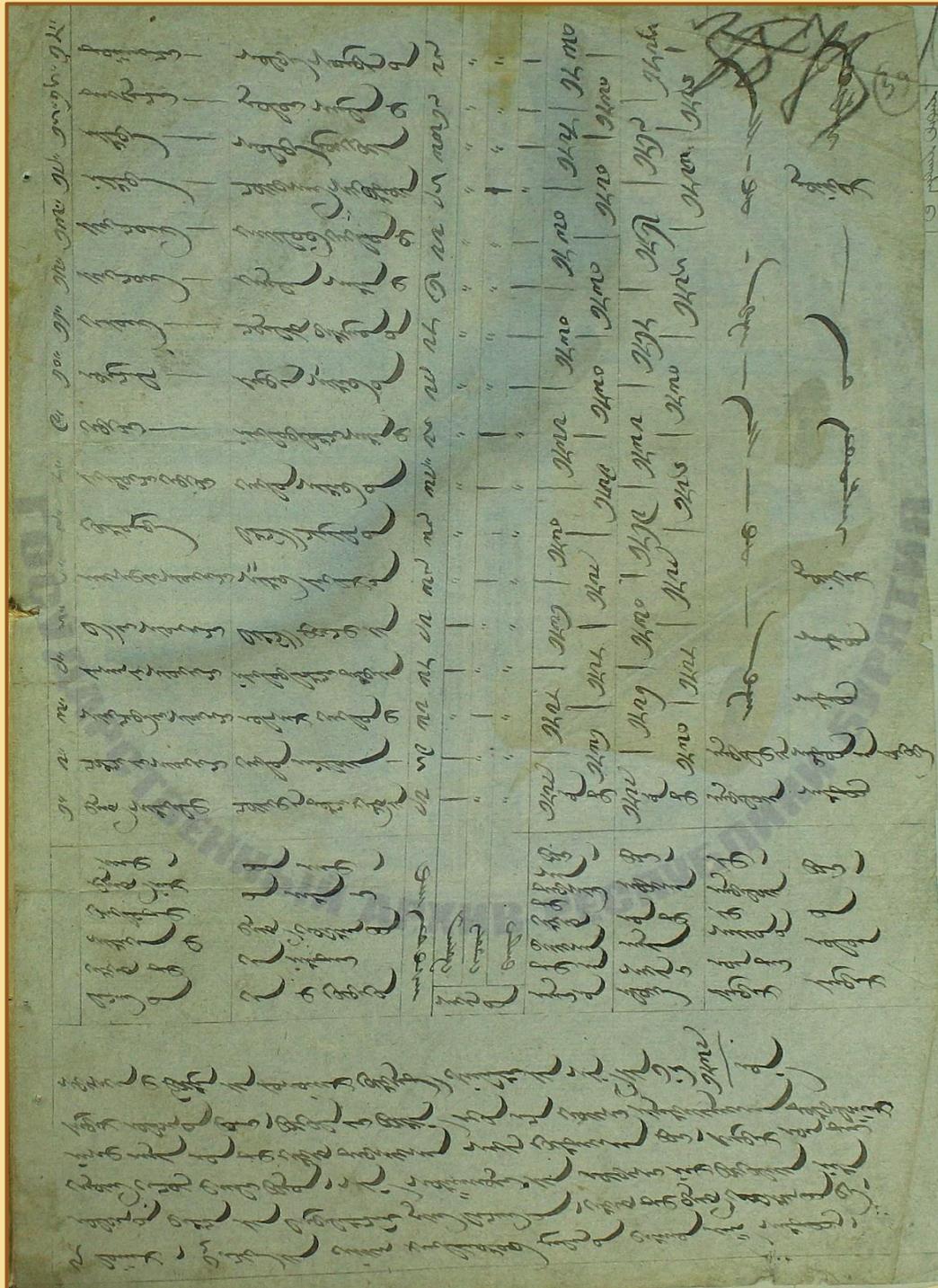
Ашибгадай Гандан Даржилинг
Дасанай поржи Гэдүн Динцүүтэй
Рапорта

Гинвариин 1-нэй үдэр. 1834 ондо. Тоо 1. Байгал далайн хоёр этэгэдэй
ахалагша лама шэрээтэ Бандида хамба Ламахайн гэгээндэ айлдхал.

Ашибгад Гандан Даржилинг поолой хуржи байгсан гэлүн, гэцүл, бандинар
болон хураагүй убашинарай 833 оной тулада, нэрын списэгыг энэ рапортаар
зорюута Андахин гэгээндэ барюулбай.

Цоржи Динцүүтэй

ГАРБ. Ф. 84. Оп.1. Д.2. Л.4-4 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 6

Именной список лам и хувараков ведения князя Гантимурова Бэрцинского дацана

1 января 1834 г.

Бэрцинский дацан, № 1

28-дахн 15 эсэгын князь Гантимуров мэдэлэй баруун заха сартуул отогой Бэрцын Дамбадаржилинг дацанай хэрхэмтэ лама хуврагууд ба гэлүн, гэгцүл, банди болон шэнэ сургуулийн убшинар бүгэдын нэрэ, наса, алин ондо хэрхэм дэбшэгсэн, сахил хүртэгсэн бэ, ямар угтай, ямар отогой бэ, бүгэдые бүрэн энээнһээ хойшо элрхэйлэгсэн дүрбэдүгэр эспискын формын ёсоор хүргэлтээ

Гинварийн шэнын 1-дэ, 1834 ондо

	1	2	3	4	5	6	7
Дасанай хэрхэмтэ шэрээнтэ хүндэтэ ламанар энэ	Лама шэрээтэ	Цоржие шийдрэгтэ	Шивзабые шийдрэгтэ	Засагые шийдрэгтэ	Даае шийдрэгтэ	Нансо шийдрэгтэ	Гуру-мбэ
Хэнэй хубуун хэн нэрэтэй лама хуварагуудай нэрэнүүд энэ	Чоймпол доржи Гармын	Гэндун Ачитын	Олсор Гяндэнэй	Ниндубдоржи Тарбын	Дирзаа Бутын	Шяраб Егорой	Дарзаа Чилидэй
насанүүд	42	59	32	38	42	37	37
Сахиинууд гэлүн Гэгцүл банди	-	-	-	-	-	-	-
Али ондо энэ байһан хэрхэмтэ дэбшээн бэ	1824 ондо	1831	1828	1828	1831	1824	1830
Одоо сахилые абаһан бэ	1824 ондо	1830	1829	1828	1830	1824	1829
Ямар угтай сайдун гу, али албатын гу	Албатын	АЛБАТЫН					
Ямар отогой бэ	сартул	сартул	сартул	лунир	сартул	лунир	сартул

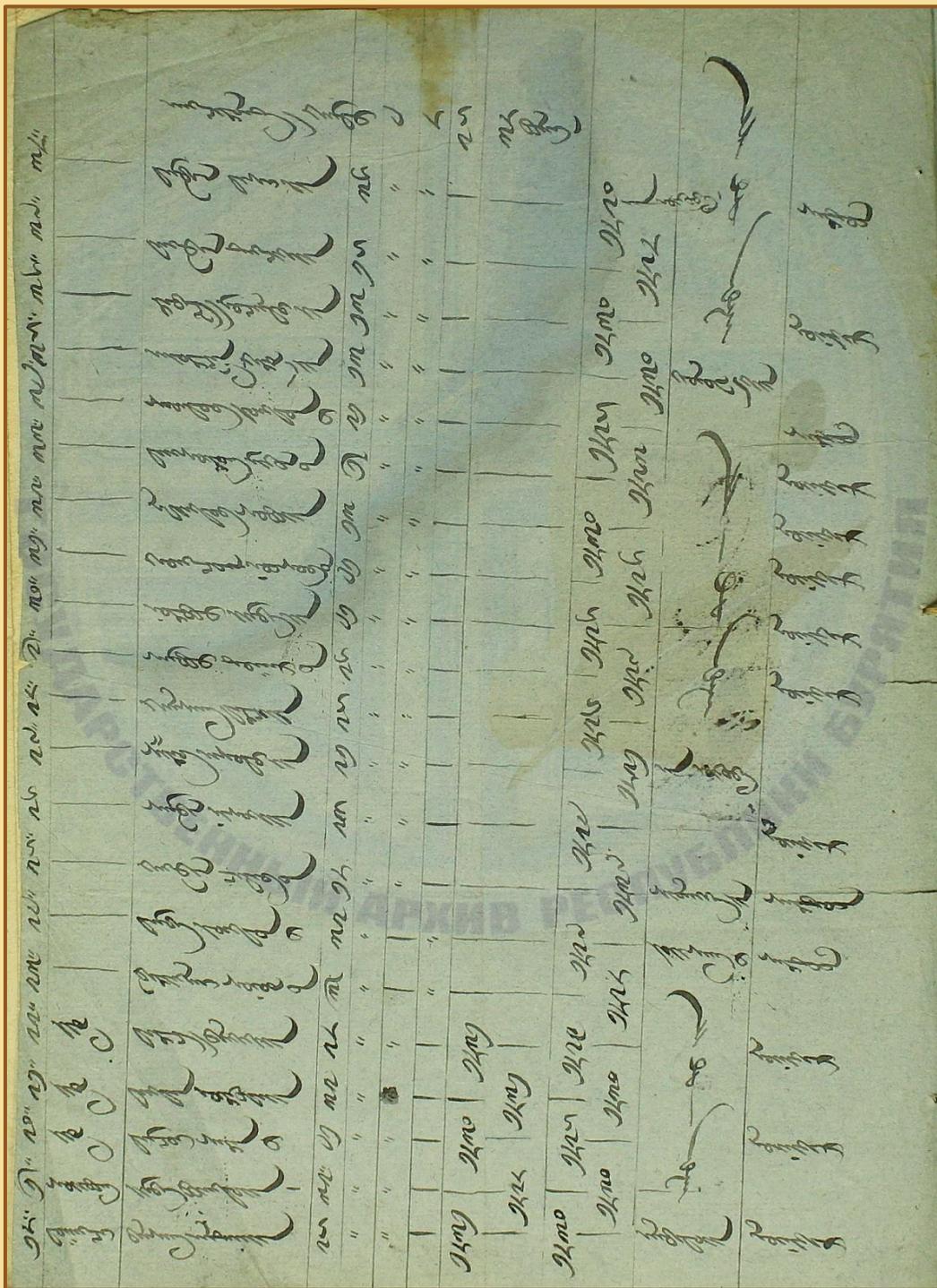
ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.2. Л.39. Руконись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

Продолжение документа № 6

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Засир-гчи гэбгүд	гэбгүд	Умзад	Гусог	Жинцог	Жинцог	Нарба	Нарба	Талхичи	Дуганчи	Дуганчи	совбанг	жыла
Гэмдүн шарабай	Нэнцүлоржж сурэнэй	Жамбал шарабай	Цүлгын баралдай	Галдан сүрэнэй	Хайдуб Гэндэнэй	Чойбосон Шингүрлээн	Содба мунхан	Лодой Самцэнэй	Содба Самцэнэй	Балсан Алгалай	Жамба Буянган	Далчой Сүрэнэй
34	26	24	28	31	22	45	33	17	27	25	32	41
.
1829	1832	1830	1830	1830	1830	1820	1828	1830	1830	1831	1828	1830
1826	1832	1830	1828	1818	1831	1823	1817	1830	1826	1830	1830	1825
Албатын												
Сэргүлай						Луни-хир	Сэргул	Лу-ни-хир	Лунихир			

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.2. Л.39об. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

№ 7

Именной список лам и хуvaraков ведения князя Гантимурова Бэрцинского дацана

1 января 1834 г.

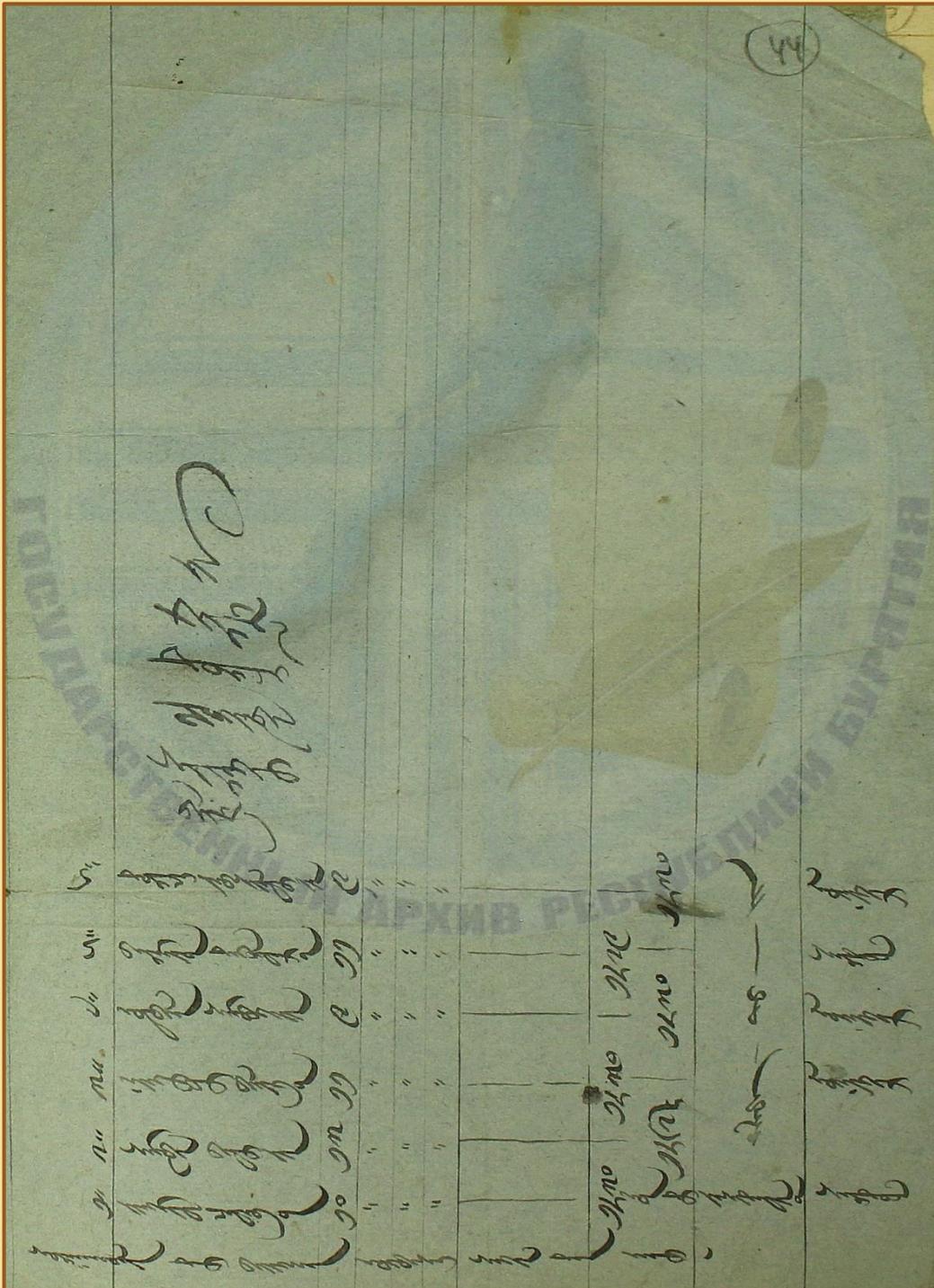
Бэрцинский дацан, № 1

Сургуулида байһан убаши сахилтан энэ:

1. Жигжид Цэдэбэй, 10 насатай, заседателэй, сартуул угай
2. Самбил Батын, 13 нас, албатын, лүнихир уг,
3. Нинбуу Бэлигэй, 11 нас, албатын, лүнихир уг.
4. Удбал Самбуугай, 9, албатын, лүнихир угай
5. Барамид Түгэлдэрэй, 11 нас, албатын, сартуул уг.
6. Доржи Жибишлтын, 9 нас, албатын, лүнихир уг.

Лама ширээтэ Чоймпил Доржи Гармын

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.2. Л.44. Рукотись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

№ 8

Отношение ширегуя Дамба Брайбулинг дацана ширегую Сартульского дацана Рампилуну о предстоящих выборах комплектного ламы вместо умершего даа-ламы Мандусхина

15 января 1834 г.

№ 76

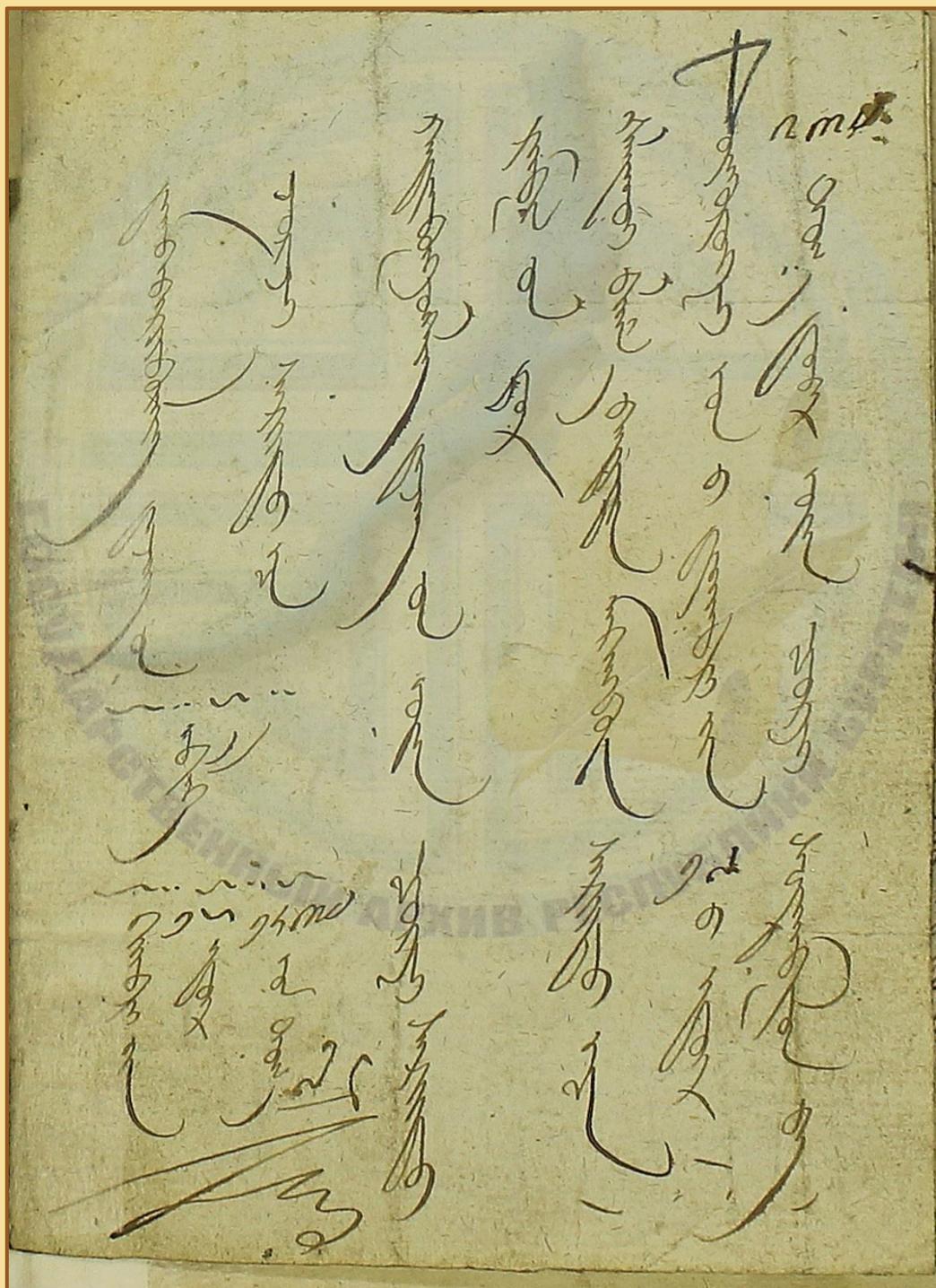
Дамба Брайбулинг дацанай цоржи шэрээтэнээ
Гандан Пуншуглинг дацанай ноён цоржи шэрээтэ Рампилунда.
Главна лама бандида хамба шэрээтэнэнь

Эблэлгэ

Үнгэрэгшэ оной декабриин 17-ной үдэр 234 тоогоор ноён цоржи Содномпилэй бидэндэ захиран айладхаанай удха дотор нүгшэһэн даа-лама Мандусхиин орондо хэн нэрэтые комплектэдэ хунгаһанай выбор тушаа тухай гэхэн зарлигыг дүүргэхын тула хэзээ хамтархые намда мэдээсэхэ болоһой гэжэ дары хүлээнэм.

Цоржи шэрээтэ

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.8-8 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

№ 8

Отношение ширегуя Дамба Брайбулинг дацана ширегую Сартульского дацана Рампилуну о предстоящих выборах комплектного ламы вместо умершего даа-ламы Мандусхина

15 января 1834 г.

№ 76

Дамба Брайбулинг дацанай цоржи шэрээтэнээ

Гандан Пуншуглинг дацанай ноён цоржи шэрээтэ Рампилунда.

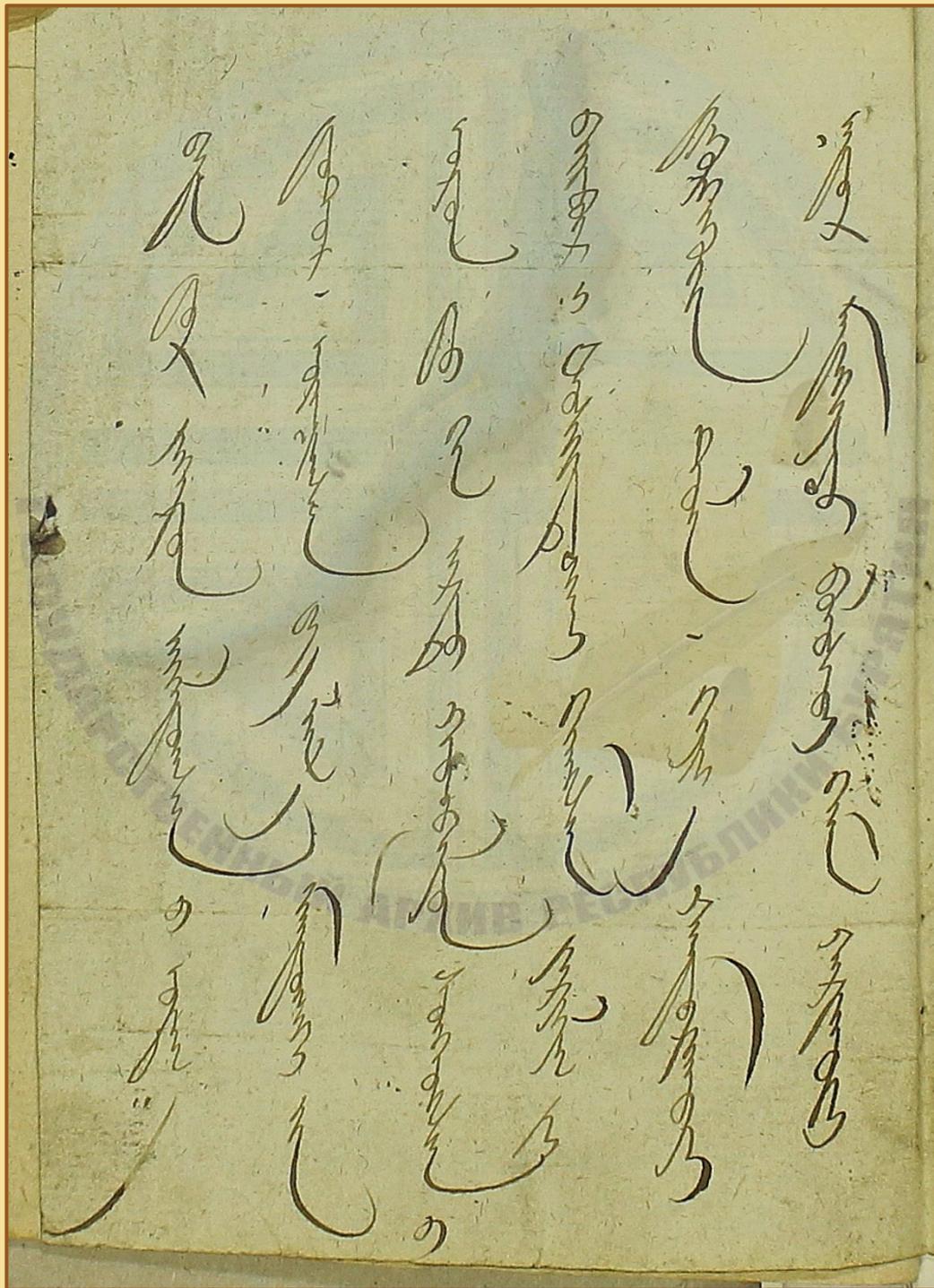
Главна лама бандида хамба шэрээтэнэнь

Эблэлгэ

Үнгэрэгшэ оной декабриин 17-ной үдэр 234 тоогоор ноён цоржи Содномпилэй бидэндэ захиран айладхаанай удха дотор нүгшэһэн даа-лама Мандусхиин орондо хэн нэрэтые комплектэдэ хунгаһанай выбор тушаа тухай гэхэн зарлигые дүүргэхын тула хэзээ хамтархые намда мэдээсэхэ болоһой гэжэ дары хүлээнэм.

Цоржи шэрээтэ

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.8-8 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

№ 9

Приговор лам и прихожан Тамчинского дацана о выборе Сунбуна Жилцана Санжижабайна комплектным ламой вместо умершего Цэринпэла Дашина

28 февраля 1834 г.

Хулунский дацан

1834 оной апрелин 15-най үдэр, бурядаар хабарай эцэс сарын 19-нэй үдэр хүлээбэ.

Нэгэ мянга найман зуун гушан дүрбэн оной февруалин 28-ной үдэр, бурядаар хабарай дунда сарыниенын гурбанай үдэр.

Нэгэдүтэр ахалагша Хулун нуурай дацанда мүргэлтэй подгородно хатаган отогой шара харын түрүү сайднар зонтойгоо нэгэ эбтэ сэдхэлээр зүбшэжэ, энэ сунгуулин выбор хэхын ушар, энэ ахалагша хиндэй подгородно отогой комплект [...] лацаб шэрээтэ Цэринпэл Дашин хабарай эхин сарын 30-да наһанһаа хэтэрһэн тула, орондонь түрэгсэн аша Сунбун Жилцан Санжижабай гэдэгые сунгабайбун. Нэрлэгшэ Санжижабай түрээһөөр 22 насатай, гэлүн сахилтай, түбэд монгол номдо шударгу сайн, даагсан хэрэг шажанай үйлэдэ маша зүдхэмжэтэй, түбшин сайн зантай хүлүн тула, комплект болоһой гэжэ энэ выбор бүтээжэ, гар гарнуудаа табибабди.

Нирба Сойбан Вандану

Ноён лама Чоглин Ванчигун

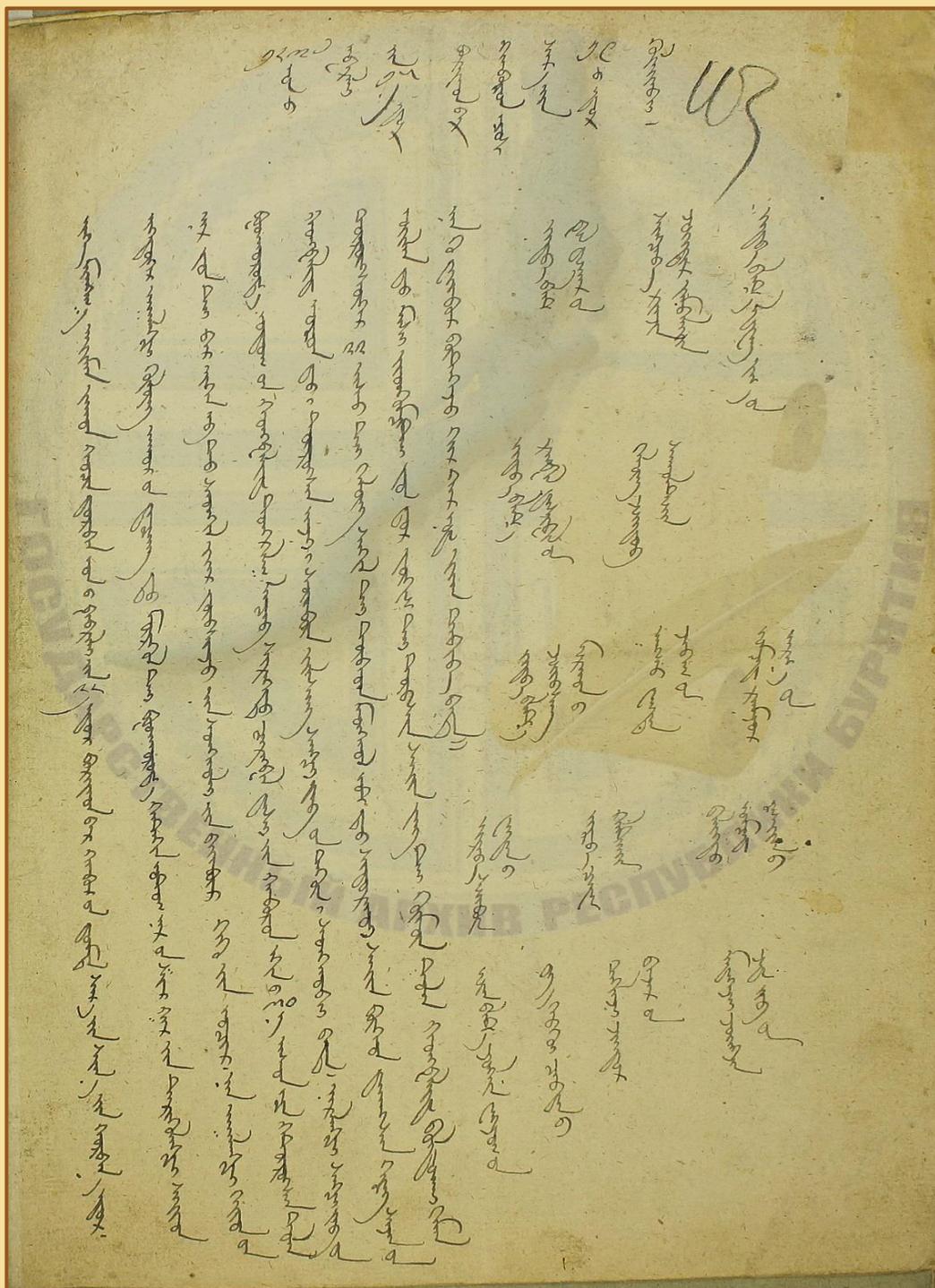
Жидба лама Пал Дугарун

Жидба лама Ранпил Дансарпилун

Гэлун Чойдуб Сахултын*

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.43. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

* Далее следуют подписи

№ 10

Приговор лам и прихожан Цонгольского рода о выборе комплектным ламой Цонгольского полка Гүцэн Доржи Намдусарайна (дворянина) вместо умершего комплектного ламы Иши Санжина

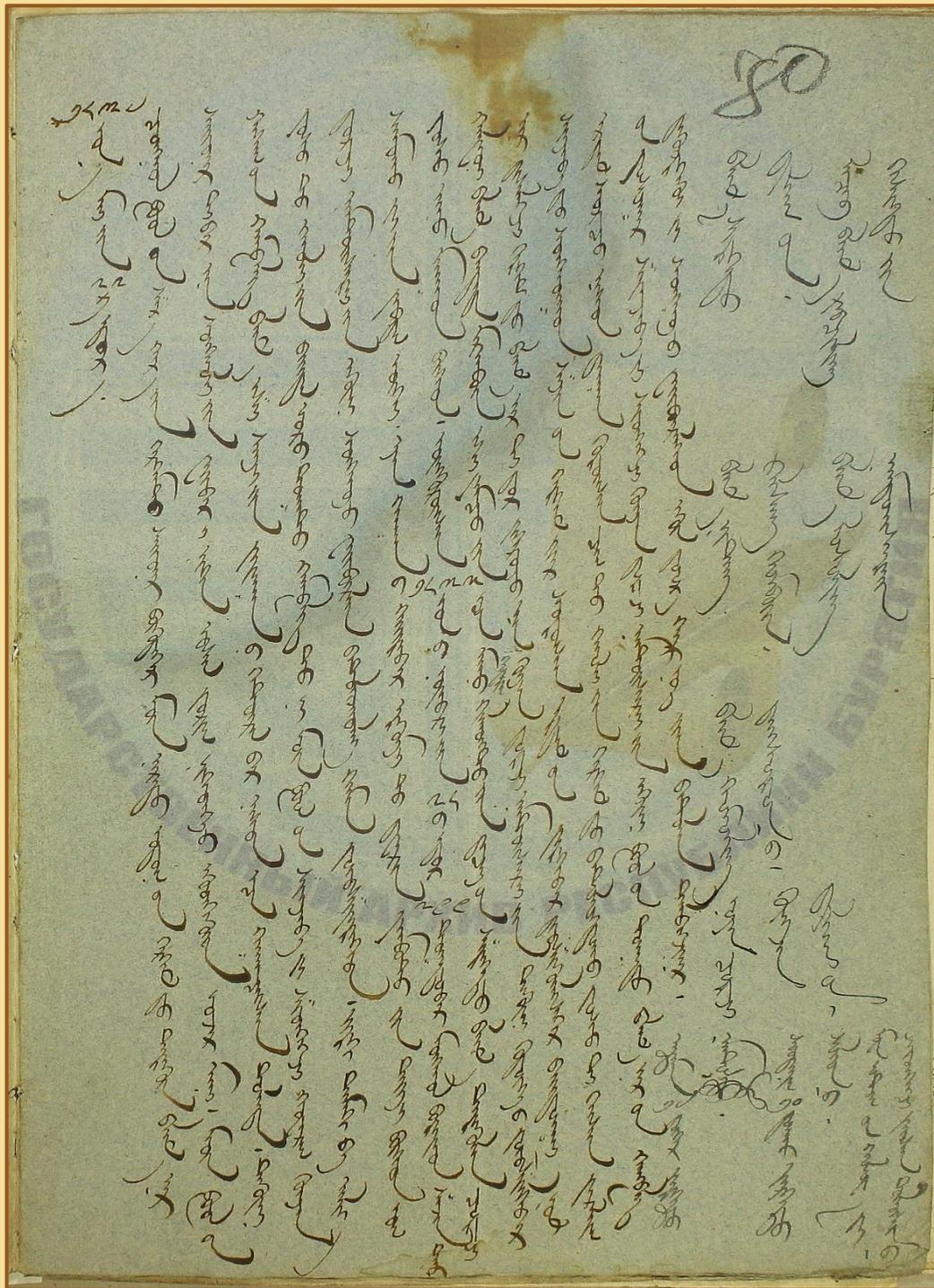
22 мая 1834 г.

Цонгольский полк

Цонгол полкын шара хара хэрхэмтэ сайднар бүтэдээрээ, мүн отогой хэрхэмтэ гүрүү ламанар сайднартайгаа, энэ сунгуулиин мүн полкын хасагай комплектнэ лама Иши Санжинн заяанай хетэрэлээр насанаас хагцагсан тула, тэрэнэй ёсото хуулиин байдалаар, орондонь комплектнэ мүн полкын шинзабые шиндхэгчи хуварар Гүнцэн Доржи Намдусарайниие сунгажа гэжэ зүбшөөрөөд, архи, тамхи ба алиба самуу ябадал үгы. Эзэн хаанай хайраар үргэмжэтэ дворян ямбатын тайжа, уг ёсоной байгаад, үнгэрсэн 1833 оной ноябрин 28-най үдэр 299 тоотоор Монгол буряад шажантанай дацангай шэрээтэ лама гүрүүлэн, поржинар дэшлүүлхэ хэргэмдэ ламанарта захиржа Гүцүн Доржи Намдусарайниие хүнэй зүбшөөлөөр шинзабада сунгаад, шажанай хэрхэнээр сурагсан эрдэмэй зэргээр дэбшэгүүлсээр байтугай гэжэ, номой эрдэм суража насандаа хүрэгсэн сагта хуулин хэрхэмдэ баталагдаха ёсотой гэсэн зарлигай ёсоор шинзабые шиндхэгшэ Гүцэн Доржи Намдусарайниие полкын тоодо, ламанарай комплект дүүргэхые сунгажа выбор лагсан. Энээнэйе дооро гарнуудаа баталан табигшанар.

Лама шэрээтэ Дилагун
Лацаб лама Рабжалинг Хэшигтын

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.30. Рукотись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 11

Прошение комплектного ламы Атаганского полка Ямпил Рабжалуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Чойван Доржи Ишижамцуеву об освобождении его от должности по состоянию здоровья и назначении на его место Балсана Цэбэгүна

3 июня 1834 г.

Атаганский полк

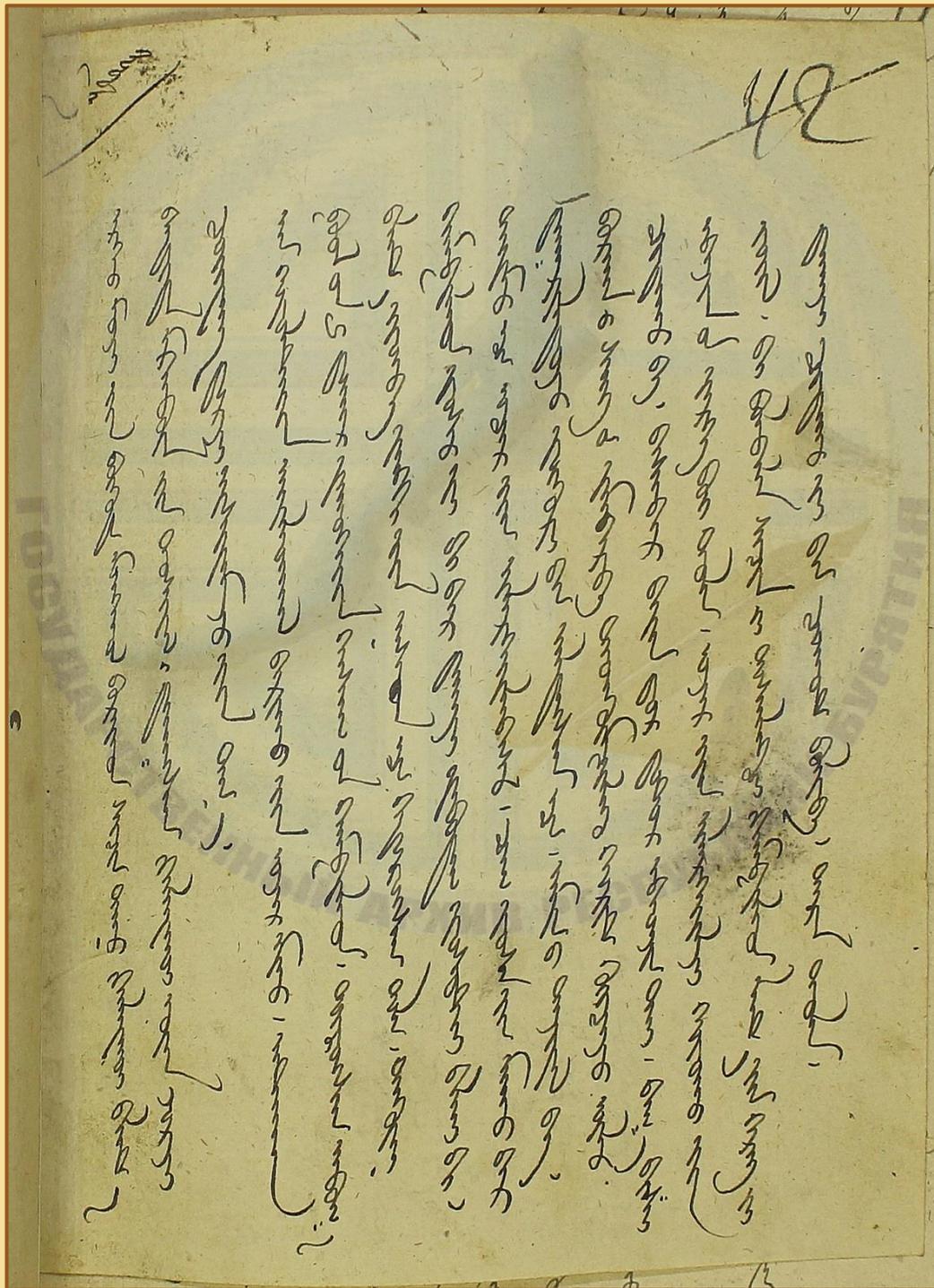
Эрхүү мужын Бүгэдэ монгол буряад шажантанай главна лама бандида хамбын гушаалые даанан главна ноён цоржи Чойван Доржи Ишижамцын танда

Энэ гуйлтын айладхал барихын минни ушар, Атаган полкын 6-дугар зуунай хасагай комплект байгсан, гүрэгсэн абга лама Жидба Зангийн насанаас хэтэрэгсэн тула, тэрэнэй комплект есье би дааж ябадаг ёсотой бэлээби.

Тнимээс ушараа элрхэйлбэл, цаг есын муугаар дайралдажа зөөрнөз алдагсан, аминай гэжээл ба бурханай сангай ямаршые тэдхэмжэлхэ гурим гүйцэжэ, бага бэшэ үбшэнэй зэргэбни тула, ушараа элрхэйлэжэ гуйхын зүйл, би болбол шажанай тусалагчи комплект ламын хэрэгые дааж шадахаяа сохом болибоб. Тэрэ тула аймагай гүрэмэл абага лама нирба Балсан Цэбэгэй гэдэгые минни комплект ёсондо баталхада ямар болохоб гэжэ энэ бэсынгээ шадал буурахан есьемни бээнһээм сүлөөлэжэ, дээрэ гуйлтаар мэдэгдэгсэн лама Цэбэнгэйхине комплект лама болохыень өөрынгөө зүгтөө сайн зоригоор сүгэдэн гуйгаад, отставной болгожо, хайра болохые хүсэн хүлээгчи үчүүхэн шаби Ямпил Рабжалун.

Зунай эхин сарын 3-да, 1834 он

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.42-42 об. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

№ 11

Прошение комплектного ламы Атаганского полка Ямпил Рабжалуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Чойван Доржи Ишижамцуеву об освобождении его от должности по состоянию здоровья и назначении на его место Балсана Цэбэгүна

3 июня 1834 г.

Атаганский полк

Эрхүү мужын Бүгэдэ монгол буряад шажантанай главна лама бандида хамбын гушаалые даанан главна ноён цоржи Чойван Доржи Ишижамцын танда

Энэ гуйлтын айладхал барихын минни ушар, Атаган полкын 6-дугар зуунай хасагай комплект байгсан, гүрэгсэн абга лама Жидба Зангийн насанаас хэтэрэгсэн тула, тэрэнэй комплект есье би дааж ябадаг ёсотой бэлээби.

Тнимээс ушараа элрхэйлбэл, цаг есын муугаар дайралдажа зөөриез алдагсан, аминай гэжээл ба бурханай сангай ямаршые тэдхэмжэлхэ гурим гүйцэжэ, бага бэшэ үбшэнэй зэргэбин тула, ушараа элрхэйлэжэ гуйхын зүйл, би болбол шажанай тусалагчи комплект ламын хэрэгые дааж шадахаяа сохом болибооб. Тэрэ тула аймагай гүрэмэл абага лама нирба Балсан Цэбэгэй гэдэгые минни комплект ёсондо баталхада ямар болохоб гэжэ энэ бэсынгээ шадал буураһан есьемни бээнһээм сүлөөлэжэ, дээрэ гуйлтаар мэдэгдэгсэн лама Цэбэнгэйхние комплект лама болохыень өөрынгөө зүгһөө сайн зоригоор сүгэдэн гуйгаад, отставной болгожо, хайра болохые хүсэн хүлээгчи үчүүхэн шаби Ямпил Рабжалун.

Зунай эхин сарын 3-да, 1834 он

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.42-42 об. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a transcription of the document's content.

№ 12

Приговор прихожан Агинского дацана о выборе ширетугем дацана Зундуй Широну вместо умершего ширетугя Падайна

8 июля 1834 г.

Агинский дацан

Хоринн мэдэлэй Ниришүүтэй округой Агын Дичин Лхүндүблинг дасанай дэргэдэ, мүн тэрэ дасанай хамжаанай лама хуврагууд, зайсангууд, старостанар, түрүү албатанар сугларжа зүбшэһэмнай, энэ Дичин Лхүндүблинг дасанай лама шэрээтэ Падайн бол наһанһаа нүгшэһэн тула, тэрэнэй орондо эдэ бүгэдээрээ зүбшэжэ, манай дасанай харгана отогой гэлүн лама шинзаба Зүндүй Широной гэгшые сунгабай.

Тэрэ лама шинзаба Широной болбол түрэхөөр 56 наһатай, юунэйшые түлее шүүлтэдэ ороогүй. Энэ хэрэгые үнэн даажа шадаха, тэрэнтэй хамта шажан ба зоной туһада зүдхэмжэтэй тула, энэ хэрэгые даахаяа арсанагүй.

Монгол, түбэд бэшэг номые уншаха бэшэхэ, монгол-буриад шажанай хургуулинн номуудые хураһан эрдэмтэй. Шажан амитанай туһада оролдостой. Энэ хэрэгые бодото дааха шадалтай.

Тэрэ тула ахамад ноёдой гуйха ушар, энэ лама шинзаба гэгшые бидэнэй 4463 дүүшын лама болгожо, Энэ Дичин Лхүндүблинг дасанда шэрээтэ байхын тушаа зүбшэжэ, шэрээтэ хэрхэмэй цааза хүртээжэ болохые гуйгаад гараа табигшад.

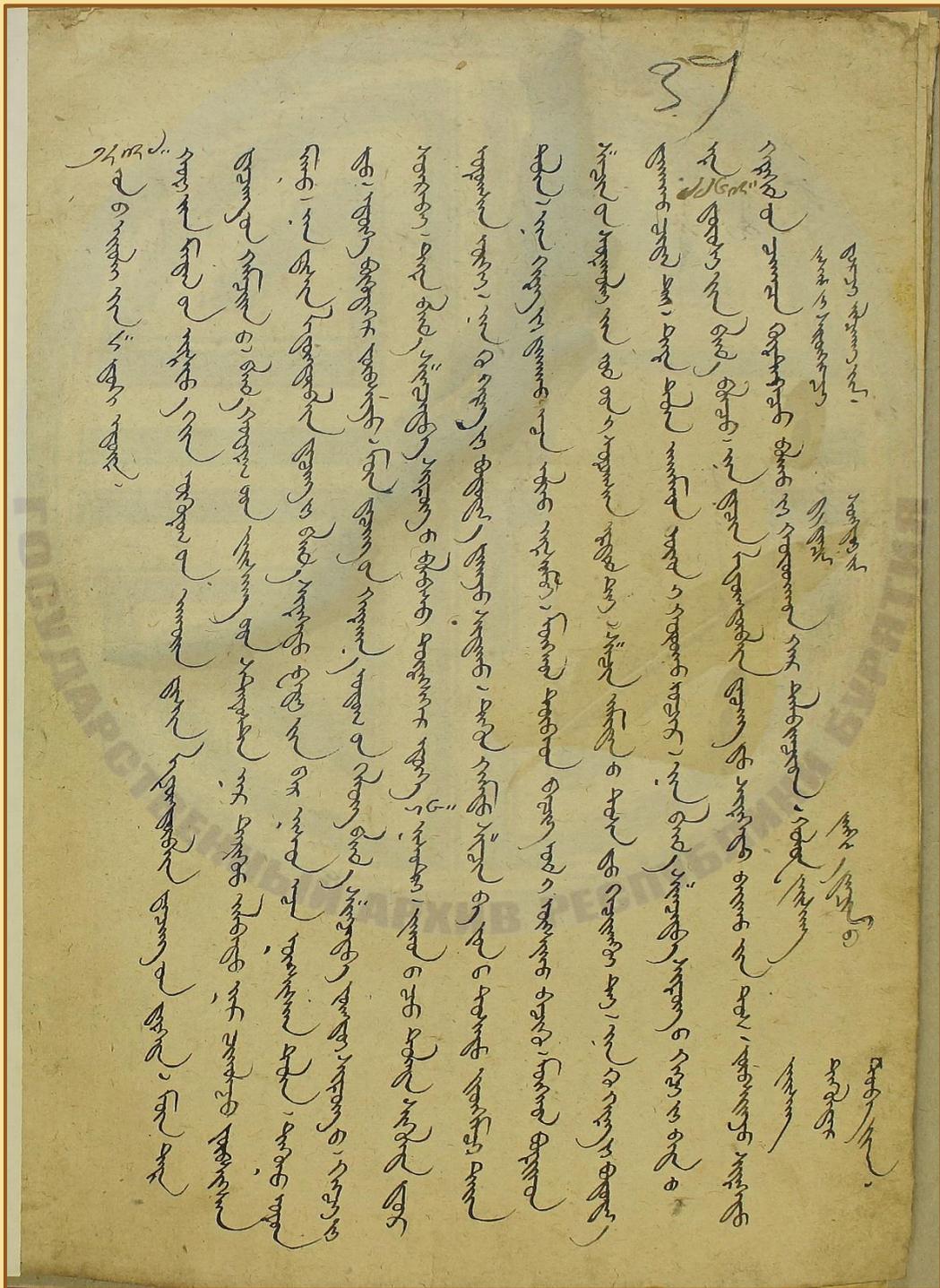
Гулваа зайсан Ванхи Дэнжинэй
Зайсан Түгэлдэр Тобын*

Выборой бодото гэршэлһэн бандида хамбын помощниг Хоринн дасангуудай ахалагша поржи, Худанай дасанай шэрээтэ Тойндал Цэбэнэй**

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.39. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

* Далее следуют подписи

** Приложена печать

№ 13

Приговор лам и прихожан Хилгантуйского дацана о выборе Жамьяна Гатуба Гундубуна комплектным ламой вместо умершего Гунсэна Ванчину

15 августа 1834 г.

Выбор

1834 оной зунай һүүл сарын 15-най үдэртэ.

2-дугар Хилаганын дацангай үмэнэ ехэ хуралда суглархан энээнэй лама ба ноёд хэрхэмтэнэр, сад ламанар бүтэдэ шара сайбарай зоной үглигын эзэдэй бүгэдээр энэ сунгалтын выбор бүтээмнэй.

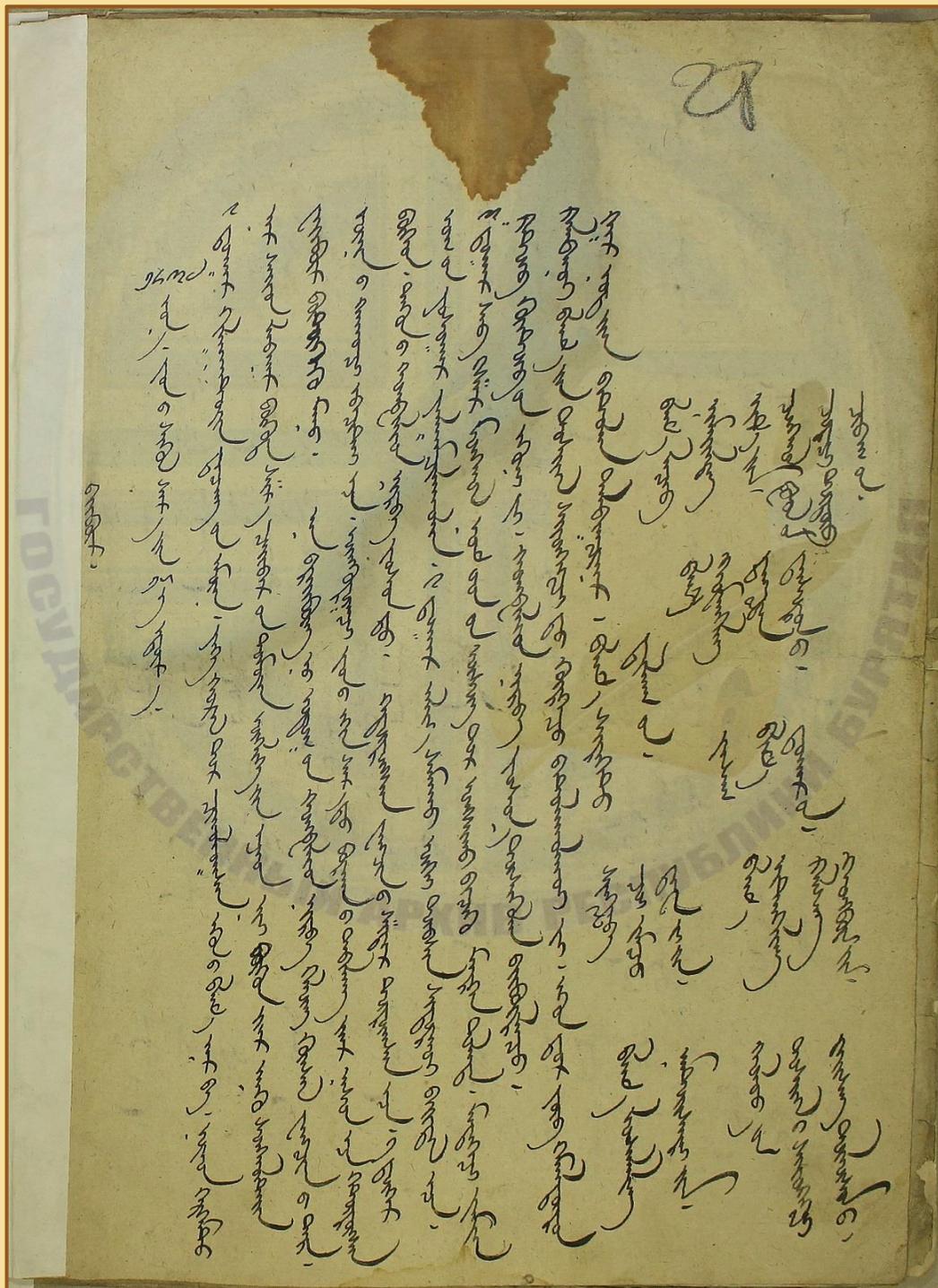
Энэ Брайбулинг дасанай отогун комплектнэ нирба гэлүн Гүнсэн Ванчину тэрэ үнинэй хуушан үбшэйтэһөө үнгэрэгчи зунай эхин сарада Бурханай табилангаар насанһаа хэтэрһэн болоод, тэрэнэй комплектнэ нирба ёсунда хэтэрһэн Ванчинайн шадур түрэнээр 1-дугар, угай ёсугар залагамжилугулан, 2 – дугар, али һамуу үгэй түбшин шидургуй байдалтай аца, 3-дугар, сайтар монгол номуудайн үзэгөөр уншиху, бичэху мэргэн туладу мэдэгээмэ Жамьян Гатуб Гүндубунниэ комплектнэ нирба ёсуна түшэглүзлэн биибурлажай.

Глабной ламын тушаал шийдхэгчидэ хүргэжү баталагыэ энээндэ зүб гэлүн гарнуудаан баталан табигчанар:

- Лама ширэгэгү Дилагун
- Шинзаба Чой Жамлу Даваин
- Лама Лосооинг Номтойсарин
- Лама лацаб Нимайлинг Нимани
- Цонгол поолун цоржи Түдүб Чибегун¹

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.28. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

¹ Далее следуют подписи

№ 14

Приговор лам и прихожан Сартульского Гэгэтуйского дацана о выборе комплектным ламой вместо умершего шинзадбы Дэгжин Жигмэд Гармаина его 17-летнего внука Жилцага Очируна

17 октября 1834 г.

Сартульский Гэгэтуйский дацан

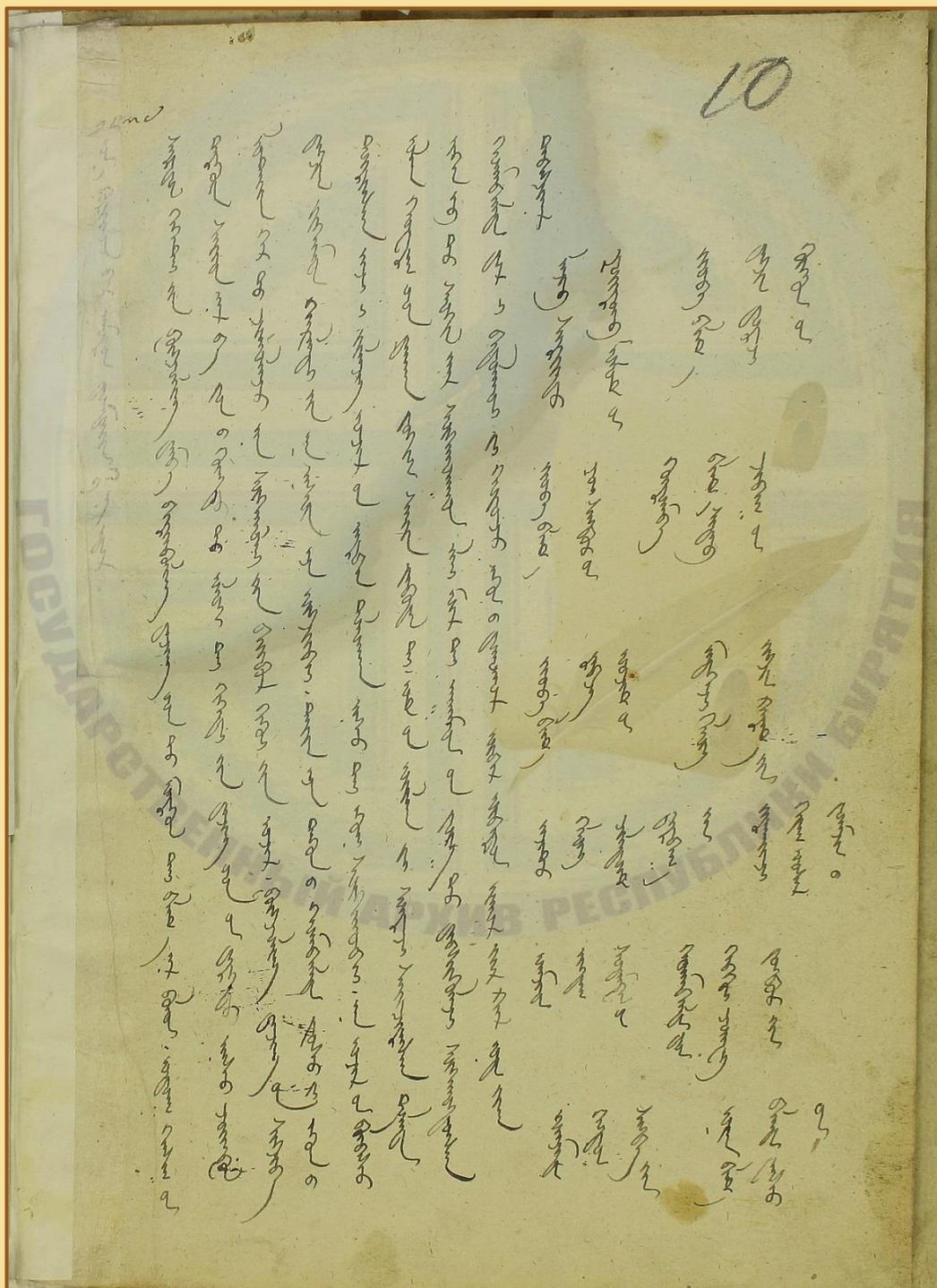
1834 ондо, Бурханай намарай дунда харын 17-ной үдэр

Сартуул Гэгээтын Пунцоглинг Дамба Брайбулинг дацангуудта мүргэлтэй ламанар болон отог, хасаг гэхэ мэтэ гүрүү сайднар ба зоной хүндэтэ зонтой хамта Гэгээтын дацангуудай дэргэдэ насо Чоймпол Лодойн гэртэ сугларжа энэ суглаанай выбор хэхэ ушар, Пунцоглинг дацанай шинзаба Дэгжин Жигмэд Гармайн энэ наһанһаа нүгшэбэ. Тэрээнһээ болошо комплектнээр энээнэй түрэнэн аша Жилцаг Очирун арбан долоо наһатайе сунгабай. Энэ Очирун болбол зохис сайн ябадалтай. Номой үйлэн хунгаад, али мүртэй ахамадай зүгтэ дэбшүүлэжэ, хунгагдаһан комплектнээр баталхые гуйжа, энээнэй доогуур өөр өөрынгөө нюурай гар гарнуудаа табигшанар.

- Лацаб ширэгү Чойруб Моломун
- Жидба лама Чой Самбурун
- Жидба лама Рабжа Ужимун
- Ачиту гэлун Чилгум Дарбагайн
- Умзад Ниндаг Содмопнлун
- Умзад Гэндун Самбайн
- Жидба блама Дэнжин Жоржи Гүнхүнгэй
- Гүрүмбэ блама Сэдэб Цэбагун
- Мэдэгэчи гэлун Нэгжин Гармайн
- Зурхайчи Осол Йомсун-у*

ГАРБ. Ф 84. Оп.1. Д.3. Л.10-10 об. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

* Далее следуют подписи

№ 14

Приговор лам и прихожан Сартульского Гэгэтуйского дацана о выборе комплектным ламой вместо умершего шинзадбы Дэгжин Жигмэд Гармаина его 17-летнего внука Жилцага Очируна

17 октября 1834 г.

Сартульский Гэгэтуйский дацан

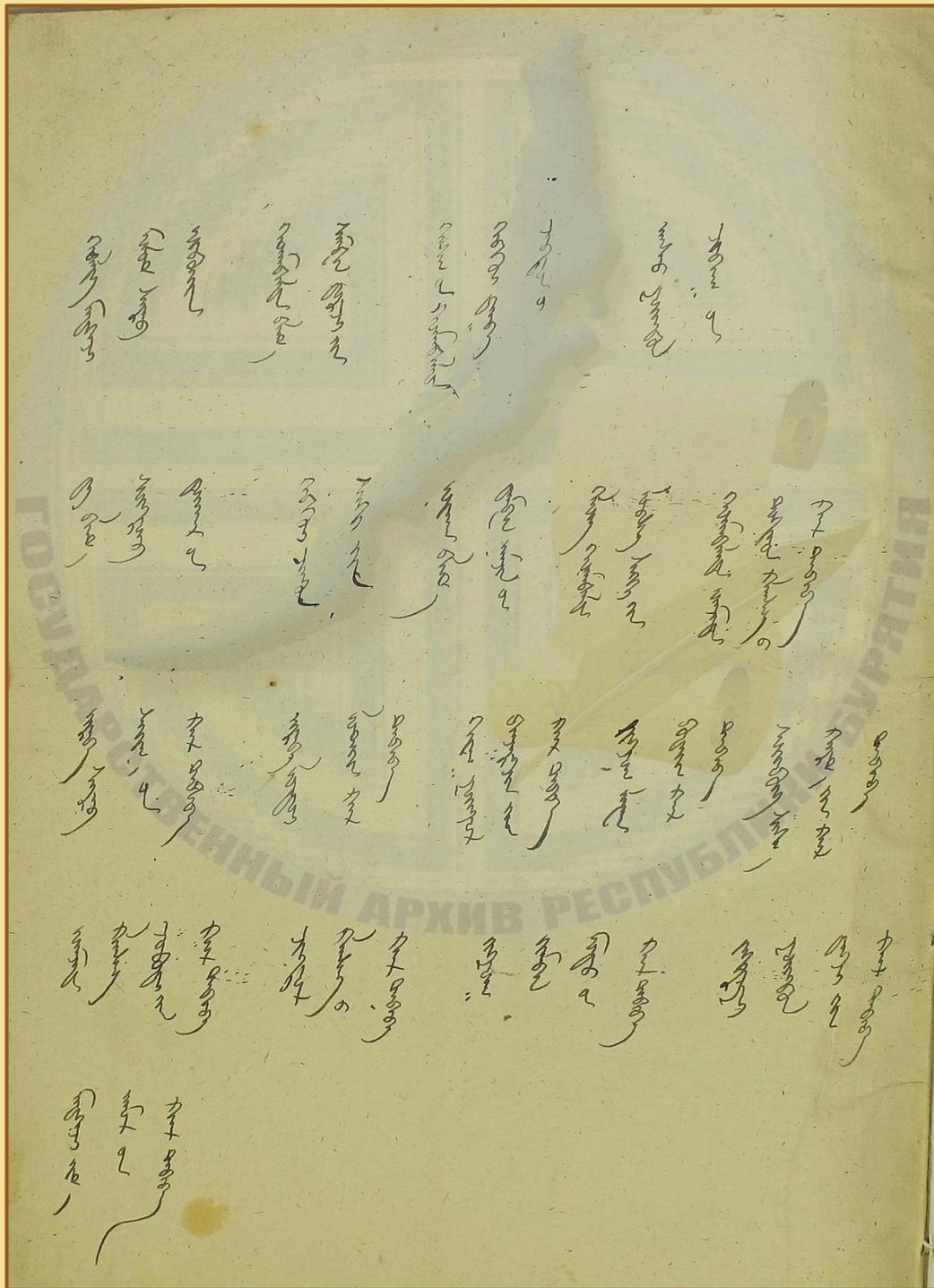
1834 ондо, Бурханай намарай дунда харын 17-ной үдэр

Сартуул Гэгээтын Пунцоглинг Дамба Брайбулинг дацангуудта мүргэлтэй ламанар болон отог, хасаг гэхэ мэтэ гүрүү сайднар ба зоной хүндэтэ зонтой хамта Гэгээтын дацангуудай дэргэдэ насо Чоймпол Лодойн гэртэ сугларжа энэ суглаанай выбор хэхэ ушар, Пунцоглинг дацанай шинзаба Дэгжин Жигмэд Гармайн энэ наһанһаа нүгшэбэ. Тэрээнһээ болошо комплектнээр энээнэй түрэхэн аша Жилцаг Очирун арбан долоо наһатайе сунгабай. Энэ Очирун болбол зохис сайн ябадалтай. Номой үйлэн һунгаад, али мүртэй ахаматай зүгтэ дэбшүүлэжэ, һунгагдһан комплектнээр баталхые гуйжа, энээнэй доогуур өөр өөрынгөө ноурай гар гарнуудаа табигшанар.

Лацаб ширэгү Чойруб Моломун
 Жидба лама Чой Самбурун
 Жидба лама Рабжа Ужимун
 Ачиту гэлун Чилгум Дарбагайн
 Умзад Ниндаг Содмопилун
 Умзад Гэндун Самбайн
 Жидба лама Дэнжин Жоржи Гүнхүнгэй
 Гүрүмбэ лама Сэдэб Цэбагун
 Мэдэгэчи гэлун Нэгжин Гармайн
 Зурхайчи Осол Йомсун-у*

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 3. Л. 10-10 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
 Перевод Г. Н. Очировой

* Далее следуют подписи

№ 15

Донесение цоржи ламы Цонгольского дацана Гунзэна Дилагуна Пандито
Хамбо ламе Восточной Сибири Данзан Чойван Ишижамцуеву об
утверждении выбора комплектным ламой Жамьяна Гатуба Гундубэйина
вместо умершего Лувсана Зундуй Ванжину

7 ноября 1834 г.

№ 10

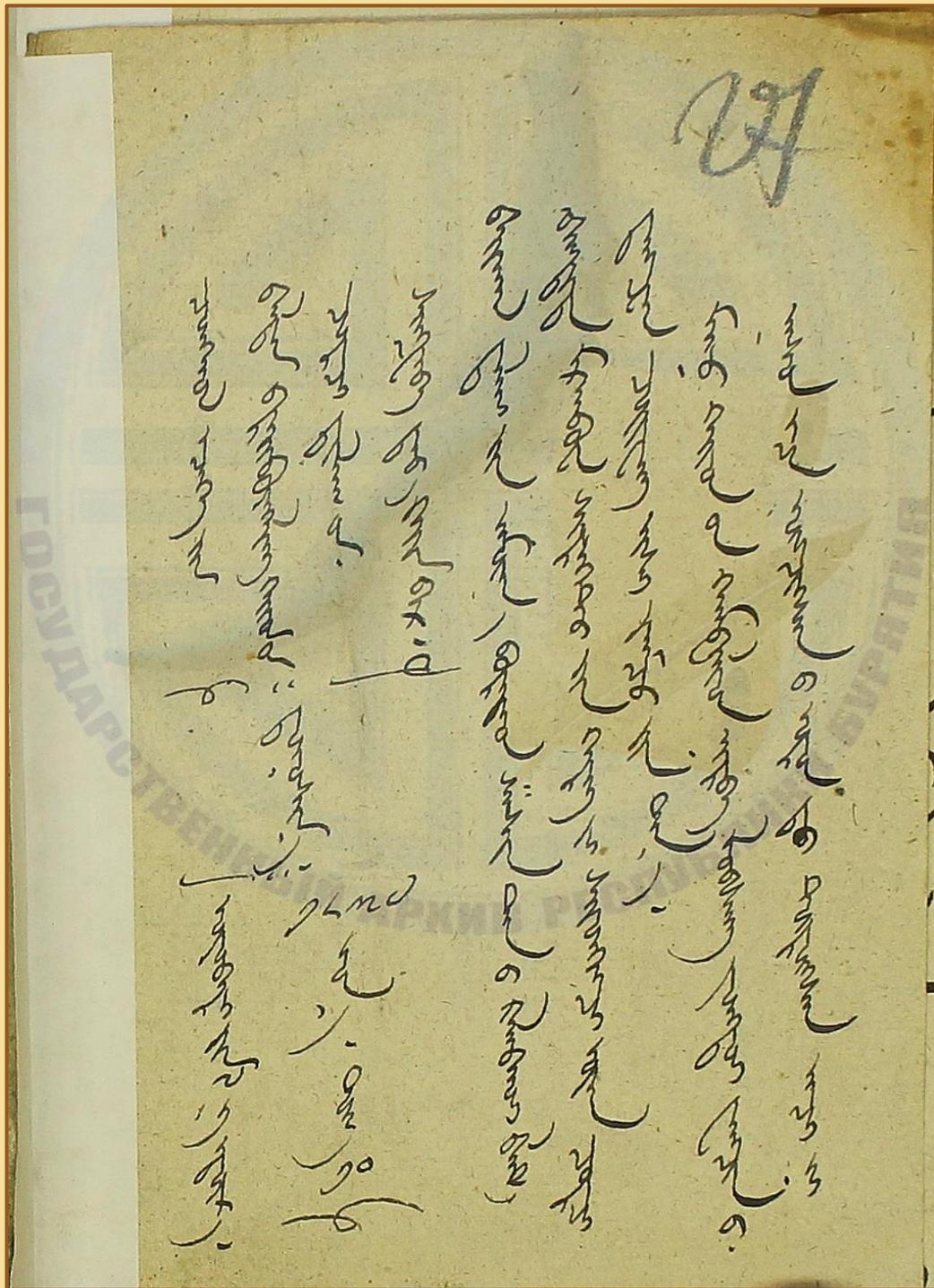
Цонгол эсэгийн Балдан Брайбулинг хийдэй цоржи Дилагун, шинзаба Дабын
Донесени

Байгал далайн үмэнэхи буряад шажантанай главна лама бандида хамба,
шэрээтын хэрэгыг шийдхэгшэ ноён цоржи Данзан Чойван Ишижамцын танда.

Манай хийдэй комплект нирба Лувсан Зундуй Ванжинай насанһаа
нүгшээнэй орондонь түрэнэн аша Жамьян Гатуб Гундубэйиние комплект ёһондо
һунгаад бодото сунгалтын выборой донесенитэй холбон мэдүүлхэнээ гадна энэ
жэлэй списхэ элрхэйлхын эшэ зарлигыг айлдхалыг гуйн айлдханабди

Цоржи Гунзэн Дилагуй

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.27-27 об. Ручпись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

№ 15

Донесение цоржи ламы Цонгольского дацана Гунзэна Дилагуна Пандито
Хамбо ламе Восточной Сибири Данзан Чойван Ишижамцуеву об
утверждении выбора комплектным ламой Жамьяна Гатуба Гундубэйина
вместо умершего Лувсана Зундуй Ванжину

7 ноября 1834 г.

№ 10

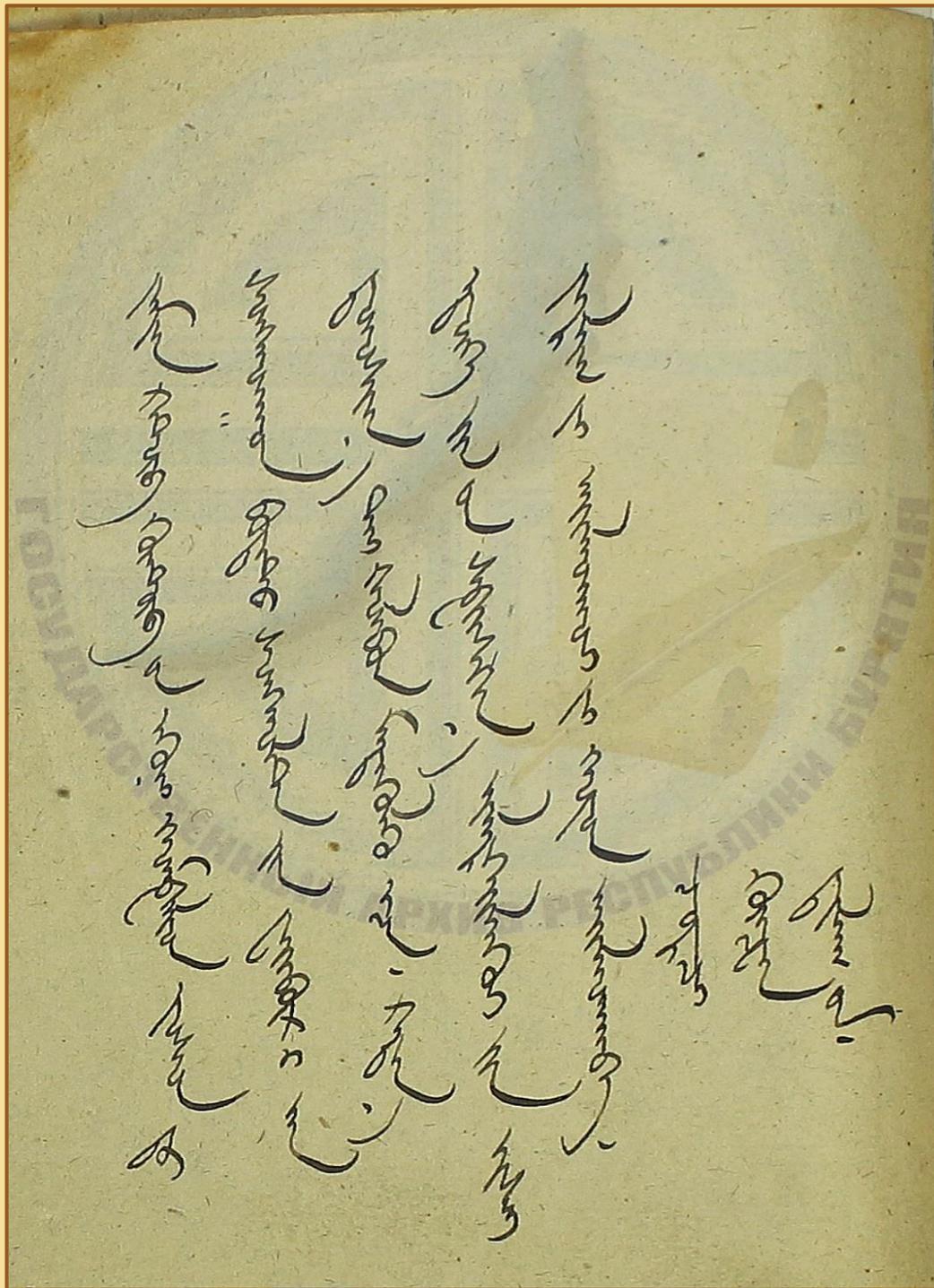
Цонгол эсэгийн Балдан Брайбулинг хийдэй цоржи Дилагун, шинзаба Дабын
Донесени

Байгал далайн үмэнэхи буряад шажантанай главна лама бандида хамба,
шэрээтын хэрэгыг шийдхэгшэ ноён цоржи Данзан Чойван Ишижамшын танда.

Манай хийдэй комплект нирба Лувсан Зундуй Ванжинай насанһаа
нүгшэһэнэй орондонь гүрэнэн аша Жамьян Гатуб Гундубэйиние комплект ёһондо
һунгаад, бодото сунгалтын выборой донесенитэй холбон мэдүүлхэһээ гадна энэ
жэлэй списхэ элрэхэйлхын эшэ зарлигыг айлдхалыг гуйн айлдханабди

Цоржи Гунзэн Дилагуй

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.27-27 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

№ 16

Прошение лам Кударинского дацана об утверждении выбора комплектным ламой Ашибагатского полка Аюшанна вместо умершего Нимжила Сабаданна

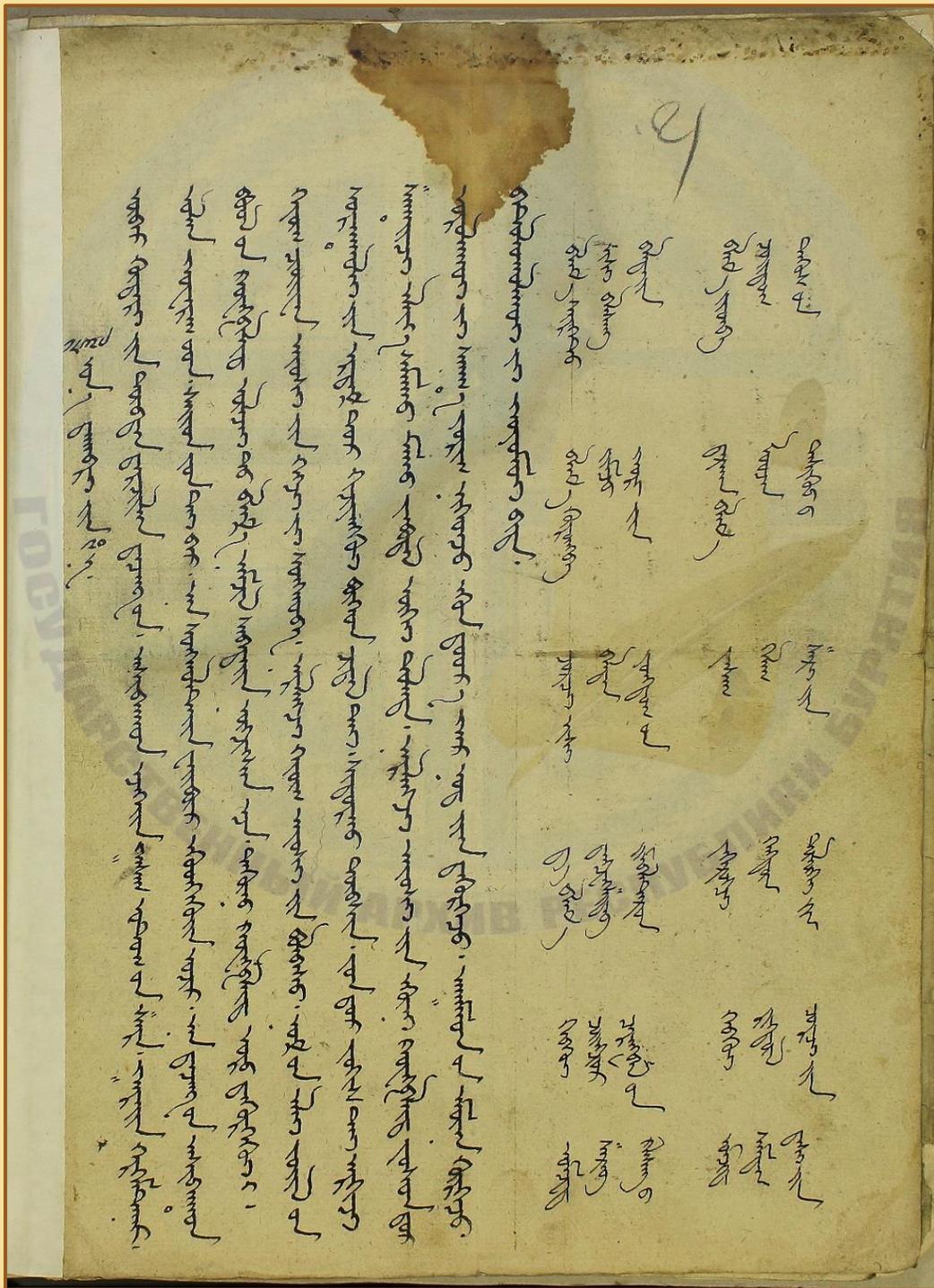
20 декабря 1834 г.

Үбэр Хударин Тубдэн Даржнилинг дацангай ашабагад эцэгийн хасаг отогой шара харын хэргэмтэнэр, олон хуваарагууд, сайд зонтойгоо энэ сунгалтын выбор үдхэын ушар. Энэ дацангай ашибагад полкын комплектнэ лама Намжил Сабадайн нүгшээнһөө, тэрэнэй комплект орондо дүүргэхые гуяг Чойван Аюшинн гэгшые сунгаба. Нэрлэгшэ гуяг Аюшинн болбол номой али зүйлэй нургуулинн эрдэмдэ хэшээнгүй болоод чидалтай, шударгуу түбшин, зондоо зохистой, архи шагайшье али самуу муу ябадалгүй тулада, нэрлэгши Аюшинн энээни комплект ёһондо оруулхые санаа зориг нэгэдэжэ энээн доро гарнудаа дүүргэжэ, ахамадай урда хүргэжэ баталуулхые гуйнабди

- Лама ширээтэ Иши Балсанг Балдаин
- Лама гүрэмбэ Жимшу Хоринн
- Цоржи Иши Балдан Йондонгун
- Даа лама Дэнжинима Жимбалдарун
- Гэбгүй Чойнжур Цэрэнпэлун
- Умзад Шараб Галсану
- Лама хидба Чойдуг Түгэсүн
- Дархан лама Лоозан Дашибуулин
- Засаг Гэлэг Шаринн*

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.21. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

* Далее следуют подписи

№ 17

Приговор лам и прихожан Анинского дацана о выборе комплектным даа-ламой галзутского рода Намжила Галдану вместо выбранного шинзадбой Содномпзла Олдосону

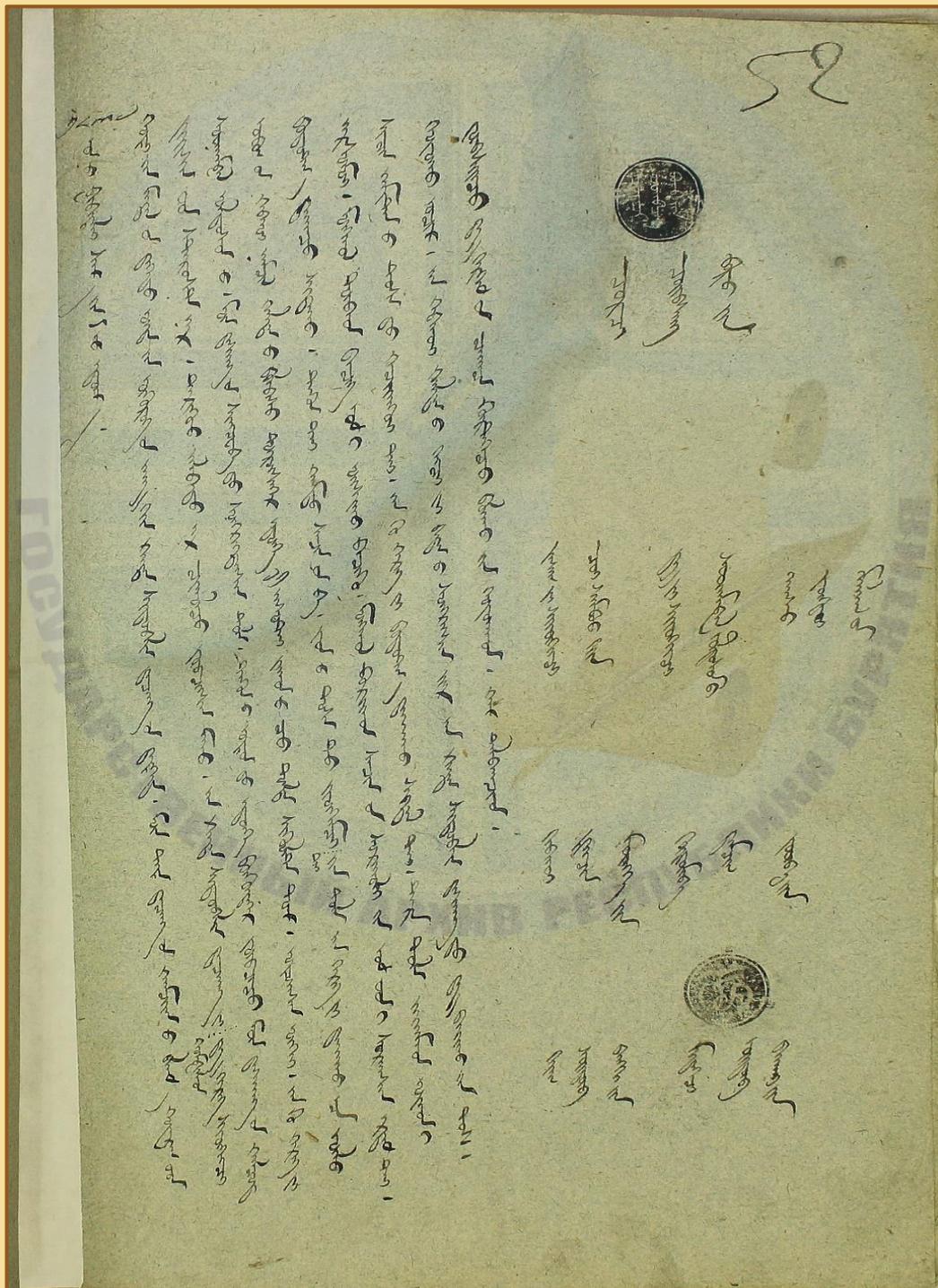
1834 г.

Анинский дацан

1834 ондо мэдэлгэй, Дээдэ Удын округой Анаагай Гадан Шидүблинг дасанай дэргэдэ, мүн тэрэ дасанай хамжаанай лама хувагагууд, зайсангууд, старостанар, гүрүү албатанар сугларжа зүбшэһэмнай энэ Гадан Шидүблинг дасанай комплект даа хэрэг шийдхэгшэ Содномпэл Олдосоной мүн дасанай шинзабада хунгагдahan тула, тэрэнэй орондо бүтэдэ зүбшэжэ, энэ дасанай галзууд обогой гэгбгүй Намжал Галданай, гүрэнөөр мүнөө 41 наһатай, юунэйшые түлөө шүүлгэдэ ороогүй, энэ хэрэгыг үнэхөөр даажа шадаха, тэрээнтэй хамта шажанай ба зоной туһада зүдхэжэмкэтэй тула, энэ хэрэгыг даахаһаа арсаагүй. Монгол бэшэг ном уншаха, бэшэхэ, монгол-буриад шажанай хургуулин номуудыг хураһан эрдэмтэй, шажан амитанай туһада оролдостой, энэ хэрэг үнэхөөр дааха шадалтай. Тэрэ тула аймагай ноёдыг гуйха ушар, энэ гэгбгүй Галданай гэгшыг бидэнэй хунгаһан ёһоор энэ Гадан Шидүблинг дасанда даа-лама байхын тушаа зүбшэжэ даа хэргэмэй цааза хүртээжэ болохыг гуйгаад, гар табигшад.

Цоржи Чойбсан Борын
Засагыг шийдхэгшэ Чой Самбуугай

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.3. Л.52. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 18

Приговор прихожан Цугольского дацана о выборе нансо ламой галзутского рода Гэндуну Рабдану вместо умершего Чоймпола Хуягуна

25 августа 1837 г.

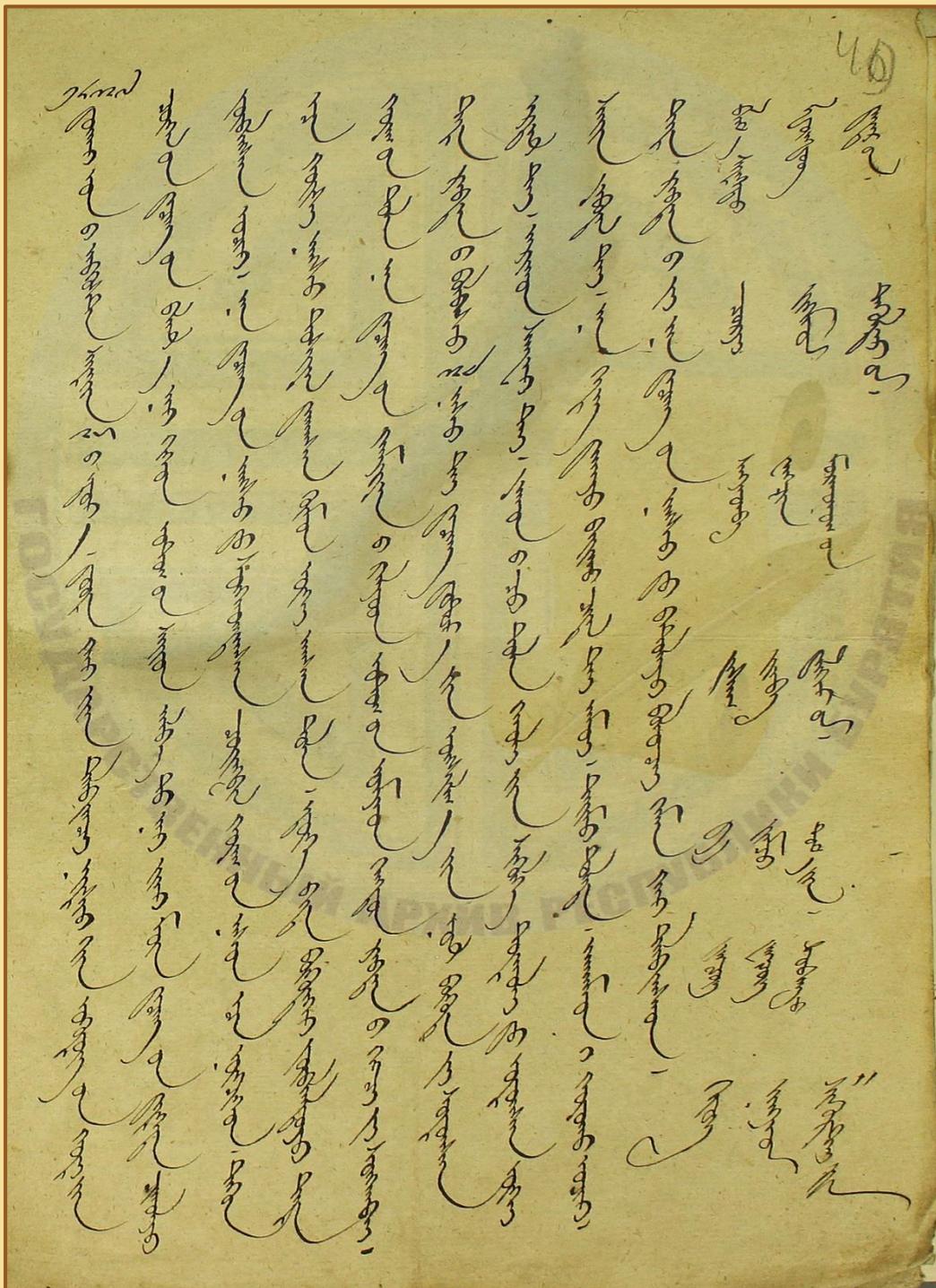
Цугольский дацан

1837 оной августа нарын 25-най үдэртэ. Доро гараа табигша Ниришүүтэй округой Хоринн Сүүгэлэй дасанай ламанар болон отогой сайд, албаганараар мүн дасанай дэргэдэ сугларжа зүблэнэн ушар: энэ дасанай нансоодо хунгагдахан Чоймпол Хуягай наһанһаа нүгшөөд, тэрээнһээ хойшо нансо тушаал даһан хүн үгы байһан тула, одоо бидэ бүгэдөөр зүблэлдэжэ, тэрэ хуягай тула энэ дасанай хамжаанай галзууд отогой умсал Гэндүн Рабданай гэгшые хунгабай.

Тэрэ Рабданай болбол 34 наһатай, дасан доторой уншалгын ном бүтэдые хураһан эрдэмтэй, аржун санвартай, юунэйшые тула хуулинн шүүлгэ, торгуулида ороһон үгы найн ябадалтай. Энэ хэрэг дааж байха шадалтай байна. Тиймэ тулада ахамэдые гуйха ушар, тэрэ Рабданайе энэ дасанай нансодо болоһой гэжэ гараа табигшад:

- Лама шэрээтэ Лһүдүд Дандарай
- Цоржи Жигмэд Түгүлдэрэй
- Шанзадба Ванчин Морхоногой
- Засаг Жинба Дэлгэрэй
- Даа Жимгу Домын
- Жинцүт Вайнцүт Собиной
- Гэюг Вандан Ирүлтэйн

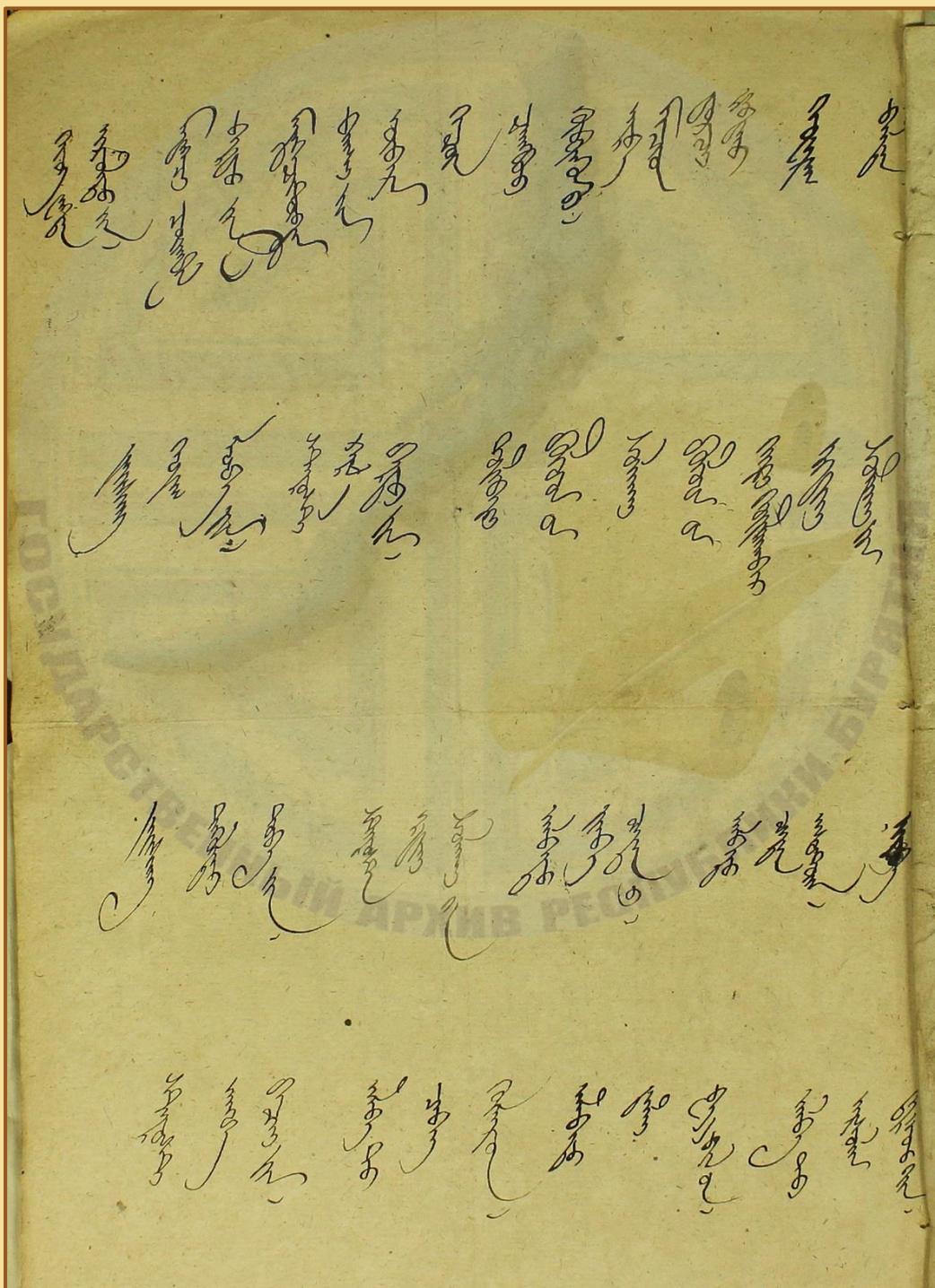
ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.7. Л.49-49 об. Ручпись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Продолжение документа № 18

Мэдээжэ Чоймпол Бардын
Мэдээжэ Дүбдэн Багшин өөрөө
Гэцүл Цанбуу Хүбүүнэй
Нирба Мижид Доржи Рабданай
Зайсан Хуяг Лобын
Староста Гарма Бардын
Түлбэри Булудай
Сулхай Булудай
Зайсан Түгэлдэр Тобын
Староста Эрдини Сулхайн гар табиба
Албата Жинба Цэдэнэй
Албата Цэдэн Насутын
Староста Анба Бацайн
Албата Цэбэг Хүлэрэй
Албата Далай Павелай
Албата Арсалан Дархуугай

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.7. Л.49-49 об. Рукотись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 19

Подписи к приговору прихожан Цугольского дацана о выборе нансо ламой галзутского рода Гэндун Рабдану вместо умершего Чоймпола Хуягуна, заверенного выборным Агинской инородной управы Тугулдуром Гобоевым

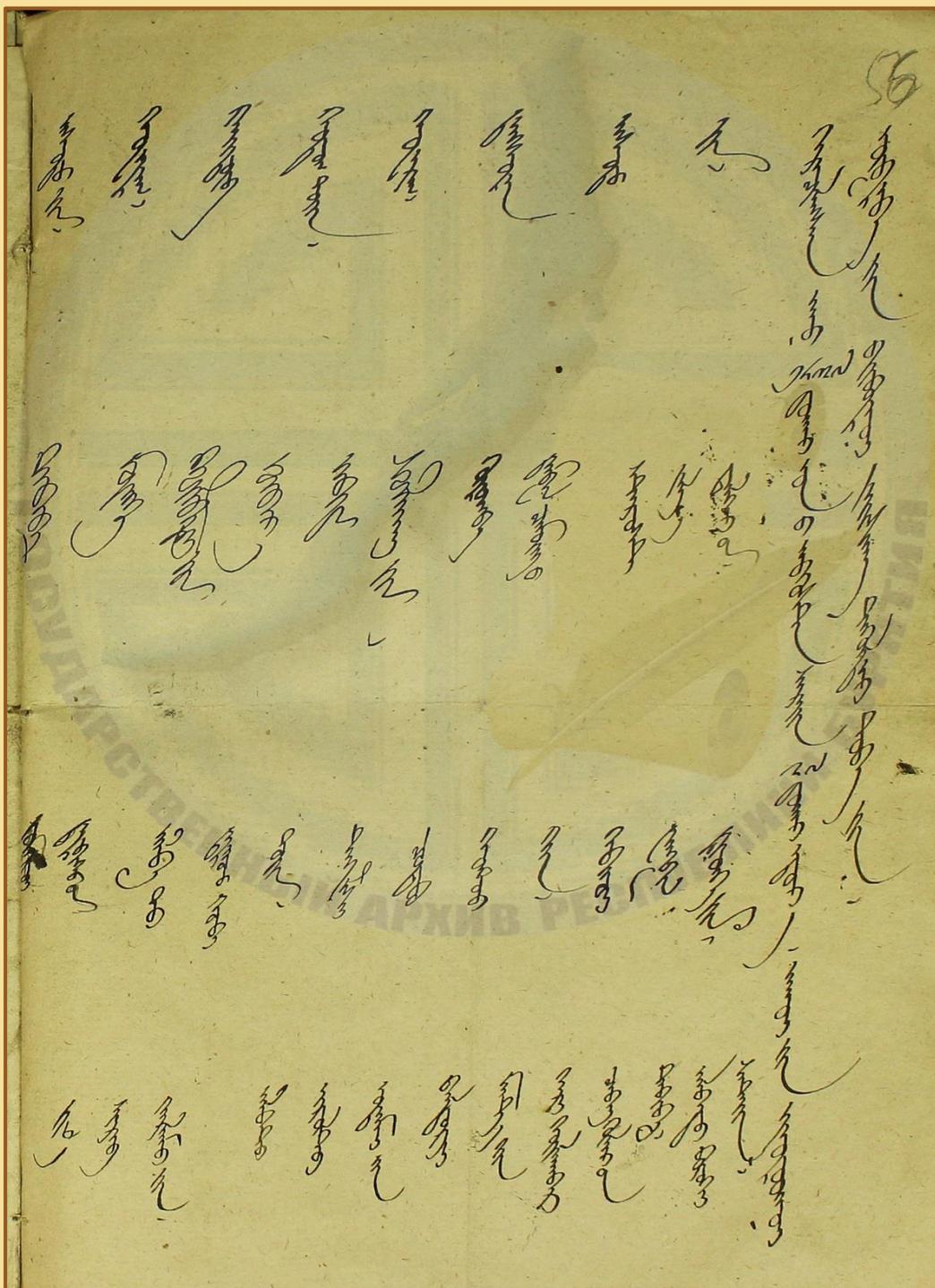
27 августа 1837 г.

Агинская инородная управа

Хувараг Балдан Насутын
 Хувараг Хайдуб Хутогтын
 Хувараг Дансуран Насутын
 Хувараг Мүнхэ Хулбэрин
 Хувараг Абида Сулхайн
 Үрүнбэ Дампил Цэмүүнэй
 Староста Залжа Дэлгэрэй
 Албата Дархуу Хубитын
 Тахилчи Цодбо Хонтуугай
 Гэбгүй Вамшил Ридхын
 Жима Шираб Харламын
 Албата Иролту Удамайн
 Балдоржи Мантаагай
 Хари хуйлгабари Цэбэг Хүлэрэй табиба

Гэршэлэн энэ 1837 дугар оной августа сарын 27-дугар үдэр Агын инородно управын выборно зайнан Түгэлдэр Тобын

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.7. Л.56. Рукопись на старомонгольской письменности.
 Перевод Г.Н. Очировой

№ 20

Рапорт цоржи ламы Ашибагатского полка Чоймпола Цэбэгүна Пандито
Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о запрещении казачьему
сотнику Бадме Лумбуну строить сумэ Донжур

1837 г.

Ашибагатский полк

Ашибагад полкын цоржирхоо

Рапорт

Эрхүү мужин Бүгэдэ Монгол буриад шажантанай ахалагша захирагша
Главно ноён цоржи Ишижамцын ганда. Та ахалагша ноёнхоо сентябриин 7-ой
үдэр 242 тоогоор захиргание дүүргэхын тухай, нэрлэгдэн даалалтые шалгажа
үзэхэд, тэрэ Түбдэн Даржилинг 31 ондо ганса дацан байгаад, одоо 37 ондо
тэрэнэй дэргэдэ ноён сотник 12 зэргэтэ Бадма Лунбүнэй гэгшын ахамаднаашье
эшэ үгы, үбшэн зоболонхоо тонилхын тула

Донжуур Маанин хүрдэнэй 1 сумэ бодхоохые зорюулажа, бодото дацанай
сан дарууга табингүй 55 модо хүрэтэр луури татажа байтараа, тэрэ дацанаа
ламанарай хорюулаар зогсоонби гэнэ. Мүн тэрэ 5 хэрхэмтэ ламанархаа
шалгалта абаса хуряан манай үнэн гэжэ элрхэйлнэ. Баһа дээдэ ахамадай
тогтоолхоо үлүү дацан бариха ёһон үгы гэжэ соносхобо.

Тиимэнээ ахалагша ноёндэ энээгээр элрхэйлнэм. Гадна тэрэ дацангай
хасаг, отог ламанар убашинарай список ба сметые энэ рапортатай хамта
хамтадхан гушаалсабай

Цоржи Чоймпол Цэбэгэй

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 8. Л. 46-46 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г. Н. Очировой

№ 21

Рапорт лам Цонгольского дацана Гунцуна Дилэгуна и Тудуба Цэбэгуна
Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о зданиях и
имуществе Хилгантуйского дацана

22 июля 1840 г.

Цонгольский дацан

Цонгол эсэгийн Балдан Брайбуулин хийдэй цоржинар Гүнцэн Дилэгэй
Итанхин Түдүб Цэбэгэйн

Рапорт

Эрхүү мужийн Монгол Буряад шажантанай бүт
эдын Главна лама бандида хамба Ишижамцын ганда.

Цонгол отогой болон тэрээнхээ илгаваритай мүн поолын хасагуудтай.
Сүхын баруун гарта Хилганта нутагта хэтэрхэн депутат Бандида хамба Заягай
нүгшэнхэнтэй зүбшөөд, үнгэрхэн 1756 ондо ахамад зургаанһаа эшэтэй Балдан
Брайбуунлинг хийд нэрэтэй 1 ехэ дацан, газар таладань 6 аймаг нүхэр дацантай
бүтээжэ бодхоогоод, тэрэнэй доторхи олон зүйлэй бурхан шүтээн ба Ганжуур ехэ
хүлгэн номууд болон тахилай багаза, жиншиг, түгдэнүүд болон догшид рабсал,
жидбын барнууд али хэрэглэлтэ шэмэгүүд болон Догшидой, Отошин Арьяа
баалын сүмэнүүд, Хурдын сүмэдтэй ба баһа тэрээнхээ гадна ехэ хийдэй болон
зургаан аймаг нүхэр дацангуудые сальбэн заһабарилһантай, үнгэрхэн 1831 ондо
багсааһан цэн 81555 түхэригэй цэнтэй байһан бэлээ. Тэрээнхээ хойно ехэ хийд
болон найман аймагуудые заһабарилһан болон найман дасангуудта Түгдэн ба
Юмнүүдые залаһантай хамтадхан багсаажа цэгнэбэл 90555 түхэригэй цэнтэй
байна, тэрэ гула

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 15. Л. 5-5об., 8. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г. Н. Очировой

Handwritten Mongolian script, likely a transcription of the report above. The text is written in vertical columns, starting from the right side of the page and moving left. The script is dense and cursive, characteristic of traditional Mongolian calligraphy. There are some faint markings and a small stamp-like mark in the upper right corner of the page.

№ 21

Репорт лам Цонгольского дацана Гунцуна Дилэгунa и Тудуба Цэбэгунa Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о зданиях и имуществе Хилгантуйского дацана

22 июля 1840 г.

Цонгольский дацан

Цонгол эсэгын Балдан Брайбуулин хийдэй цоржинар Гүнцэн Дилэгэй Итанхин Түдүб Цэбэгэйн

Репорт

Эрхүү мужийн Монгол Буяад шажантанай бүг эдын Главна лама бандида хамба Ишижамцын танда.

Цонгол отогой болон тэрээнхээ илгабаритай мүн поолын хасагуудтай. Сүхын баруун гарта Хилганта нюотагта хэтэрхэн депутат Бандида хамба Заяагай нүгшэхэнтэй зүбшөөд, үнгэрхэн 1756 ондо ахамад зургаанһаа эшэтэй Балдан Брайбуунлинг хийд нэрэтэй 1 ехэ дацан, газар таладань 6 аймаг нүхэр дацантай бүтээжэ бодхоогоод, тэрэнэй доторхи олон зүйлэй бурхан шүтээн ба Ганжуур ехэ хүлгэн номууд болон тахилай багаза, жиншиг, түгдэнүүд болон догшид рабсал, жидбын барнууд али хэрэглэлтэ шэмэгүүд болон Догшидой, Отошинин Арьяа баалын сүмэнүүд, Хүрдын сүмэдтэй ба баһа тэрээнхээ гадна ехэ хийдэй болон зургаан аймаг нүхэр дацангуудые сальбэн заһабарилһантай, үнгэрхэн 1831 ондо багсааһан цэн 81555 гүхэригэй цэнтэй байһан бэлээ. Тэрээнхээ хойно ехэ хийд болон найман аймагуудые заһабарилһан болон найман дасангуудта Түгдэн ба Юмнүүдые залаһантай хамтадхан багсаажа цэгнэбэл 90555 гүхэригэй цэнтэй байна, тэрэ гула

ГАРБ Ф.84. Он.1. Д.15. Л.5-5об.,8. Рухотись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

The image shows a handwritten document in Mongolian script, likely a report or inventory list. It features a table with several columns and rows, containing various symbols and numbers. The text is written in a cursive style. A large, faint watermark reading "СТАВРОПОЛЬСКИЙ АРХИВ Р.СФУ" is visible across the document.

№ 22

Секретный рапорт ширегуя Бургалтайского дацана Рабдану Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о получении предписания о появлении монгольского ламы в ведомстве

Не ранее 3 апреля 1843 г.

Бургалтайский дацан

Нюуса

Монгол Буряад шажантанай ахалагша Главна лама бандида хамба Ишижамцын Танай үмэнэ

Бургалтай дацанай лама шэрээтэ Ламын цоржи Рабдайһнаа.

Рапорт

Айладхахан мэдүүлхэ ушарни. Та ноёнһоо мүн оной апрелин 3-най 100 тоото зарлиг ерэнэнине хүлээжэ үзэмсээр, сагдаагай мэдэлтэ хилэлээ саана Монгол оронһоо монгол лама болон бэшэ 2 ламанар, нэг торгууд, бэшэ ехэ үнгын сантай баригдаба гэнэн зарлиг гула, зарлигай гушаа айладхахата, бидэн өөрын дацан болон нюотагуудтаа монгол ламын

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.40. Л.5. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

Handwritten Mongolian text at the top right of the manuscript page.

Main body of handwritten Mongolian script on the manuscript page, consisting of several vertical columns of text.

Продолжение документа № 22

ябахые үзөөгүйбди. Гадна, манай дацанай ламанар хуварагууд бүрин булта байна.

Тэдэ баригдаһан ламанарые мэдэхэгүйбди.

Зарлигай тушаа мэдүүлэгшэнэр

Шэрээтэ Ламын

Цоржи Рабдайн

Апрелин 5-най үдэр

1843 ондо

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.40. Л.5 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a continuation of the document's text.

№ 23

Донесение лам Сартульского дацана Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири
Чойван Доржи Ишижамцуву об отсутствии сведений о нахождении
монгольского ламы с двумя инородческими ламами и калмыцким князем с
женой в ведомстве

16 апреля 1843 г.

Сартульский дацан, № 83

Сартуулай 2-дугар дацанай

Шэрээтэ цоржи Гэниндашин

Шинзабанар Будын, Юмжинэй, засаг Цэнгүнэй нүхэдтэйгээ

83 тоогын харюу мэдүүлгэ

Апрелин 16 үдэр 1843 ондо

Байгал далайн үмэнэхи дацангуудай ахалагша бандида хамба лама Чойван
Доржи Ишижамцын танда.

Та ахалагша лама болбол байгша оной үнгэрэгшэ мартын 26-най үдэрһөө
ноён Дээдэ Удын окружной начальнигай зарлигыг дурдажа Захын химлагдажа
байдаг цэрэгүүд Монгол оронһоо ябаһан ламые мушхэбэри хэжэ зиндаанай
мэдэлдэ хилэнээ сааша Монгол оронһоо бариба, гэрэ болбол бусад түрэлтэнэй
хоорондо тэдэнэй мургэлэй дацангуудта нюусаар 18 сара байһан байна, тэрэнтэй
хамта тэмээд, морид, алта, цагаан мүнгэн үнгын юумэд зүдтэй бусад түрэлтэнэй 2
ламанар халамаг князь хагантайгаа хамта ерэлсэһэн нэгэ

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.40. Л.8. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

То. М. апарге 1843, То

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a transcription of the document's content.

Продолжение документа № 23

халамаг баригдаба, бусад түрэлтэнэй хоорондоо үзэгдэнэн гэрэ Монгол ламые Хизаарай ахамадта гэрэ сагтань ямар ушараар мэдэгдээгүйб, та тэрэнтэй хамта гэрэ ламые барихые юундэ шийдхэбэри хээгүй бэ, гэрэ лама болбол мүргэлэй дацангуудта ямар зориг ханаагаар ябахан бэ, бусад түрэлтэн болбол гэрэ ламые ямараар сэдхэхэн болбо, тэрэниие хэн гэтэлгэн хүргэгсэн бэ гэжэ асуужа айладагсан тушаа айлдхыха, монгол лама манай дацанда ябаагүй, бэшэ дасанда ябана гэхые мэдэгсэн, соносогсон үгы, тэрэниие хэн гэтэлгэн ябуулхание мэдэнэгүйб, гэрэ ламатай ошоһон 2 ламанарань алишые мэдэлэйхние бидэ мэдэнэгүйбди. Манай дацанай ламанар хуваратууд нютагуудтаа бүрин суужа байна, гэрэ тула энээгээр айлдхыба.

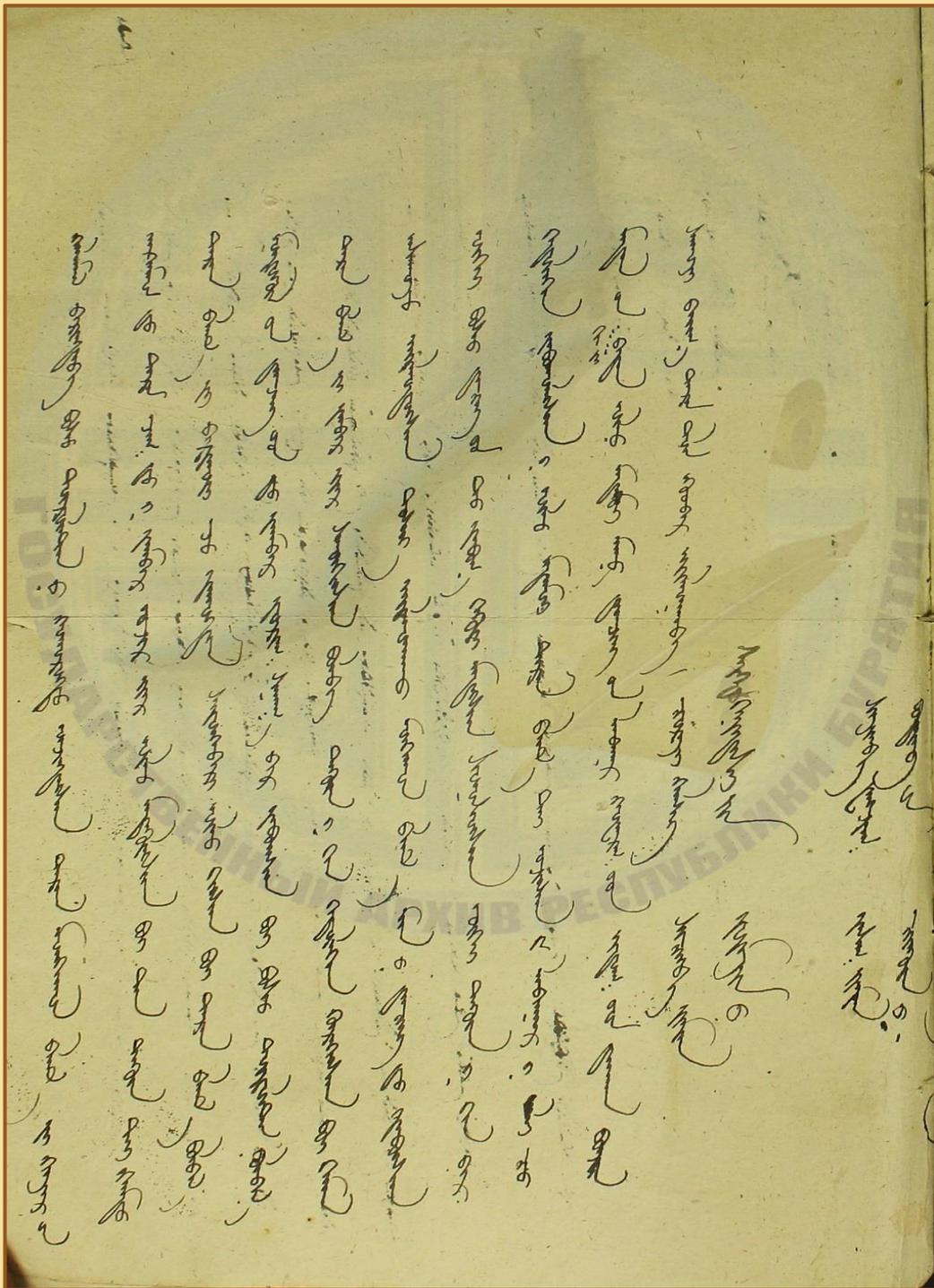
Цоржи шэрээтэ Галсан Гэниндашнин

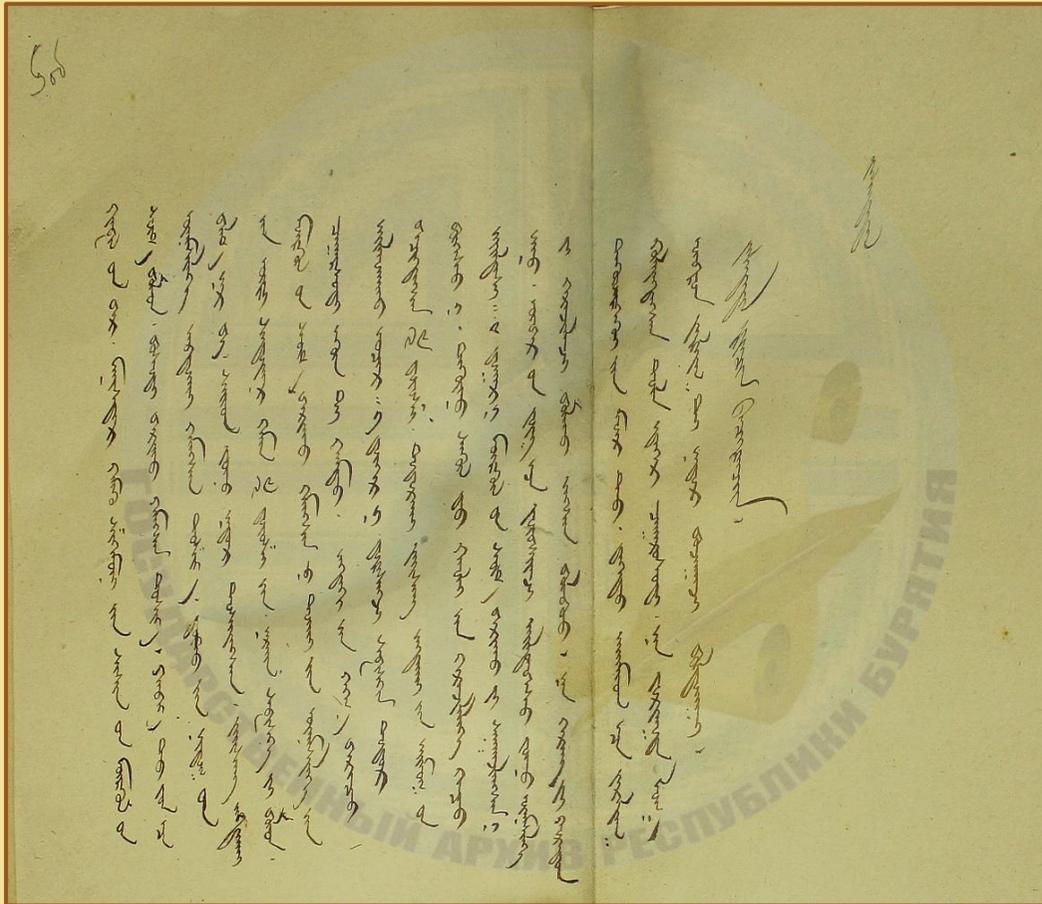
Шинзаба Жамьян Юмжинэй

Шинзаба Ванчиг Будажабай

Засаг Жамьян Цэнгүнэй

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.40. Л.8 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 24

Сопроводительное письмо зайсана Ринчина Банзарагчина об отправке списка 79 душ, причисленных к роду зайсана Андахаява

[1843 г.]

Гэнпэлэй министр гэгшэ Шэгэмүүннин мүргэлэй сүмэ болон бусадые бариха гээн тушаа, энэ нютагай ламанар ба сайд зон намда тушаалан. Зайсан Андахайн үри саданар гэхэдэ 79 дүүшын нэрын список болоно.

Мүргэлэй сүмэ бариха гээн тушаа үнэмшэлгын саарна энээнтэй хамта эндэхинн гэгээндэ бариха айлдхаха ушар.

1-дүгэр, дурдаһан список дотор бэшэгдэһэн 79 дүүши тодорхой. Зайсан Андахайн аймагай гээшнь тэрэнэй һүүлдэ хуулинн гэршэлгэ хэжэ айлдасан.

2-дугар, мүргэлэй сүмэ барихые ханаагшалан гээшэ, өөрын зүтөө зүбшөөжэ айладаа, баһа зоной үнэмшэлгыг гэргэлэжэ болохо байһан гү. Энэ хэргыг хурдан дүүргэхын мүртэ дээдэ ахамадһаа зарлиг хүмэгдэһэн тула, энээгээр саарһануудые энэ зорюутатай өөрын зарлигтайгаад намда бусаажа үхэтнай болтогой.

Зайһан Ринчин Банзарагчинн

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.5об. Рубрица на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

№ 25

Донесение ширетуя 15 тунгусских родов Тарбагатайского дацана Галсана Жимбанна и цоржи ламы Дэнбуна Баяртаина Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири об исполнении предписания гражданского губернатора Иркутской области о предоставлении списка наследников покойного зайсана Амур Андахаява

30 ноября 1843 г.

Тарбагатайский дацан, № 88

Сэлэнгын степнэй дүүмын заседатель Банзарагшин болбол нүгшээн зайхан Амар Андахайн үринэр тушаа.

Монгол-буряад шажантанай главна лама бандида хамба Ишижамшын ганда Ноён Эрхүү мужийн даагшин зарлигай ёһоор Дээдэ Удын окружной начальник Сэлэнгын главна тайшаа Вампилайда даалгажа айлдаһан тушаа. Тэдэ амгалан түрэлтэ октябрин 5-най үдэрэй 382 тоото зарлигаар намда захиража, нүгшээн зайхан Амар Андахайн аймагай нэрын список Та үндэр хүндэтын гэршэлэлгэтэй абажа тушаа, баһа тэдэнэй доберной лама <...>

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.5. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

№ 26

Отношение атамана Цонгольского полка Пандито Хамбо ламе о
возвращении списка

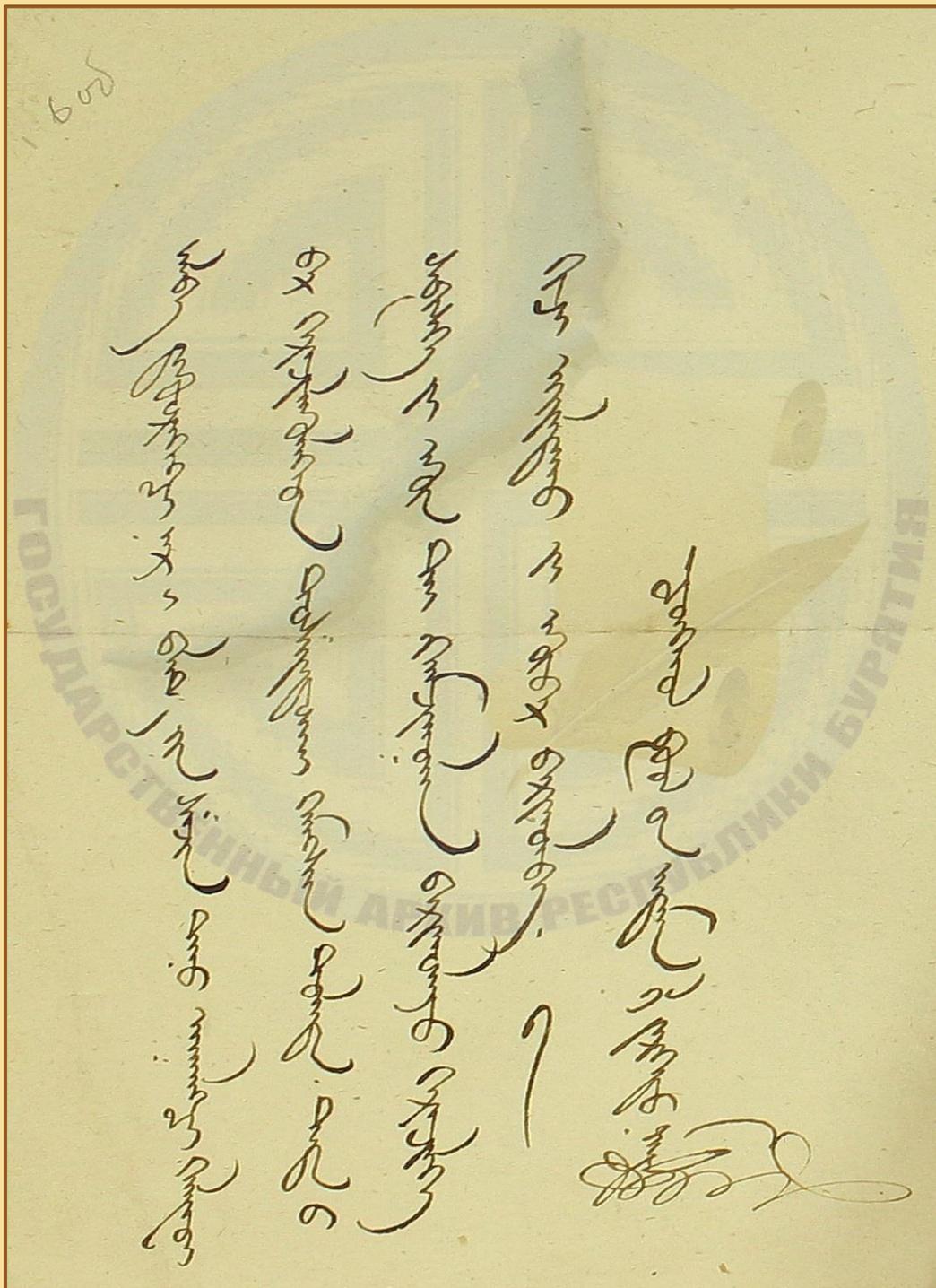
[1843 г.]

Алба дүүргэгшээр Ламын шажантанай ахалагшаар гэршэлүүтээд тушаа
гээн тула, гэдэнэй списогые энээнтэй хамжуулан барюулажа, гэршэлгэ хэжэ
айладхахые энэгээр барюулбай

Цонгол полкын атаман
14 зэргэтэ*

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.6 об. Рукотись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

Подпись неразборчива

№ 27

Рапорт нансо ламы Бургалтайского дацана Молону Пандито Хамбо ламе
Восточной Сибири Ишижамцуеву о предоставлении списка лам и хуваракон
дацана

1843 г.

Бургалатайский дацан

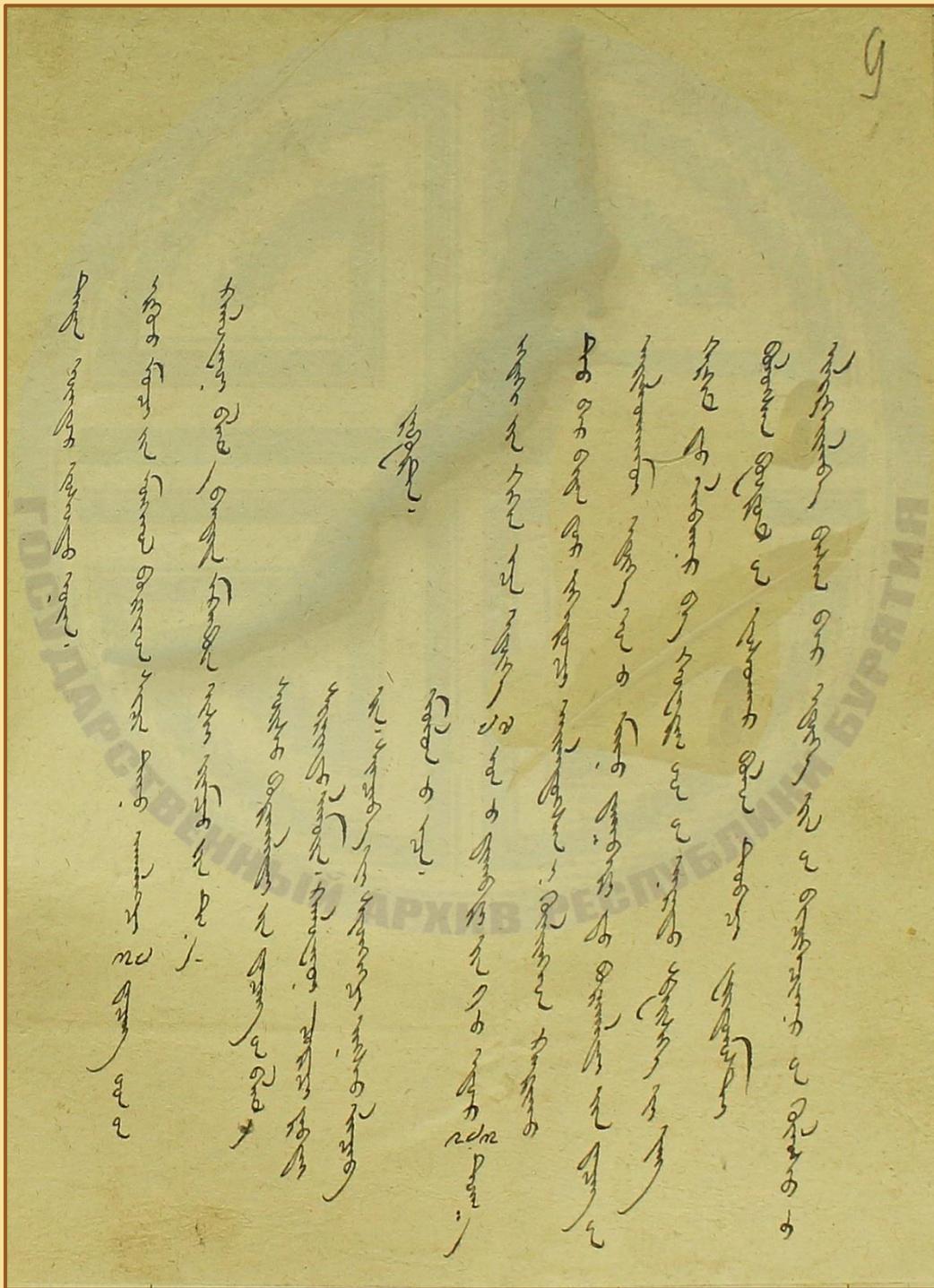
Эрхүү мужын Монгол-Буряад шажантай ахалагша 34 дацангуудай Главна
лама бандида хамба Иши Жамцын танда.

Сойсо Бургалтайн дацанай лама, шэрээтэ ламын главна цоржи Рабданай
шинзабые шиндхэсез нансо лацаб Молонойһоо

Рапорт

Эндэхин гэгээнһээ энэ 47 оной декабриин 1-нэй үдэр 243 тоогоор бидэндэ
захиржа айлдаһаниие хүлээгээд харюу айлдханамди. Энэ оной манай даабарита
Бургалтайн дацанай хэрхэмтэ ламанар ба хуварагуудай нэрэтэ списхые зан
болоһон формын ёһоор ба тобшо ведомости элрхэйлбэ. Баһа жэлэй
бэшээшэнэрэй хүлэһэнэй.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.46. Л.9. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 28

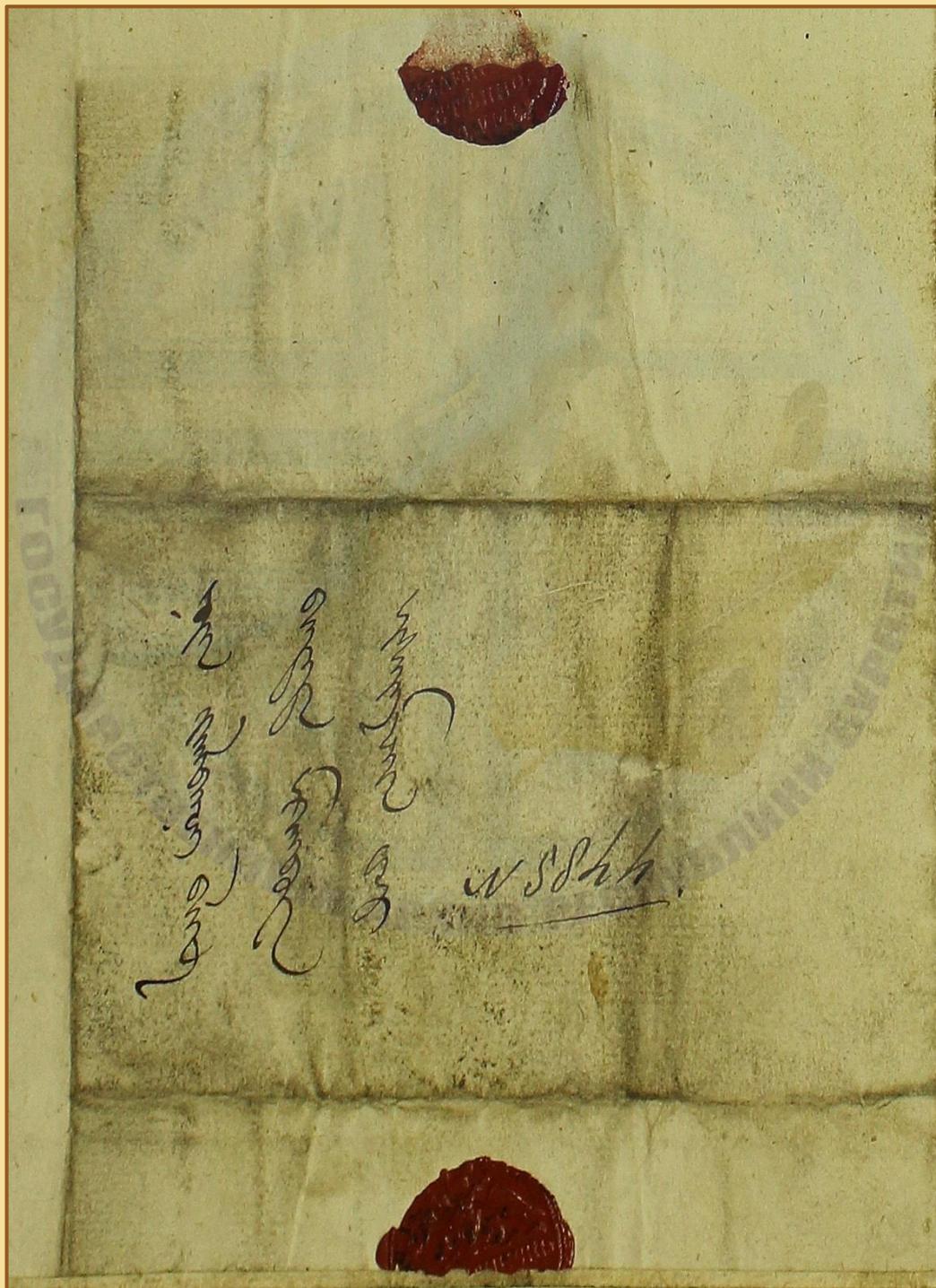
Ведомость о количестве комплектных и некомплектных лам, хуваракон
13-ти Селенгинских дацанов

4 июля 1844 г.

Буряад Жантанай главна лама бандида хамба нойан Иши Жимшында
Тобчи ведомости Сэлэнгын бусад гүрэлтэнэй 13 дацангуудта байдаг хасаг
комплектнэ ба бусад гэлүн, гэцүл, банди, убашинарун тусхай энээнһээ дооши
эллрхэй 1844 он июлиин 4

	компл. ламы	не компл. ламы	хувар. убашы
1. Хулунгун Гэдэн Дарчилиг	21	142	56
2. Цүхүйн Балдан Брамбулинг	47	273	132
3. Агагану Зэдэкин Лхүндүб Цэцэглинг	25	111	27
4. Агагану Ацайн Түблэн Дарчилиг	2	28	4
5. Саргул Гэгэтэин Гадам Пунцуглинг	4	34	22
6. Саргул Гэгэтэин Дамба Брайбулинг	4	56	23
7. Табаганудун Учигүтэин Дэчин Рабжилиг	6	51	13
8. Табанагудун Болтулурун Дамчой Рабжилиг	14	126	44
9. Хэрэгтэин Гангдан Дарчилиг	8	43	25
10. Худуриин Түблэн Дарчилиг	8	37	43
11. Жигустейин Дэчин Рабжилиг	5	34	2
12. Ироик Чойдан Дарчилиг	3	55	11
13. Янгажину Даши Цэрэблиг	1	22	4
	142	1017	404

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.10об. Рукопись на старомонгольской
письменности. Перевод Г.Н. Очировой

№ 29

Отношение Бурятского атаганского казачьего атамана Дашипэла Цэнгужабуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о содействии в получении патента на вознаграждение потомков зайсана Амуга Андахайна или его заверенной копии у комплектного ламы Цэрэмпэла Гэнпэлуна

22 февраля 1845 г.

№ 58

Буряад цэрэгэй атаган атаманай
Отношени

Ноён Эрхуу мужын Түбэд-монгол шажантанай главна лама бандида хамба Ишижамцын танай айлдхалай ушар.

Үндэр гүрэлтэ ноён Харацайн тасагай пристав, 8-дугар зэргын Александр Иванович энэ февралин 15-най үдэрһээ 202 тоотуор намда бэшэһэн ушар болбол урда сагай патенттэгэй зайсан Амур Андахайн үринэрһээ энэ Захын службада байгшанары салингаар шагнахын тухай. Эднэрэй патент Захын правлени мүн

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.10. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

Handwritten Mongolian script on aged paper, likely a translation or original document. The text is written in vertical columns from right to left. A large, faint watermark of the Russian coat of arms is visible in the background. The number '910' is written in the top right corner.

Продолжение документа № 29

үзээд, бусаахыг хэрэгсэлсэнэй тула, хэн мургтэйгээ абажа наашань гушаа гэнэн бэлэй.

Тийн гэрэ патент бол хасаг зоной гарта үгы, отогой комплектнэ лама Цэрэнпэл Гэншэлундэ байдаг гэнэ.

Тэрээнгээ эбэй ёһоор эрихэдэ, үгэнэгүй гэхэ, тийн Та үндэр түрэлтэдэ эрхимнэжэ этигэлтэй гуйнам. Нэрлэгшэ лама Цэрэмшилүнгээ патентын бодогые гү али копие абажа, хуулийн гэршэлгэ наашань намда энэ харюуга барлагшаар эльгээжэ айладахыг гуйгаад, этигэлтэй хүлээнэм.

Агаман Дашипэл Цэнгүжабүн

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.10 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

The image shows a page of handwritten Mongolian script. The text is written in a traditional vertical style, with characters flowing from right to left across the page. The ink is dark, and the paper shows signs of age, including some discoloration and faint watermarks. The script is dense and fills most of the page area.

№ 30

Именной список внуков зайсана Подгородного рода Амара Андахайна

Октябрь 1846 г.

Эрхүү мужийн Дээдэ Удын округой Сэлэнгын мэдээнэй подгородно отогой зайсан Амар Андахайн ашанарай списог. 1846 он октябрь.

Отогой мэдэлүн насу

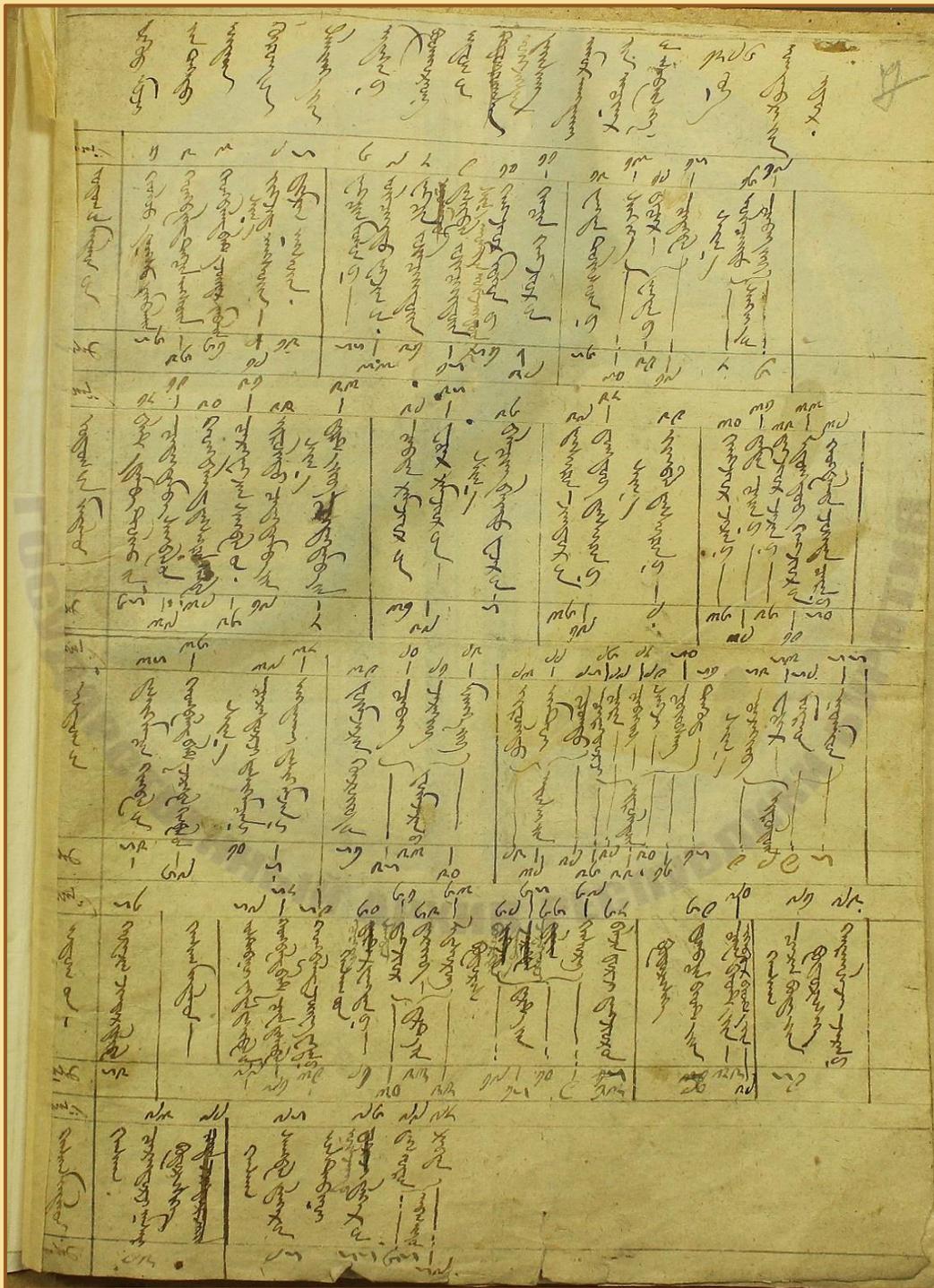
1. Гулваа Нансо Замбалун, 56
2. Комплектнэ Тэгчин Нансуин, 26
3. Комплектнэ лама Чойдур Жамбалун, 61
4. Жигжид Нансуин, 12
6. Ванчиг Молону, 55
7. Үлзытэ Ванчигун, 33
8. Ванчиг Үлзытүин, 21
9. Дашибал Үлзинтүин, 15
- Надмид Үлзытүин, 8
10. Гангжур Молону, 51
11. Гачин Гангжурун, 24
12. Вангдан Дулүсэнү, 56
13. Сахья Дулүсэнү, 50
14. Бачир Вангдану, 29
15. Цэдэнбал, 17
- Шинэ
16. Үлзэнту } Сахьягун 8
17. Цэбэгжаб } 6

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.7. Рукотись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Продолжение документа № 30

18. Лама Дамба Түлүин 65
19. Цэдэндамба Санпилун 37
20. Комплектнэ Дансурун Санпилун 26
21. Цэрэнванчиг Санпилун 26
22. Иролту Цэдэндамба-нин 17
- Шинэ
23. Дармажаб Цэдэндамбаин 8
24. Цэдэн Рамжиурун 31
25. Вчир Рамжиурун 27
- Шинэ
26. Балжин Бэлигтү Вчирун 5
27. Дансурун Чигдурун 36
28. Дондуб Дансаруну 17
- Шинэ
29. Жимбал Дансуруну 4
30. Ганжиур Цэрэну 36
31. Дамдин Цэрэну 34
32. Данжиур Цэрэну 26
33. Мундуб Ганжиурун 10
34. Хонигэлэд Чойдан Цэрэну 50

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.7. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Продолжение документа № 30

35. Дэшигмэцэн Гимпэлун	59
36. Комплектнэ лама Цэрэмпэл Гинпэлун	67
37. Цэрэндоржи Дэшигмэцэнү	10
38. Андахай Дэшигмэцэнү	5
39. Юмцэрэн Гүрүжабун	51
40. Цэбэг	25
41. Цэрэнжаб Юмцэрэнү	23
42. Мүнгхэ	20
43. Иролтү	42
44. Амтуй Аюши-нин	34
45. Цогту	24
46. Цэрэндоржи	26
47. Цэрэн	24
48. Цэбэгжаб	22
49. Санжи Иролтунн	20
50. Чойбсанг	16
51. Тэгүд	15
52. Цэрэнжаб	9
53. Вачир	4
54. Морхо	9
55. Надмид	5
56. Хувараг Чигдур Дилипэл	52

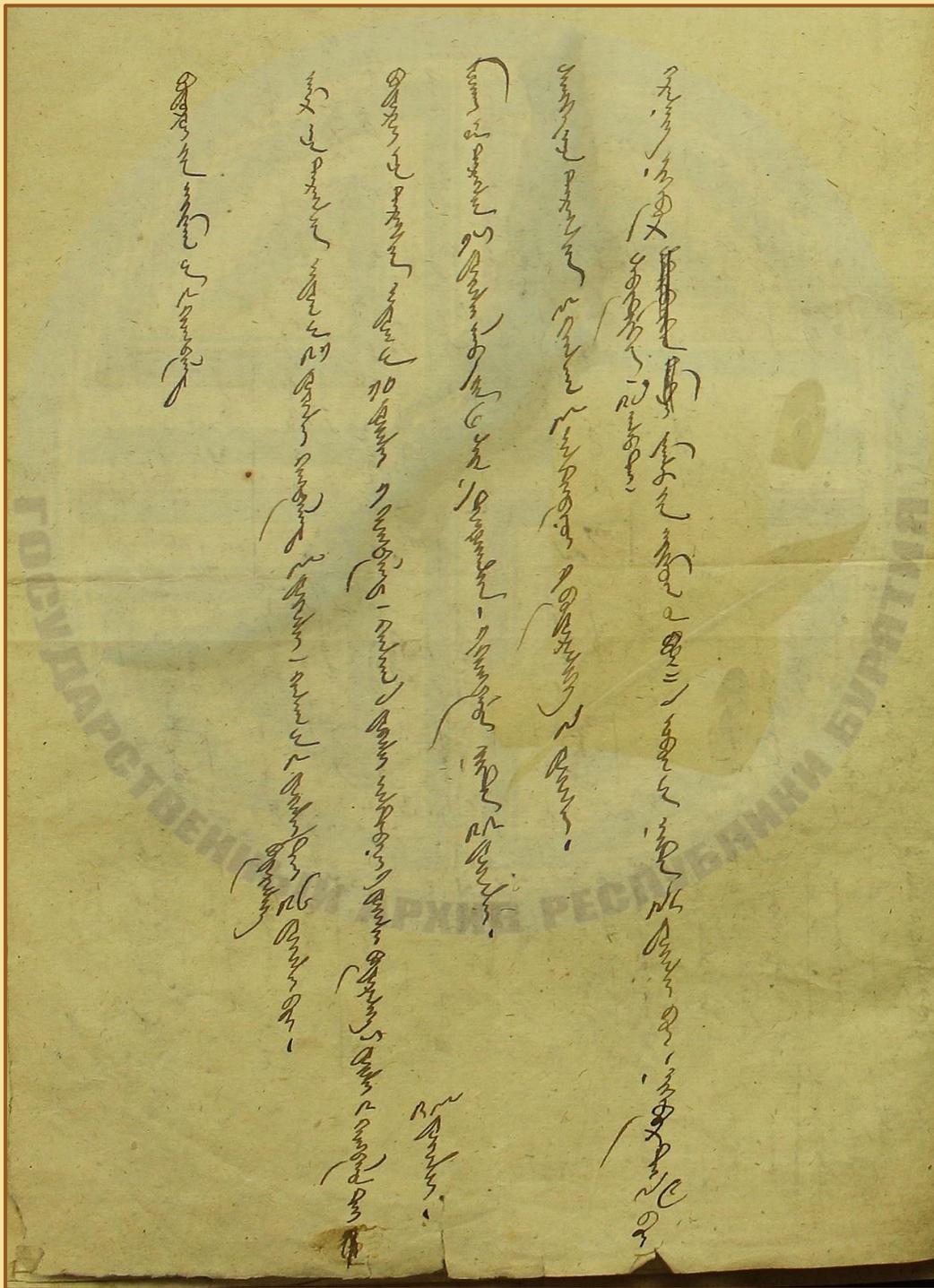
ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л. 7 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a continuation of the document's content.

Продолжение документа № 30

Хасаг мэдэлүн:	насу
57. Оставной Бандан Дашипэлун	77
58. Комплектнэ лама Цэвэн Дашипэлун	71
59. Комплектнэ Чойван Бандану	39
Хасагууд:	
60. Цэрэнжаб Бандан-у	41
61. Данжур	30
62. Даражаб Дармаин	23
63. Лхасүрүн	22
64. Жигжид	17
65. Дамба Дармаин	15
66. Цэбэгдоржи	10
67. Хасураг	9
68. Бамхиндоржи Данжиурун	13
Подрокхэ (подростки)	
69. Добчин Бадмаин	40
70. Цэвэн Бадмаин	32
71. Жинбур Бадмаин	24

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.7об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Продолжение документа № 30

Хасаг

- 71. Цэрэн Будаин 51
Подрокхэ (подростки)
- 72. Харагулчи Цэрэнү
Хасаг
- 73. Цэрэндоржи Намсарайн 40
- 74. Подрокхэ
Хасаг
- 75. Сэнпэл Дэлгэрүн 45
Оставной
- 76. Нойлжан Дэлгэрүн 55
- 77. Дансүрүн Абшигун 65
- 78. Рабдан 57

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л. 7 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a list of names and ages corresponding to the entries on the right page. The script is written in a cursive style on aged paper.

№ 31

Донесение ширетуя Атаганского дацана Чигдаржаба Вампилуна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о предоставлении списка лам и хуваракон дацана, о сдаче 25 руб. на содержание писарей и 5 руб. учителя Троицкосавской школы

1 января 1847 г.

Атаганский дацан, № 2

Атаган Зэдын дацанай
Шэрээтэ цоржи Вампилай

Мэдүүлгэ
Январин 1 удэр 1847 он, тоо 2

Ноён Эрхүү мужын Монгол Буриад шажантанай главна лама бандида хамба Ишижамцында Зэдын дацангай ламанарай списхые отог, хасагаарнь илгажа тус тусаарнь бэшэһэнээ энээнтэй хамтадхажа, Та үндэр гүрэлтэдэ тушаан барибай. Баһа эндэхин Орос Монгол бэшээшэнэрэй цалингай 25 түхэриг ба Троицкасавска сургуулин багша ламын цалингай 5 түхэриг, ниитэ гучин түхэриг тушаалсабай.

Шэрээтэ ноён Чигдаржаб Вампилой

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.46. Л.15. Рухонсь на старомонгольскай письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Handwritten Mongolian script in vertical columns, including a large signature at the bottom right.

№ 32

Рапорт ширетуя 15 тунгусских родов Тарбагатайского дацана Галсана Жимбаина и цоржи ламы Дэнбуна Баяртайна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири о предоставлении списка лам и хувараков дацана, назначении на должность ноёна-ламы Чойвана Сэмюэлуна вместо умершего Галцаба Цэдэну

Июнь 1847 г.

Тарбагатайский дацан, № 2

Эрхүү мужын шарын шажантанай бүгэдэ дацангуудай главна лама бандида хамбын гэгээндэ.

15 эсэгын Тарбагатайн дацангай шэрээтэ Жимбын, цоржи Дэнбүн Баяртынһаа.

1847 ондо, июнин [...] нэй үдэр, тоо 2.

Рапорт

Тэдэ Дээдын зарлиг июнин 15-да 1567 тоото захиралтые хүлээжэ үзөөд, өөрын дацангай хамжаата лама хуварагуудай амгалан байдалай нэрын списогые үргэн айладхамай. Гадна ноён-лама Галцаб Цэдэнэй гэгшын үнгэрхэн үбэлэй үедэ наһанһаа нүгшээн тула шэнэ нургуулин убшинарһаа Чойван Сэмюэлэй гэгшые орондонь оруулбай. Тэдэ тула шажанай.

Ахамад тэргэгүүн хамба гэгээндэ энэ хү рапортотай хамжуулан хүргэшэ үргэн айладхаба.

Шэрээтэ Галсан Жимбын

Цоржи Дэнбүн Баяртын

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.46. Л.23. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

23

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a transcription of the report. The text is written in a cursive style and covers most of the page. There are several lines of text, some starting with 'Эрхүү' and '15 эсэгын'. The script is dense and fills the page from top to bottom.

14	Ванбужаб Намтайсарайн	42	наса	ядуу	цонгол полкын
36	Бадма Радна Намтайсарайн	36	наса	ядуу	3-дугар сотник
49	Цэдэнбал Ванчигун	49	нас	Харлунда	службааа сүлөөлэгдэгсэн
38	Вандан Доржи Гонбын	38	мүн	адли	
56	Цэбэгтар Ванчигун	56	мүн	адли	
73	Доржи Сахьягун	73	нас	отставной	түрүүчин, Ехэ нугад, цонгол
66	Цэрэн Дондуб Бэчигтын	66	Мороочидэ		
77	Гарма Вандану	77	Ехэ	нугада	3-дугарта
30	Будажаб Цэбэгтарун	30	6-дугар	сотниг	Ехэ нугада
Десятнигууд					
49	Ганжур Тогтохун	49	отставной	Ехэ	нугада
49	Ганжур Холойн	49	4-дүгэр	десятник	
63	Банзарагчи Галину	63	Моорочидэ	5-дугар	
56	Цэрэн Сүндүйн	56	отставной	Ехэ	нугада
34	Даши Номчинн	34	отставной	Ехэ	нугада
Хасагууд					

№ 33

Именной список потомков тайши Лувсана Окина в Цонгольском
инородческом полку

20 апреля 1850 г.

Спискэ

Тайшаа Лувсан Охинууаа таһарһан
Цонгол полкын бусад түрэлтэн тушаа

Хэрхэм, ямба, нэрэ, омог, наса

- 14-дүгэр зэргэтэ Ванбужаб Намтайсарайн, 42 наса, ядуу, цонгол полкын атаман
- Бадма Радна Намтайсарайн, 36 наса, ядуу, 3-дугар сотник
- Цэдэнбал Ванчигун, 49 нас, Харлунда службааа сүлөөлэгдэгсэн
- Вандан Доржи Гонбын, 38, мүн адли
- Цэбэгтар Ванчигун, 56, мүн адли
- Доржи Сахьягун, 73 нас, отставной, түрүүчин, Ехэ нугад, цонгол
- Цэрэн Дондуб Бэчигтын, 66, Мороочидэ
- Гарма Вандану, 77, Ехэ нугада, 3-дугарта
- Будажаб Цэбэгтарун, 30, 6-дугар сотниг, Ехэ нугада

Десятнигууд

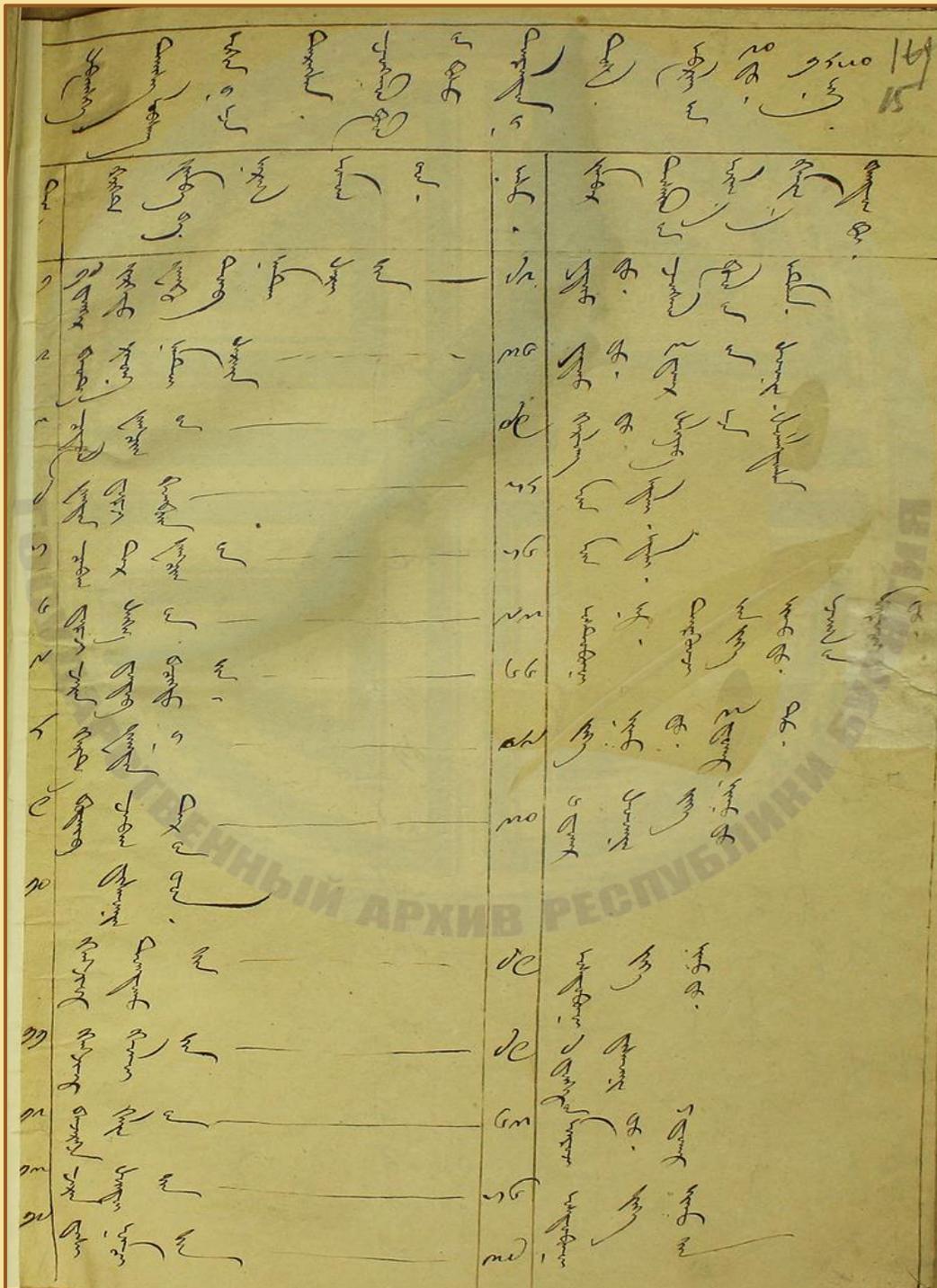
- Ганжур Тогтохун, 49, отставной, Ехэ нугада
- Ганжур Холойн, 49, 4-дүгэр десятник
- Банзарагчи Галину, 63, Моорочидэ, 5-дугар
- Цэрэн Сүндүйн, 56, отставной, Ехэ нугада
- Даши Номчинн, 34, отставной, Ехэ нугада

Хасагууд

Продолжение документа № 33

15. Доржитар Сахьягун, 55
16. Бадматар Чимэйн, 47
17. Цонгол Бухайн, 57
18. Цэбэгжаб Амурун, 38
19. Сахья Ганжурун, 34
20. Миир Галигун, 43
21. Басили Галигун, 43
22. Дугар Дэлигун, 39
23. Цэрэншил Цэдүбүн, 37
24. Тархай Юмтарун, 41
25. Очир Цэрэн Түгдүбүн, 41
26. Мүнгэ Йумтарун, 37
27. Цэрэндэлиг Доржин, 57
28. Вамбу Бадма Самбуугун, 42
29. Түбдар Балтайн, 30
30. Цэбэг Гармайн, 36
31. Цэбэг Цогтоин, 49
32. Данжуур Рабдану, 51
33. Буда Цогтон, 41
34. Мүнгэ Тогмидун, 38

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 70. Л. 15. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Продолжение документа № 33

- 55. Буян Гармаин, 43
- 56. Ганжиур Рабдану, 65
- 57. Мүнхэ Вангчигун, 50
- 58. Цэрэн Даши Бухуин, 61
- 59. Юмдаши Тогтохун, 58
- 60. Цэрин Доржи Дэлигун, 48
- 61. Хубату Гармаин, 46
- 62. Жимцу Бэчигтуин, 64
- 63. Лагши Бухуин, 60
- 64. Сундуй Будаин, 67
- 65. Бадмаюмхуну, 49

Подрокхэнэр (Подростки)

- 66. Түдүб Ринчин Намтайсараин, 26
- 67. Эрдэни Цогту Гармаин, 26
- 68. Очир Цэбэгтарун, 20
- 69. Цэрэн Цэдэнбалун, 17
- 70. Буда Ганжиурун, 24
- 71. Цэбэг Ганжиурун
- 72. Доржи Ганжиурун, 22

Дансурун } Ганжинурун 12
 Гарма }

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.16. Рукопись на старомонгольской письменности.
 Перевод Г.Н. Очировой

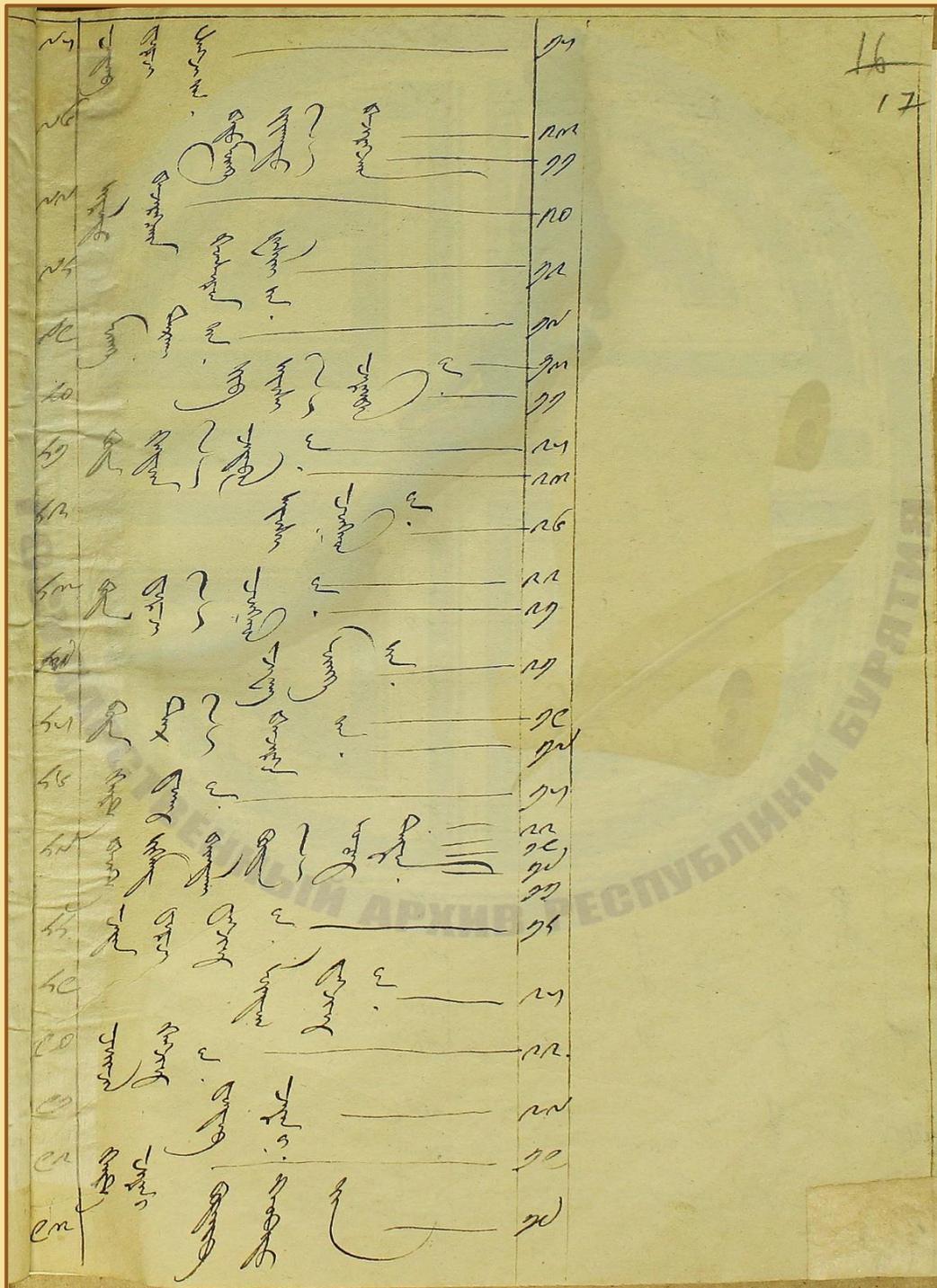
16

mn	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mn
mb	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mb
mc	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mc
md	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	md
me	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	me
mf	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mf
mg	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mg
mh	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mh
mi	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mi
mj	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mj
mk	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mk
ml	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	ml
mm	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mm
mn	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mn
mo	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mo
mp	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mp
mq	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mq
mr	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mr
ms	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	ms
mt	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mt
mu	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mu
mv	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mv
mw	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mw
mx	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mx
my	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	my
mz	ᠮᠠᠨᠢ	ᠮᠠᠨᠢ	mz

Продолжение документа № 33

75. Цэрэн Доржи Санжин, 15
 76. Буда Мүнхэ Банзарагчин, 23
 Заяту 11
 77. Иролту Банзарагчин, 20
 78. Гонсүрүн Василиин, 12
 79. Мүнгхэ Тархайин, 17
 80. Жаб Цэрэнпэлун 13
 Аюши 11
 81. Буда Цэдэнбалун 25
 Гэндүн 23
 82. Аюши Цонголун, 26
 83. Буда Цонголун 22
 Доржи 21
 84. Цэван Мүнхэин, 21
 85. Буда Банзарагчин 19
 Тар 17
 86. Гарма Дугарун, 15
 87. Бадма 22
 Жигжид 19
 Буйандалай Очиргарун 14
 Буда 18
 88. Цэрэн Доржи Данжиурун, 25
 89. Лүндүн Данжиурун, 25
 90. Чойнзон Гангжиурун, 22
 91. Дондуб Цэрэну, 27
 92. Гарма Цэрэну, 11
 93. Будажаб Хубитуин, 14

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.17. Рукопись на старомонгольской письменности.
 Перевод Г.Н. Очировой

ed	ᠳᠣᠨᠳᠤᠪ	ᠴᠡᠷᠢᠨ	ᠳᠡᠯᠢᠭᠤᠨ	27
cy	ᠣᠴᠢᠷ	ᠬᠤᠯᠤᠭᠢᠨ	28	
eg	ᠪᠠᠯᠵᠢᠨ	ᠳᠣᠷᠵᠢ	ᠲᠠᠷᠤᠨ	21
cd	ᠪᠤᠳᠠ	ᠪᠠᠲᠤᠭᠢᠨ	21	
cb	ᠴᠡᠷᠢᠨ	ᠳᠡᠯᠢᠭᠤᠨ	32	
cc	ᠷᠠᠳᠤᠨᠠ	ᠨᠠᠮᠳᠢᠯᠢᠭᠤᠨ	35	
gao	ᠲᠦᠪ	ᠵᠢᠮᠪᠠᠢᠨ	17	
gop	ᠰᠡᠮᠪᠢᠳ	ᠴᠡᠪᠡᠭᠵᠠᠪᠤᠨ	25	
goc	ᠴᠠᠭᠠᠭᠠᠢ	ᠳᠣᠷᠵᠢᠨ	17	
gob	ᠣᠵᠢᠷ	ᠲᠦᠪ	12	
goc	ᠪᠤᠳᠠ	ᠰᠠᠬᠢᠪᠠᠭᠤᠨ	9	
goc	ᠪᠤᠳᠠ	ᠳᠠᠰᠢᠨᠢᠨ	11	
goc	ᠣᠴᠢᠷ	ᠲᠦᠪ	ᠳᠠᠷᠠᠢᠨ	9
goc	ᠪᠤᠳᠠ	ᠮᠦᠨᠬᠡᠢᠶᠢᠨ	9	
goc	ᠪᠠᠨᠴᠢᠭ	ᠭᠡᠨᠳᠦᠨᠦ	13	
goc	ᠪᠤᠶᠠᠨᠲᠦ	ᠭᠠᠷᠮᠠᠢᠨ	27	
goc	ᠴᠡᠳᠡᠨ	ᠴᠣᠭᠲᠣᠢᠨ	37	
goc	ᠮᠠᠶᠢᠳᠠᠷ	ᠶᠢᠭᠤᠮᠨᠣᠪ	37	
goc	ᠮᠢᠨᠲᠠᠷ		32	
goc	ᠮᠠᠶᠢᠯᠢᠶ	ᠴᠢᠰᠪᠠᠲᠠᠷ-ᠤᠨ	34	
goc	ᠮᠢᠮᠤᠷ	ᠭᠢᠷᠢᠭᠣᠷᠢ	ᠰᠢᠯᠢᠨ	33
goc	ᠮᠠᠭᠠᠪᠢ		15	

Продолжение документа № 33

94.	ᠳᠣᠨᠳᠤᠪ	ᠴᠡᠷᠢᠨ	ᠳᠡᠯᠢᠭᠤᠨ	27
95.	ᠣᠴᠢᠷ	ᠬᠤᠯᠤᠭᠢᠨ	28	
96.	ᠪᠠᠯᠵᠢᠨ	ᠳᠣᠷᠵᠢ	ᠲᠠᠷᠤᠨ	21
97.	ᠪᠤᠳᠠ	ᠪᠠᠲᠤᠭᠢᠨ	21	
98.	ᠴᠡᠷᠢᠨ	ᠳᠡᠯᠢᠭᠤᠨ	32	
99.	ᠷᠠᠳᠤᠨᠠ	ᠨᠠᠮᠳᠢᠯᠢᠭᠤᠨ	35	
100.	ᠲᠦᠪ	ᠵᠢᠮᠪᠠᠢᠨ	17	
101.	ᠰᠡᠮᠪᠢᠳ	ᠴᠡᠪᠡᠭᠵᠠᠪᠤᠨ	25	
ᠴᠠᠭᠠᠭᠠᠢ			17	
102.	ᠣᠵᠢᠷ	ᠳᠣᠷᠵᠢᠨ	17	
ᠪᠤᠳᠠ			12	
103.	ᠪᠠᠳᠠ	ᠰᠠᠬᠢᠪᠠᠭᠤᠨ	9	
104.	ᠪᠤᠳᠠ	ᠳᠠᠰᠢᠨᠢᠨ	11	
105.	ᠣᠴᠢᠷ	ᠲᠦᠪ	ᠳᠠᠷᠠᠢᠨ	9
106.	ᠪᠤᠳᠠ	ᠮᠦᠨᠬᠡᠢᠶᠢᠨ	9	
107.	ᠪᠠᠨᠴᠢᠭ	ᠭᠡᠨᠳᠦᠨᠦ	13	
ᠪᠠᠨᠴᠢᠭ			10	
108.	ᠪᠤᠶᠠᠨᠲᠦ	ᠭᠠᠷᠮᠠᠢᠨ	27	
109.	ᠴᠡᠳᠡᠨ	ᠴᠣᠭᠲᠣᠢᠨ	37	
ᠮᠠᠶᠢᠳᠠᠷ	ᠶᠢᠭᠤᠮᠨᠣᠪ	37		
ᠮᠢᠨᠲᠠᠷ		32		
110.	ᠮᠠᠶᠢᠯᠢᠶ	ᠴᠢᠰᠪᠠᠲᠠᠷ-ᠤᠨ	34	
111.	ᠮᠢᠮᠤᠷ	ᠭᠢᠷᠢᠭᠣᠷᠢ	ᠰᠢᠯᠢᠨ	33
ᠮᠠᠭᠠᠪᠢ			15	

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.17об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

18

112	Пэтэр	35
113	Васили	29
114	Ахамий Игумнобун	27
115	Андри	19
116	Иван	17
	Синон	10
117	Гэлиб	17
118	Матби Афонасин	13
119	Огдар	
120	Ларид Игумнобун	14
121	Сэрги Эмитринн, 12	
122	Иван Василиин, 9	
Шинэ түрүгсэн		
123	Бадма Цэдэнбалун, 5	
124	Чигдоржаб Будажабун 6	
125	Бадми	
126	Эрдэни Мүнкэин, 3	

Продолжение документа № 33

112.	Пэтэр	35
113.	Васили	29
114.	Ахамий Игумнобун	27
115.	Андри	19
116.	Иван	17
	Синон	10
117.	Гэлиб	17
118.	Матби Афонасин	13
119.	Огдар	
120.	Ларид Игумнобун	14
121.	Сэрги Эмитринн, 12	
122.	Иван Василиин, 9	
Шинэ түрүгсэн		
123.	Бадма Цэдэнбалун, 5	
124.	Чигдоржаб Будажабун 6	
125.	Бадми	
126.	Эрдэни Мүнкэин, 3	

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.70. Л.18. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 34

Отношение Селенгинской Степной думы Пандито Хамбо ламе о предоставлении копии списка 13 селенгинских дацанов казачьих лам, предоставленных Верхнеудинскому земскому исправнику

18 мая 1850 г.

№ 2510

Сэлэнгын степной дүмэхээ

Эблэлгэ

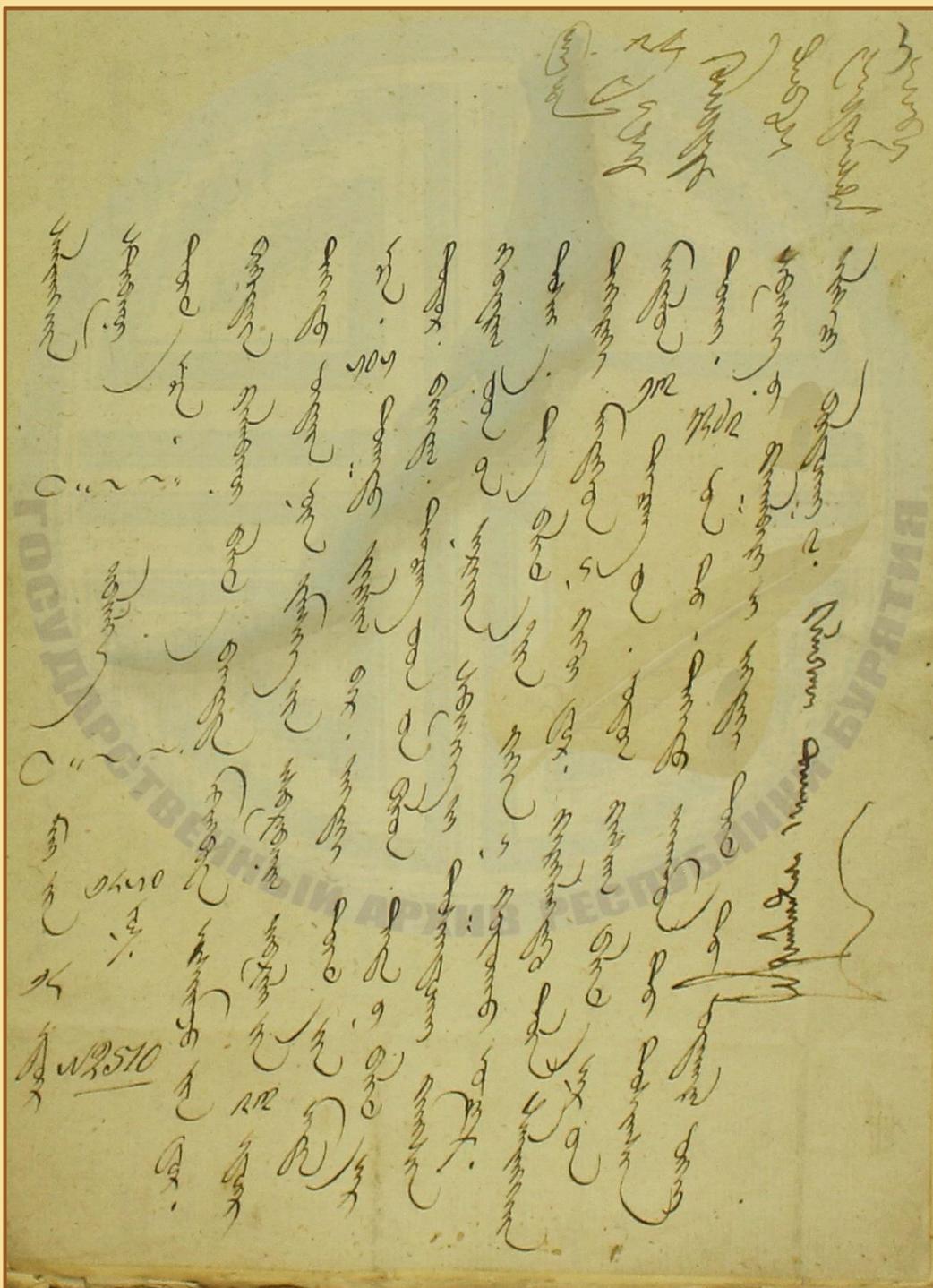
Бүтэдын главна лама бандида хамба Ишижамцында.

Дээдэ

Дээдэ Удын ноён земскэ исправник апрелиин 23 үдэрхээ 505 тоото зарлигаар эндэхи дүүмын мэдэлдэ байдаг дацангуудай болон тэдэнэй лама, хуварагуудай нэрын списогые гушаа гэхэн тухай Та ламын гэгээниие гуйха ушар, Дээрэхи мэдээ хэхэдээ хэрэглэгдэхэ тула, Сэлэнгын мэдэлэй 13 дацангай отог, хасаг ламанарай тухай, 1842 ондо Дээдэ ахамадта гушааһан списэгэй хуулбарине эндэхи дүүмэдэ удаарангуй илгээ.

Главна гайшаа

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.3. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 35

Отношение Селенгинской Степной думы Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири о предоставлении информации по пожертвованиям для духовной миссии

Сэлэнгын стибной дүмэхээ

Эблэлгэ

8 июня 1850 г.

№ 3007

Главной лама бандида хамба Ишижамцуинда

Дээдэ ахамадай эрилтые дүүргэхын тула шэнэ духовно миссидэ үргэсэ үргэһэнэй тухай формулярна список тушаахые Таа хүндэтэдэ эблэлгэ эльгээһэн болобошье, мүнөө хүрэтэр ямаршые харюу хүлээгдээгүй, тинн энээн тухай хабатай дүүргэлтэ хүргэхэдэ наалта боложо байгаад, тэрэ тула энэ мэдээе али хурдан сагаар наашань эльгээжэ болоосай. Зүгээр [...] дээдэ ахамадта хүргэһэн списэгэй ёһоор болоод ямар хайра ба баясхалан хүлээһэнниие элрхэ бэшэхые ноён земскэ исправнигһаа эшэ хүлээгдэбэ.

Главна тайша (подпись)

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.77. Л.20. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

А 20

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a list or record of donations. The text is written in a cursive style on aged paper. The columns contain various names and amounts, some with small numbers or symbols next to them. The script is dense and fills most of the page area.

№ 36

Отношение главного тайши Селенгинской Степной думы Ниндага Ванжина Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о трудностях при предоставлении списка лам по сравнению со списком 1831 г.

9 июня 1850 г.

Селенгинская Степная дума

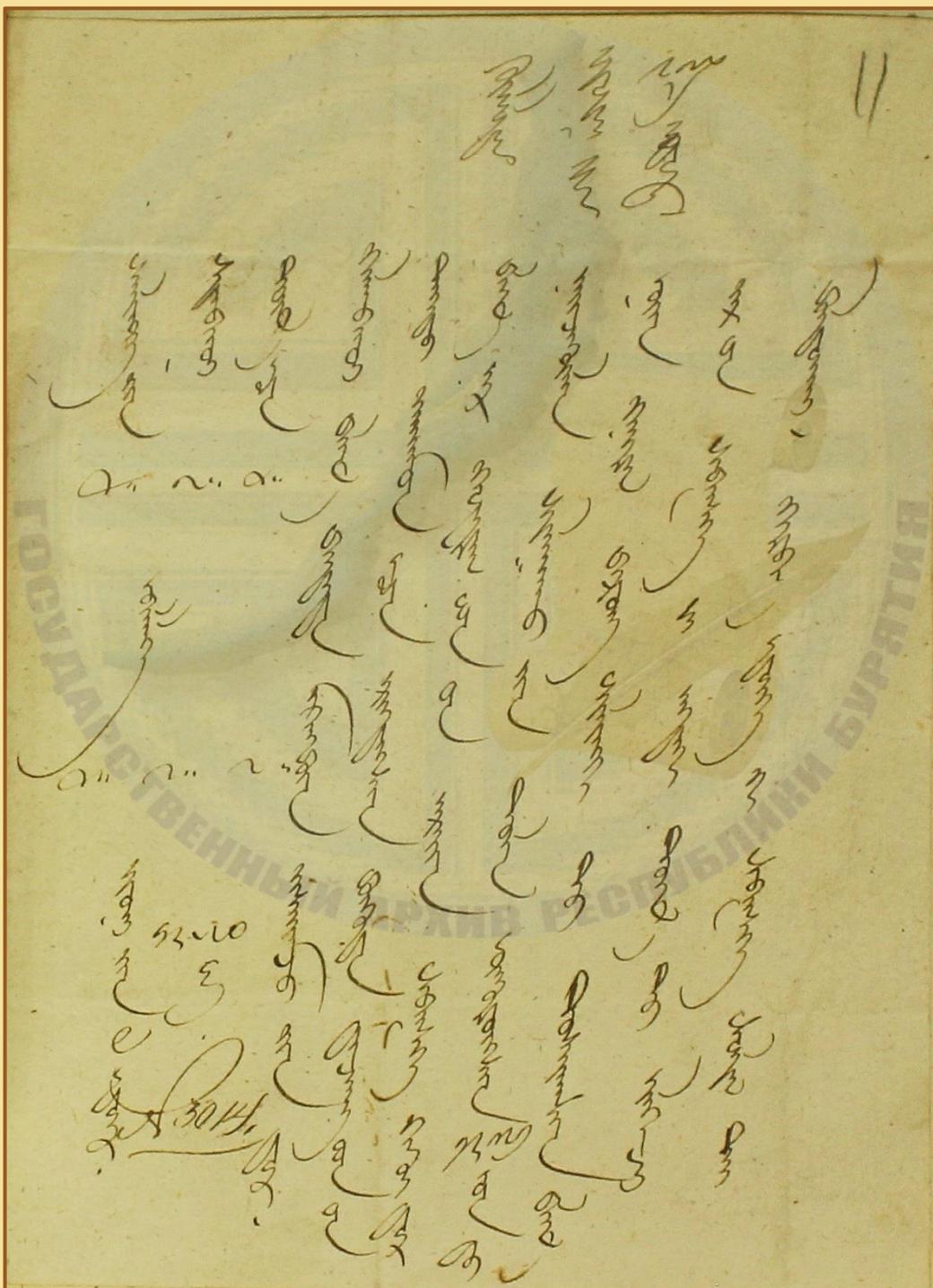
Сэлэнгын степной думэһээ

Эблэлгэ

Главна лама бандида хамба Ишижамцында

Дээдэ ахамаднаа эригдэһэн бүтэдэ дацангуудай ламанар, хуварагуудай нэрын списог хэхэдэ нэрэшүүлэн шалгахын тула, үнгэрһэн 1831 ондо ноён-генерал барон Шиллингтэ тушаалан ламанарай списогыг эндэхи дүүмэдэ эльгээхэ болтогой. Хэrbээ энэ списог солилтой

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.11. Рукотись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

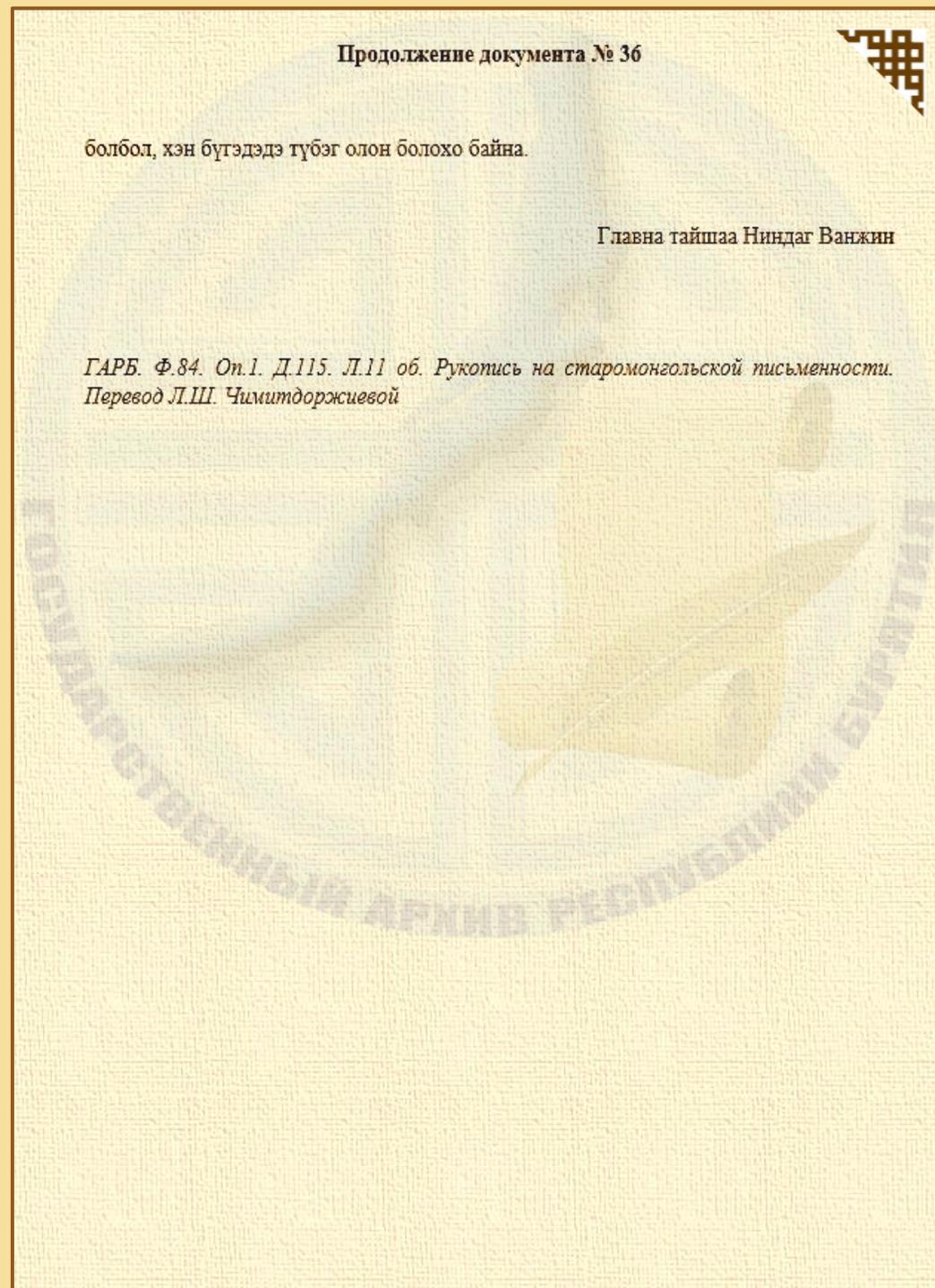
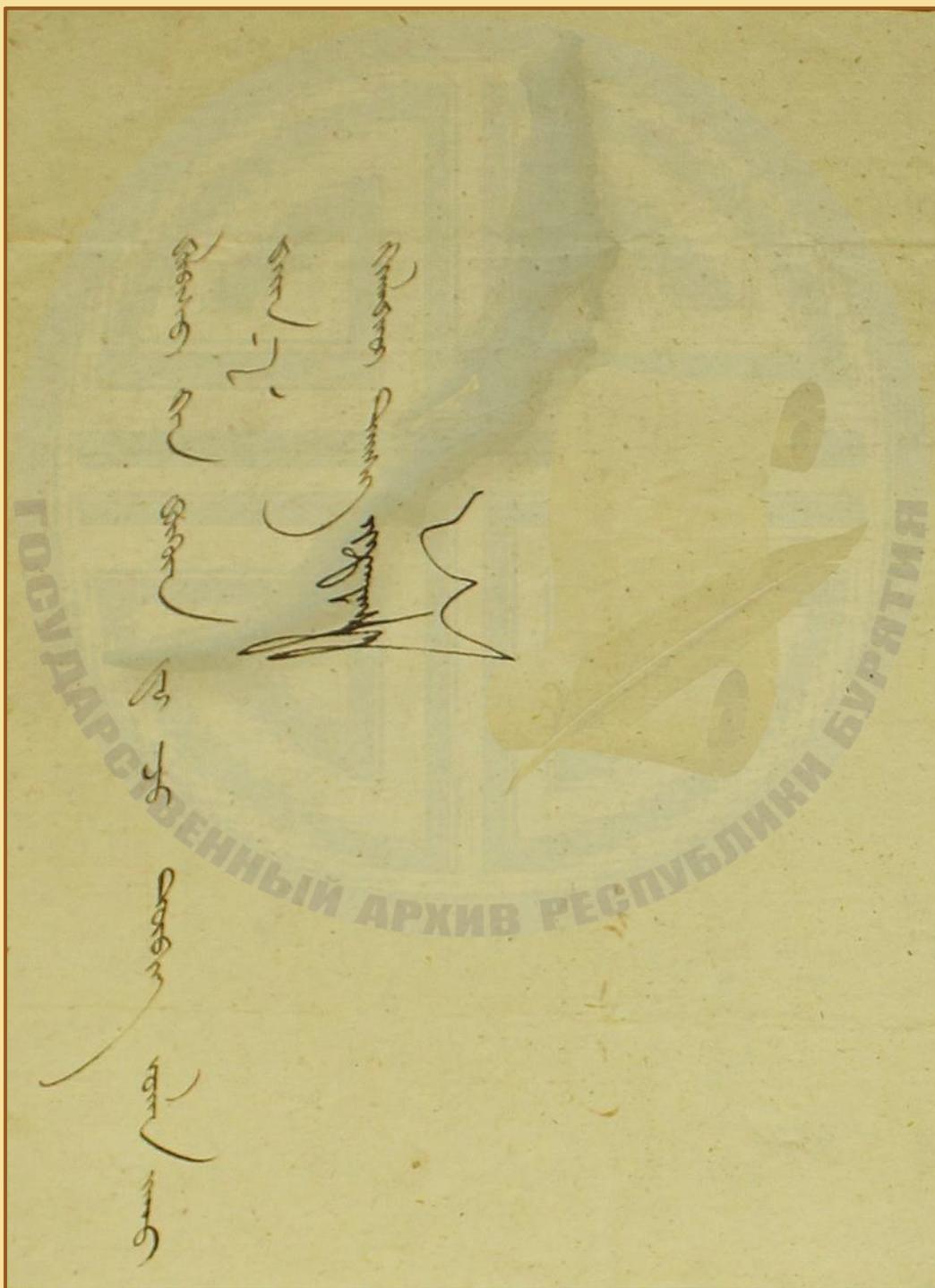
Продолжение документа № 36

болбол, хэн бүгэдэдэ түбэг олон болохо байна.

Главна тайшаа Ниндаг Ванжин

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.11 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

№ 37

Отношение атамана Сартульского казачьего полка цоржи-ламе Гусиноозерского дацана Данзан Жимцу Цэдэндамбаиу о срочном предоставлении списка лам по предписанию пограничного пристава

12 июня 1850 г.

№ 685

Сартуул хасаг полкын атаман

Эблэлгэ

Хүлүн дацангай цоржи Данзан Жимпу Цэдэндамбында

Ноён Захын Хирауинин приставай июнин 8-най үдэрһээ намда захиржа айлдаһые дүүргэжэ, Таниие дахин гуйха лама болон хуврагууд бусадтай хамта списогые үнэнээр зохёожо намда али хурдан эльгээ.

Атаман

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.4. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

4

Handwritten Mongolian script in vertical columns, including a signature and the number 685.

№ 38

Прошение лам Цонгольского дацана Пандито-Хамбо ламе о разъяснении предписания пограничного пристава о предоставлении списка лам

1850 г.

Цонгольский дацан

[адрес]

Та Үндэр амгалан түрэлтэ Бүгэдэ монгол-буриад шажантанай главна лама бандида

хамба Ишижамцын

Тэрэндэ Айладхал Зорюутаар

Түрүүн амаршалан барюулжа гуйха ушар, урдань тушаагдаһан 1831 ондо барон-генералда тушааһан списогһээ 1841 ондо шэнэ эригдэһэн хэрэгэй тушаа, списогэй харые тушаажа ерэнэн бэлэй. Тэрэ списогһээ манда элпирхэй хара списог үгы, хожом эльгээжэ айладха гэһэн бэлэй. Тэрэ одоо бологор үгы, тэрэ списогэй харые болон тэрэ сагта Дээдэ ахамадта ямар формоор Танһаа абahan списогһээ энэ зорюутаар эльгээжэ хайра болоорой. Гэбэшье цонгол отог, хасагай хэды тоото ламанар ба убшинар ямар гуринаар дээдэ ахамадта хүргэгдэжэ байдагай жэшээ зэргые элпирхэй үгэжэ хайра болосой. Энэ эрилтын ухаае бүри ойлгожо ядааб. Түрын ахамадаар дамжуулжа эриһэндээ, хуулиин хэрэгые саадуулжа болохогүйн гула айладхмай.

Тиин Та Үндэр түрэлтын үлмын гэгээндэ амгалан тунгалагыг хэшээ, наһан үридэ хүндэтгэйгээр айладхажа, хайрата алтан зарлигыг сүтдэгшэнэр.

Лама шэрээтэ Гүншэлүн

Цоржи Нитанлинг Цэбагун

Цоржи Гүнцэн Дэлэгүн

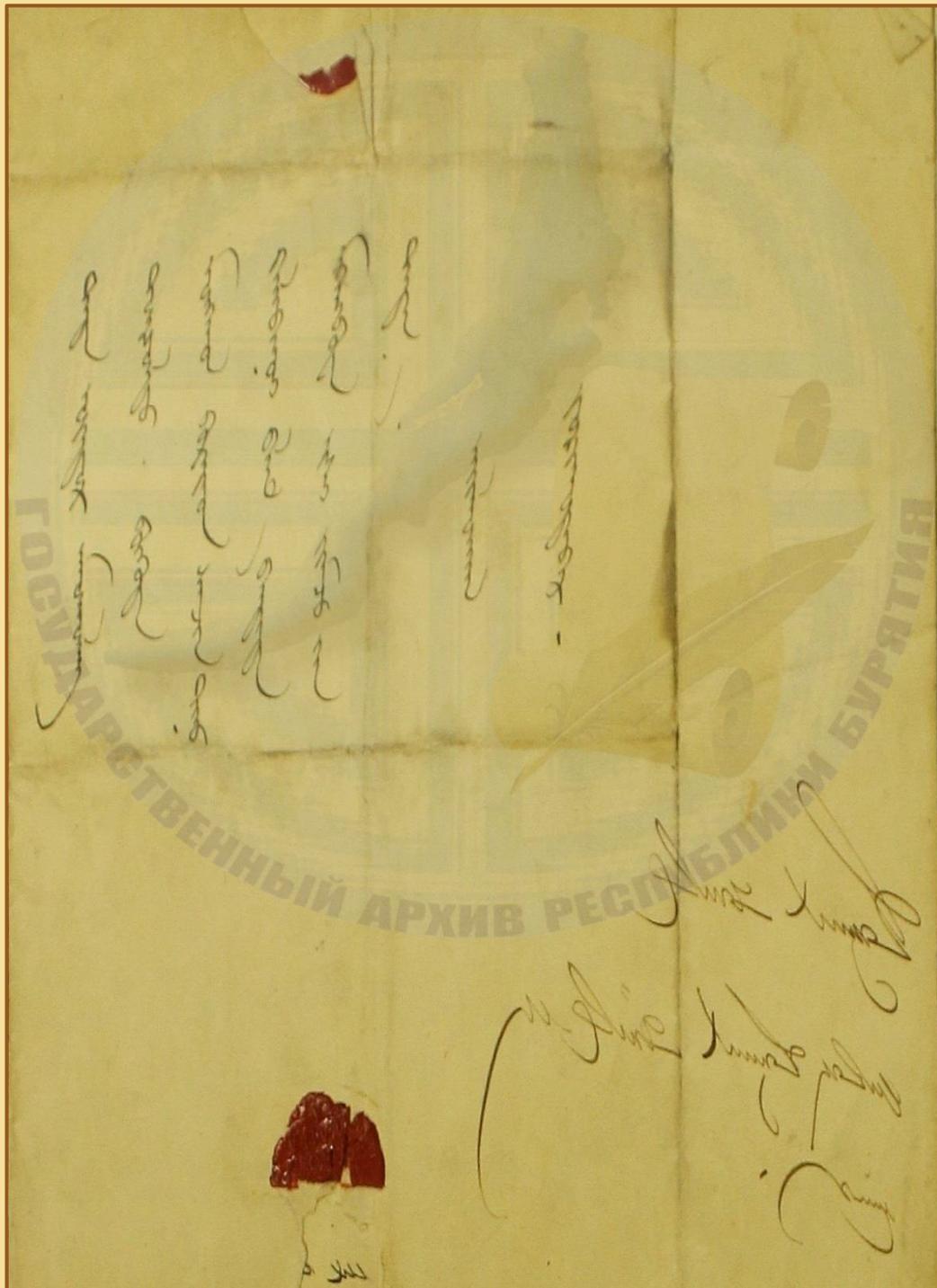
Вамбүтүб Жамцын

Вамбудоржи Дугарун

Зунай дунда сарын 14-эй үдэр

1850 он

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.6-6 об. Рукотись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 38

Прошение лам Цонгольского дацана Пандито-Хамбо ламе о разъяснении предписания пограничного пристава о предоставлении списка лам

1850 г.

Цонгольский дацан

[адрес]

Та Үндэр амгалан түрэлтэ Бүгэдэ монгол-буриад шажантанай главна лама бандида

хамба Ишижамцын

Тэрэндэ Айладхал Зорюутаар

Түрүүн амаршалан барюулжа гуйха ушар, урдань тушаагдаһан 1831 ондо барон-генералда тушааһан списогһээ 1841 ондо шэнэ эригдэһэн хэрэгэй тушаа, списогэй харые тушаажа ерэнэн бэлэй. Тэрэ списогһээ манда элпирхэй хара списог үгы, хожом эльгээжэ айладха гэһэн бэлэй. Тэрэ одоо бологор үгы, тэрэ списогэй харые болон тэрэ сагта Дээдэ ахамадта ямар формоор Танһаа абahan списогһээ энэ зорюутаар эльгээжэ хайра болоорой. Гэбэшые цонгол отог, хасагай хэды тоото ламанар ба убшинар ямар гурмаар дээдэ ахамадта хүргэгдэжэ байдагай жэшээ зэргые элпирхэй үгэжэ хайра болосой. Энэ эрилтын ухаае бүри ойлгожо ядааб. Түрын ахамадаар дамжуулжа эриһэндээ, хуулин хэрэгые саадуулжа болохогүйн гула айладхамай.

Тийн Та Үндэр түрэлтын үлмын гэгээндэ амгалан тунгалагые хэшээ, наһан үридэ хүндэтэйгээр айладхажа, хайрата алтан зарлигые сүтдэгшэнэр.

Лама шэрээтэ Гүнпэлүн

Цоржи Нитанлинг Цэбагун

Цоржи Гүнцэн Дэлэгүн

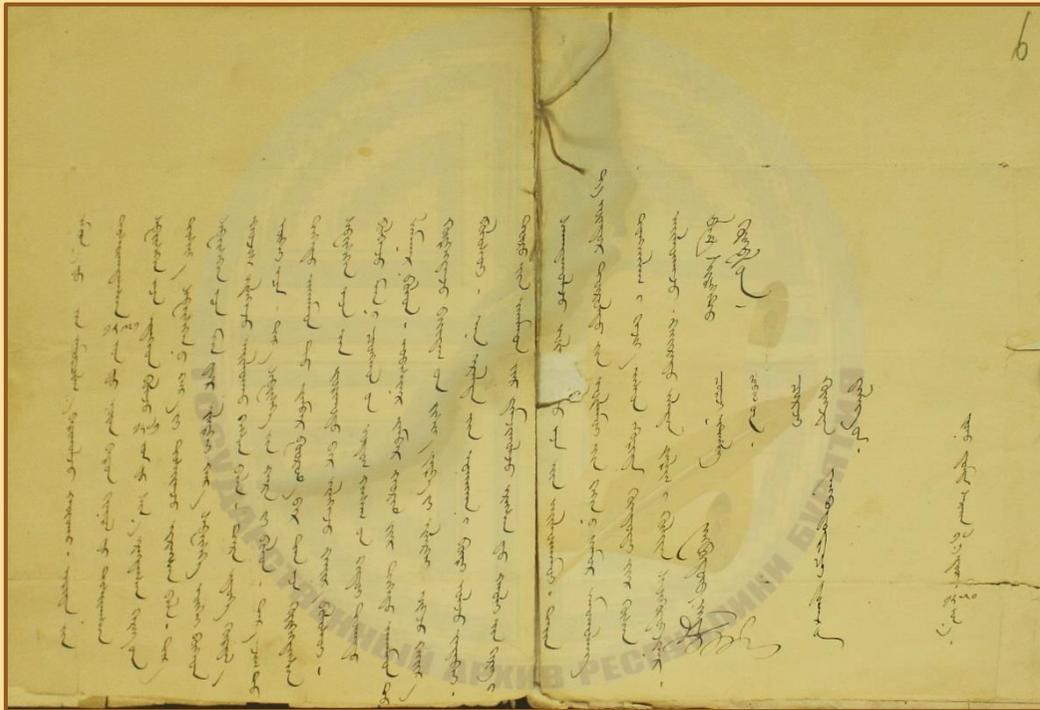
Вамбүгүб Жамцын

Вамбудоржи Дугарун

Зунай дунда сарын 14-эй үдэр

1850 он

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.6-6 об. Рукотись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 39

Отношение Селенгинской Степной думы Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о предоставлении списка лам по родам за 1831 г.

1850 г.

Селенгинская Степная дума

Главна лама бандида хамба Ишижамцында

Дээдэ ахамадай эрилтые дүүргэхэдэ хэрэглэгдэгсэнээр, Та илангаяа хүндэтые гуйха ушар, Сэлэнгын мэдэлэй дацангуудта отогой ба хасагай хэды комплектнэ ламанар байдаг бэ, жэшээлбэл, 1-дүгэр, Хүдүн дацанда подгородно, харгана, үзөөн отогоудай ба атаган полкын хэды - хэды байдаг бэ. Тэрэ мэтэ байдал дацангуудай комплектнэ ламнарай тобшо ведомостиие эндэхи дүүмэдэ еерын мэдээшэлгэтэй эльгээжэ болтугай. 2-дугар, байгша июнииин 9-нэй үдэрэй 3014 тоото эблэлгээр гуйһанай ёһоор 1831 ондо

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.12. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

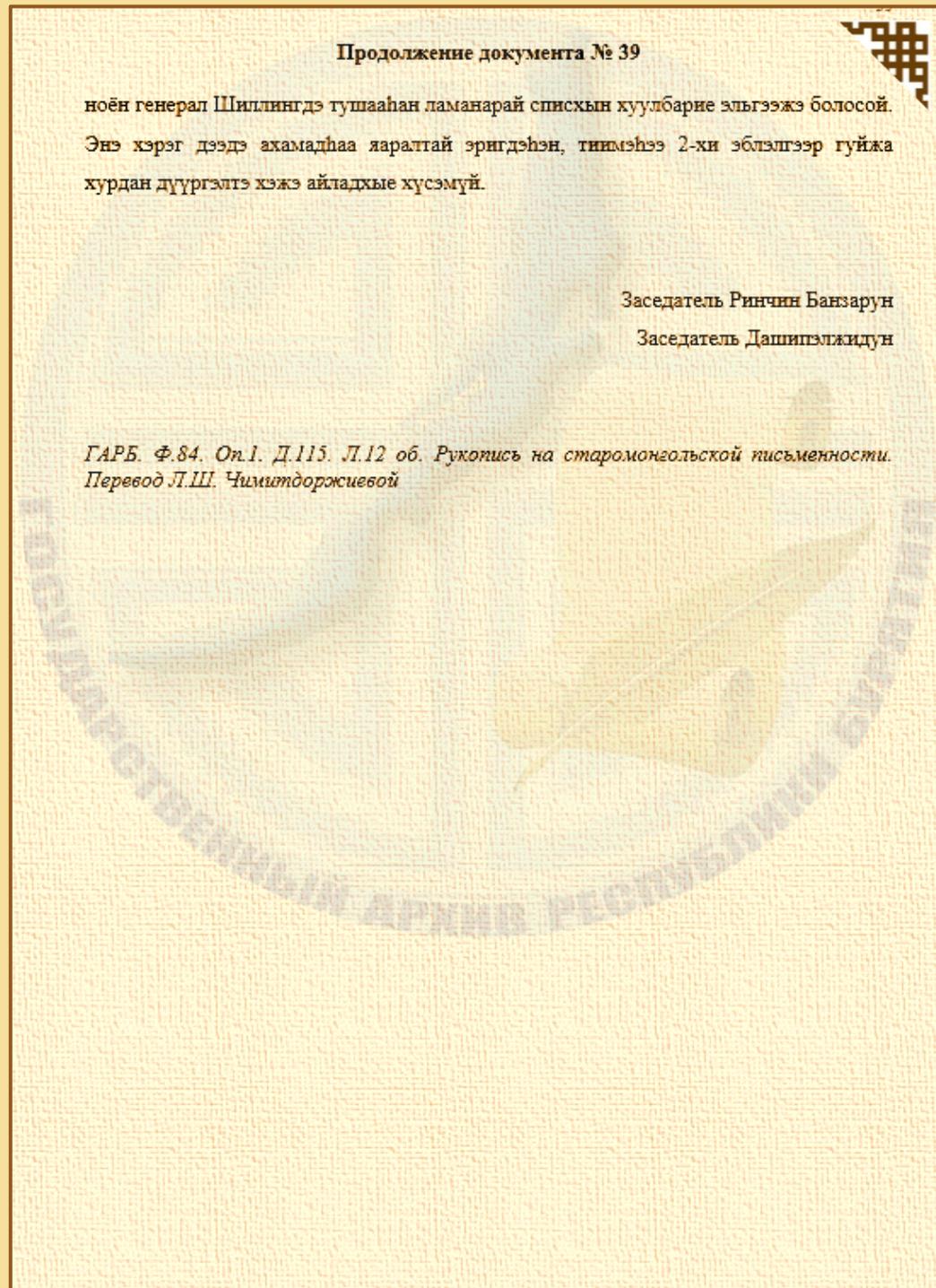
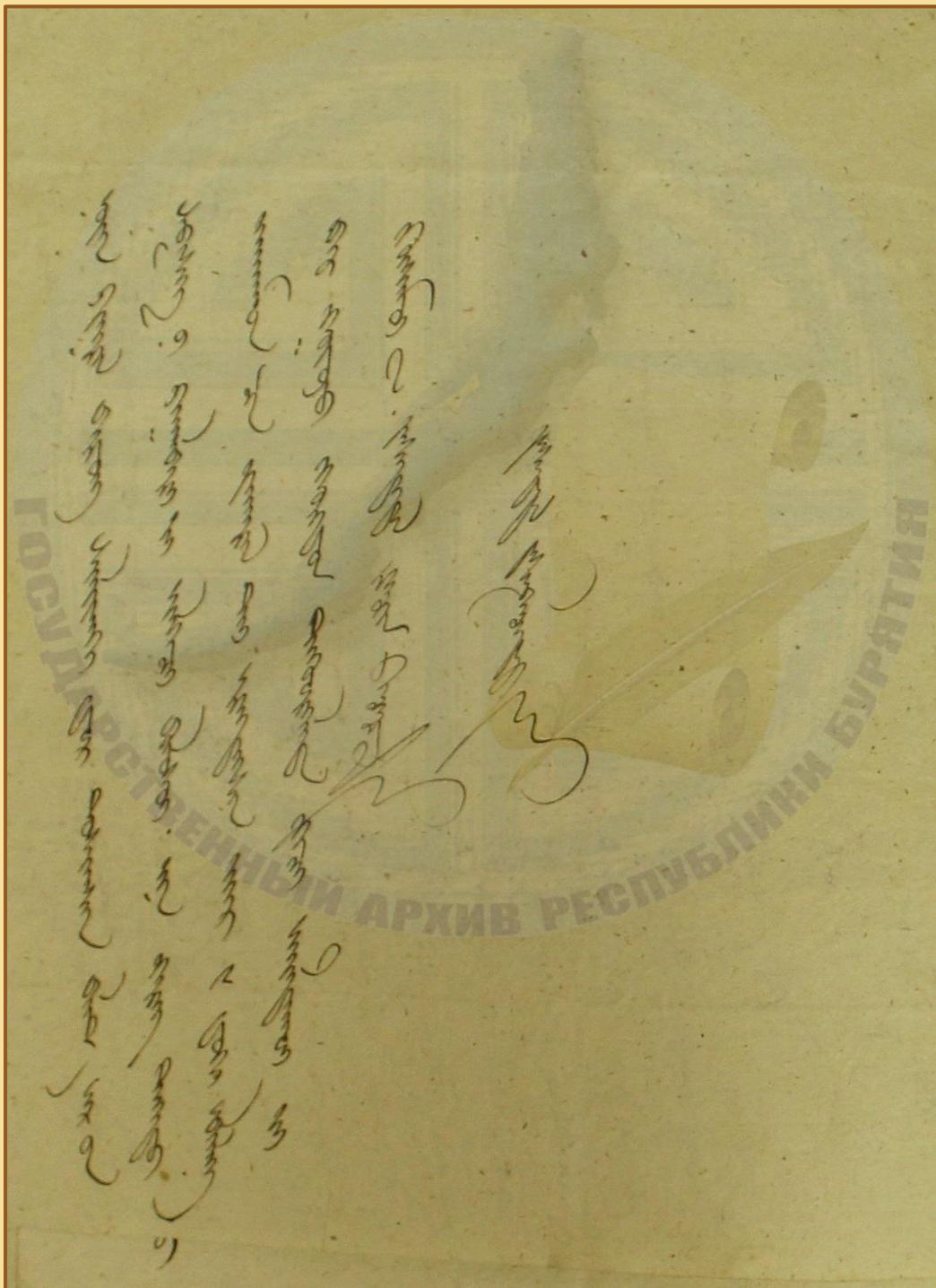
Продолжение документа № 39

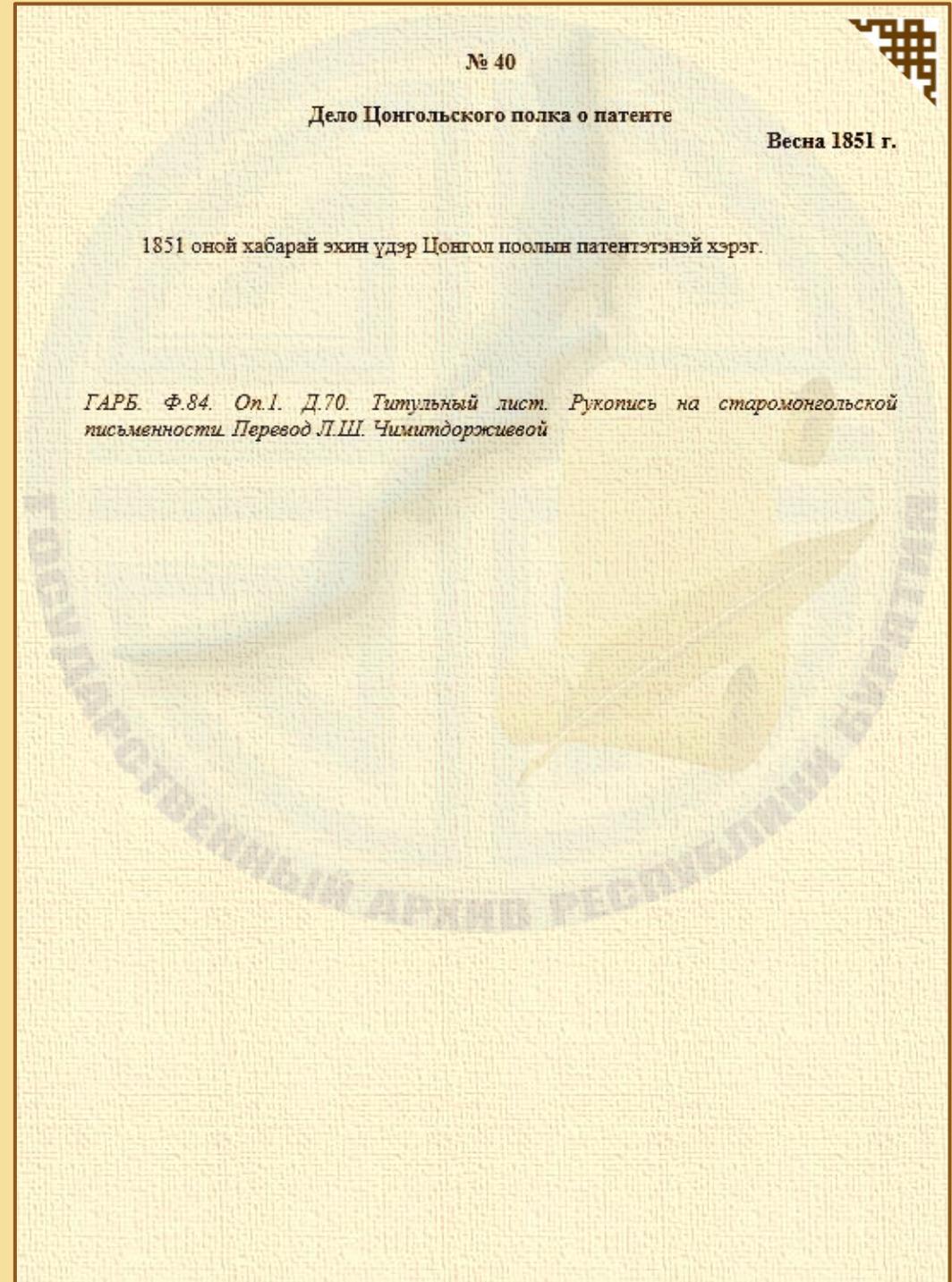
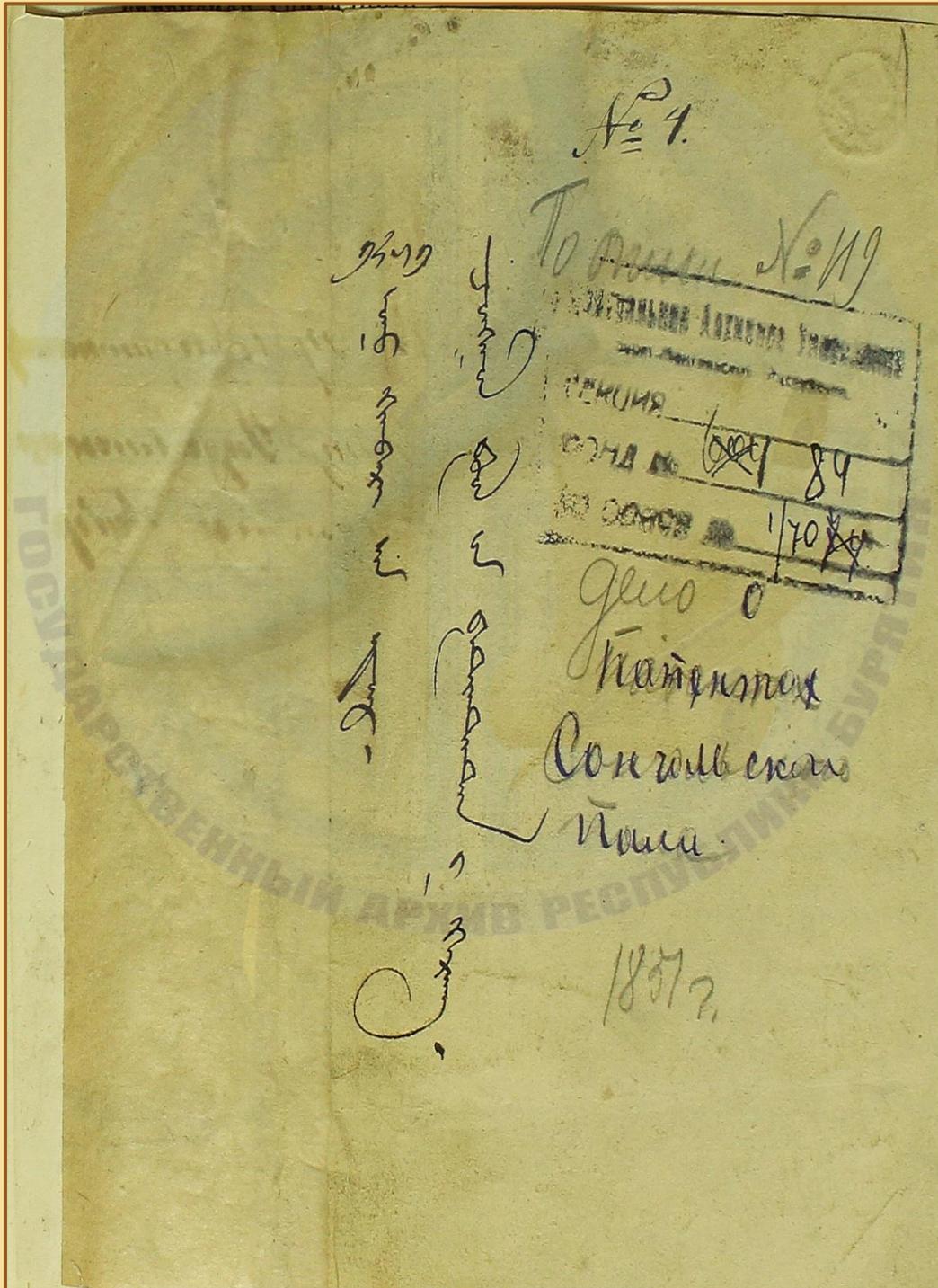
ноён генерал Шиллингдэ тушааһан ламанарай списхын хуулбарие эльгээжэ болосой.
Энэ хэрэг дээдэ ахамадһаа яаралтай эригдэһэн, тнимэһээ 2-хи эблэлгээр гуйжа
хурдан дүүргэлтэ хэжэ айладхые хүсэмүй.

Заседатель Ринчин Банзарун

Заседатель Дашипэлжидун

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.12 об. Рухонись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимтдоржиевой

№ 41

Отношение Селенгинской Степной думы Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ишижамцуеву о предоставлении именных списков комплектных лам 28 декабря 1851 г.

№ 5844

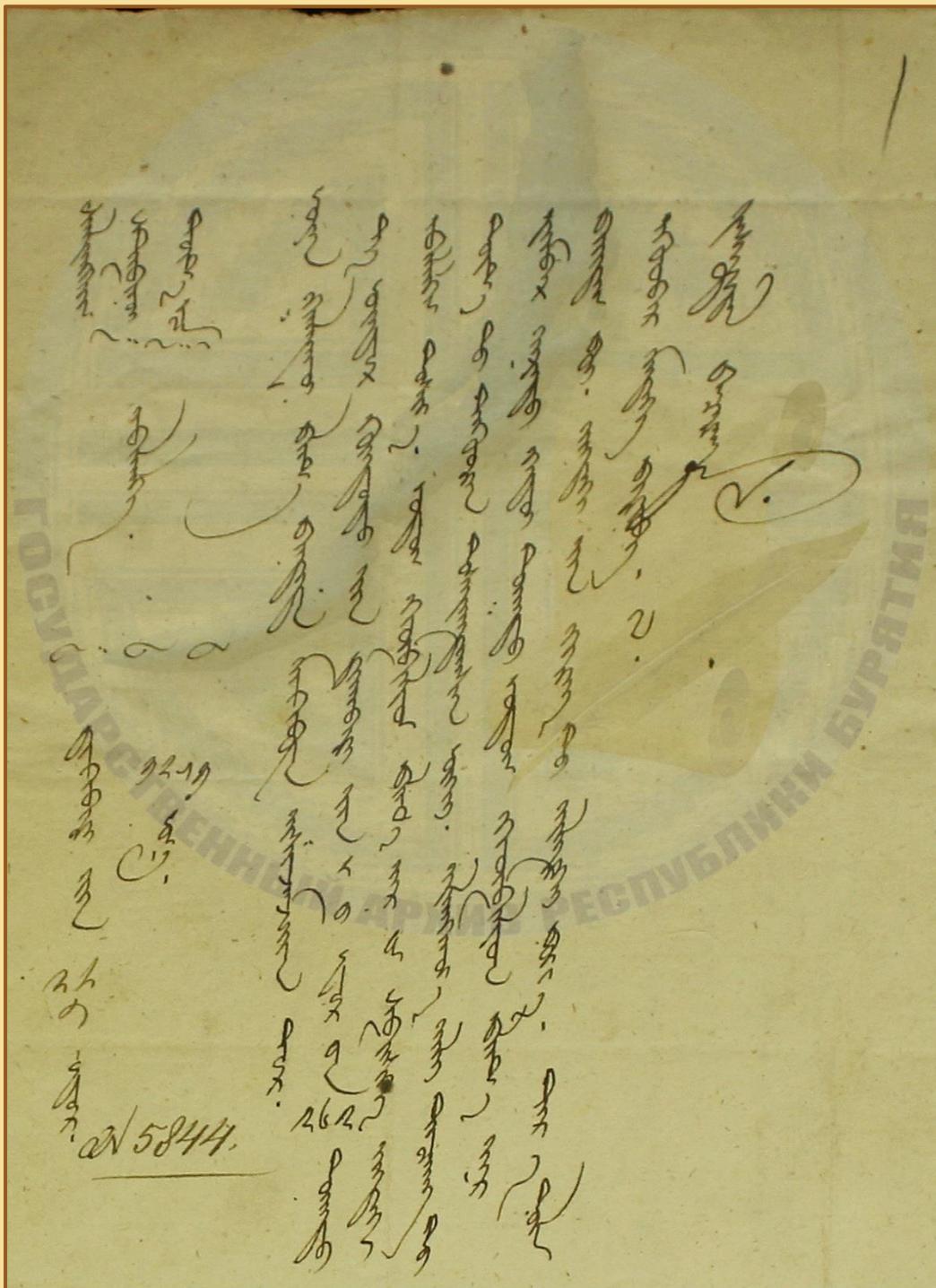
Сэлэнгын степной дүмэһээ

Эблэлгэ

Ноён главной лама бандида хамба Ишижамцында. Та үндэр хүндэтын декабриин 8-най үдэр 262 тоото эблэлгэ тушаа, отог комплектнэ ламанарай список эндэхи дүүмэдэ дүүрэн тушаагдагсан үгы. Илангала дацанда ямар нэрэтэй, хэды тоото отог комплектнэ ламанар байдаг бэ, эндэхи хэрэгтэ элрхэ бээ. Тэрэ гула энэ мэдээ бариба.

Заседатель Банзарун

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.1. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

№ 42

Донесение старосты шоноевского рода Цэрин Бардугина главному тайше 19 родов селенгинских монгол-бурят Нимдагу Вампилуну о своих предках, прибывших из Иркутской губернии и успешно служивших старостами рода, о желании помочь Русской духовной миссии в Китае

[1851 г.]

Тэдэ Үндэр амгалан түрэлтэ Сэлэнгын монгол-бурлад 19 отогой ноён главна тайшаа 12-дугар зэргэтэ Нимдагу Вампилун тэдэндэ.

Энэй мэдэлэй 1-дугар шоно отогой староста зайсан Цэрин Бардугай.

Айладхал

Та Үндэр амгалан түрэлтын урда өөрын ата ябадалыг энээгээр элрхылэн гуйхын ушар, эртэ сагһаа нааша элһинсэг хулинсаг эсэгэмни Аадаг болбол Байгалай саанадахи бэһеэ энэ нютаг ерэхээр зуу гаран жэл болобо гэжэ соносогдоһон болобогшье, тэрэ сагта Эрхүүтэй яманһаа мүн бурладнарта найн тушаалтай ябаһанай һүүлдэ түрэхэн хүн минин үбгэ эсэгэ Аадагун габьяата зонойнгоо зүбшөөлөөр уг залгамжалан 1791 ондо шоно отогой зайсан хэрхэмдэ баталагдаба.

Тэрэнэй хүбүүн минин эсэгэ Барду Дэнжини

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.77. Л.30. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

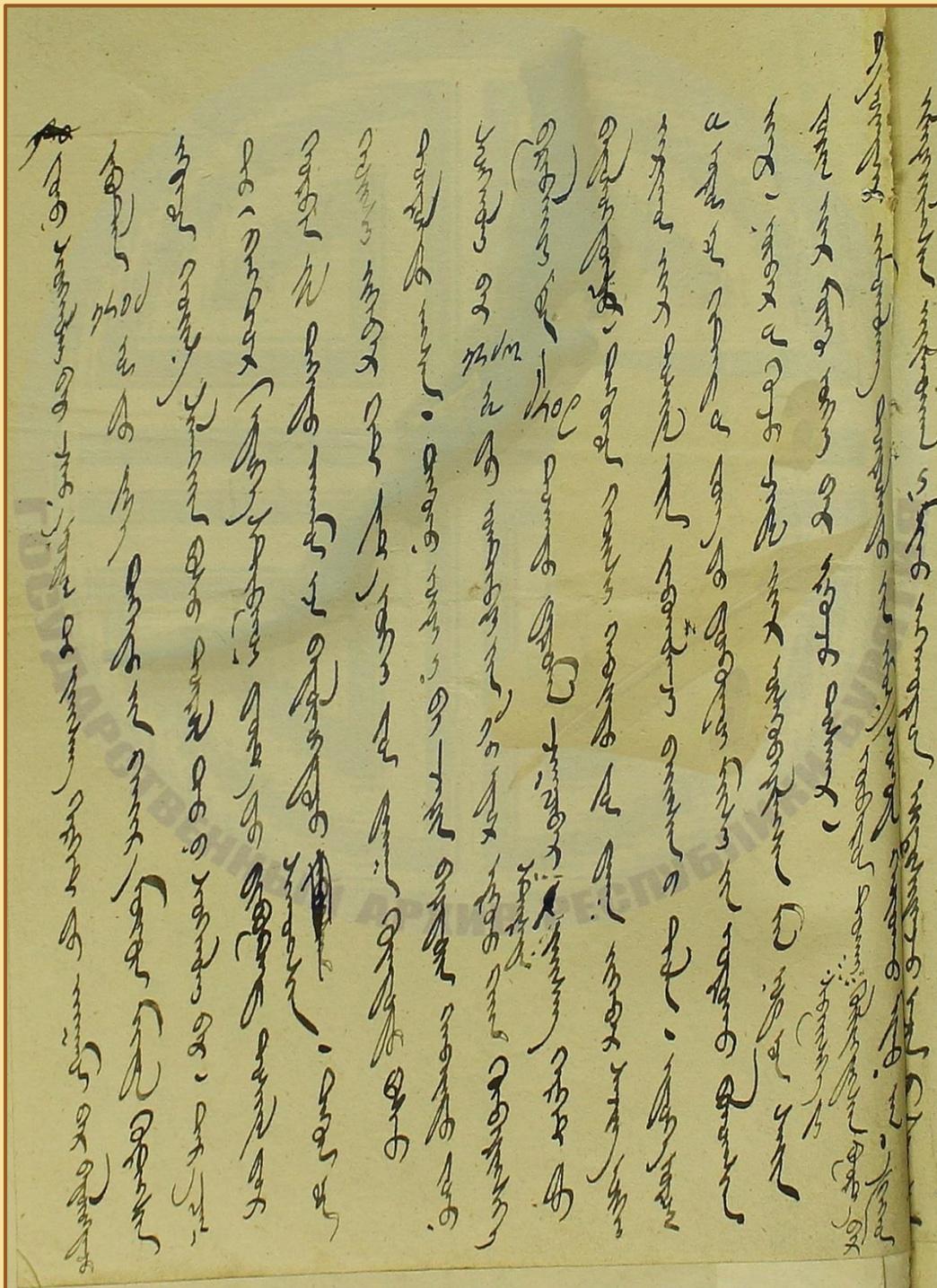
30 20

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a transcription of the document's content.

Продолжение документа № 42

зоной сунгалтаар шоно отогой зайсан хэрхэмдэ ахамдаар баталуулагдажа ябатараа 1804 ондо Ехэ дээдын хайра мунгэн медаль хүртэһэн. Эвээнһээ хойно Сэлэнгын бусад түрэлтэнэй һунгуулар тэрэ сагта конторын (Одоо Степной дүүмэдэ) депутат тушаалда гурбан жэл Дээдэ ахамдааа баталагдажа һууһан. Тэрээнһээ хойшо нэгэһье гэм зэмгүй, зондоо хүндэтэй бусад түрэлтэн байгсан. Тэрэнэй үри би Цэрин Бардуин габыята зоной сунгалтаар 1843 ондо октябрин 14-эй үдэр Эрхүүтэй губернкэ правлениһаа 4809 тоотой дарамал саарһаар староста зайсан хэрхэмдэ баталагдаһан. Тэрэнһээ хойшо габыята зонуудаа нэгэһье һэжэггүй аркоунаар тушаалаа ябуулажа байһанай тула, одоо Орос оронһоо Хитадай зүгтэ духовно миссин орохо болоһоноор, өөрын хүсэ шадалаар үүсхэбэрилһэн малһуудһаа һайн зоригор тусагаар.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.77. Л.30 об. Ручка на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

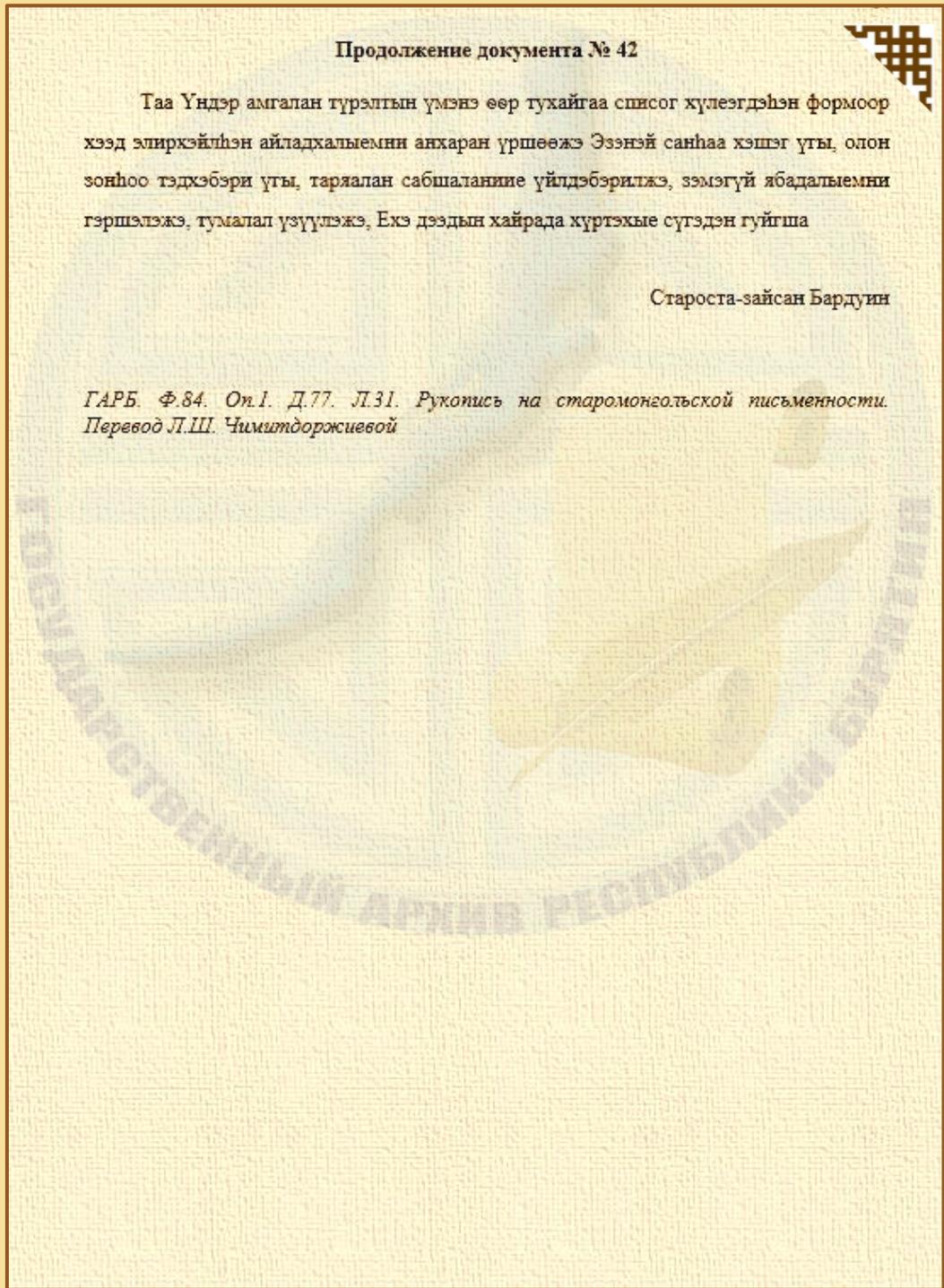
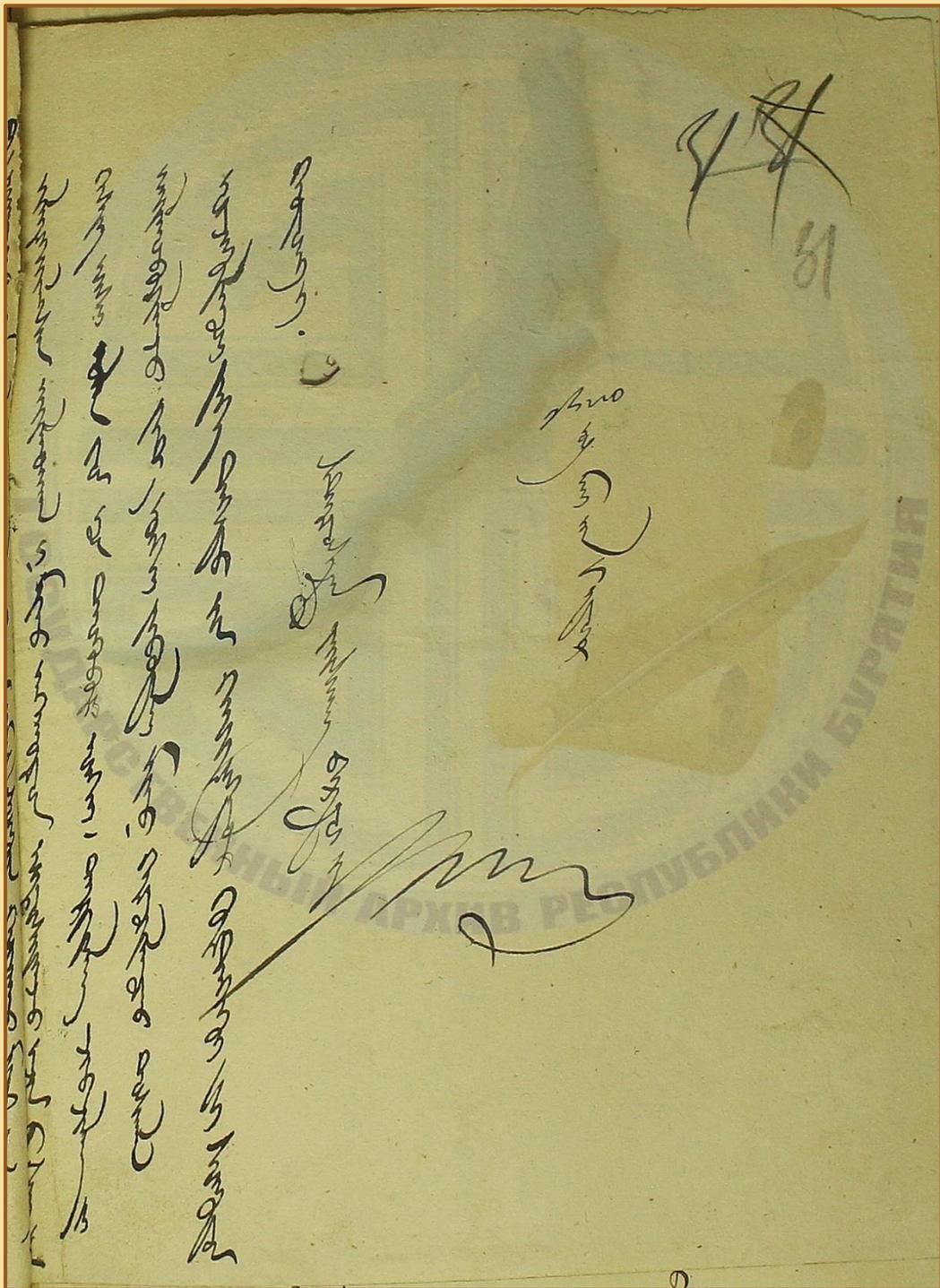

Продолжение документа № 42

Таа Үндэр амгалан гүрэлгын үмэнэ өөр тухайгаа списог хүлээгдэһэн формоор хээд элрхэйлһэн айлдхалыемни анхаран үршөөжэ Эзэнэй санһаа хэшэг уты, олон зонһоо тэдхэбэри уты, таряалан сабшаланниие үйлдэбэрилжэ, зэмэгүй ябадалыемни гэршэлэжэ, тумалал үзүүлэжэ, Ехэ дээдын хайрада хүртэхые сүгэдэн гуйгша

Староста-зайсан Бардуин

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.77. Л.31. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

№ 43

Предписание Пандито Хамбо ламы Восточной Сибири ширетую Цонгольского Хилгантуйского дацана, голове Хутугайну о выборе на должность комплектного засаг ламы Гэндун Ванжилуна вместо умершего Буянтайна

Шарын шажанта Монгол Бурладнарай ахалагша лама бандида хамбаһаа

Комплект ламын тухай

17 апреля 1852 г.

№ 100

Цонгол Хилгантын дацанай лама шэрээтэ Гүнпэлэй, ноён гулваа Хутугайнда.

Та лама шэрээтэ Гүнпэлэй мартын 5-най үдэрэй 21 тоото мэдүүлгэтэй хамта мун дацанай нүгшэнэн засаг Буянтын комплектэдэ нирба Гэндүн Ванжилун гэгшын сунгагсан, мун дацанда мургэлтэй шара кара хоной гартай, ноёд, ламанар болон гүрын сайд, гулваа гушаалта. Түлсэней ба помощниг ба зайсангуудай гартай выборые Сэлэнгын отогуудай главна тайшаа Ванпилай болон өөрын гэршэлгэтэй намда хүргээд, нэрлэгшэ Ванжилайе комплект

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.105. Л.3. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

3

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a transcription of the document's content. The text is written in a cursive style on aged paper. A faint watermark of the State Library of the Republic of Buryatia is visible in the background.

Продолжение документа № 43

оруулан баталажа болохой гэжэ гуйһаниие танай зүбшөөд, өөрын зонһоо гуримай ёһоор энэ үдэрһөө комплект ламын тоодо оруулажа хадхаад, Та шэрээгэдэ мэдээсэжэ, та ноён Гулваада эблэхэ ушар, байгуулһан гуримай ёһоор али мүртэй Газараар нэрлэгшэ нирба Ванжилайе албын служба ба хара мэдэлэй тоонһоо гаргажа болтогой, тиигээд эсэстэнь намайе мэдээсэжэ байгаарай.

Главна лама бандида хамба

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.105. Л.3 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a continuation of the document text.

№ 44

Прошение ширетуя Ульхунского дацана Ширабуна Пандито Хамбо ламе
Восточной Сибири Ишижамцуву об утверждении штата дацана
28 августа 1852 г.

Ульхунский дацан

Үндэр эрхимые дэбшигүүлэгшэ
Главна лама бандида хамба Иши Жамцын танай гэгээндэ
Улхунай дацанай лама шэрээтэ

Манин олон нүхэдтэйгээ арюун цагаан хадагаар амаршалалга.

Тэдэ дээдын абаралаар Үлзыгэ нютагтаа амар мэндэ нуунабди.

Ахамадай зарлигыг дүүргэмжэлхын тухай Доодо Улхын харуулһаа Балжаанай харуул хүрэтэр 10 нуури 4 сотнин зон бүгэдэ үглигын эзэдһээ. Танай зарлигаар зорюута ябажа зүбшэхэдэ, дацан хнидэ бүтээжэ, урдын үйлдэдэг хурал мүргэлыг бу талалая гэжэ ехэ зүдхэмжэтэй дээрэ, хайрата танай гэгээндэ зоной гар дүүрэнэн хүргэлтыг Агын дацанай дээрэ, 15 эсэгийн Бэрцын дасанай нирба Цэдэбэй гэгшыг гуйжа, августын 29-эй үдэр мордуулбабди. Энээниемнай гэгээндээ мартангүй али аргыень оложо

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.100. Л.3. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

3

Handwritten Mongolian script in vertical columns, representing the original text of the petition.

Продолжение документа № 44

үршөөжэ үчүүхэн манда хайрата зарлигаа буулгахые хүсэжэ айладханабди.

Тэрээнһээ гадна, дацанай цааса бэшэг үгы тулада, мэдүүлбэгүйбди. Тэрэл аргые танай гэгээндэ мэдэжэ хайралхые гуйнамди. Манай хүрсэндэ жанда мэдүүлэжэ байдаг лама бандинар 40 тоото хуваарг байһан. Өөрын хамжаанай ноёдто хуулийн ёһондо 31 лама хуваарг байдагбди. Жэрээгээр одоо танда мэдүүлбэбди.

Тэрэ тоото лама хувааргһаа 15 штат баталжа хайралхые гуйн айладхабайбди.

Эрхим Үндэр Дэбшэгүзлэгшэ танай гэгээн улмыдэ сүгэдэн зальбаража, амарые хүсэн айладагши.

Лама шэрээтэ Маниин,

Шинзаба Ширабай

1852 оной августын 28-да.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.100. Л.3 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

Handwritten Mongolian script in vertical columns, representing the original text of the document.

№ 45

Донесение главного ламы хоринских дацанов Цэвэнэй Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Чойван Доржи Ишижамцуеву об одобрении главным тайшой Хоринской Степной думы Жигжидунум выбора цоржи ламой Чесанского дацана Зундуй Рабдану вместо уволившегося Гонбо Цэцэнгэина

30 ноября 1852 г.

Анинский дацан

Бандида камбын помощник

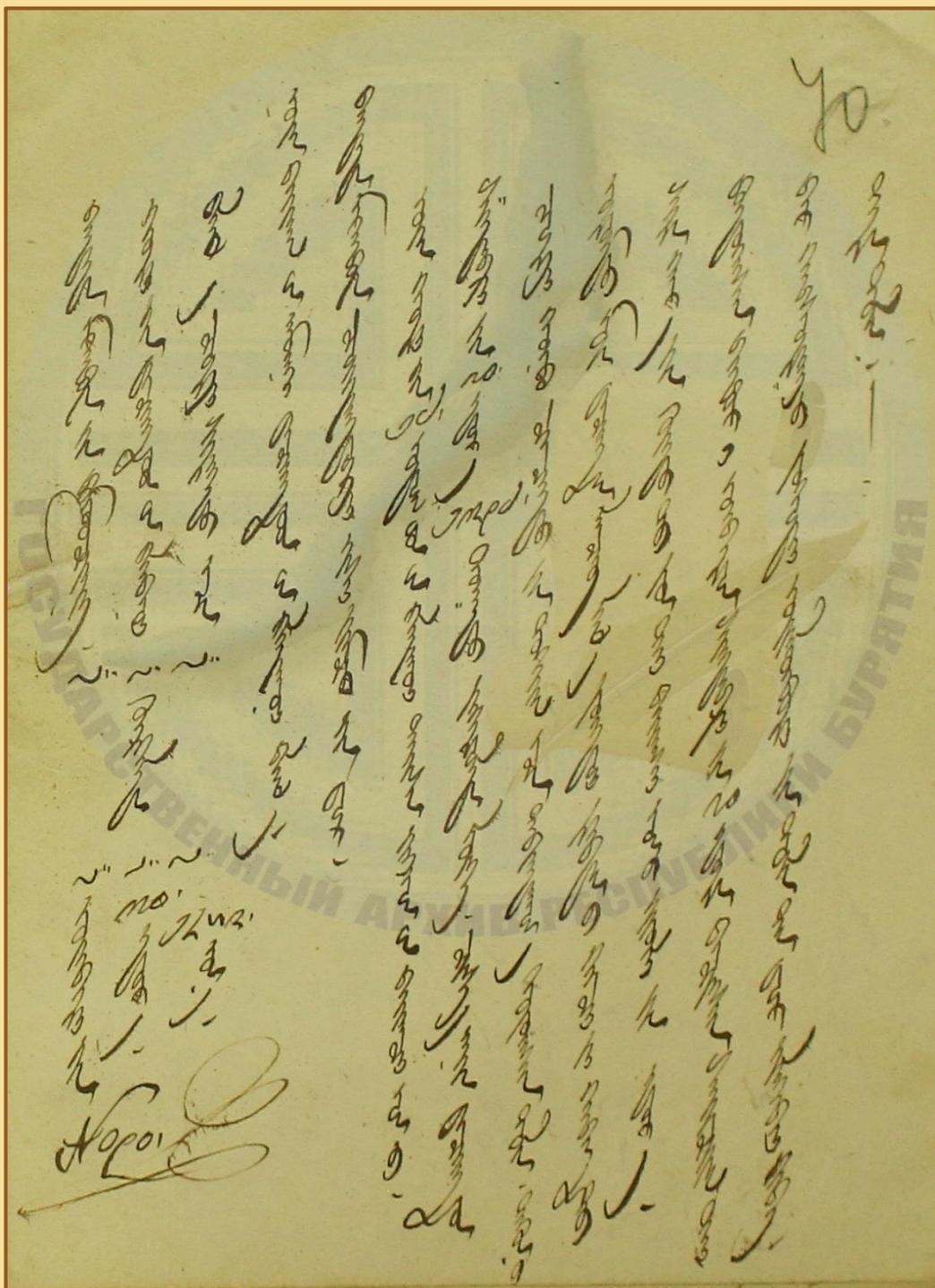
Хоринн дацангуудай главна лама цоржи шэрээтэгээ

Хүргэлтэ

Ноён Байгалай үмэнэхи дацангуудай главна лама Бандида хамба Чойвандоржи Ишижамцында.

Ноён 2 Хоринн 14 отогуудай главна тайша Жигжидэй байгша онгой сентябринн 10-ай үдэрэй 1394 тоого захиралтагай Чесаантын дацанай цоржи Гонбо Цэцэнтын гушаалһаа табигдахаяа гуйһан тула, тэрэнэй орондо мүн дацанай лацаб лама Зундуй Рабданай гэгшые габылата шара харын хүндэтэ зонтой байгша онгой июлинн үдэртэ бүтээнн выборые үбэрэй сентябринн 20 үдэр бэшэнн найшаалтайгаар хабсаргажа ёһотой үйлдэбэринн тула танда эльгээбэй гэбэ.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.99. Л.70. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

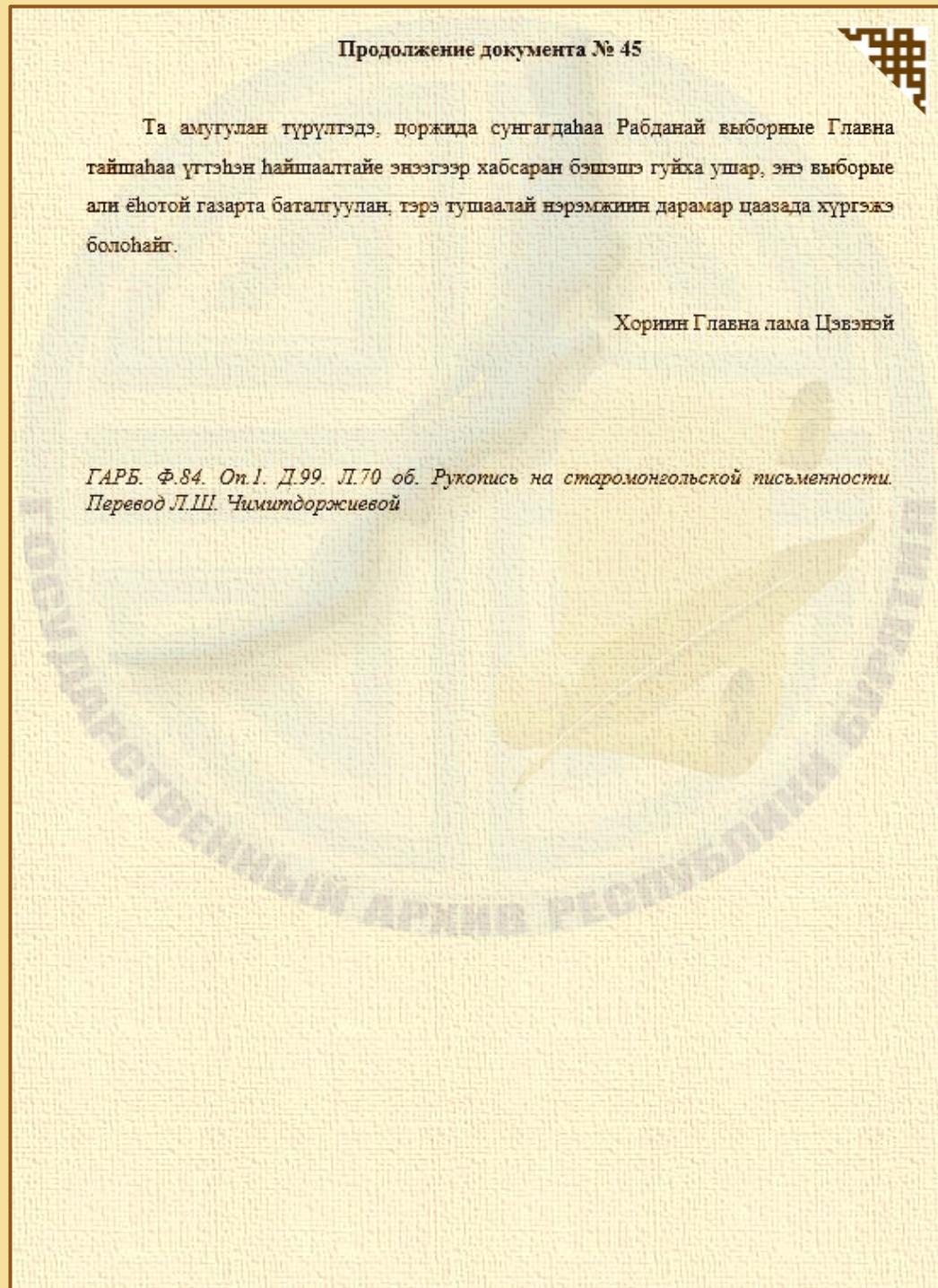
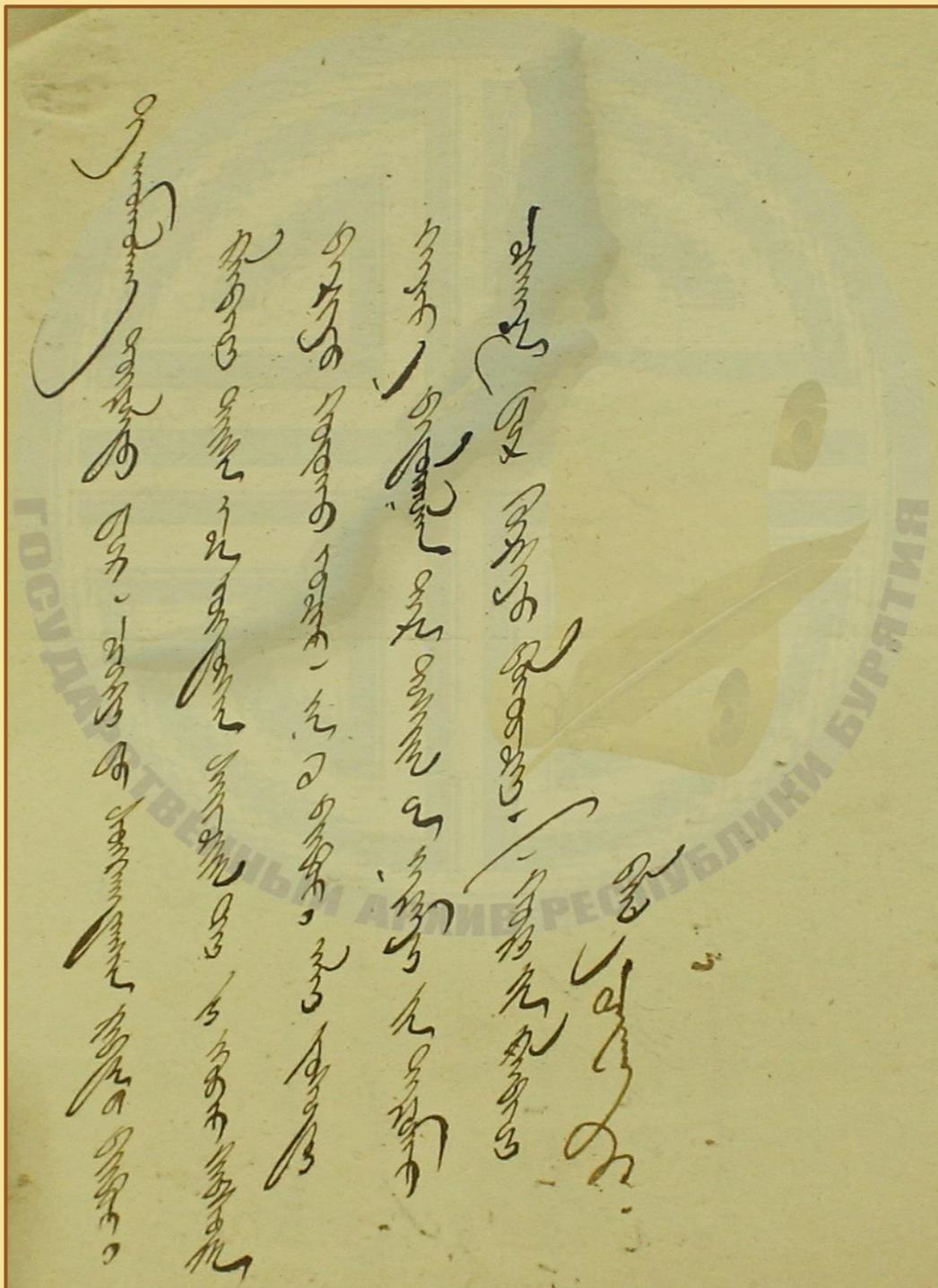

Продолжение документа № 45

Та амугулан түрүлтэдэ, цоржида сунгагдаһаа Рабданай выборные Главна тайшаһаа үгтэһэн һайшаалтайе энээгээр хабсаран бэшэшэ гуйха ушар, энэ выборые али ёһотой газарта баталгуулан, тэрэ тушаалай нэрэмжин дарамар цаазада хүргэжэ болоһайг.

Хорин Главна лама Цэвэнэй

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.99. Л.70 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

№ 46

Именной список новорожденных детей цонгольского и харанутского родов

26 декабря 1852 г.

Селенгинская Степная дума

Нэрын Списог

Цонголой дацанда мургэлтэй цонгол болон харанууд отогоудай бусад түрэлтэн 1852 он дотор шэнэ түрэгсэн 9 аймаг нилхасай тухай. Декабрийн 26-да 1852 он

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.61. Л.5. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

Въѣдомость

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a list of names and details related to the birth records mentioned in the text.

Именной список родившихся мальчиков цонгольского и харанутского родов

26 декабря 1852 г.

Селенгинская Степная дума

Нэрын списокэ

Байгалай областин Дээдэ Удын округой Сэлэнгын степной дүүмын мэдэлэй цонголой болон харанууд отогой буса [...]

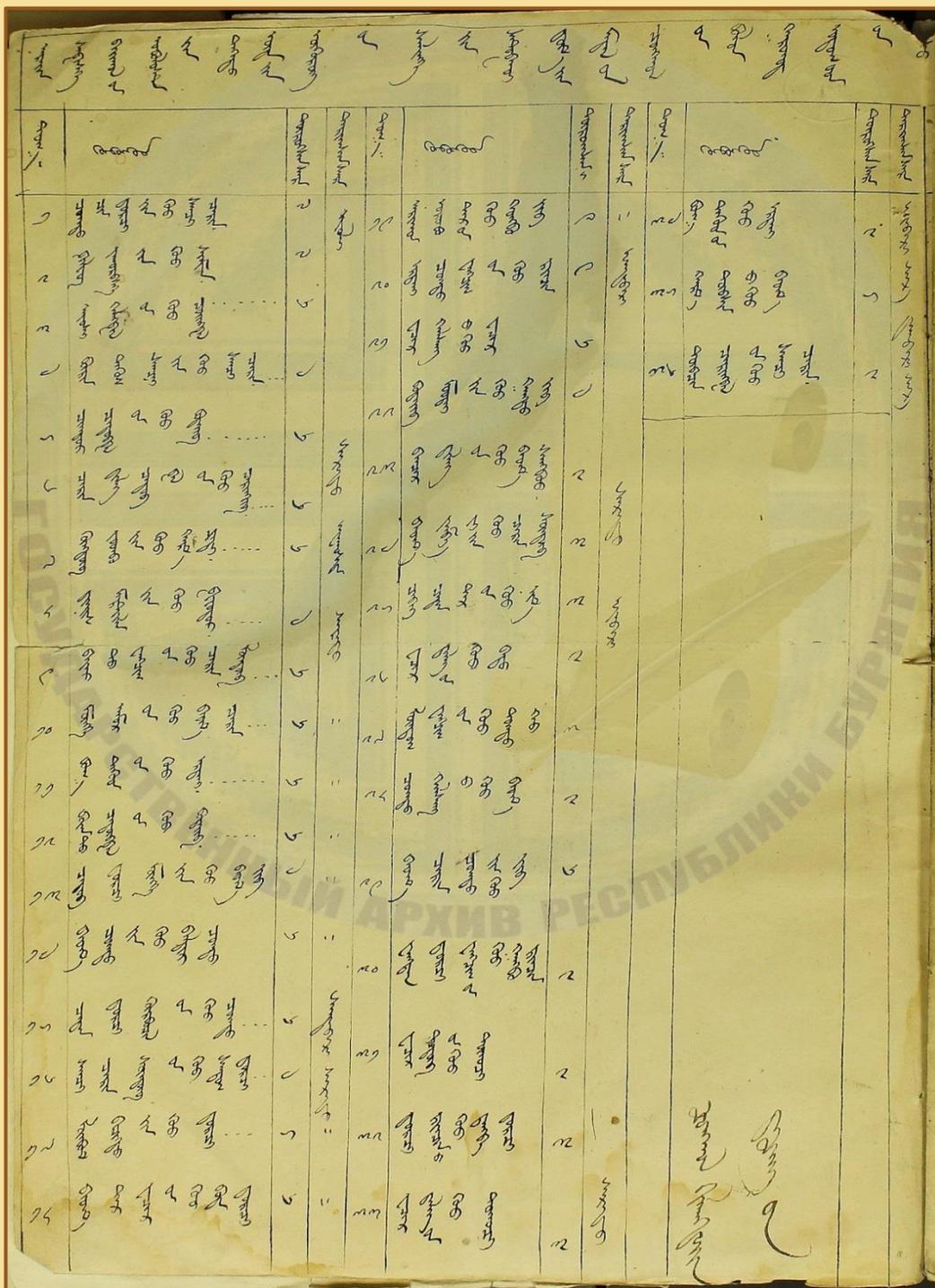
Тоо	Хүбүүд	Гүрэгсэн үдэр	Гүрэгсэн сара
1	Цогточин Доржийн Санжи Цэрин	7	Июли
2	Филиб Захуровскын хү Семен	7	Июли
3	Аюуша Галанцэлэй хү Чоймпол	6	Июли
4	Бүрин Түгэс Санжиян хү Санжи Цэрин	4	Июли
5	Чигдур Цэдэбэлэй хү Будажаб	6	Август
6	Цэрин Дилэг Цэдэбэлэй хү Цэринжаб	6	Август
7	Гүнтүб Зодбын хү Гарма Рэди	6	Август
8	Динис Мартишин хү Феодор	4	Август
9	Баирту Ванчигой хү Цэрин Лүндүб	6	Август
10	Мүнхэ Амурай хү Бадма Цэрин	6	Август
11	Буга Түгэдэй хү Эрдэни	6	
12	Бушнту Цэдүбэлэй хү Будажаб		
13	Цэдүб Доржи Мүнхын хү Балмажаб	4	Августа
14	Бадма Цогтын хү Балдадир Цогто	6	Августа
15	Цэдэн Доржи Гүрбүжлэй хү Цогто	6	Сентябрь
16	Санжи Цэрин Сүндүбэй хү Сандаг Доржи	4	Сентябрь

Handwritten list of names in Mongolian script, organized in columns. The text is written in a cursive style on aged paper. The list appears to be a continuation or a different version of the printed list on the right, listing names of children born to the Csongol and Charanut families. The names are arranged in vertical columns, with some larger characters likely representing family names or clan names.

Продолжение документа № 47

17	Лумбум Бичигтын хү Доржи	5	Сентябрь
18	Бадма Тар Вачирай хү Буда Доржи	6	Сентябрь
19	Аригун Норбо Тарын хү Гонбо Жаб	9	Сентябрь
20	Эрдэни Цогто Ванчигай хү Ринчин	9	Октябрь
21	Вачир Галсанай хү Вачир	6	Октябрь
22	Будажаб Муудайн хү Занду Жаб	4	Октябрь
23	Банзар Дилэгэй хү Бадма Санбуу	2	Октябрь
24	Бадма Занбаагай хү Цэрин Сүндүб	3	Октябрь
25	Цэбэг Цэдэнтарай хү Нима	3	Ноябрь
26	Вачир Дилэгэй хү Бато	2	Ноябрь
27	Лундог Ванчигай хү Тогтохо	3	Ноябрь
28	Цогто Галсанай хү Бадма	2	Ноябрь
29	Бадма Цэрин Цогтын хү Жаб	6	Ноябрь
30	Вандан Доржи Ванчигэй хү Ганбу Ринчин	2	Ноябрь
31	Вачир Түдүбэй хү Тогочи	2	Ноябрь
32	Доржи Ринчинэй хү Данба Доржи	3	Ноябрь
33	Вачир Дэлэгэй хү Тогочи	3	Ноябрь
34	Буга Тэгүдэй хү Эрдэни	2	Ноябрь
35	Гарма Түбшинэй хү Бадма	5	Ноябрь
36	Түбчин Цэринпэлэй хү Санжи Цэрин	2	Декабрь
		Цонголтын	Хилган-Дасанай

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.61. Л.5 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Именной список родившихся девочек цонгольского и харанутского родов

26 декабря 1852 г.

Селенгинская Степная дума

Түрүлтэнэй байгша жэлэй дотор түрэгсэн хоёр аймаг нилхасай тухай Цонгол Хилгантын дацанда мүргэлтэнтэрэй тухай энээндэ элрхэйлгэбэ. Декабриин 26-да 1852 он

Тоо	Ухил	Түрэгсэн үдэр	Түрэгсэн сара
1	Доржи Ванбуугай үхин Дулма	9	Ноябрь
2	Банзарсарийн үхин Сүрүнжид	12	Ноябрь
3	Бүрин Тэгүс Юмтарын үхин Соли	8	Ноябрь
4	Бадма Мүнхын үхин Гарма	10	Ноябрь
5	Бадматар Гэлэнпэлэй үхин Бадма	10	Ноябрь
6	Будажаб Доржитайн үхин Сэндүмэ	5	Ноябрь
7	Вачир Эркэ Ванчигай үхин Дашицэринма	7	Ноябрь
8	Бадма Цэдүбпэлэй үхин Пэлжид	8	Ноябрь
9	Намсарай Юмжинэй үхин Лайчид	8	Ноябрь
10	Буда Баинай үхин Бүтэд	8	Ноябрь
11	Иван Доринбулай үхин Линхуа	8	Ноябрь
12	Цэдүб Ванчигай үхин Бадма	9	Декабрь
13	Санжай Буянтын үхин Ганду	9	Декабрь

Handwritten list of names in Mongolian script, organized in columns. The text is written in a cursive style on aged paper. The columns appear to list names, possibly corresponding to the entries in the typed table on the right.

Продолжение документа № 48

14	Гарматар Ванбулай үхин Сэндүмэ	2	Декабрь
15	Шадасабгу Ванчигай үхин Пагма	2	Декабрь
16	Басили Ядарикэвэй үхин Форсхэтия	3	Декабрь
17	Банзарагчи Нимьчи үхин Бүтэд	2	Декабрь
18	Дилэгэр Буинту Дэмпэлэй үхин Бүтэдшү	5	Декабрь
19	Цэримпэл Ванчигай үхин Буда	5	Декабрь
20	Сандуг Тэгүлдэрэй Тэжээмэл үхин Пагма	4	Декабрь
21	Түчинпэл Цэбэгэй үхин Соли	4	Декабрь
22	Тогтохо Цэванай үхин Хандума	2	Декабрь
23	Түлүсэн Сэнхын үхин Сэндума	2	Декабрь
24	Мүнхэ Цэримпэлэй үхин Бүтэд	2	Декабрь
25	Иван Дорвинпэлэй үхин Бадма	2	Декабрь
26	Цэван Цэдэнэй үхин Буян	2	Декабрь
27	Буга Дилэгэй үхин Бүтэдшү	2	Декабрь
28	Вачир Ванчигай үхин Гандума	4	Декабрь
29	Цаган Банзарагцын үхин Бадмацу	4	Декабрь
30	Линху Хамбадайн үхин Балжид	4	Декабрь
31	Будажаб Амурай үхин Бүринянд	2	Декабрь

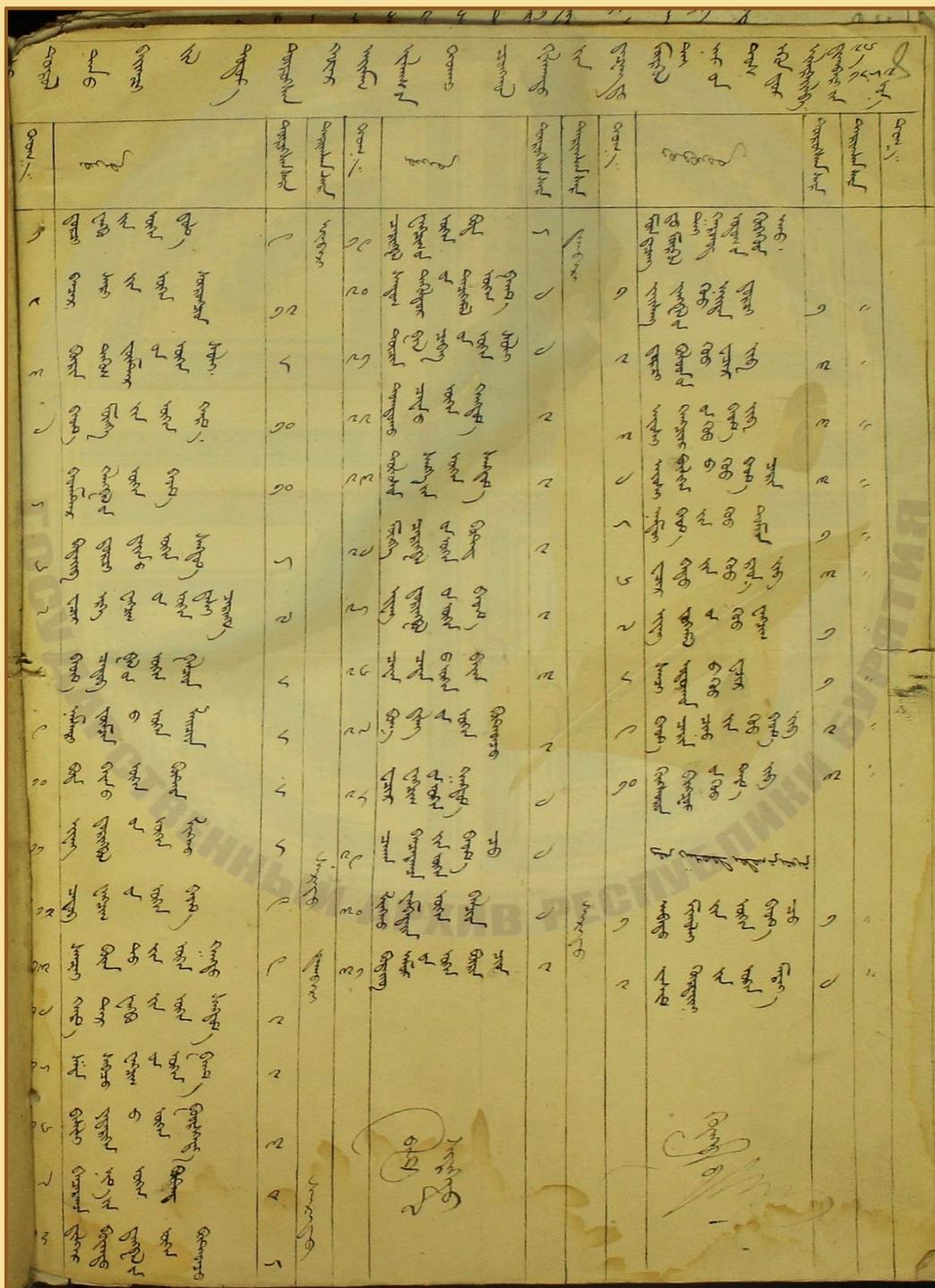
Handwritten document with columns of text and numbers, likely a ledger or record book. The text is written in a cursive script, possibly Mongolian or Chinese. The columns contain names, dates, and other details, corresponding to the entries in the adjacent table.

Продолжение документа № 48

Лун дацанда мургэлтэй Харанууд отогой хүбүүд		
1	Зайсан Ванлэлэй ху Найдан Доржи	1
2	Доржи Буладай ху Вачиржаб	3
3	Аюуша Ганжуурай ху Бадмажаб	3
4	Аюуша Хулгэнэй ху Бадма Цэрин	3
5	Намгой Балмын ху Домид	1
6	Вачир Батын ху Раднажаб	3
7	Иван Зокмалай ху Ванчиг	1
8	Санжи Одохоной ху Вачир	1
9	Бадма Цэринчинэй ху Бадмажаб	2
Харанууд отого үхид		
1	Абида Мискулайн үхин Балмагу	
2	Ясми Хүртэйгийн үхин Марья	4

Лама шэрээтэ Гүнэни

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.61. Л.8 Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

Прошение должностных лиц Хоринской Степной думы Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири о проведении разбирательства в отношении неправильного учета лам и их выборов

Не ранее 1852 г.

Хоринская Степная дума

Тэдэ үндэр ёното лама Эрхүү мужын Монгол Буриад шажантанай Главна бандида хамба Иши Жамцин Тэдэнхэй гэгээндэ.

Хорин мэдэлэй Хилтын талаар нүүдэг отогоудай зонһоо зайсангууд: Осхолхобун, Буда Буянтын нүхэдтэйһээ айладхан мэдүүлхэ ушар.

Дээдэ ахаматай таалалаар Эрхүүтэй губернска правлениһаа үнгэрһэн 1832-1848 онуудта тараагдһан экземпляр сааза дотор, Байгалай саанадахи Монгол буриад шажантан дасан сүмэнэр тухайда, тогтоолнууд бүтээгдэхэ хүрэтэр шэнэ лама хуварагууды нэмээжэ сахил хүртээжэ болон, шэнэ сүмэнүүды үдхэхэгүй гэгһэн бэлэй.

Тиггэжэ одоо бидэнэй мэдэхэдэ (1) 1844 онһоо урагша манай габьяата Хохюуртын дасангай хамжаата лама хуварагууд тоондо угы байгаа. Гушадай староста Бадма Цэдэнэй хүбүүн Дондоб нэрэтэй тэрэ бол гэлүн лама болоод, дасан дотор шинзаба хэрэг шийдхэжэ байдаг.

2-хи. Гушадай староста Тобол Арбидай хүбүүн Гүнгэ гэгши, тэрэнэй аха Мүнхэ Арбидай үридэ бэшэгдээд, тэрэ мэтэ даа ламын хэрэг шийдхэжэ байдаг. Энэ бол ачиглабал дурсаһан 1832 оной цаазын ёһоор спискхэдэ 40 шахуу наһатайгаар дурсагдажа байһан тула, түрэнэн тиймэ олон жэл болоогүй байгаад, бэшэ хүнэй орондо ямар шалтагаанаар нэлгэгдһэн болбо бэ.

Handwritten Mongolian text, likely a petition or official document, written in vertical columns. The text is dense and appears to be a formal request or report. There are some markings at the top, possibly a date or reference number, and a small decorative element in the upper right corner.

Продолжение документа № 49

3-хи. Баруун хуасай отогой выборно Абчин Санжинн хүбүүн Зундуй гэгчи лама хуваарагуудай списогто угы байгаад, одоо гэлүн лама болоод, дасан дотор 1-хинь, нүгшээн цоржи Цэцэбүнэй орондо комплектнэ ламада, 2-хинь энэ дасанай нансо Зундуй Галинай гэгшын амидаы байбар Абчинай тэрэниие нансо гэбгүй болохо гэжэ сунгалта бүтээгдэжэ байдаг.

4-хи. Баруун хуасай отогой Норбо Дэлгэрэй хүбүүн Жимбэ гэгши список дотор убаши тоондо байнанинь мүн нүгшээн цоржи Цэцэбүнэй орондо комплектнэ ламада сунгагдажа байна.

5-хи. Урдань Хоринн степной дүүмэдэ заседатель байһан, Барүүн хуасайн бусад түрэлтэн Найдан Цэдэнэй 10 шахуу наһанай хүбүүн байгаад, тэрэ мэтэ нэгэ хэдэн бусад түрэлтэнэй үринэр гэлүн ба гэцүл болон банди хуваарагууд олон тоото бологоод, нитээр дасан дотор [...] даган лацаб лама Арбидай түрүүтэй лама шэрээтэ болон хэрхэмэд нэгэ эсэдэн лама хуваарагуудтай хамта бэшэ тусагаар байдаг.

Тиигэн энэ зүйлэй дурасхалай ушарта, та үндэр ёһотын гэгээндэ байгши жэлэй февралин 4-эй үдэр айладхагдагсан болобошье июнин 21-эй үдэр дасанай габьяата ламанар ба зонтойгоо ганса тус тусагаар уншалта үйлдэгсэн тухайда эбэй бэшэг бүтээһэн байгаад, нимэ зэргын байдал бол бүтэдээрээ дээрэ дурсаһан цаазын гуримынь огто дабагсан мэтэ бодогдоном.

Эдэ үйлдэбэри бол лацаб Арбидынтай эбсэжэ выборно Санжинн болон нэгэ хэдэн сайднар ба бусад түрэлтэтэйгээр өөрынгөө үринээр бусад түрэлтэнэрэй буянай үргэсье эдлэлдэ хуряахын арга үсхээд, илангаань эдэниие хүхюулжэ нэгэнэй орондо хоёр ба, списогто оролсоһон угы. Уласнари лама ёсондо салигулжа ахамадань хуурагсан байгаад, түрэлхиидээ хүтжөөхын саналаар тогтоолой гурим дабажа ударидагша Гушадай гулваа Дашипэл Эрдэнинһээ боложо байһан мэтэ бодогдоном, шинэһээ.

Handwritten text in Mongolian script, including a large vertical column on the right and smaller columns on the left. The text appears to be a continuation of the document's content, possibly a list or detailed notes. There are some numbers and names visible, such as '3-хи', '4-хи', '5-хи' at the top right, and various names like 'Баруун хуасай' and 'Санжинн' throughout the text.

Продолжение документа № 49

Та үндэр ёсугу лама юуган гэгээндэ айлалдажа мэдэгүүлхэ: дээрэ дурсаһан ушарнууды манай шүүликхэдэ тогтоожо лацаб лама Арбидун ба гулваа Эрдэнин нүхэдтэйн ударидалгаар манай шажанай тус болоһон дээдэ ахаматай цаазанууды дабагдажа элдэб солигтой байдал дэлгэржэ байгсани мүшкэбэрлэн тодорхойложо адибаа мүртэй шиндхэбэри болгохон эйлдэбэри гуйнабди

Зайсан Бадма Осхолхобой
Выборно Сахья Мэнжин
Староста Зайсан Буда Буянгуйн
Урдын староста Эрдэни Дугарай

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.64. Л.2-2 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a continuation of the document. The text is dense and covers most of the page area.

№ 50

Письмо лам Хулунского дацана о сумме денег, собираемых с 13 селенгинских дацанов на компенсацию дорожных расходов ламе Галсану Гомбоину, отправившемуся в Казанскую гимназию вместо Галсана Нихитанна, и сопровождавшему его крещеному Якову Вачируну

Не ранее 1852 г.

Нэгэдүгэр Хүлүнэй дацанда хамтархан Сэлэнгын 13 дацангуудай цоржи шэрээтэнэр болон хүндэтэ ламанартай сайн зоригтой зүбшэмгэ хэхэ ушар.

Тэдэ Үндэр дэбшүүлэгшэ ноён Эрхүүтэй гражданска губернаторой тушаалда байгшын августын 10-ной 20-ной үдэрнүүднээ 3346, 3478 тоото зарлигуудаар ноён главна лама бандида хамба Ишижамцынһаа нэхэбэрилэгдэһэн императорой Казань хотын гимназида нууһан гэгцүл Галсан Нихитын орондо. Дээдэ ахамадай эрхээр морилһон гэгцүл Галсан Гомбынтай хэмэршэтэй хамта Казань хото хүрэтэр хэрээснэг Яков Вачирун ошожо, бусахын 1 мориной прогон ба хүнэсэнэй тула үтэгдэһэн сагаан мүнгөөр 489 түхэриг 29 мүнгэ хахад, хэн муртэйһөө удаарангүй тушаа гэхэн байнам. Тэрэ тула мүнөө хамтархан хүндэтэ ламанар хэнһээшье баалалтагүйгөөр, сайн зоригтой бадарай дээрхи мүнгыг дүүрэн суглуулажа түлэхэ, зүгэр али дасанһаа хэды шэнээн үтэхые энээнэй арада выпискэ хамжуулага.

Хүлүн дацанай лама шэрээтэ Вамбалын
Хүлүн дацаной главна цоржи Дончир Галсан Гомбын
Зэдын дацанай шэрээтэ цоржи Чигдоржаб Вампилун

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.108. Л.3. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Handwritten Mongolian script on aged paper, likely a translation or original document related to the letter described in the adjacent page. The text is written in vertical columns, characteristic of traditional Mongolian calligraphy. A large number '3' is written in the top right corner of the page.

Продолжение документа № 50

Список 13 селенгинских дацанов с суммами денег

Али дацанһаа, хэды шэнээн суглуулаа бэ.

Хүлүн дацанһаа =	45 тү
Зэдэин дацанһаа =	45 тү
Сартүл Гадан Пунцуглинг =	32 тү 15 лу
Ацаин дацанһаа =	35
Сартүл Брайбулинг =	32 тү 15 лу
1 дүгэрүн Үчөөтэйнн =	35
Загустаин =	35
Ирогэйнн =	35
Янгажину =	35
Цонгол цүхүйн =	45
Балгүмгүрүн =	45
Хэрэйты =	35
Хүдэринн =	35
	489 тү 30 лу

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.108. Л.7. Продолжение 3-го листа. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

ᠠᠯᠢ ᠳᠠᠴᠠᠨ ᠬᠠᠭᠠᠨ

ᠠᠯᠢ ᠳᠠᠴᠠᠨ	ᠬᠠᠭᠠᠨ	ᠱᠤᠮᠤ
ᠬᠤᠯᠦᠨ ᠳᠠᠴᠠᠨᠬᠠᠭᠠᠨ	ᠳᠠ	
ᠵᠡᠳᠡᠢᠨ ᠳᠠᠴᠠᠨᠬᠠᠭᠠᠨ	ᠳᠠ	
ᠰᠢᠷᠲᠦᠯ ᠭᠠᠳᠠᠨ ᠫᠤᠨᠴᠢᠭᠯᠢᠩᠭ	ᠳᠠ	ᠣᠯᠤ
ᠠᠴᠠᠢᠨ ᠳᠠᠴᠠᠨᠬᠠᠭᠠᠨ	ᠳᠠ	ᠣᠯᠤ
ᠰᠢᠷᠲᠦᠯ ᠪᠷᠠᠢᠪᠤᠯᠢᠩᠭ	ᠳᠠ	ᠣᠯᠤ
ᠠᠳᠤᠭᠦᠷᠦᠨ Үᠴᠡ᠋ᠦᠲᠡᠶᠢᠨᠨ	ᠳᠠ	
ᠵᠠᠭᠤᠰᠠᠶᠢᠨ	ᠳᠠ	
ᠶᠢᠷᠣᠭᠡᠶᠢᠨ	ᠳᠠ	
ᠶ᠋ᠨᠭᠠᠵᠢᠨᠠ	ᠳᠠ	
ᠴᠢᠩᠭᠠᠯ ᠴᠢᠬᠤᠶᠢᠨ	ᠳᠠ	
ᠪᠠᠯᠭᠣᠮᠭᠦᠷᠦᠨ	ᠳᠠ	
ᠬᠡᠷᠡᠶᠢᠲᠢ	ᠳᠠ	
ᠬᠦᠳᠡᠷᠢᠨᠨ	ᠳᠠ	
ᠤᠯᠤᠰ		
	489	30

№ 51

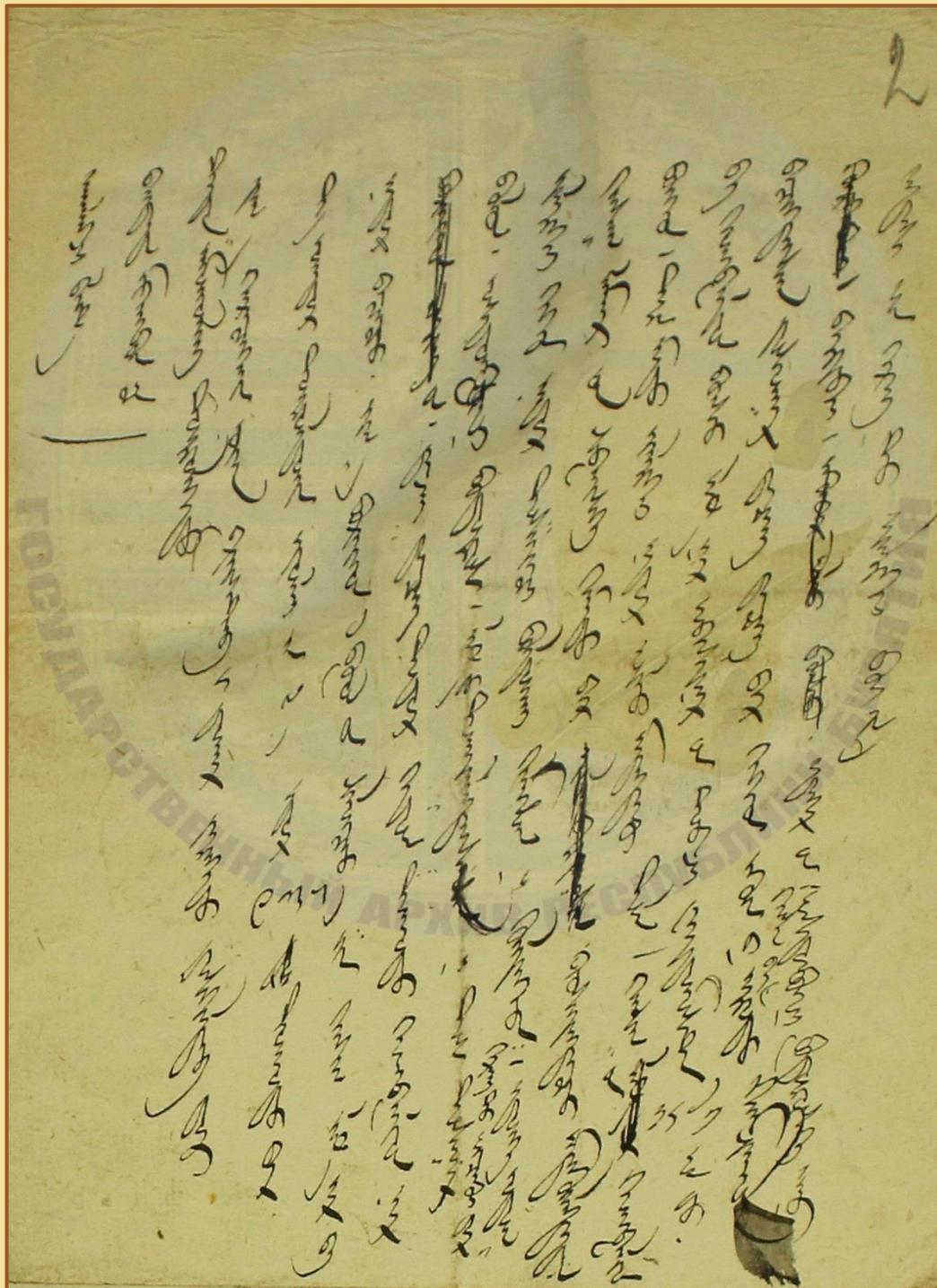
Донесение Пандито Хамбо ламы пограничному приставу 8-й степени о предоставлении списков комплектных и некомплектных лам, ховараков, казачьих и рядовых подростков

Не ранее 1852 г.

Ахалагша лама бандида хамбаһаа

Тэдэ амгалан түрэлтэ Захын цэрэгэй ноён пристав 8-дугар зэргэтэ Рошилтовта Та Үндэр түрэлтын июлиин 7-ной 35 тоотуор намда бэшэжэ Захын буриад полкын службын хасаг ламанар ба энэ дацан дотор хэдэн комплектнэ ба уставнай подросток ламада тухайлдаһаниие тус тусаарнь элирхэй хээд намда тушаахашни болтогой гэгэниие хүлээгээд, хэрэг үзэхэдэ, эндэ отог, хасаг ламанарай хамта хэгдэжэ мэдүүлэгдэдэг байгаад, тэрэ мэтэ элирхэй намда мэдэгдээгүй тула, хасаг комплектнэ ба комплектнэ бэшэ ламанар, убашинарай тобшо ведомости 1841 ондо бэшэгдэһэнэй ёһоор хамта бариба. Эдэ хасаг ба уставной подросток эндэхи хэрэгтэ элирхэй.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.2. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

№ 52

Донесение главного тайши Селенгинской Степной думы Ниндага Ванжина
Пандито-Хамбо ламе Восточной Сибири с просьбой отправить форму именного
списка, запрашиваемого Пограничным правлением

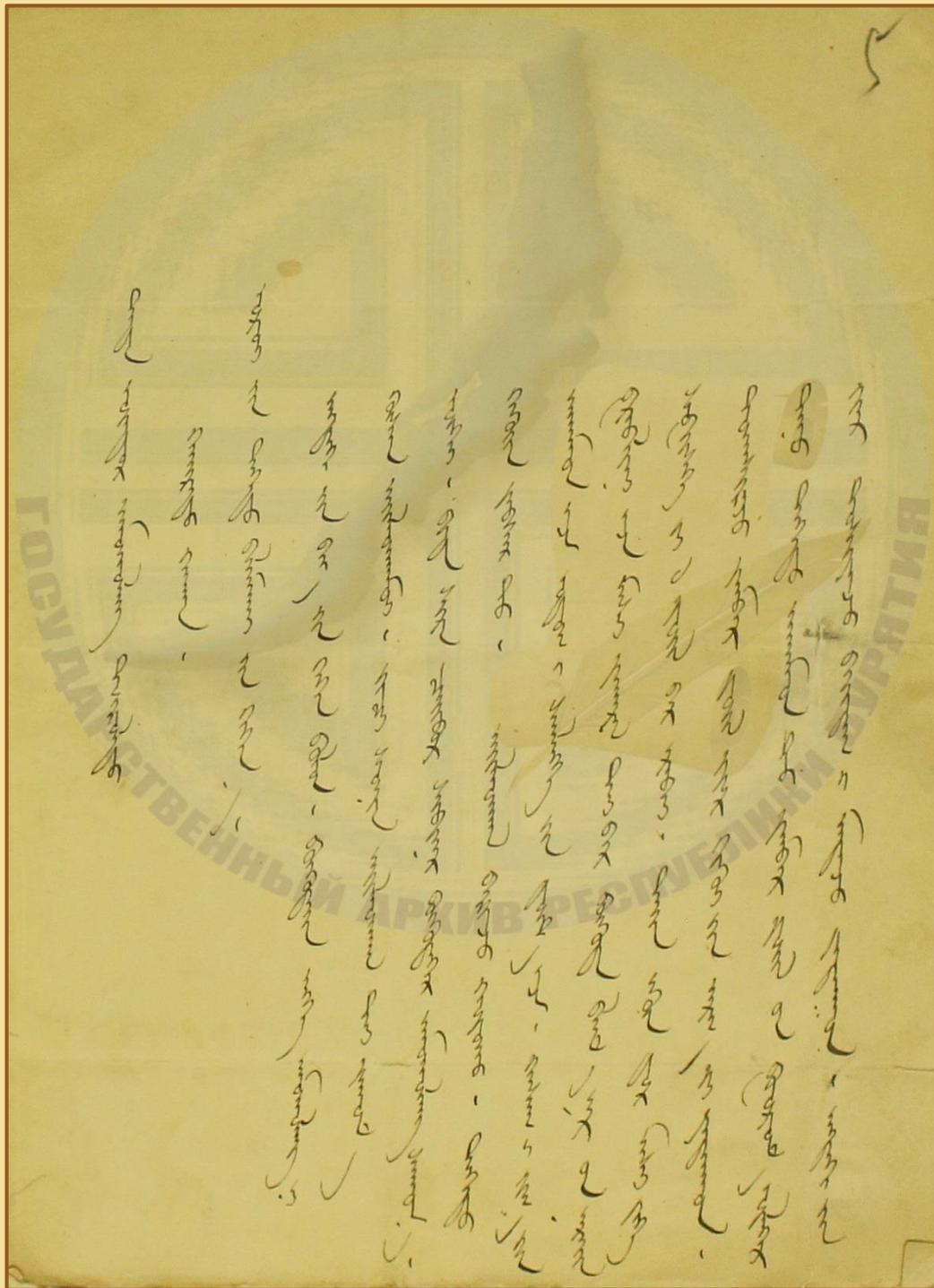
Не ранее 1852 г.

Тэдэ Үндэр амгалан түрэлтэ хайрата хаан, оройн дээдэ ламакайн гэгээндэ.

Эндэхи бэеын гэгээн бүтэдын энхэ амгаланниг хүсэн айладхамуй. Жэжэ һонин айладхамаар үгы. Бидэ шара сайбар шабинар бүтэдээрээ амгалан һууна гэхын забһар, айладхал барижа гуйха. Дээдэ ахамадһаа, отогой Сэлэнгын дүүмһээ, хасагай Захын правлениһаа маша яаралтайгаар бүтэдэ ламанарай нэрын списогые эрибэй. Тиигэжэ энээндэ маша ехэ тутларжа ямар зүйлөөр хэжэ аргые ядаад, танай Дээдэ ахамадта ямар зүйлэй формоор тушаани байдагыг мэдэжэ ядаад тайша эндэхин хүн бүхэндэ түбэгтэй байна.

Главна тайшаа Ниндаг Ванжин

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.115. Л.5. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Донесение поржи ламы Хоринского Худунского дацана Дубдана Цэбэгүна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Чойван Доржи Ишижамцүеву об освободении его от должности по состоянию здоровья

8 января 1853 г.

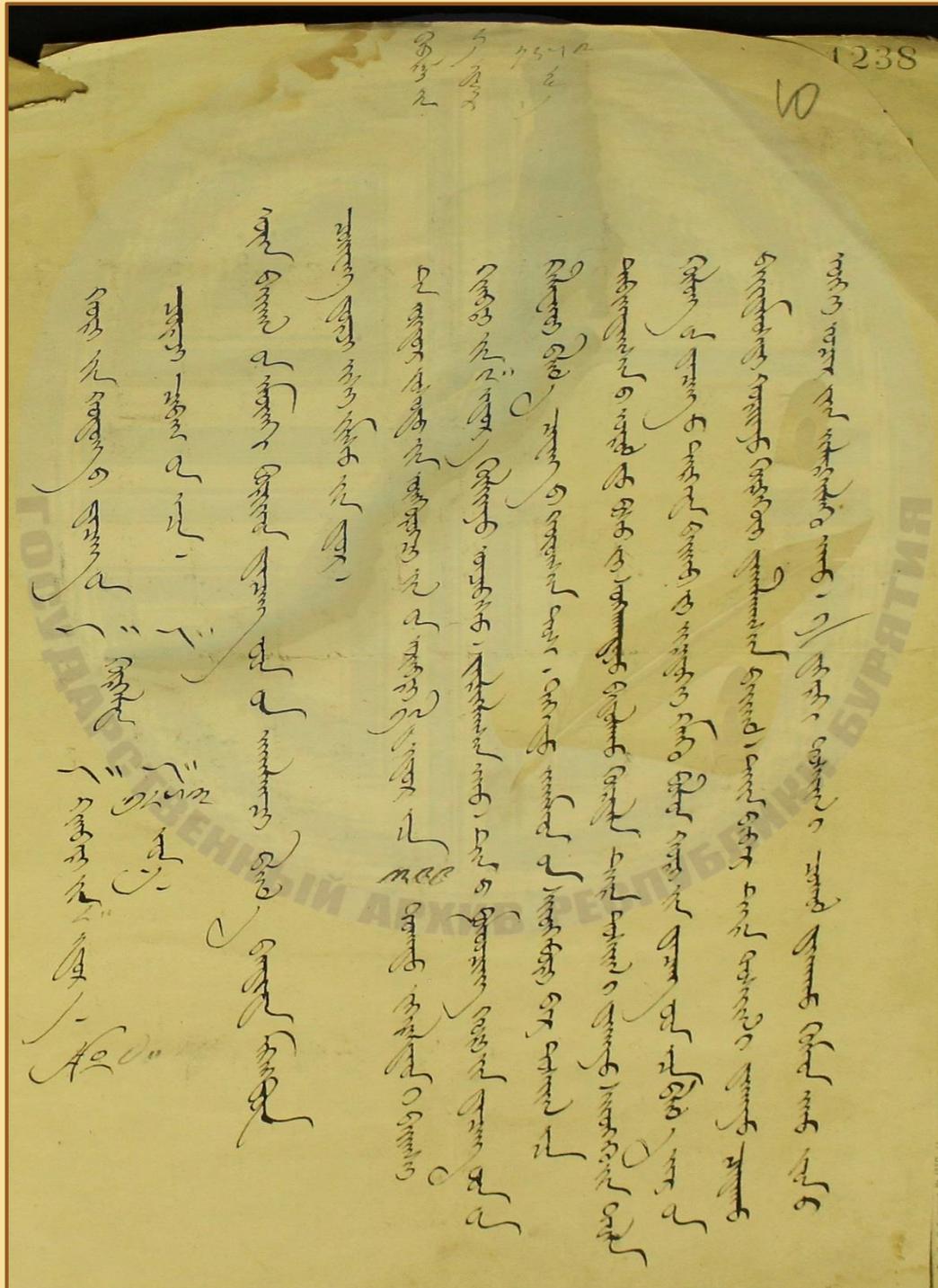
Хоринский Худунский дацан, № 4

Хорин Худанай дацанай поржи Цэбэгэйнхээ Хүргэлтэ

Ноён Байгалай үмэнэхи Бурад дацангуудай ахалагша лама бандида хамба Чойвандоржи Иши Жамцында.

Та Үндэр ёсотын үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин 17-нэй үдэрһөө 399 тоото захиралтадые байгша январин 2 үдэр хүлээжэ үдэмсөөр, зарлиглань энэ: Танай помощниг Хорин дацангуудай главна лама Цэвээнэйн гуйһан тушаа Дээдэ ахмадай шийдхэбээрэ тушаалһаа табигдананай орондо, бусые хунгагдажа баталха хүрэтэр тэрэ тушаалые даажа шийдхэхын тула Хүлэнэй дацанай дэргэдэ байхые ерэ гэжэ ба Хорин дацангуудһаа ламанарай ведомости хурлажа хүргэхые даалган байнам. Тийн би бол тэрэ тушаалые даажа шадахагүй ушараа элирхылхэмни: 1) дээрэхи тушаалые сохом дааха хүнүүд бол зоной

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.116. Л.10. Рукотись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

Продолжение документа № 53

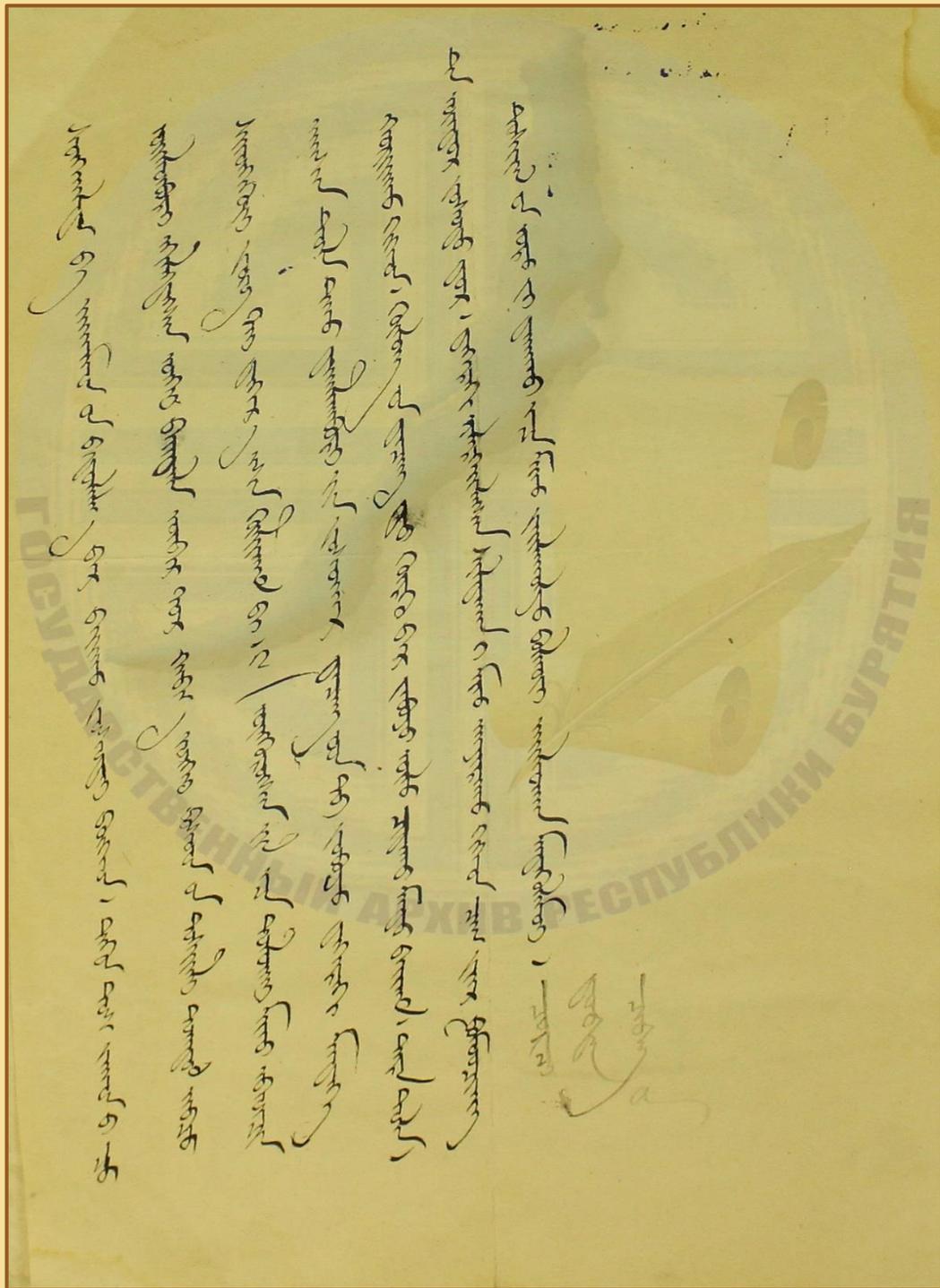

сунгалта ба ахаматай баталалга байха ёхотой байгаад, тэрээн тушаа юунэйшье үйлэдбэри эхилэгдээгүй байтар, өөртэм кабаагүй бусатай тушаалые догтом абажа шиидхэбэри зүбтэй дээрэ хүлээнзгүйби, 2) үнгэрхэн жэлхээ толгоймни үбшэн байһан тула танай даалгабарини ёһоор дацангуудта ябажа шадахагүй мэтэ байнам. Тэрэ тула,

Та үндэр ёсотодо дээрэхи элрхэйлэгсэн шалтагааниемни анжаарха ба цагаар помощниг тушаалай орые даахаһаамни зайлуулжа болохые айладхан мэдүүлмүй.

Цоржи Дубдан Цэбэгэй

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.116. Л.10 об. Рухонисъ на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

№ 54

Формулярный список штатных лам Гусиноозерского дацана

[1856 г.]

Бүгдэ 34 дацангуудай баталагдаһан штат ламанарай формулярна спискэ

Али дацанай, хэд бэ	Бандила хэзэ баталагдаг	Гэлүдэ	Гэлүндэ
1. Шэрээтэ гэлүн лама Ванчагун 50 настай	1814, март 5	1831, ноябриин 8	1853, сентябриин 17-до
2. Гэлүн-лама Донир Самдан гэдэнү, 40 нас.	1828, ноябриин 29	1830, декабриин 30-да	1850, сентябриин 17-да
3. Гэлүн лама шагжи митаб Цэдэндамбын, 27 нас.	1828, декабриин 2	1850, нояб. 30	1852, декабриин 10 баталагдаа
4. Гэлүн лама Жимбадоржи Цэбдэнү, 51 нас.	1822	1828	1850
5. Гэлүн лама Дампил Гонбушшин, 27 нас.	1838	1850	1854
6. Гэлүн лама Хаймчог Аюшшин, 34	1830	1844	1855
7. Гэлүн лама цогто Цэнгүнү, 49 нас.	1832	1849	
8. Банди Гурударма Цэдэнпилун, 28			
9. Хувараг Самдан Цогтоин, 20	1858		

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.125. Л.7. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

Handwritten Mongolian script table with columns and rows, including a large 'X' mark in the middle section.

Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					
Handwritten Mongolian text					

Ведомость о количестве скота, находящегося при Хулунском дацане

[1856 г.]

Декабриин 25-наа хойша байгсан үнгүни малнуудай наса ёноной элрхэй энээнэй дорю.

Үнэз - 6
Хашараг - 6
Буруун - 4
Нийтэ 116

Ирэги - 25
Эмэ хони - 69
Тулугэ - 21
115

Сэрхэ - 11
Эмэ ямага - 42
Эшэгэ - 6
59

Хамта - 190

Худалдагсан малнууд:
Мори - 3
Сар - 1
Гүү - 1
Хашараг - 7
12

Хони ямаа нийтэ - 127
Хамта бар нийтэ худалдагсан ану - 139
Үхүгсэнү элрхэйтэлгэ:
Хашираг - 1
Бару - 1
Хони ямага - 6
Нийтэ 8 үхүбэй

№ 56

Донесение лам Цэнгуну и Зандану ширетую Хулунского дацана Цэнгуну
Вандану о количестве скота дацана

1 октября 1856 г.

Хулунский дацан

Штадта һунгадаһан Цэнгүн Ванданай

Мэдүүлгэ

Намарай дунда һарын 1 шэнэдэ 1856 ондо

Тоо

Нэгэдүгэр Хүлүн хүрэнэй шэрээгэ гушаалта Ванчигунда

Мэдүүлгэ ушар, бидэ энэ үдэр албата Танха Догсумунда байһан хуучин ехэ
жасын шэнэ хуряагдажа байһан Сүүрүн хорун малнуудые бүрэн үзээд, эдэ эли хүл
дээрээ байһаниие ба ямар шалтагаанаар гараһаниие энээнэй арада 2 зүйлэй
хүсэнэгтэ элрхэйлээд мэдүүлгшэнэр

Цэнгүн ба Зандану

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.158. Л.2. Рухотис на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Handwritten Mongolian script on aged paper, likely a translation or transcription of the document on the right. The text is arranged in vertical columns, reading from right to left. There are several distinct columns of text, with some characters appearing to be in a different script or dialect. The paper shows signs of age, including yellowing and some staining.

<p>Handwritten Mongolian script (top left)</p>		<p>Handwritten Mongolian script (top right)</p>	
<p>Handwritten Mongolian script (middle left)</p>	<p>Handwritten Mongolian script (middle left)</p>	<p>Handwritten Mongolian script (middle right)</p>	<p>Handwritten Mongolian script (middle right)</p>
<p>Handwritten Mongolian script (bottom left)</p>	<p>Handwritten Mongolian script (bottom left)</p>	<p>Handwritten Mongolian script (bottom right)</p>	<p>Handwritten Mongolian script (bottom right)</p>

№ 57

Ведомость о количестве скота, находящегося при Хулунском дацане

1 октября 1856 г.

Хулунский дацан

Эдэ энэ үдэрхээ эли хүл дээрэ байгсан малнуудыг элрхэйлэлгэ энээн доро бэчибэ. 1856 он 2-дахи сарын шэнын 1-дэ.

Хагучин хурагдагсан ехын жисаин малнууд ану:

Тугалтай үнээ - 2

Баруу - 1

Эшигэгэй ямага - 5

Субай ямага - 14

Шэнэ хурагдажу байгсан Сүүрүн хоронн малнууд:

Хүгчин үхэр - 1

Хашираг - 6

Хуригатай хони - 34

Ирэгэ - 1

Хуца - 2

Хурига - 56

Ишигэгэй ямага - 7

Субай ямага - 10

Сэрхэ - 4

Имага - 1

Ишигэ - 2

Ажиглалта: Урдань тоологдагсан 121 малнаа хойшо эдүгэ хүртэлгэ гарза гаругсан үлэгсэнэй 114 мал

үхэгсэн - нийтэ - 7

№ 58

Ведомость о количестве скота, находящегося при Хулунском дацане

25 декабря 1856 г.

Олон жасын малнуудыг элирхэйтэлгэ

Албата Танха Догсонойдо

Урдань байһан мал дээрэ хажан сугларһан

3 мори, 1 гүү, 1 сар, 1 үнээ, 6 хашараг=12 бии.

212 хонин ямаатай 224 мал сугларһан байгаад, урданай 114 малнуудтай 338 мал болбо. Эдэ малһаа худалдаһанинь: 3 мори, 1 сар, 1 гүү, 7 хашарагтай 12 бом. 127 хони ямаатай нийтэ 139 малнууд худалдаба. Үхэнэнинь 1 хашараг, 1 буруун, 6 хони ямаатай нийтэ 8 мал үхэбэ. Энэ үлэжэ байһан 3 үнээ, 6 хашараг, 1 буруутай нийтэ, 10 үхэр, тэрээн дээрэ 2 сэрхэ, 69 эмэ хонин, 21 гүлгэ, 115 хонин, 1 сэрхэ, 42 эмэ ямаан, 6 эшгэгтэй 59 юм. Хони ямаан нийтэ 184 малнууд байна. Гадна 3 хониной мяха, арһан бии. Тусагаар староста Жанайһаа абаһан 3 буруу үнээ, 6 үхэртэй 190 малнууд элирхэй, энээнэй арада форма бэшгэдэбэ.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.158. Л.1. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

По описи №130

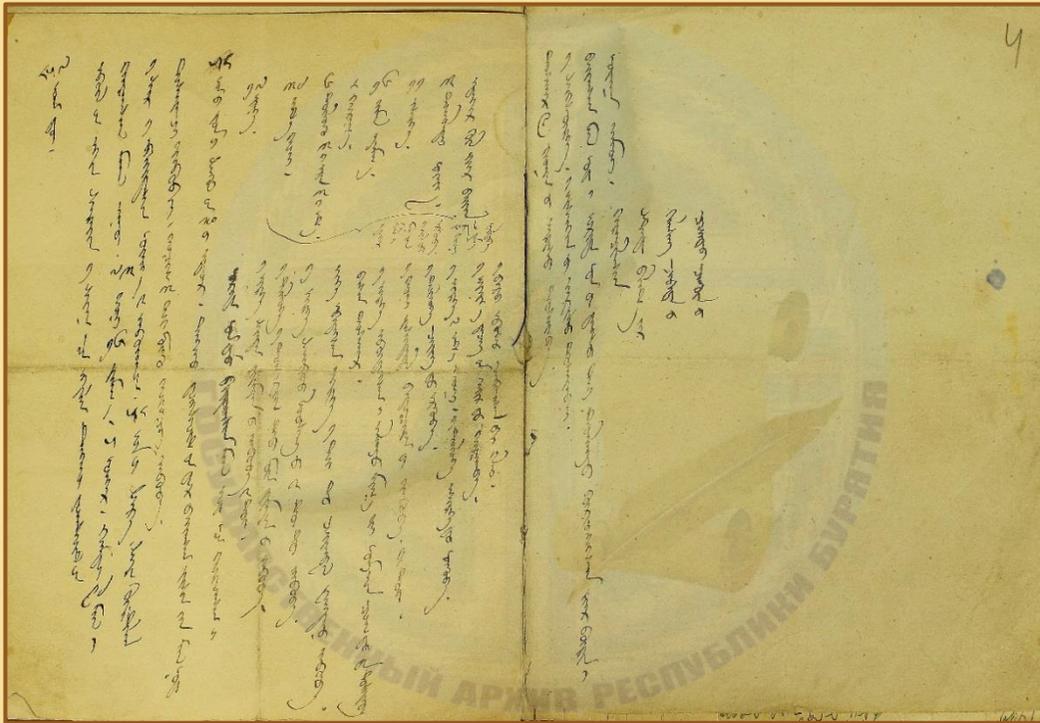
Учсан, Стэнсанмбитых Средотва Нееди
Дуушии при урдаман озер дацана

30 1856

604

162 18

Handwritten Mongolian script in vertical columns, detailing the inventory of livestock. The text is written in a cursive style and includes various numbers and descriptions of animals.

№ 59

Акт о количестве скота Хулунского дацана, составленный ламами
Цэбэдэну и Цэнгуну

1857 г.

Үбэлэй эхин харын 1 шэнэһээ эхлэн Танха Догсомойн хараһан мал 73 хонин,
16 ямаа, 5 үхэр, хамта 94 мал.

1 хайдал үнээ, 1 сар хоёрые абаад, 58 оной нара бүри тушаажа абаабн. Хожан
3 түх. мунгэ гуйна абааб.

58 оной зунай һүүлэй 30-най үдэр Танха Догсомойдо байһан жасын малнууд
эһэ: 17 үнээ, 34 эмэ хонин, 6 түлэгэ, 3-нь эмэ, 3-нь эрэ, 8 хурьган, 16 эмэ ямаан, 11
эшэгэ, 3 тугалтай үнээ. Эдэ хүлөөрөө байна. Эрдэниие мааннин хуралда үргэбэй.

Урда жэл байһан малнуудһаа хороһонинь: 1 эрье Шиндан Жамьянай абаба – 2 түх

1 түлэгэ 1 түхэригтэ, мун Жамьянай абаба.

1 эрье Самбуу Лувсанай 2 түх абаба.

1 үбдэһэн эрье 1 түх Чоймпол Баандану абаба.

Баһа тусгагар:

1 эрье үбдэхэдэнь алажа, мяхые умсад Цогоодо тушааба

1 хони заседатель Батуцэрэнэй абаба – 2 түх

1 түлэгэ сайда үргэбэй

1 эрье, 7 эмэ хони, 1 түлэгэ [] үгэбэ

1 үнээ дацанай найрта гаргаба.

1 буруугаар үбһэ абаһанби гэбэ

Тусгагар 9 хониной арһа тушааба. Байһан малнуудые урда оной дансатай
тулгаша, бүридхэһинь бүрэн энэ байна.

Гэршэлһэн штат ламанар:

Галсан Цэбэдэну

Цогту Цэнгуну

ГАРБ. Ф.84. От 1. Д.158. Л.4. Рухотсь на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 60

Именной список жертвователей на строительство нового здания Хулунского дацана с подробным описанием всех предметов дара

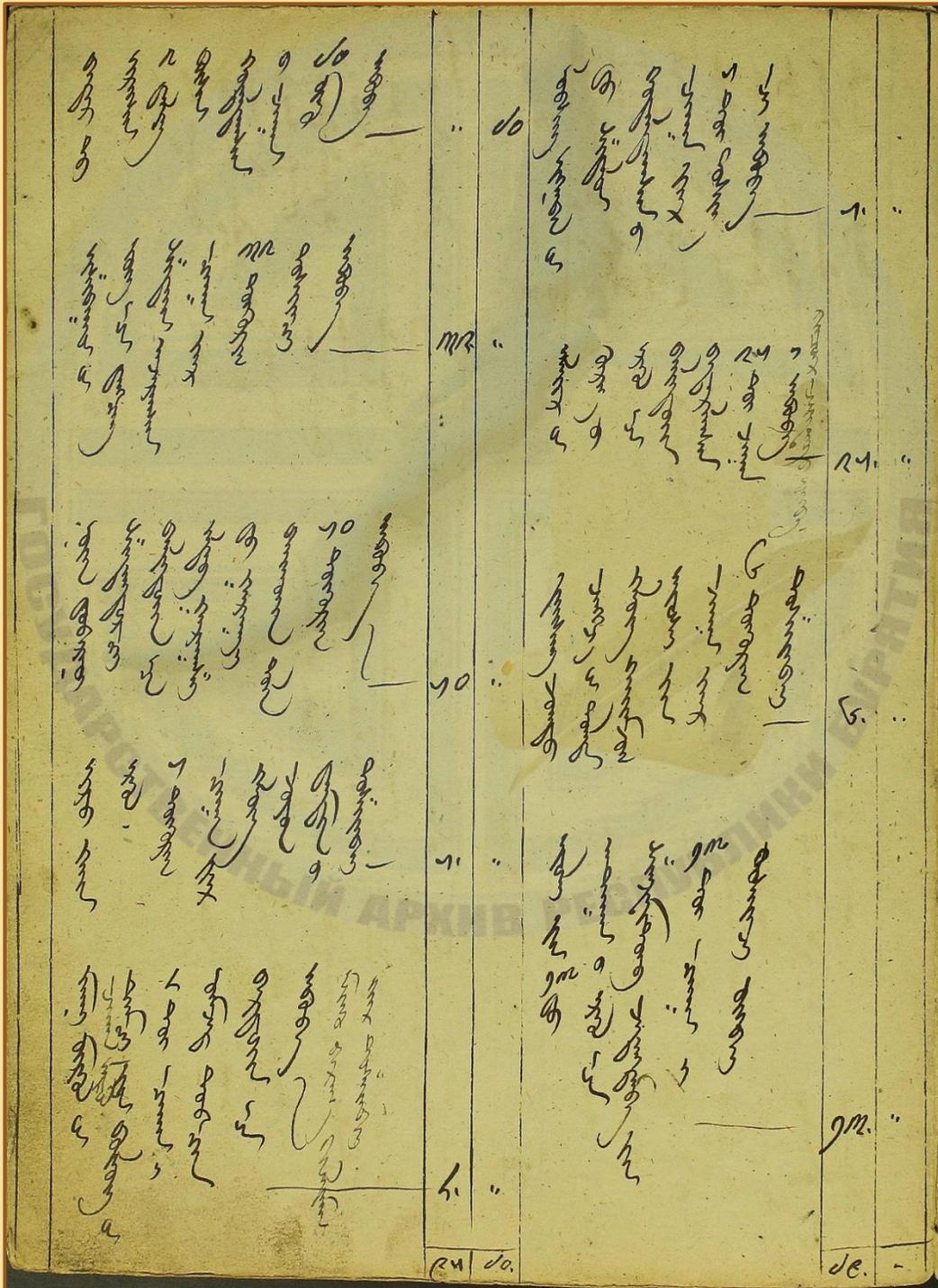
1857 г.

Хулунский дацан

1857 оной цаган сараһаа хойшо бадараар хабсарагсану гухай. Хэн нэрэгү, али дацангун мүргүлүн үглигын эзэд гү, али нотагуудаар бадарлаад, хэды тоото гүх ба мүнгэ тушаажа абагсану элрхээлэгые энээндэ бичимуй.

Хэн нэрэгү, али зүгтү бадарлагад, хэды гү, мү тушаагсану элрхэйлэбуй	Цаганаар	
	Гү	Мү
1. Мэсамбү ламхай аца бадарун үргэл 20 гүхүриг цаган абаба	20	
2. Умзэд Цогто Цэнгүнү ашибагад цонголоор бадарлагсан цаганаар 166 гү 166 гү тушааба	166	
3. 4-дүгэр хасаг Банзарагца Базарунда 1 цай хахас худалдагад 1 гү цаган абаба	1	
4. Даа лама Шиндин Жимрэлун бадарлагсан 41 гү тушаажа абаба	41	
5. Иронин хүрэнэй үглигын эзэдүн үргэл Цойун Дамдину	20 гүх цаган тушааба	
	248	

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.10б. титульного листа. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

Продолжение документа № 60

6. Добэрной Шигдан Жимману цай хагас абагад 1 тү цагаани үгбэй	1	
7. Умзад Цогту Цэнгүнэй 150 тү тушааба	150 тү	
8. Гэлүн Шираб Базарун, Лажин Галдану, Хори нотагуудаар бадарлагсан цагаанаар 233 түхүрэг тушаажа үгбэй	233	
9. Шинчи Цэдэндамбаин атаган жу бадарлагсан-аца цаганаар тушийаба	82	
10. Даа-лама Шиндин Жимиану бадарту асарагсан хургану арисуни Айушиду худалдагад 2 тү абуба	2	
11. Тарбагатайн хүрийэнү эргүл Цаганаар 15 түхүрэг мхамбу ламахай аца тушаажу абуба	15	
	483	
Ийуль		
12. Албату Ринчин Муухулду 2 даага худалдагсану 3 тү цагаан абуба, 4 нү нигэне хүдүлмүри бэр дэгүргэхү гээб	3	
13. Маани мүргэлүн даа-лама Харгачину үбэрүн эргүл 10 түхүрэг тушаажу үгбэй	10	
14. Гэлүн Чойд Сүндүбүн Чанагада бадарлагсан-аца цагаанаар 82 тү тушаажу үгбэй	82	
15. Гэлүн Гэнпэл Бардуин, Староста Молону Хориду бадарлагсан-аца цаганаар 142 түхүрэг тушаажу үгбэй	142	
	237	

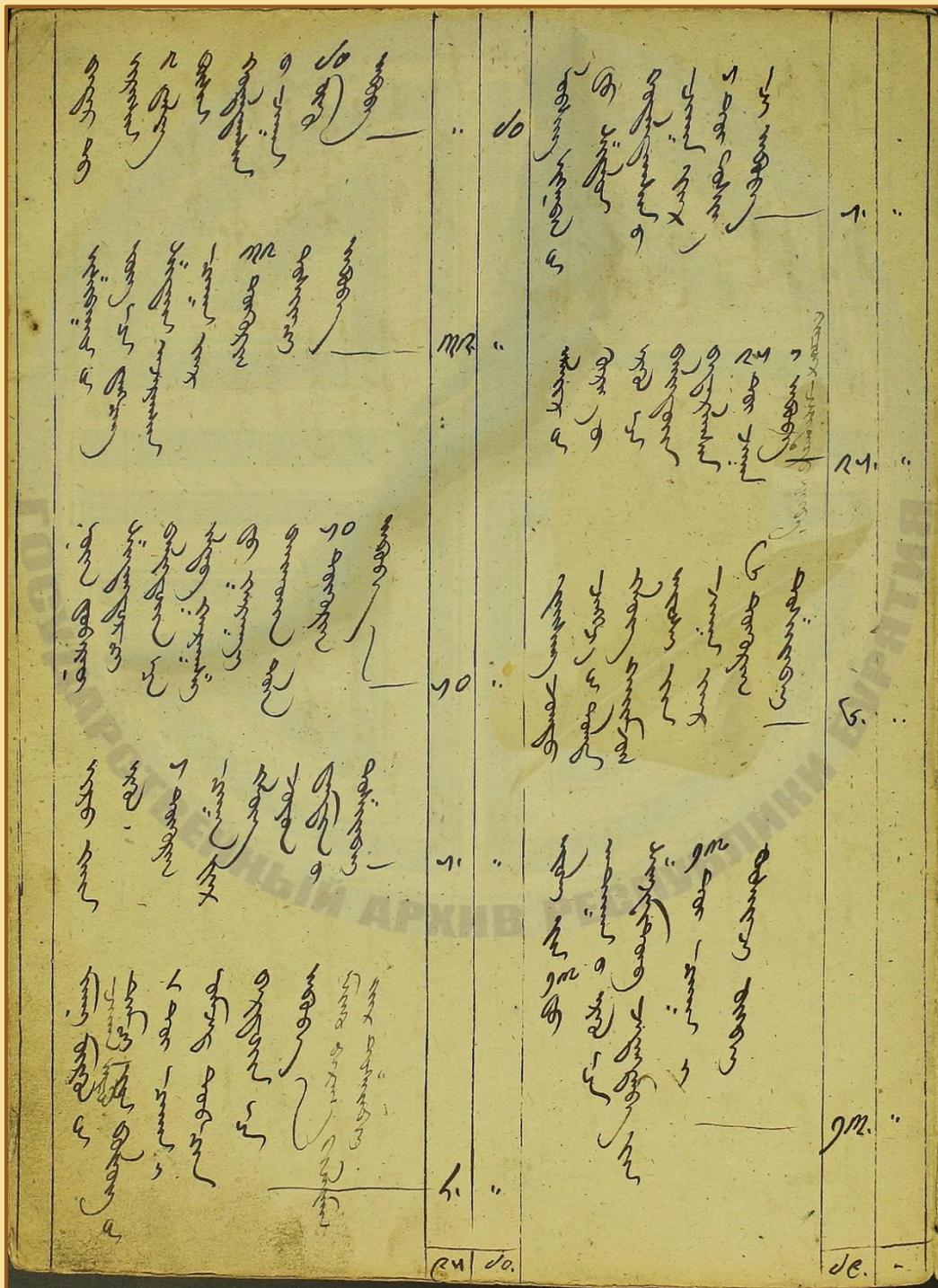
ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.1. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Handwritten Mongolian script on aged paper, organized into columns. The text is written in a cursive style. On the right side of the page, there are vertical annotations in Cyrillic script: "1", "m.", "92", "12.", "94", and "1270".

Продолжение документа № 60

16. Бадарту ирэгсэн 2 далинг бүсэ худалдагсану цагаан 40 мунгү абуба		40 мү
17. Шинбгадун зүг-эцэ дэнцэнг (?) имдаг цаганаар 32 түүхүриг тушаажу абуба	32	
18. Ноён довереннэ Шиндагдоржи Бэлигтуин-эцэ гаргашиду гаргажи болбикуин тула 50 түүхүриг абуба	50	
19. Эрхүүин эргүл 5 түүх цаганаар гэлун Цойон Дамдину тушаабай	5	
20. Маани мүргэлүн цагаан арал Тамчинин бүлэгүн 8 тү цагаани умсад Добчин Баруун-аца абуба	8	
21. Лубсан Игнабалунду шидэлүн худал дагсан, цаганаар 5 тү тушааба	5	
	95	40
22. Алайун хүриэнү эргүл-эцэ Бэлигтуин бадарлагсан 25 түк цагаани абуба	25	
23. Зайсан Цогту Жангчану тулада гэлун Хоймчуг Айушинин цаганаар 6 тү тушаабал	6	
24. Июлиин 23-да. Атагану эргүл-эцэ Шинжимитуй Цэдэндэмбуин 13 тү цаганаар тушаажу үгбэй	13	
	49	

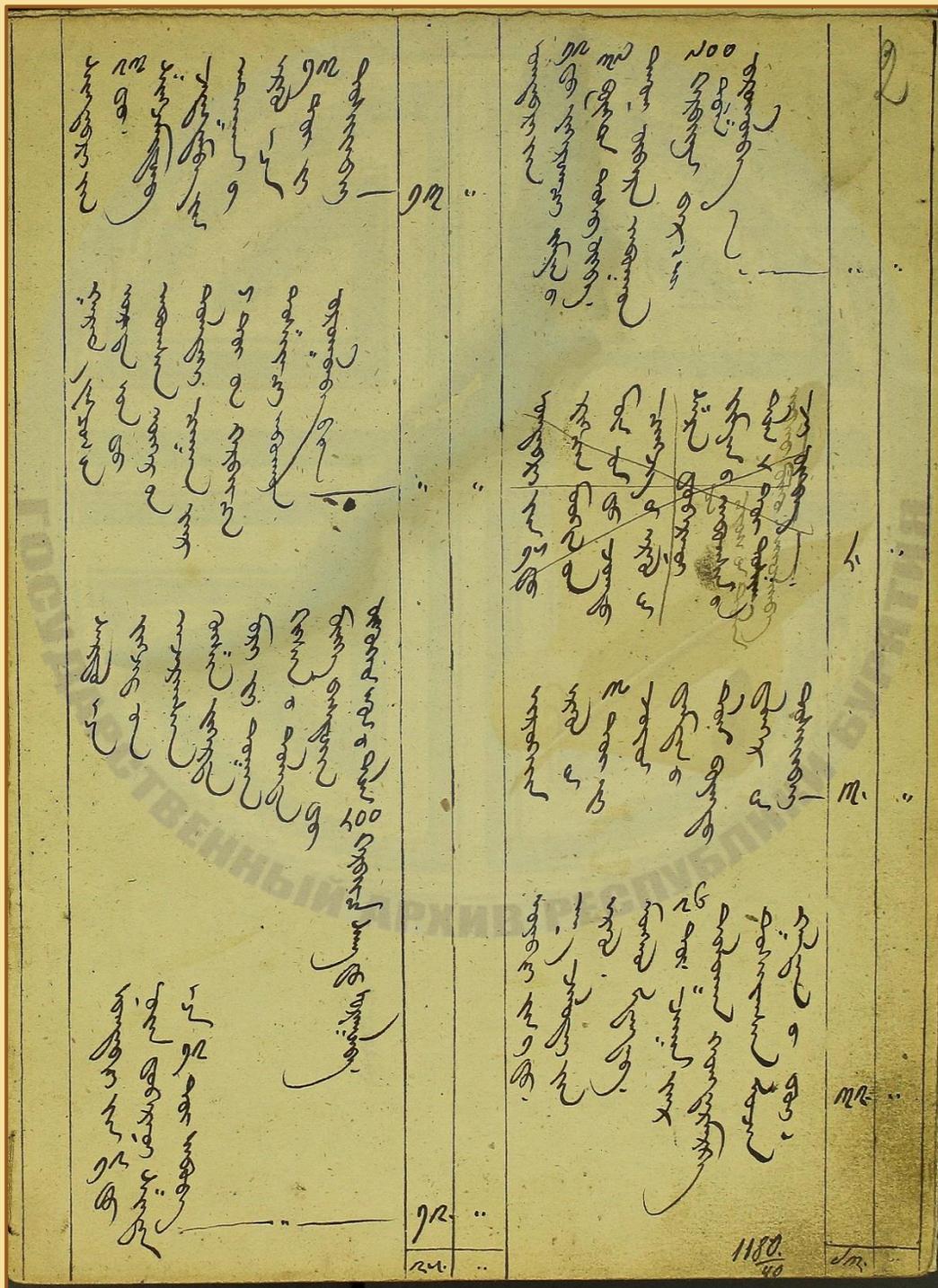
ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.1 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Продолжение документа № 60

25. Жинжамитуб Цэдэндамбаин атагану эргүл-эцэ 63 тү тушаабу	13	
26. Гарма Ванчугун урида онду абугсан үхэрүн түлэдэхи цаганаар 5-тү-үн эсэргинсэ абаад орогуулба		
27. Саргул-аца Жигжидун асарагсан хугшинин зэгэрдэ морине Мүнхэ Бастойнду үтэгэд, эгүнү тула 800 хиргинсэ санда оргулба Октябрин 12-га		
28. Ноён довереннэ Шиндан аца 12 тү абуба	12	
	25	
29. Захирагчи Жиммиану 37 фунтэ тосо үгбэй. Тэгүни үбэрэ абагад, 700 хиржисэ-бэр оругулба		
30. Ирогинин эргүлүн 3 түх Шойон Дамдину тула Буингу Дэлгэрүн тушааба Ноябрин 1-дэ		
31. Анаа Чилугайн эргүл. Монгол Мундуб 26 тү цаганаар дологан хонгдармаоха тушаагсан Лоцан Галдану буй	32	
	43	

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.2. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 61

Именной список жертвователей на строительство нового здания Хулунского дацана с подробным описанием всех предметов дара

1858 г.

Хулунский дацан

Дашанай бадарта газар дотоо, алишье хүзэгтэнэй үргэлхээ намда тушаагдахан бараанай дүйт.

1858 оной кабарай эхин харааа эхилбэ. Түхэн зоной үргэл гэлүн Зүндүйн тушааганинь: 2 вандал хадаг, 6 даши хадаг, 16 самбай хадаг юм. Тайшаагай 25 түх би. 107 түх мүнгөөр ерэнэнши Шиндан довереннодо тушааханби, распискатай Гэлүн Чойван Дамдинайн Ирөөгэй үргэсэхээ намда тушааганинь элрхэй.

1 июнин архан 1 түх 5 мү тула, 2 булигар тула, 9 ама болон 87 мүн, 4 даши хадаг 30 мүн цагаанаар, 16 сэмбэ – 48 мүнгэ, хүхэ пашинха 4 мүнгэ цагаанаар, 2 хурайн архан, 1-нинь халсарахай, 1 түхэригтэ.

1 зүрэг архан – 20 мү, 1 сэгсэргын архан – 10 мү, 4 хурьганай архан – 40 мү, 2 бичнихан монсогор номин, 1 огну, 14 жэжээн нэмэри үтэбэй.

Анаа Чулуутайн үргэл. Гэлэнгүүд Шираб, Лочинтай асарганине тушаан абаханби: 10 аршин орос гирхүү нэрэтэй нимгэн торго, 8 аршин шара даали нэрэтэй бээн.

12 аршин хүхэ хилэн, 3 аршин хара хилэн мориной тула ерэнэн 20 аршин хара хилэн, аршин 3 пулад. Нэгэ зурагтай эрки. Нэгэ час, бичнихан халбага.

Нэгэ бичнихан мүү нэлхэсэ – 5 түх асарба. Энэнэй 5 түхэриг Галдан Рабданын хүдэлмэридэ абаба.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.4. Рухоспись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

Handwritten Mongolian script on aged paper, organized into several horizontal columns. The text is written in a cursive style, typical of traditional Mongolian manuscripts. There are some faint markings and a small grid-like pattern in the top right corner of the page.

№ 62

Именной список жертвователей на строительство нового здания Хулунского дацана с подробным описанием всех предметов дара

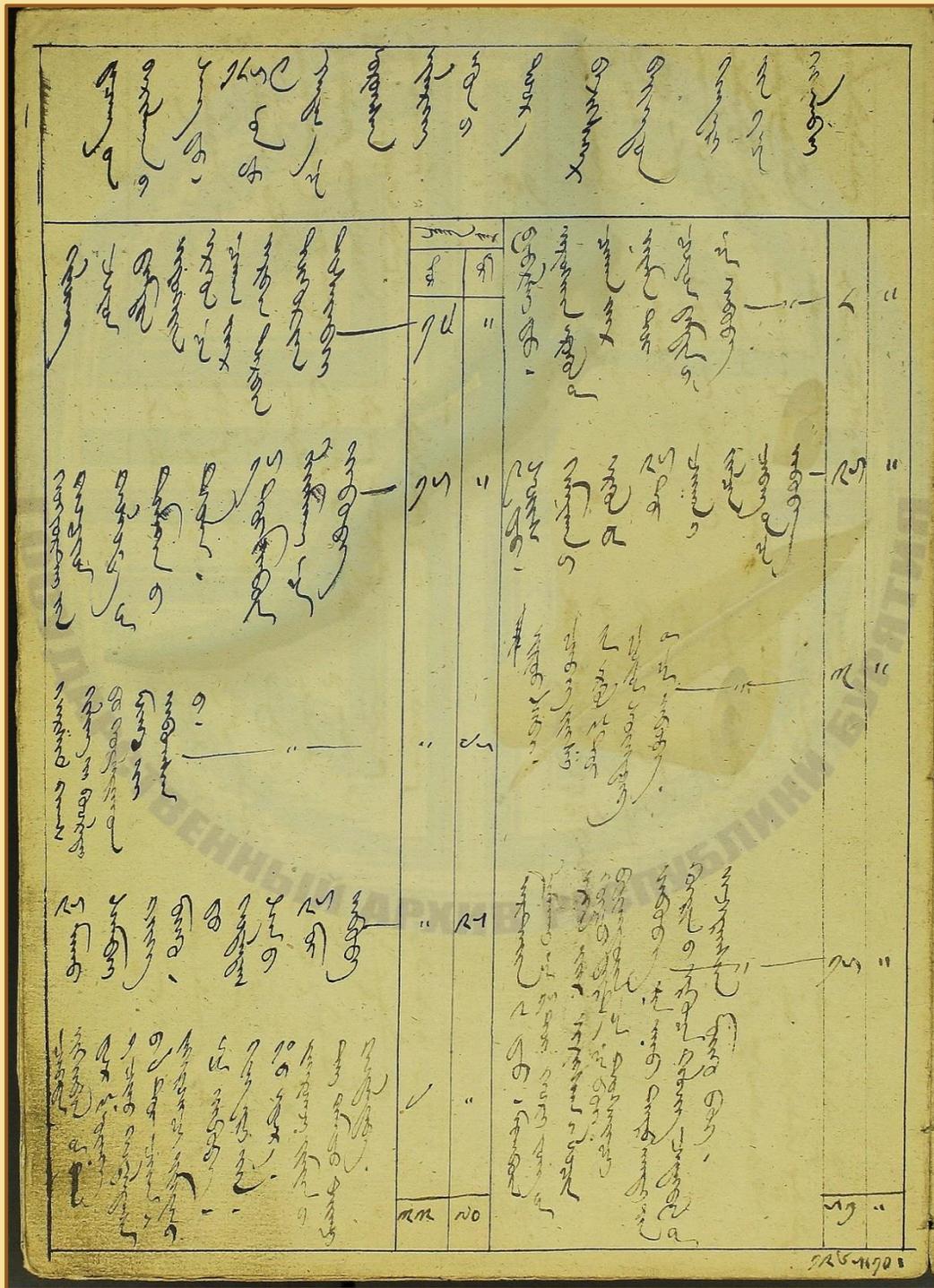
1 января 1859 г.

Хулунский дацан

Дацангун барилгану сангду 1859 онду гаднаас орогсан элрхэй, эгүнү дооро бичигсэгэр байгтун. Январин 1-эцэ эхилбэй

	цаган		Феврарида		цаган	
	тү	мү	тү	мү	тү	мү
1. Гэлун Цойон Дамдин ирэгчи эргүл-эцэ	14		6. Ирочини эргүлээр найман түх Цойон Дамдину аша абуба	8		
2. Хокжуртайн гучид голова Тэмэжэну гула 15 тү хамбу ламахан аша абуба	15		7. Хамнигану эргүлүүн 25 түх цаганаар Жилпан Цэбэгун эцэ абуба	25		
3. 1 аршин хагас хилэнгисе Бууралдайда худаллагад мунгэ абагсану	-	45	8. Иро саба Цэбэг Жиндэнин эргүл 3 тү Цойон Сүндүнү эцэ	3		
4. 25 магу сэмбэй мүнхэлэ худаллагад 25 мун абуба	-	25	Мартын 2-та			
5. Цэбдэн Нихэбэлүндур зүнез худалдагаху 4 тү цаганаар захирагчи Жимнанутай хамту байгчи худаллаба	4		9. Ламхай-аша 15 тү хори зүтүн эргүлээр эригсэнэ лочин Гүрударма-аша буй. Буянтуин аша тушаажу абуба. Энэ ану Тарбагатайн хүринэну эргүл-эцэ гэлун Цэдэнпилун ашарагсан мунгэ буй	15		
	33	70		51		
				1265	10	

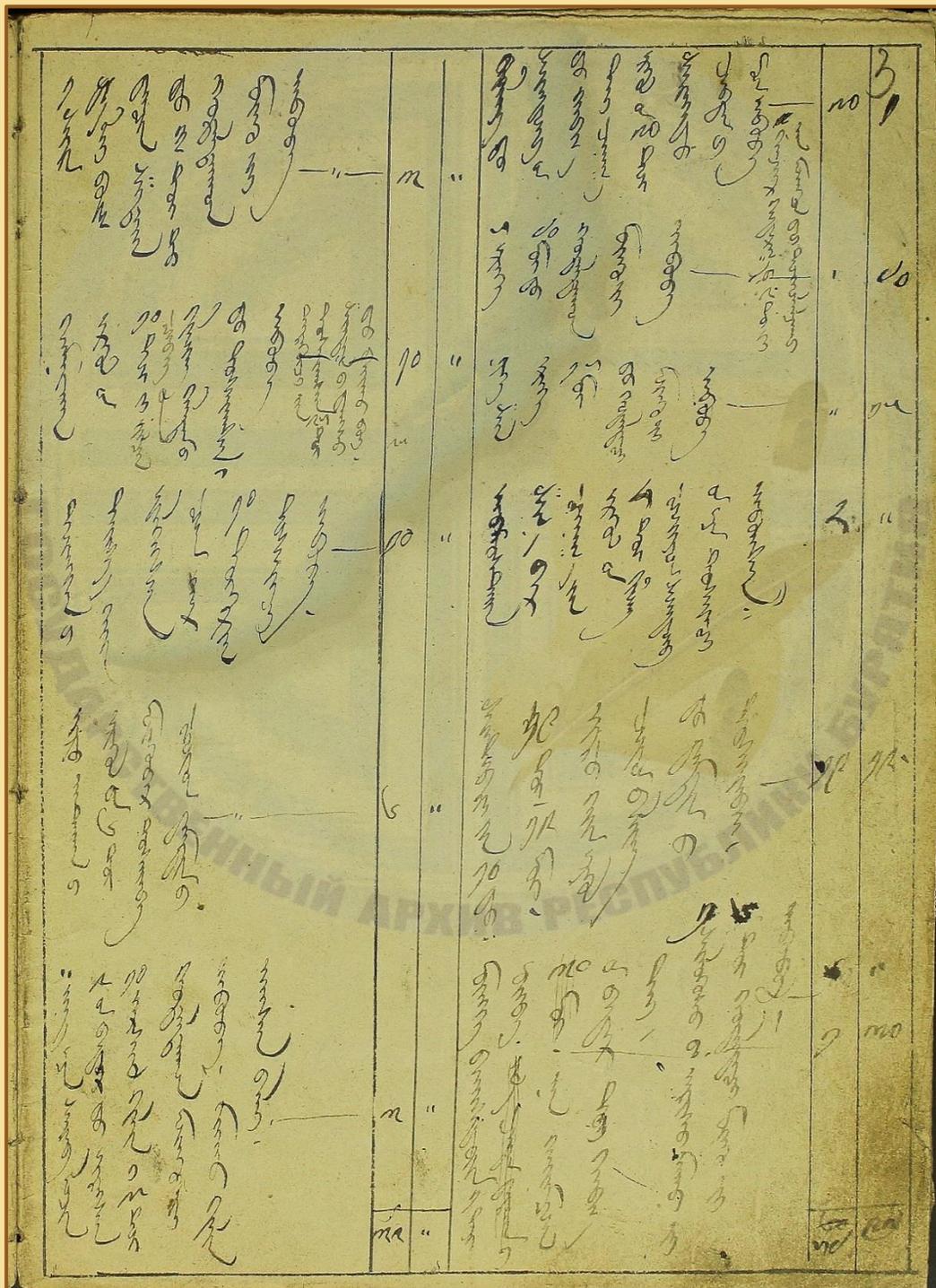
ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.2 об. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

Продолжение документа № 62

10. 1 шара хилэн бүс. Дэнжин Шидхалду 3 тү худалдагад мунгээз абуба	3	15. Билигтү Шиндабунду хабгатай цагаан Ургүлүн 20 тү ширэгэгү Цэбдэнү-эпэ абуба	20	
11. Хамнигал үргүлүн 10 тү-е Жилцан Цэбэгүн Галдануда тушаагсани абуба	10	15. 5 эрхэ 40 мунгэндэ худалдагад абаба	-	40
12. Түвхэнү тайшаани илгэгсэн цагиез тушилга абуба	10	16. Нигэ шил архи 15 мүдү худалдагад мунгыге абуба	-	15
13. Иру атагану эргүлүн 6 түх мунгэ-бэр Цойон Дамдину тушааба	6	Августын шинэ-бэр		
14. Анаа-апа Шараб Лочин 2 ун бадарту үргэгсэн 3 түх худалдагад мунгыге абуба магу хилэн агсан бэлэй	3	17. Цанагын эршүн 8 тү гэлүн Сойдобун Чойжид-апа тушаажу абүгсан	8	
	32	Синтибрийн 10-ду		
		18. 19 тү 12 мү Иронин эргүл Цойон Билигтү Дамдину збгүшийгсан	19	12
		19. Мунгэ Багастунин 1 тү үгбэй. 30 мунгэ хаймчиг-ун бадар хабаатаб. 1 шилгүсүнү арису мачу-не 6 түх худалдажу мунгыге абуба	1	30
			54	97

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.3. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 63

Именной список жертвователей на строительство нового здания Хулунского дацана с подробным описанием всех предметов дара

1859 г.

Хулунский дацан

Шиндан Жамьянай ашабагад цонголоор бадардажа тушааһан бараашинь:
12 торгой хадаг, 69 сэмбэ хадаг. Энэ харагууд булта 1-1 түхэригээр худалдажа, мунгыень абаба. 1 цай хагас, 3 хуба, 8 хуба=энь цай дансада оробо.

11 хурьганай арһан – энээнине худалдаба.

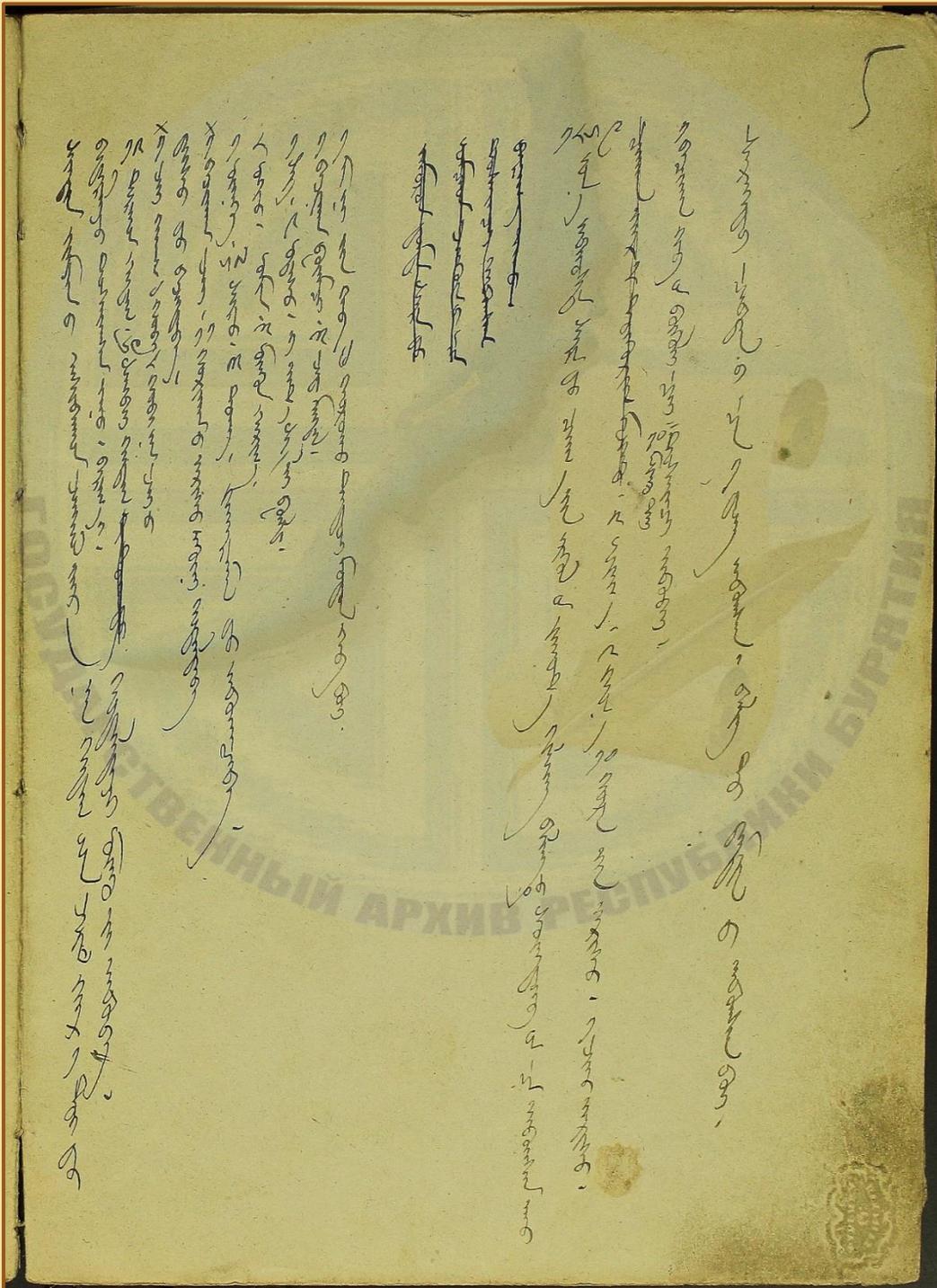
1 энэгэ, 77 шүрэ, 3 түн, 9 оюу, номин, 3 мунгэн гарьха.

1 шаали, 9 утаһа, 1 ама шаали пулаад, 1 бичихан помочи, 3 ээд мандал, 1 маанин хэб, 4 хурга тэды модон хэб.

1859 ондо августан сарада Санагын үргэлэй юумэ гэлүн Бэлэгүн, Сүндүбүнһэ абаһан 2 үнэз, 2 хони, 10 хурьганай арһа, 1 июнын арһа, 1 бичихан хэбэй бүхэли сай, 20 мунгэтэй тушааба.

Шэрээтэ Цэбдэнү эцэ 1 тунг абагсан, бэлигтү Дамдину абагсан буй.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.5. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Л.Ш. Чимитдоржиевой

№ 64

Именной список жертвователей на строительство нового здания Хулунского дацана с подробным описанием всех предметов дара

1859 г.

Хулунский дацан

Хаймчугун дансада хабаатай 1 үнэгэ Лобон ламын үргэцэ абаба. Энээни Аюши Димчогта үгэбэй.

Хүлэнгун хүрээний бадарта. 1859 онду январин 1-һээ эхилжэ гаданһаа аца барагса орогсону элрхэй:

1 цай 4 хубитай 1 гүх-ун гула, хугучин шаали 30 мунгэнэй гула, 1 эрхэ 10 мунгүду, ама хадагтай, Ироин эргүл, Цойон Дамдину гушаабай.

Апрелин 11-дэ 1 жэл эрхэ, 1 бичихан цай Дамдину гушаагсан.

Февральда

Согбис замнигану эргүлүн

1 шилүгүсү – 7 тү

1 сэлхүсү – 6 тү

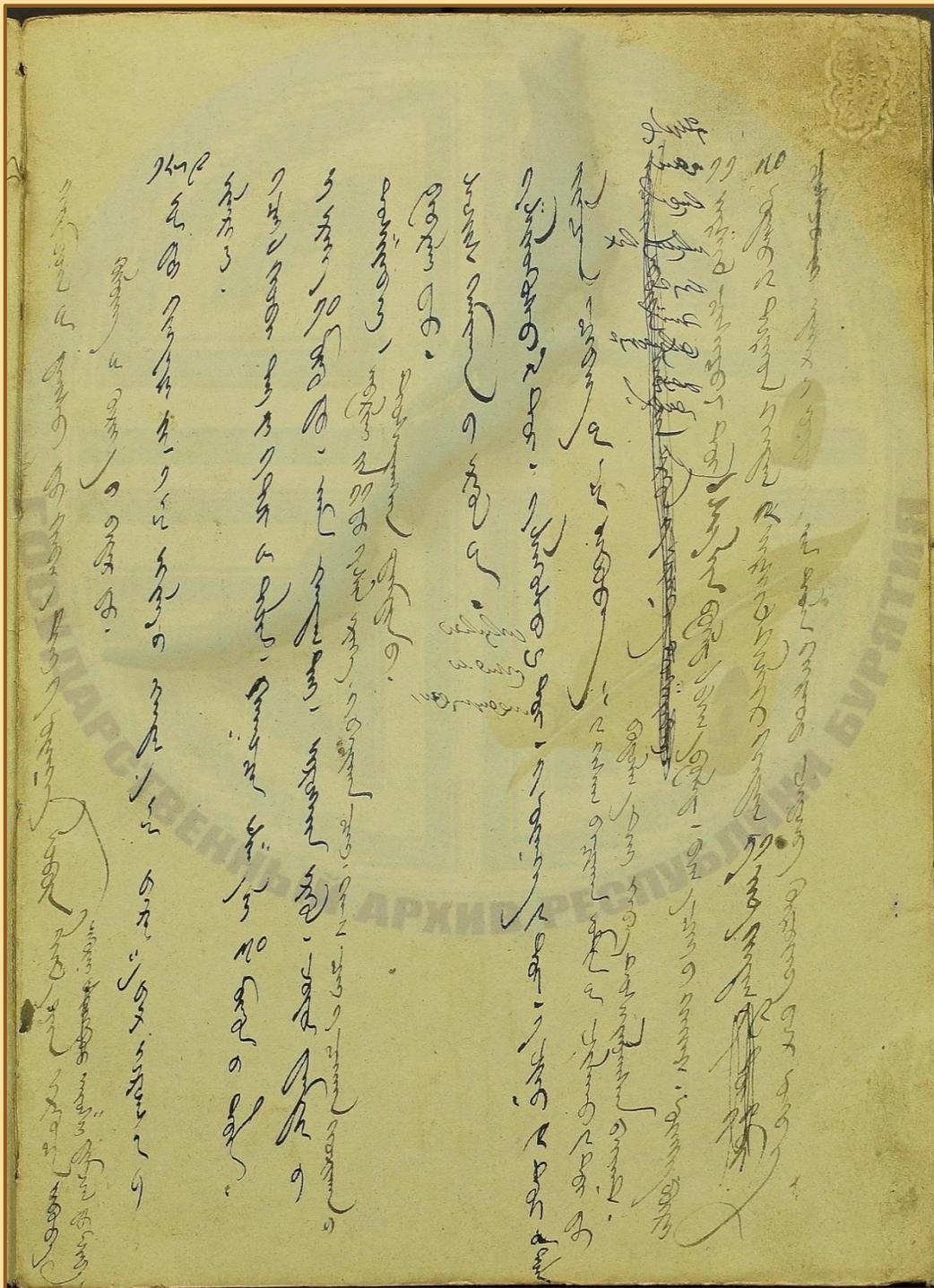
1 үнэгэ – 2 тү

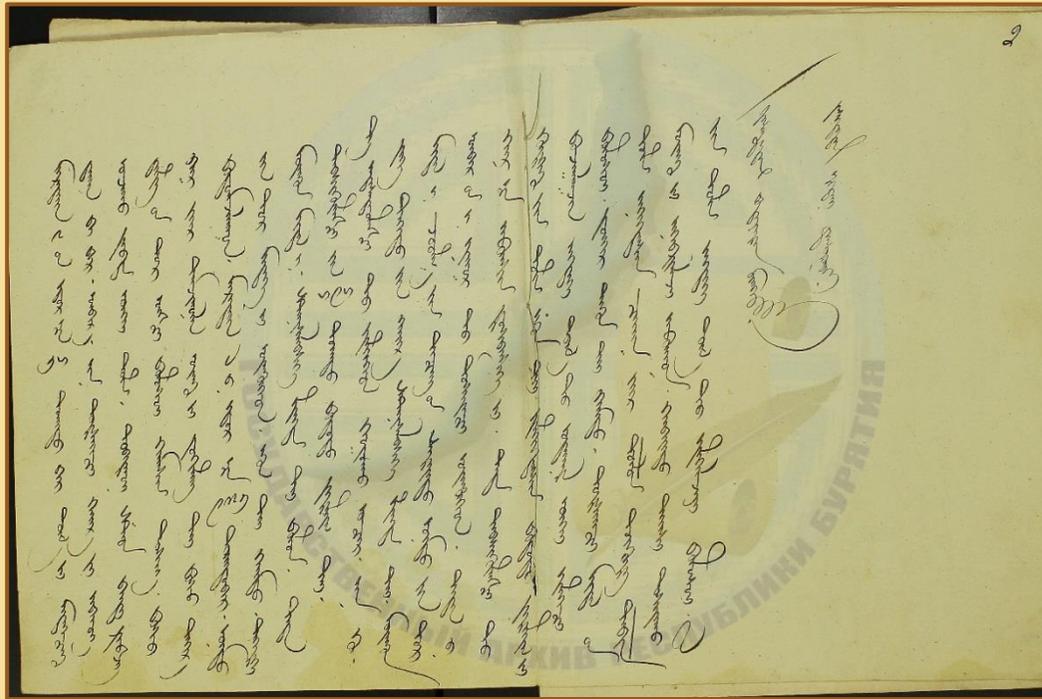
1 чину – 2 тү гула Жалцан Цэбэгун эцэ абуба.

2 хасаг бичихан номинун Чилгу 2 тү-дү бодолготай гэбэ.

11 аршин писачу 5 тү, 4 шаам пулад, 4 бага пулад, баса цайну хагас, үнгэ бүри 10 утасу, 2 торгон хадаг, 2 аршин гулир хадаг, 11 ама хадаг – эдэгэри харнуд Цэдүб хүрээндэ үгэбэй.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.5 об. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

№ 65

Отношение заседателей Селенгинской Степной думы о передаче серебряной медали на Станиславской ленте ширетугя Цолгинского дацана Ринчина Номтоева банди Рабже Дэлгуну под расписку об обязательном вручении адресату и получении от него 7 рублей серебром

2 марта 1861 г.

Селенгинская Степная дума, № 15

Мартын 2-ой үдэрһөө 15 тоотоор

Дүүмье мэдээмэхэдээ, би энэ дурсагша хойрые абахаяа ошохо забдагуй тула, довереннэ штад банди Рабжаа Дэлгундэ үгыг гэһэн гушаа, бэшэ гараар дамжуулан үгэхэдэ зохид бэшэ гэжэ бодобоб. Мартын 4-эй үдэрһөө 131 тоотоор Номтында үзөөд, энээнтэй хамта дээрэхи мүнгэн медаль Станиславска лентэтэй ба тэдэ дэбшэгүүлэгшын 595 тоото бодото зарлигтай Та адистадлагшада эльгээгээд гуйха ушар, энэ ехэ Дээдын хайра Станиславка лентэтэй мүнгэн медалине Цоолгын дасанай шэрээтэ Номтында өөрын нюурта гушаажа үгөөд, тэдэнэй гарһаа абаһан распискые тэдэ дэбшүүлэгшэдэ хүргэхын тула энээнтэй эльгээгдэһэн бодото зарлигы бусаалсан, эндэхи Дүүмэдэ удаарангуй эльгээхэ. Зүгөөр тэрээнтэй хамта дурсагжа медалай тула нэхэгдэһэн цагаан долоон гүхэринг таби мүнгы нэхэжэ абаад, габьяата тайшаа гушаахын тула эндэхи Дүүмэдэ эльгээжэ болохо.

Заседатель Будайран Мунхын

Заседатель Эрдэни Дансарану

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.193. Л.2. Рухотись на старомонгольскоий тисьменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 66

Именной список жертвователей на строительство нового здания Хулунского дацана с подробным описанием всех предметов дара

1861 г.

Хулунский дацан

1859 ондо намарай сүүл үлүү сарын шэнын 1-нээ эхилэн довереннээр бүлэг хэсэжэ суглуулхан юумэдэй тэмдэг.

Харуул нугын бүлэгнээ 1 тух 50 мү. Ёнхорой бүлэгнөө захирагчи Жамьянтай ябажа сай, мунгэ, холимог 10 тух 78 мү 1 зэд абаба.

Тамчинин бүлэгнөө даамал Ванчигунһаа 1 тух абаба.

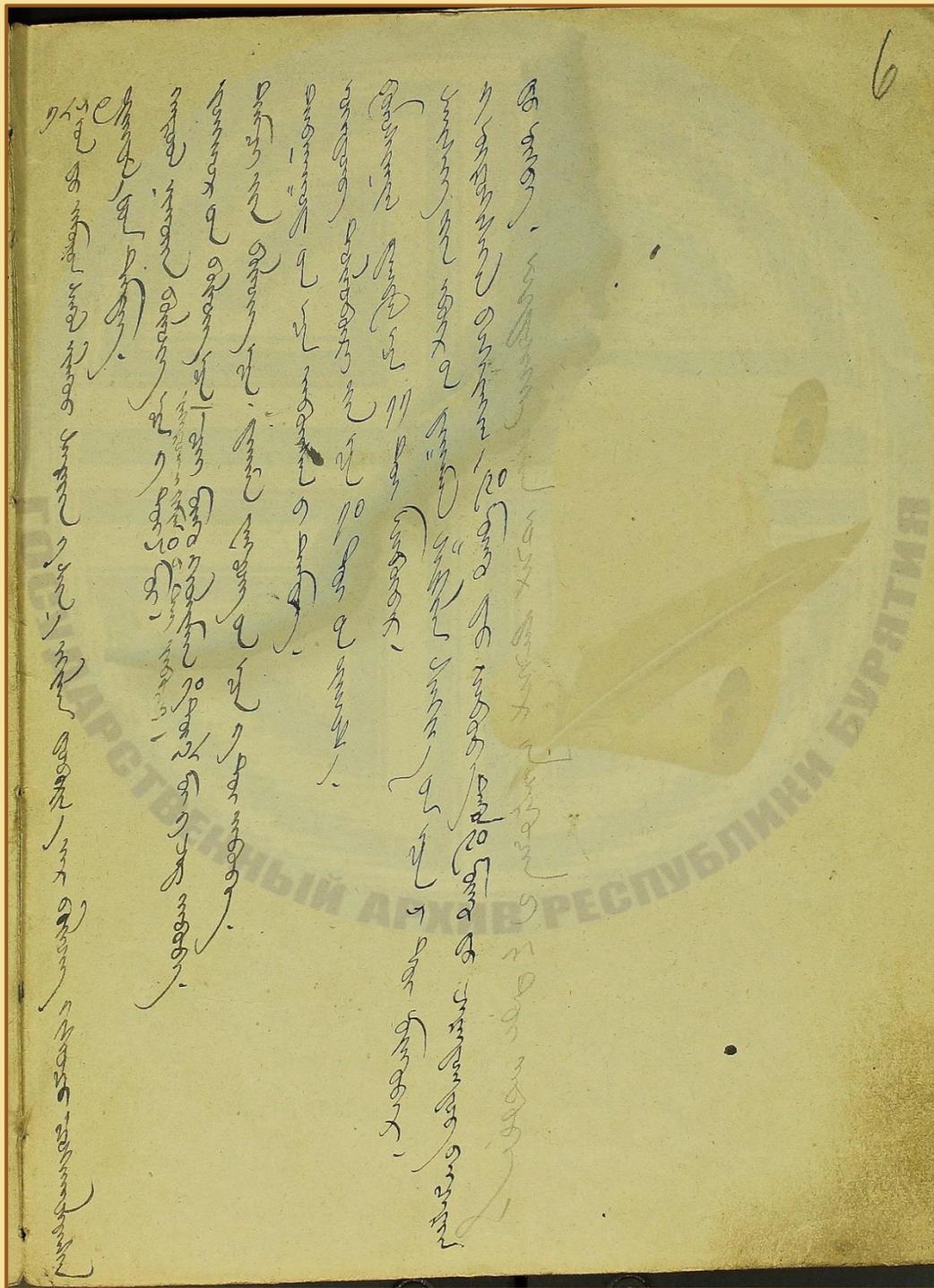
Табанангуудһаа абаһамай тэмдэг: Ойдоб Түлбэринһнээ 10 тух юумэ.

Помошник Дампилһаа 11 тү мунгэ.

Сайсангын үбэрэй дагамал Шигила Сахьягайнһаа 5 тү мунгэтэн абаба.

Тэрэнэй 90 мүжэндэ Цэрэндондоб Банзарунда үгэбэ. Үдэнгын Очир Данжурун үргэцэ 3 тух абаба.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.6. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

Продолжение документа № 66

4 аршин атаганай үргэлэй 7 цагаантай ерэнэние захирагчи аршмай 5 гүх бариса гэжэ абаба.

Шиндану Дэнсүндэ элрхэй байха.

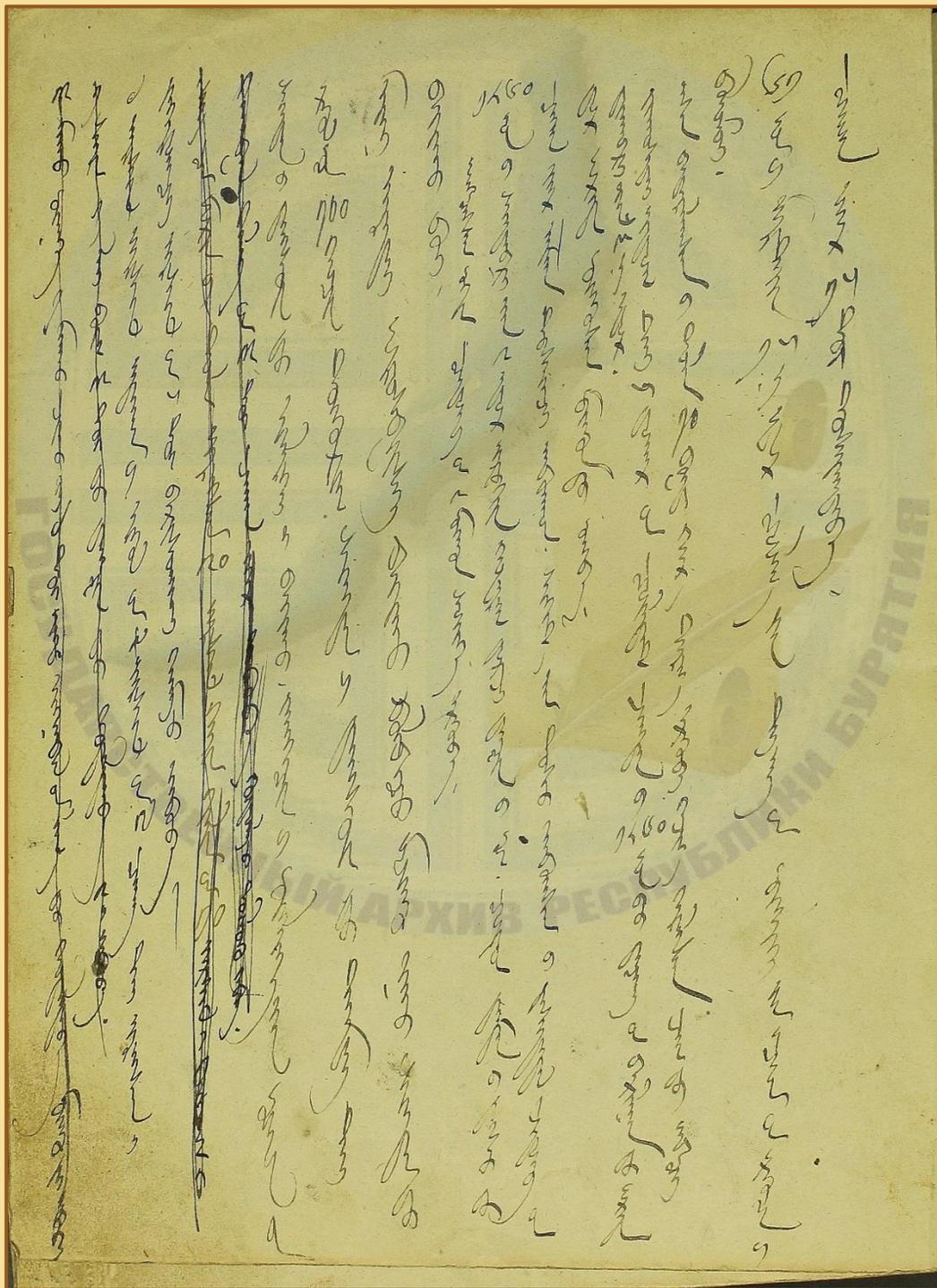
Янгажинай үглигын эзэдэй үргэлһөө 100 гушан гүхэриг Шиндану Дэнсүндэ тэмдэгтэй минии нэрэгтэй расписка байха болобошье, мүнгэниинь Шиндануда байха. Нүгшэһэн үхин Цэдэбүнэй 2 снихэ үргэбэ. 1860 оной сентябрийн 2 үдэр Ирөөгэй хуварак Доржи Дэнжинүһээ Цойн Дамдинугай дансада цагаанаар абаад, шихэмэй туса абаагүйб. Заседатель Цэдэбундэ урид үгэһэн мүнгэндэ ошобо.

Декабрийн 3-най үдэр.

Загустай нютагай 5-дугарай Цүлгүм Цэндэну 1860 ондо дацанай барилгада урид бадарлаһанай тула, 10 фунт хара таряа үргэбэ, хэзээ хэрэглэһэн сагтаа абажа боломуй.

61 оной мартын 15-най үдэр Цоолгын дацанай үглигын эзэдэй үргэсэ сагаанаар 15 гүх тушаагдаба.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.162. Л.6 об. Рукотись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 2225

№ 26 Кодекс № 2. Копия

В Селенгинскую Коллегию Думу.

Прочитав Селенгинскую Коллегию Думу, доставить мне сведения о казенных и частных домах в отдаленности, кроме только селения Селенгинского Сураташи найдемся также и так же просил бы много много сведений о прочих местах Сураташи Селенгинского рода.

Кроме того прочитав Коллегию Думу, сообщите и исправляющей должность Сандого-Хасидов, если что необходимо от него сведений по следующему вопросу.

1/ Какого именно в году время казенных обыкновений по уставу буддийской веры, как праздновались одо и бумханов в эти дни по части дел каждого.

2/ Во память чего именно устанавливались праздники как одо так и бумханов и о чем именно на каждом из этих праздников совершалась служба.

3/ Странна как религиозная, так и приняты обычаи для празднования каждого из этих праздников.

4/ Подробные сведения о времени празднования как по уставу буддийской веры, одо и бумханов когда именно в году они.

Селенгинская Коллегия Думу, 26 Кодекс № 2. Копия

№ 67

Запрос штабс-капитана Саневского Селенгинской Степной думе о целях и времени проведения обряда «обо», «бумхан» и других религиозных праздников [1863 г.]

Штаб капитан Саневский

Сэлэнгын дүүмээр дамжуулаха эрхэн табан зүйлэй мэдээ буулгаһан копи.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.228. Л.3. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

№ 68

Ответы лам Хулунского дацана на запрос штабс-капитана Саневского о целях и времени проведения обряда «обо», «бумхан» и других религиозных праздников

[1863 г.]

Хулунский дацан

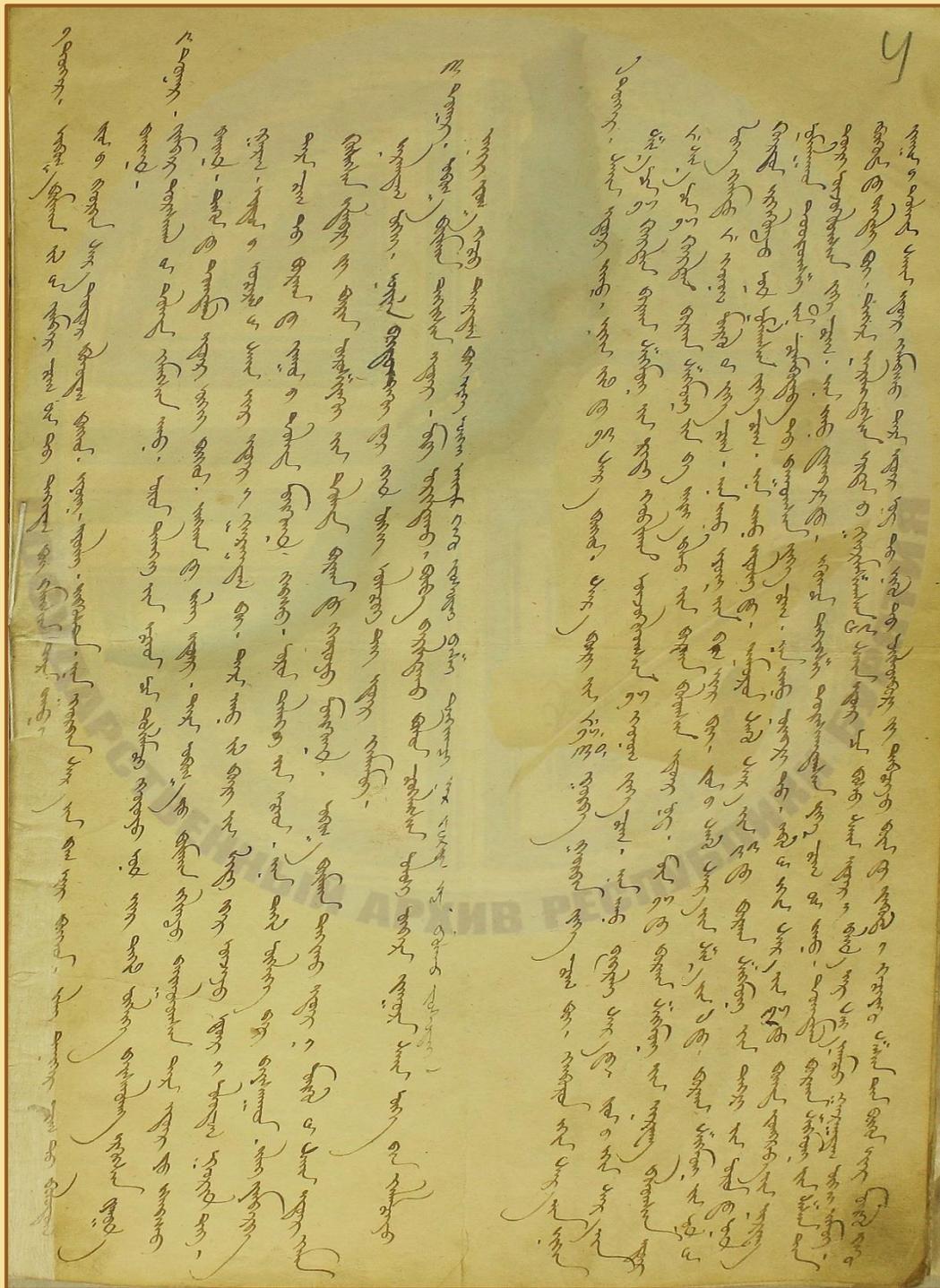
1-дүгэр.

Обоо бумхан жэлэй ямар сагуудта тахидаг бэ гэнэниинь энэ: зунай гурбан нара дотор болодог; июнь, июль, август – эдэ гурбан нарын багаар али тэнигэр сагта болодог байна.

2 дугар. Ямар дураскалай туладаб гэхэдэ: орон дэлхэйн эзэднээ туһаламжа гуйжа, номоор тахил, үглигээр баярлуулан үргэһэн байна. Тэрээндэ тогтомол үдэр үгы, Анханда али үдэр тэрэ обоо, бумхан эхилтэжэ байгуулһан бэ, тэрэ үдэр гү, али гараг одоной ушаралаар һайн үдэрые гаргадаг юм. Тэрэ жэл бүрин литээр үзэжэ олодог гуримтай. Тэрэ сагта бурханда юунэй тула мүргэнэм гэбэл, орон дэлхэйн эзэд, энэ тахил үглигээр баясаад, али ямар хүсэһэн хэрэгые бүрин үршөөхын тула бурханаа гуйна мүргэнэ обоо бумха тахиха үдэрые мүргэлэй һайн үдэр гэжэ нэрлэдэггүй, үйлэ бүтээхэдэ гэмгүй, олзотой үдэр гэдэг.

3 дугар. Обоо бумхан тахиһан үдэр мори урилдааха бүхэ барилдаха ба сугларһан улас өөр зуура һайн үгэээ зэлэлсэжэ, найр зугаа хэжэ тарадаг юм. Эрхэгүй найр хэжэ ёһотой бэшэ, тахигшанай зоригһоо болохо.

4 дугар. Найн үдэр гэхэдэ жэлдэ 12 нара байхада нара бүрин 8, 15, 30 – эдэ гурбан ехэ саг юм. Хабарай эхин нарын шэнын нэгэнһээ 15 хүрэтэр бурхан Шигэмүниин Риди хубилгаа үзүүлһэн 15 хоног – ехэ саг. Энэ февральин нарада, зунай эхин нарын 8 шэнэнһээ 15 хүрэтэр бурхан Шигэмүни ба Арьяа баалын бурхан болоһон үдэрнүүд, мүн 15-да бурхан Шигэмүниин нирваан болоһон үдэр, хамта 8 хоног мүргэлэй ехэ цаг.

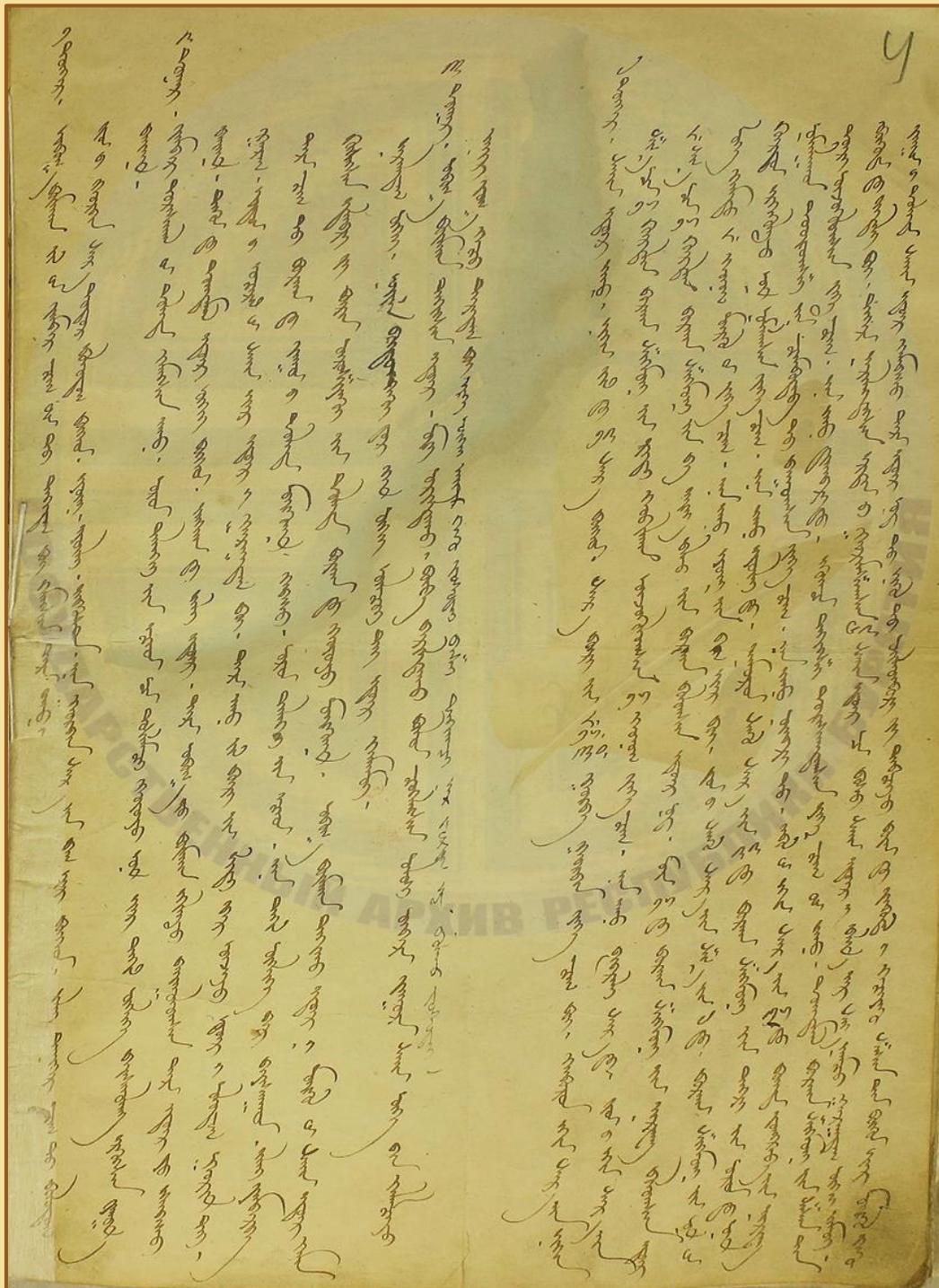

Продолжение документа № 68

Энэ бол июнь багаар юм. Зунай хүүл харын шэнын 4-дэ бурхан Шигэмүнийн номой хүрдэ эрьюулэжэ, ном номлоһон ехэ цаг. Энэ июлидэ, намарай хүүл харын шэнын 4-дэ бурхан Шигэмүнийн номой хүрдэ эрьюулэжэ, ном номлоһон ехэ цаг. Энэ бол июлидэ, намарай хүүл харын шэнын 22-то бурхан Шигэмүнийн Тэнгэрийн орондо ном номлоһон, доошоо энэ замбуу түбидэ бууһан ехэ цаг энэ ноябрьда үбэлэй эхин харын 25-да богдо Зонхавын нирваан дүри үзүүлэн ехэ цаг. Энэ декабрида. Энээнһээ дээшэ дурсагдаһан ехэ цаг болбол тогтомол, бурхан Шигэмүнийн шажантай бүгэдэ адли юм. Дээрэ нэрлэгдэн эргэнэй гуримжалһан 62 һайн үдэрһээ бэшэ һайн үдэр ламанарһая нэмэжэ гаргадаггүй юм. Юунэй тулада һайн үдэр гэбэл тэрэ үдэрнүүдтэ гүгэлтэ үйлдэбэри тэбшэжэ буянта ябадалыг хэшээжэ, шажантан бүхын мүргэл хэхэ.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.228. Л.4. Ручпись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой.

Продолжение документа № 68

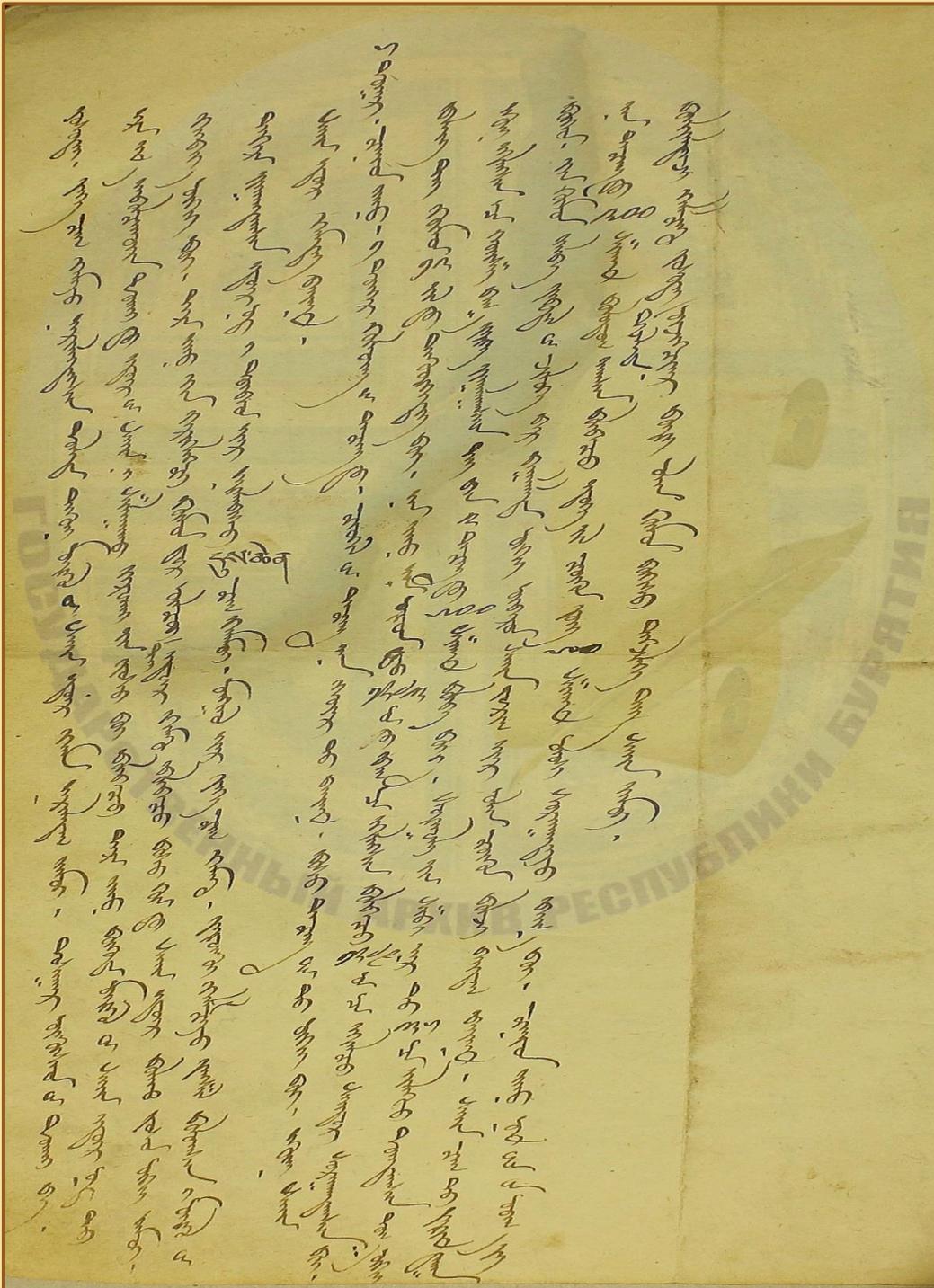
Энотой ехэ цаг гэжэ хэрлэгдэһэн тула, тэренине мүргэлэй һайн үдэр гэжэ нэрлэдэг юм. Тусагаар үхэгшэдэй тухай ба эрэ эмэ боломохын тухай үдэрэй һайнниие шалгаха зурхайн еһон бии болобошье, тэрэ бүгэдэ мүргэлэй һайн үдэрнүүдтэй хабаагүй юм. Тэрэ бол хэн хэрэглэгшэ хүмүндэ үлзэгтэй үдэр болобошье, бэшэ хүндэ һайн үдэр болохо еһогүй юм. Дээрэ заагдаһан үдэрнүүдые түбэдөөр нэрлэбэл дүйсэн саг гэдэг. Монголоор ехэ цаг гэдэг. Юрэнхы хэлэлсэжэ заншал болгоһониие мүргэлэй һайн үдэр гэдэг байна.

5 дугар. Цанид болбол 1-дүгэр Хулун дацанда Цүүгэлэй дацанда –энэ хоёрто байна. Бэшэ дацангуудта хүмүн 12 жэлдэ дүүргэдэг юм. Энэ болбол энэ орондо 1843 он багаар эхилһэн болобошье, 1849 онһоо һайтар хургагдаһан юм.

Энээниие эхилһэнһээ хойшо бага зэргэ заалгаһан хоёр дацанда 500 шахам болобо гү. Нургуулиин шабинарта 35-һаа үлүү тогтоһон тоо угы. Хэн хүмүн амба ябадалай сүлөө баалалта угы, өөрын сайн зоригоор олон үсөөн боложо байдаг байна. Сайн цагта заримдаа энэ дацанда 200 шахам байдаг болобошье, зүүн зүг 50 шахам улус хургагдажа байна.

Цанид болбол номуудай удхые бумгалдажа хэлэлсэхэ энотой тула, үзэгшэнэр бүри олон хүмүнэй гэнсэлдэхэдэ һайн юм.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.228. Л.4 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 69

Прошение казака 3-й бригады 5-го полка Базара Ламасхина и о. Пандито
Хамбо ламы Ванчигуну о проведении следствия по ложному обвинению его в
краже

8 мая 1865 г.

Зүүн Сибирийн Монгол-буриад шажантанай главна лама бандида хамбын
тушаалыг шидхэгшэ лама шэрээтэ Ванчигунда.

Байгалай 3-дугар бригаадай 5-дугар полкын 6-дугар зуунай хасаг Базар
Ламасхин
Айладхалай гомодол

Дээдэ ахмадай зарлигаар би, Базар Ламасхин бэе байгша 1865 оной январин
1-эй үдэрхээ габьяата мүргэлэй Янгаажинай дасанда 4 сара сахил байлгхаар манай
сотнигой Дондог Цэдэнэй өөрын бэеэр тэрэ цагта лама шэрээтын тушаалыг
залгаламжагша Ниндаг Банзарагшинда тушаажа үгээд, би бол служба хэжэ байтараа,
энэни мэдэнэгүйб. Марта харын 20-доор багсаанам. Штад лама Вандан Аригуну
дасангай дэргэдэхи.

Нуутарамни лама шэрээтэ Итэгэлүн намайе ерэ гэжэ хуниг эльгээхэдэнь,
ошоходом, зуунай хасаг Цэнпэл Хорин хүлхэнгийн мориной хажууда байһан,
тэрэни

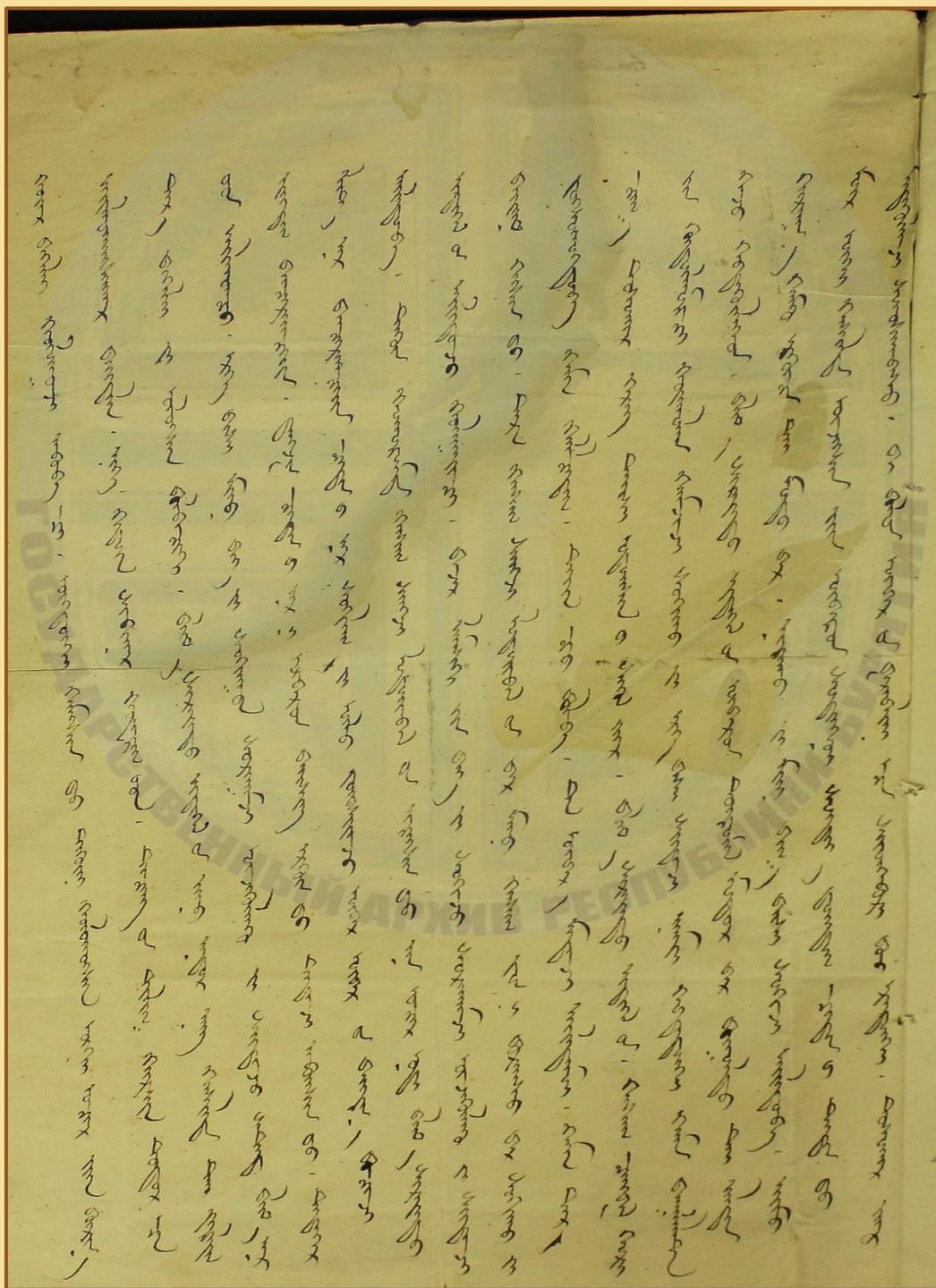
ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.570. Л.1. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой.

Handwritten Mongolian script on aged paper, dated "Наяр. 25-м сунд 1865 года 8-я". The text is written in vertical columns, reading from right to left. The script is a traditional Mongolian cursive style. There are several lines of text, with some lines starting with a small symbol that looks like a '3' or a similar character. The paper shows signs of age, including some staining and discoloration.

Продолжение документа № 69

хоёр бээлэй хулуужа абабаш, үгэ гэбэ, тэрэннине хулуугаагүй ушараа бүрин айладнаар байтар, нэгэ хэдэн шабинар хуварагууд дацаннаа ута харшын дорохоо тэрэ бээлэй олоһон болобошье, лама шэрээтэ Итгэлгүй намда нэн хашалтатай зарлигуудые айладхажа, эрхэ бэшэ минни бэеые сохёод, харгамжа үзүүлхые шиидэжэ, штад ламанар, этэгэд Банзарагчинн, Цэдэнүнэрэй сохихые зүбшөөнгүй, өөр өөрынгөө байра бусажа айлдаба. Тэрэнэй хоорондо хасаг Санжи Лодойбалун ерээд, энэ ушарнуудые лама шэрээтэ Итгэлгүйн айлдажа, хулгайжа Базар Ламасхинн бэеые сохижо, сургамжа үзүүмхые шиидэжэ байнам гэхэдэ, тэрэ хасаг Санжи Лодойбалун манай хасаг зонинне бургаанаар сохихые зогсоогдобо гэжэ хэлэлсэдэг, тинмэ болобо. Та өөрөө мэдэжэ айлдагты гэжэ тэрэ цагай хэрэг тиншэ ошоһоной һүүлээр, лама шэрээтэ Итгэлгүйн, баһа Цэнбэл Хоринн хүдэшэршэ хоюулан хамжата, сохихые эрхэ бэшэ шиидэжэ, намайе хэбтэ гээд, баалалта хэжэ хэбтүүлээд, лама шэрээтэ Итгэлгүйн өөрын түрэмэл модоор боолтогой алтан харгана гэдэг үргэсэтэй модоор нюргыемни бага бэшэ сохижол айлдаба нимэ мүргүй хашалта үзэһэнээ өөрын сотнигой судья Дондог Цэдэнүдэ мэдүүлжэ соносхобой. Би бол өөрын правлениһээ шидхэбэри бү эрэгты тусагаар

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.570. Л.1 об. Ручпись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой.

Продолжение документа № 69

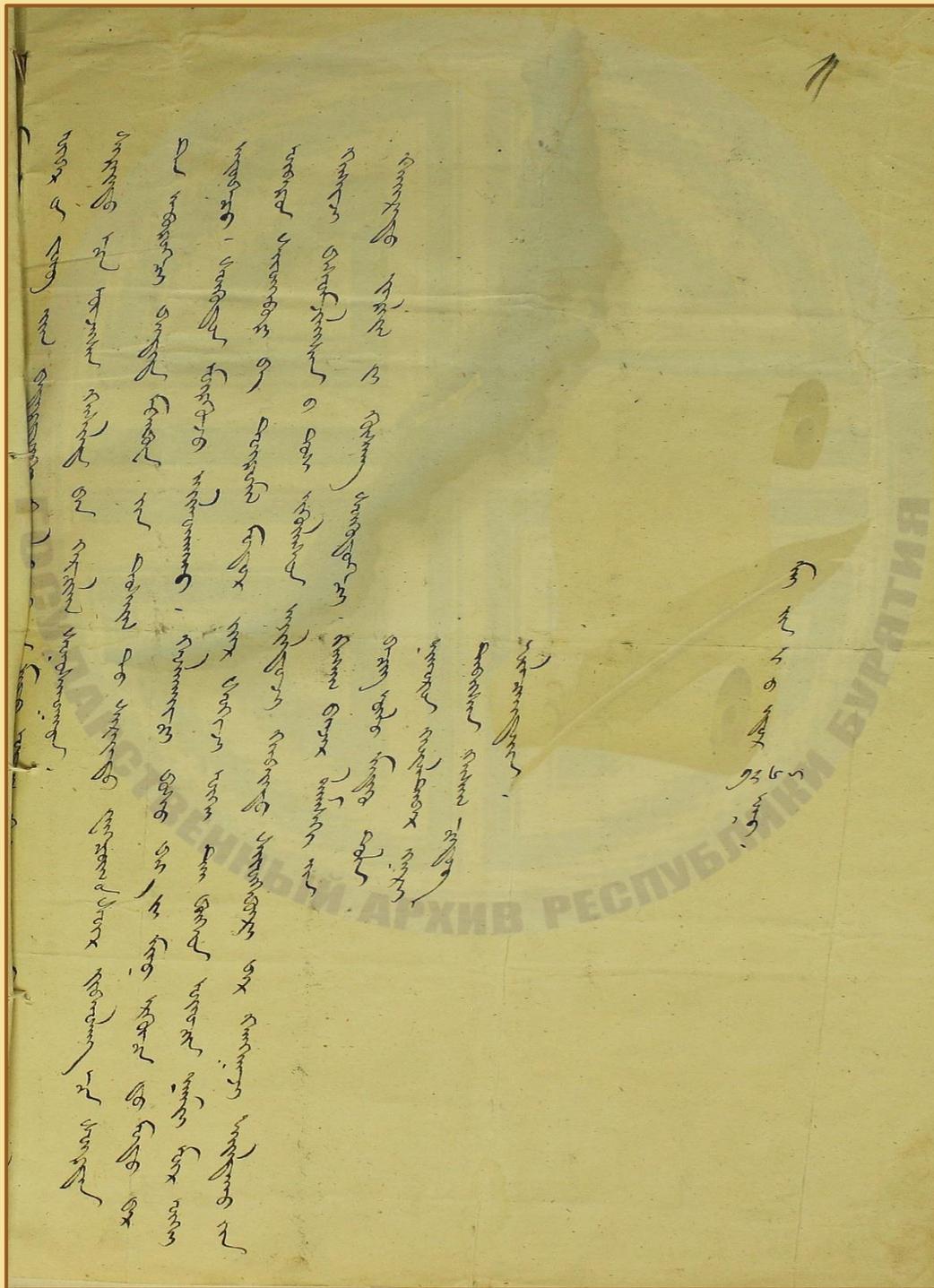
Өөрын зүб байханаа батадхажа [...]

Шэрээтэнээ үзэн хашалта гэршэлэн соносоод, Та абарагша бандида хамбын тушаалта шэрээтэ Ванчигун хүр жабхаланһаа хүрдэн айбашье, хүгэдэн мургэжэ, айладхажа, хулгайша бэшэ бэеымни. Үргэстэ модоор өөрын шиидхэр ба түрэмэл модоороо сохижо, үгытэй үнчин намайе мургүй хашажа баһамжилһанай тушаа нигүүлэсэн айладажа, габыата шиидхэбэрэр хангажа, айлдахын хайрата зарлигыг хүсын хүгдэгшэ.

Хасаг Банзар Ламасхин бэшэг мэдэхгүй тула ноурай гуйлтаар гар тагигсан Цэдэб Үлзытын.

Майн 8-й үдэр 1865 он

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.570. Л.11 (продолжение Л.10б). Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

Начало 25го августа 1865 года

2

Handwritten Mongolian script in vertical columns, reading from right to left. The text is dense and covers most of the page area.

№ 70

Прошение прихожан Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Ванчигуну о проведении разбирательства по неправильному поведению ламы Итэгэлуну 7 августа 1865 г.

Абаралай орон. Ургаха зүгэй Сибирин ноён главна лама бандида хамбын гушаалта богдо ламахай шэрээтэ Ванчигун тэдэндэ.

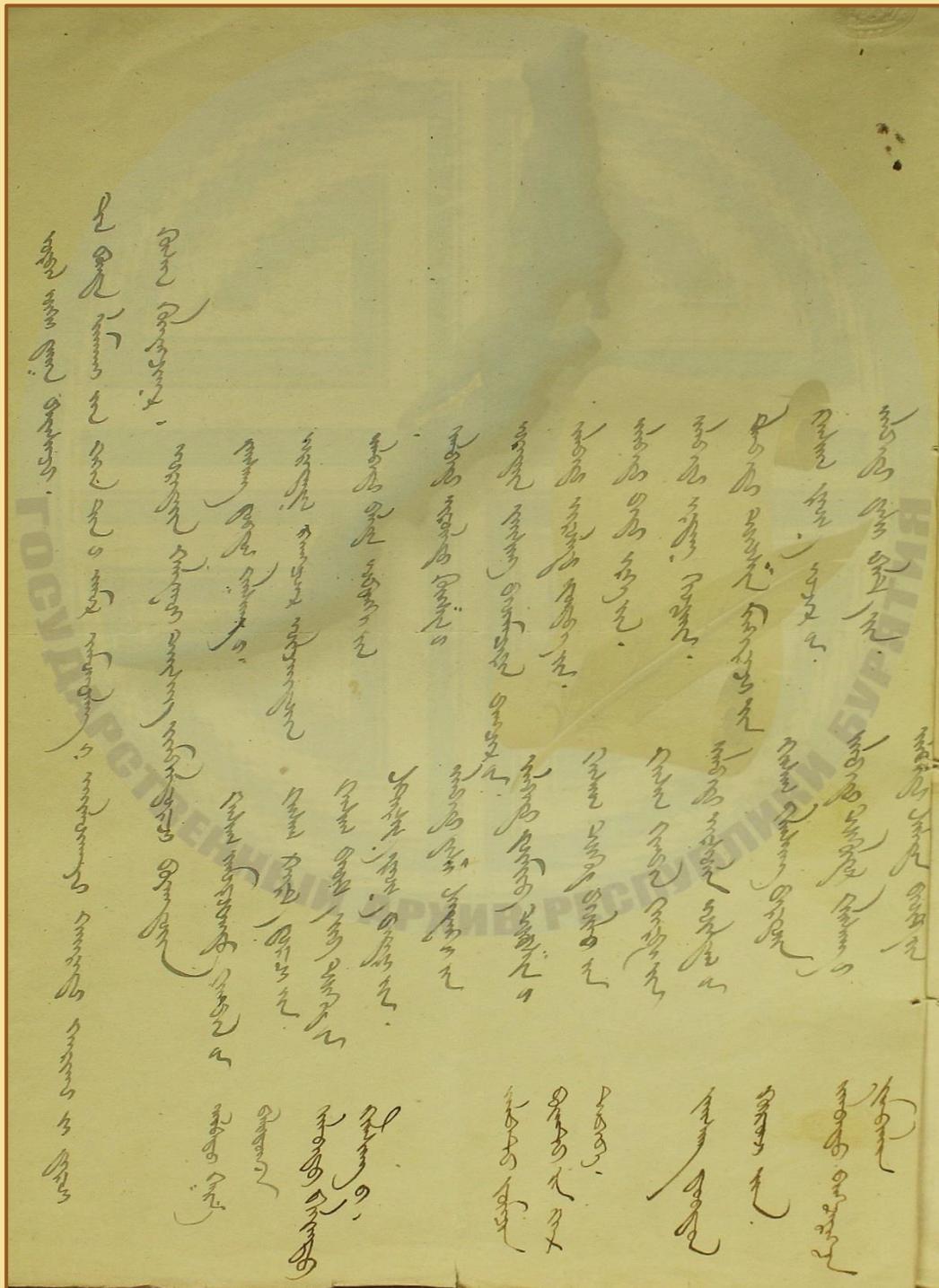
Улмын линхуада амар амгаланниэ сүтэдэн айладхабай. Жэшэ энээгээр Та шигүүлэгшые гуйн айладхаха ушар, эндэхи шаби болоһон хизаарай ороной нэгэ хэдэн улас үнгэрһэн онһоо габьяата дацанай шэрээтэ ламын тухай өөрэдынгөө һанал зоригой гуйлата барыжа айладхаһан болобошые, мүнөө та ламаһын Үдэ хүрэтэр морилхо замда угтажа байһан болобошые, ушарбагүйбди, энэ зорюутые бараалхуулжа, энэ баталагдаһан лама Итэгэлун бидэ зоной һүзэг бишэрэл үгы байнар, шэрээтэ гушаалда бата һууха һаналтай. Танай үзэмшэлдэ элрхэй анжаарагдаха мүн тула, та шигүүлэгшые шажанаа һанажа, бидэ самурагсан шабинарайнгаа амар байдалые зажа үршөөхыетнай урданһаа түр зуура хүлээгээд, үнэхээр танай хайра холодобол, Итэгэлун тэдэ амитаниэ үймүүлһэн ба ахамадые үнэшүүлхэ хэдэн зүйл буруу ушарнуудые Эсэгэ дээдэ ахамадта хүргэхэ һаналтайбди. Тиимэхээ бидэнэй шажан түрын ёһоор орошобол, Танай нигүүлэхы дээрэ мэдээчи лама, гурбан эрдэни тахил һүзэг бишэрэлээ урбалгүй дахан баясажа.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.570. Л.2. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

Продолжение документа № 70

Та богдо ламахайин гэгээнтэну амар амагалани айладхажа, хайрата хүсэл хүлээгшэнэр:

- Урдаын Главана тайша Жимбалдоржи Буянгаин
- Зайсан Дубдун Галсану
- Урядниг Гангжур Үлзэйтэйн
- Албата Баддан Убунгхиин
- Албата Иролту Гүнигүн
- Урадниг зайсан Бадмацэрин Базарун
- Албата Иролту Зодбын
- Албата Багу Эрхэин
- Албата Эрдэни Гучиин
- Албата Догшин Мэхэрэчиин
- Хасаг Радна Очирун
- Албата Даши Бламаин
- Хасаг Амурцогту Ганбалун
- Хасаг Гарма Доржин
- Хасаг Бадмажаб Түгэдүн
- Старшина Радна Бадариин
- Албата Даши Савангиин
- Албата Юмжаб Дүбшину
- Хасаг Түгэд Бадлуин
- Хасаг Гинпэл Харпиин
- Албату Арсулан Үлтэлун
- Хасаг Галсан Бардуин
- Албата Түгүлдүр Галсангу

Продолжение документа № 70

Албата Салдан Бадмаин

Албата Гарма Балдану

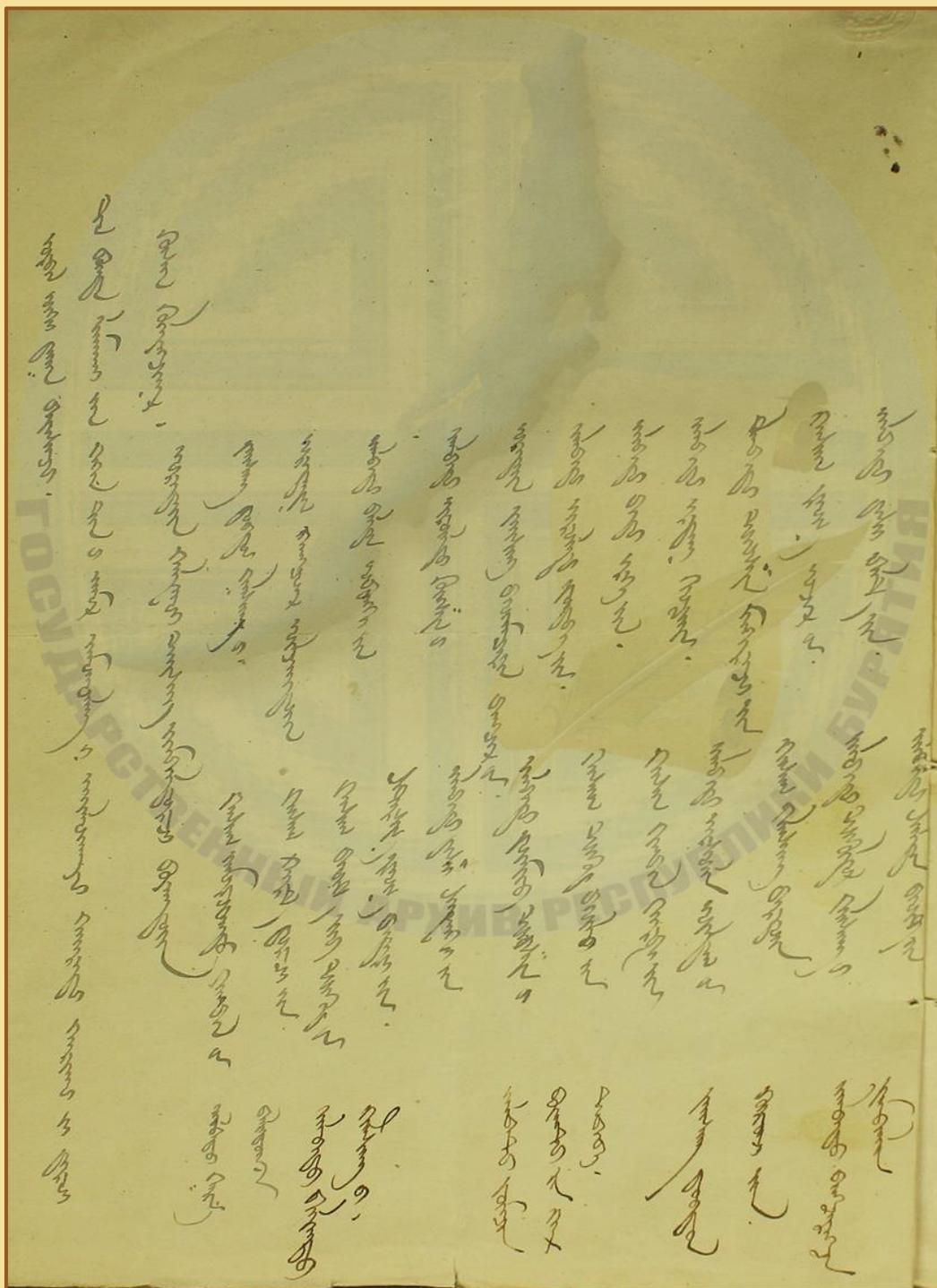
Албата Бэлигту Галсану

Албата Юмцэн Буянтуин гар табиба

Зайсан Дубдун Бурчин

Августын 7-у эдур 1865 оной

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.570. Л.2 об. Ручпись на старомонгольской письменности.
Перевод Г.Н. Очировой

№ 71

Прошение ширегуя Тугно-Галтайского дацана Шираба Дандаруна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири Гомбонну об освобождении его от занимаемой должности по состоянию здоровья

1 октября 1882 г.

Тугно-Галтайский дацан, № 298

Зүүн Сибирийн лама санвартанай ахалагша лама бандида хамба Гомбын Тэдэндэ.

Түгнэ-Галтайн дасангай шэрээтэ Шираб Дандарунһаа

Сүгэдэн гуйлга

Би бол түрэнөөр 72 насатай үбгэн. Үнгэрхэн жэлһээ үбшэн байгаад, найнай хахад бээмни нула, тэрэ хажуу гар хүл тэнхээгүй. Үбшэн үлбэр нимэ болобоб. Тэрэ тула шэрээтэ нэрэмжын дипломоо энээнтэй хамжуулан бариха.

Та дээдэ түрэлтын шүүмжэдэ айлдхажа гуйхамни, энэ шэрээтэ тушаалые бэшэ хүмүндэ энэ сагһаа эхилэн баталан даалгаха ба минии бээеы мүн дасанай гэлүн нэрэмжэдэ орхижо болохые сүгдэн гуйнам. Энэ эгээрэл орхингүй шүүмжэдэ абажа хангалтай шиидхэбэри дары намда соносхожо болохые гуйжа.

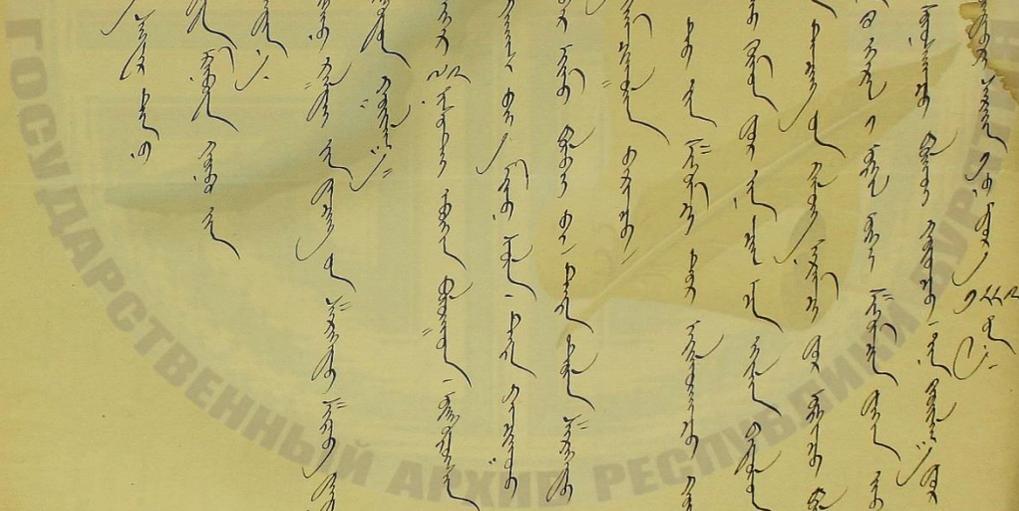
Энэ гуйлгата шэрээтэ Шираб Дандарун

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.3. Рукотись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 3 7 Октября 1882 года

№ 298

Handwritten Mongolian script in vertical columns, representing the original petition text.

№ 79

Уол. Галгай 1882.

Handwritten Mongolian text in vertical columns, including a signature at the bottom right: *Wapchagals M. G. Danuuno*

№ 421

№ 72

Донесение ширегуя Тугно-Галтайского дацана Жигжидуна Пандито Хамбо лама Восточной Сибири Гомбоину о смерти ширегуя дацана Шираба Дандаруна и отправлении свидетельства ширегуя, выданного ему в 1859 г.

12 декабря 1882 г.

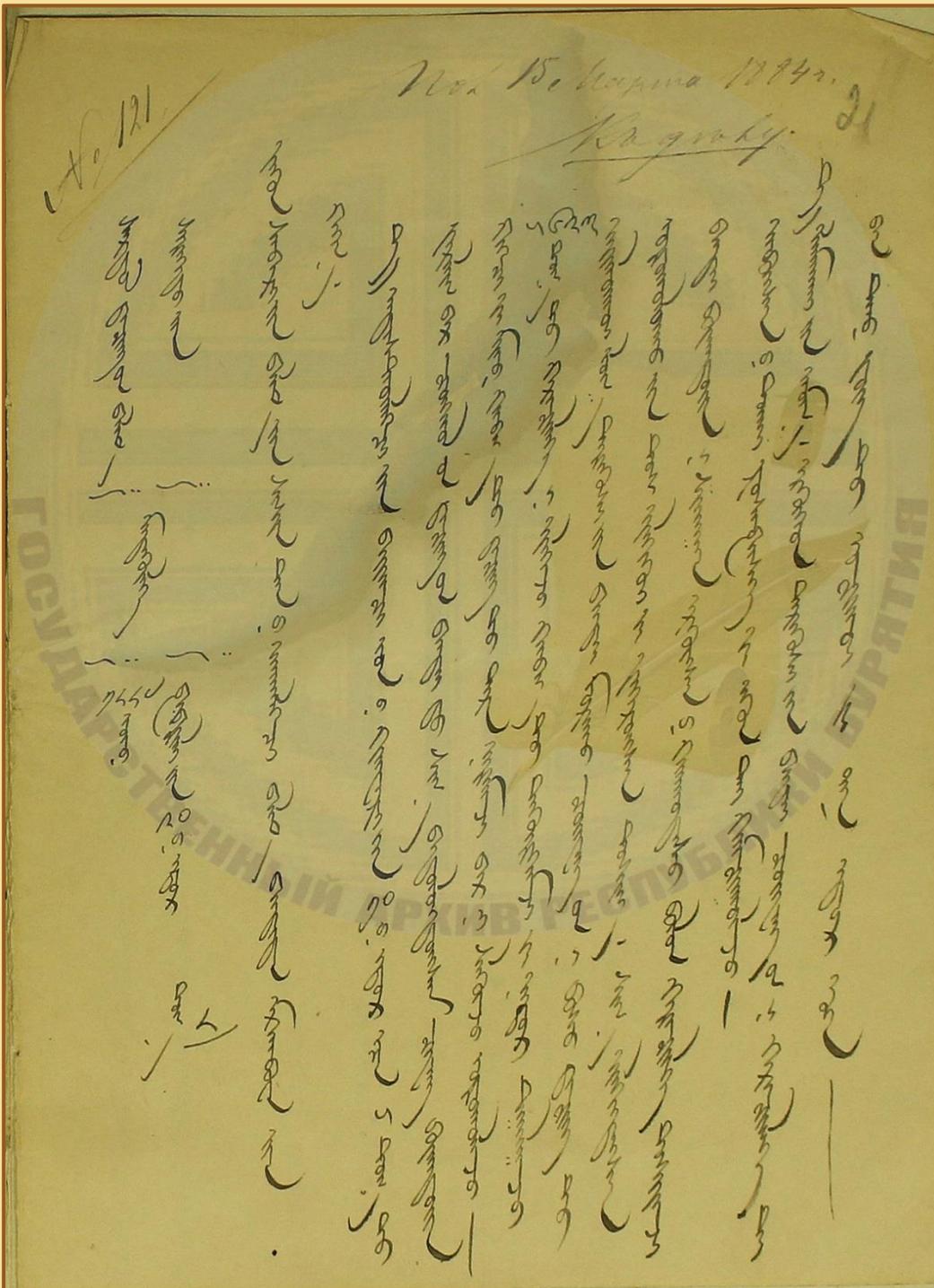
Тугно-Галтайский дацан

Түгнэ-Галтайн дацанай шэрээтэ гушаалта гэлүн лама Жигжэдүнхээ. Наһанһаа хэтэрһэн урдын шэрээтэ Дандарунай гэршэлгы хамжуулан. Хүргэлтэ

Зүүн Сибириин лама санвартанай ахалагша лама бандида хамба Гонбында.

Энэ дасанай урдын шэрээтэ лама Дандарун бэеын хуушан үлбэр ехэдэһээр, найжарангүй, сарын 11-эй үдэр наһанһаа хэтэрбэй. Тэрэ тула танда үнгэрһэн 1859 оной ноябриин 10-най 4017 номертой үгтэһэн гэлүн хэрэмжиин гэршэлгэ байһаниие энээнтэй хамжуулан барижа, Та дээдэ түрэлтын ёһото анжааралтада хүргэмүй. Хэтэрэгсэн лама Дандарунай орондо нэгэ лама санвартыг энэ дасанай ламанарай тоолборидо оруулан сомложо хайралхыг эльгээхэдэ удалгүй гүнцээмүй. Шэрээтэ лама гушаалта гэлүн Жигжидүн.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.3об. Рукотись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 73

Донесение ширетуя Сартульского дацана Басилина Пандито Хамбо ламе
Восточной Сибири о приеме банди Цэвэна Буянтуина в дацан и переводе в
другой дацан банди Морху Чойвану

20 февраля 1883 г.

Сартульский дацан, № 8

Сартуул дацанай лама шэрээтын

Мэдүүлгэ

20 февраля 1884 г. № 8

Зүүн Сибирийн ламын шажантанай ахалагша лама бандида хамбын гэгээндэ.

Та адистадагшын байгша оной январин 10-й үдэрхээ 5 тоото зарлигаар
Цонгол дацанай бандида шэнэ баталуулагдаһан Цэвэн Буянтын гэгшые минни
габьяата дацанда тэрэ нэрэмжэерн хэлгэн оруулажа, 5623 тоото гэршэлгыень
эльгээжэ, габьяата дүүрэмжые намда даалгажа айладхалтай хамта түрүүшын банди
Морхуу Чойвонгунине бэшэ дасанда оруулхын тухай эльгээхые захирһан тушаа:
шэнэ эльгээгдэһэн банди Буянтынине шахаан үргэһэнэй хуудаһа ба гэршэлгэ
тушаажа абаһанай тухай распискые энээнтэй хамжуулажа, Та ламахайн үмэнэ
үргөөд, түрүүшын банди Чойвонгунай гэршэлгэтэйн Танай зүгтэ ошохые энэ
үдэрһөө

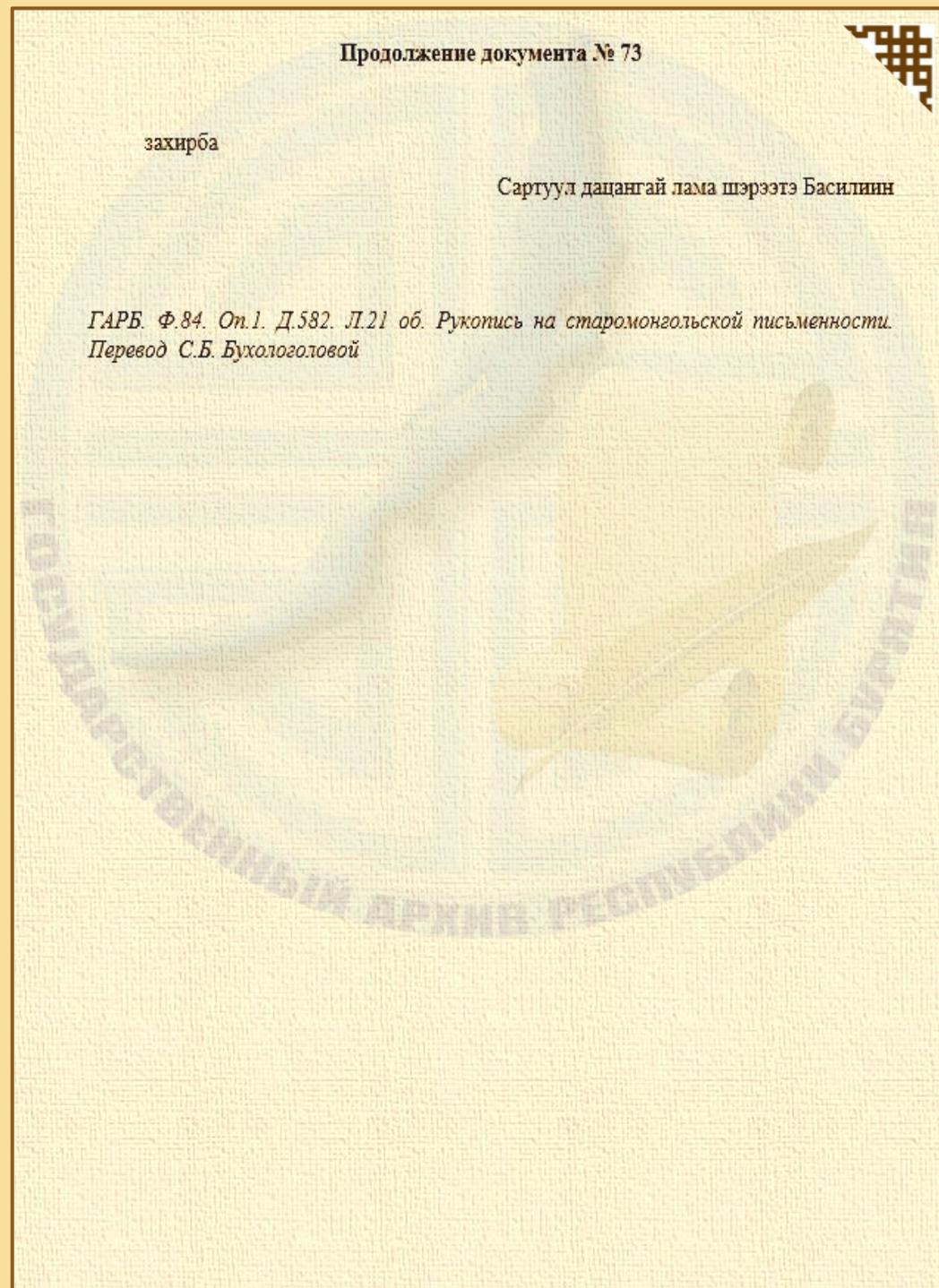
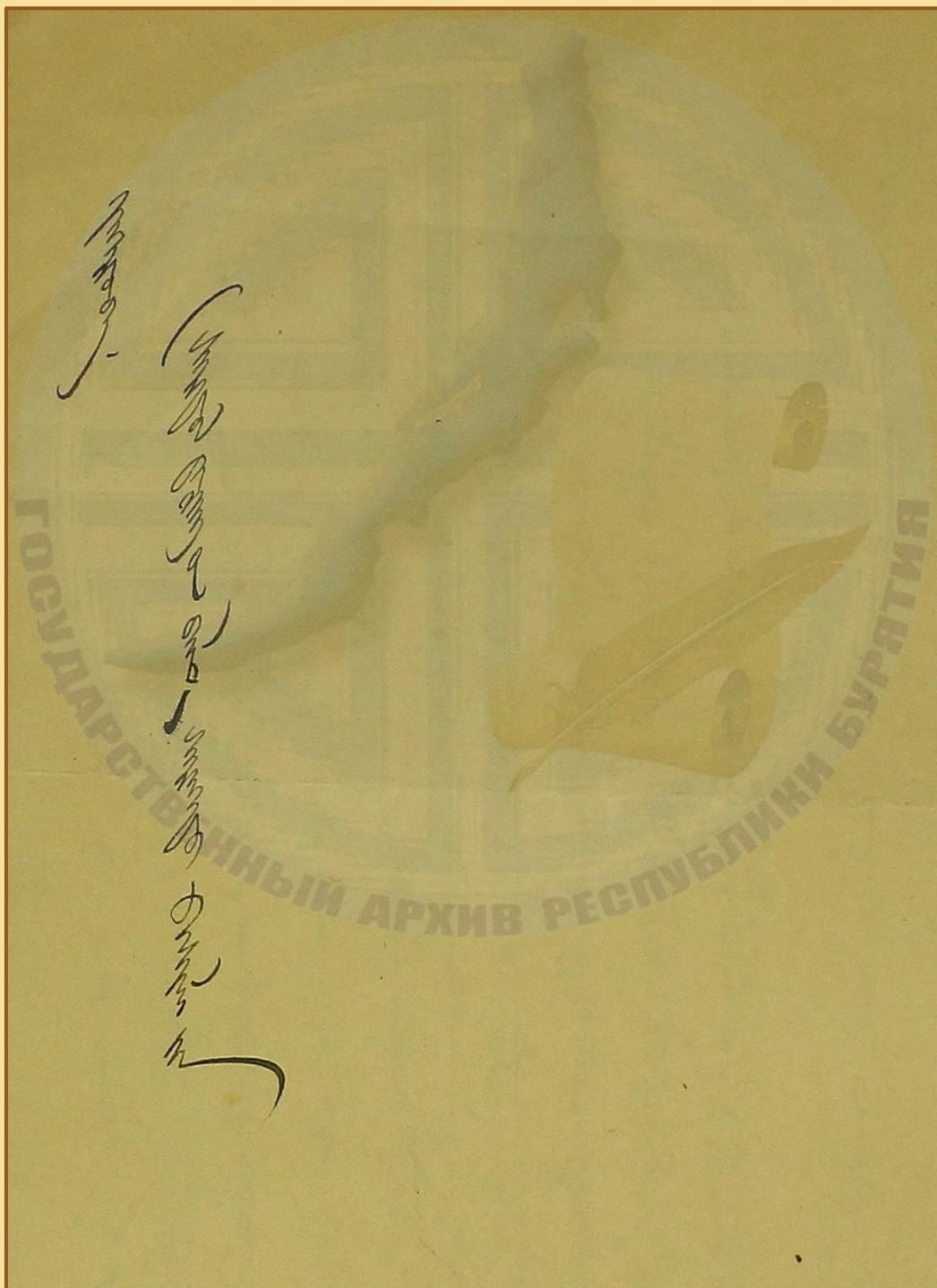
ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.21. Рукотись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

Продолжение документа № 73

захирба

Сартуул дацангай лама шэрээтэ Басилиин

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.21 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухологовой

№ 74

Расписка Дамдина Хайдухулы о получении свидетельства бандия Агинского дацана

8 января 1884 г.

Агинский дацан

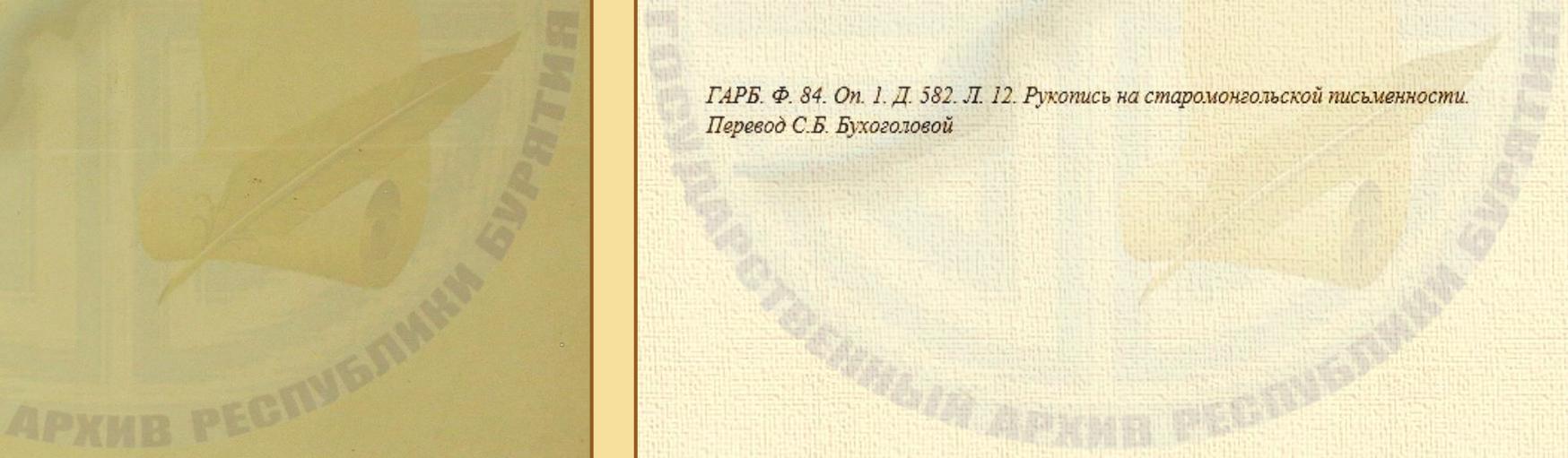
1884-дүгээр оной январин 8-ай үдэр энээн доро гар табигша расписка баталжа,

Та Бандида маарамба ламахайн гэгээн тушааха ушар, энэ үдэр танһаа 5621 тоото, Агын дасанай бандийн гэршэлгэ тушаажа абананай үнэн һүүлдэ Агын дасанай Банди Дамдин Хайдухулын.

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 582. Л. 12. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

12

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a transcription or original text of the receipt.

№ 75

Донесение ширегуя Эгитуйского дацана Зодбойна о вступлении в должность гяцула Дэнбэрэла Манжаруна и банди Барбу Бадманна и взятии с них расписки о получении свидетельств

12 февраля 1884 г.

Эгитуйский дацан, № 16

Эгэтын дасанай шэрээтэйгээ

Эгэгэ

Зүүн Сибирийн лама санвартанай ахалагша лама бандида хамба Гонбуинда гэгээндэ.

Та шигүүлэгшын энэ жэлэй январин 20-ной үдэр 7 тоото зарлигтай эльгээгдэһэн.

1-р Энэ дасанай банди Дэнбэрэл Манжарун гэгшэ нүгшэһэн гяцүл Жимбал Аюшин орондо оруулагдажа гяцүл ламада дэбшүүлэгдэһэнэй 5624 тоото гэршэлгыгэ распискаар тушаан үгэжэ, энэ үдэр шахаанда үргүүлээд.

2-хи, хургуулин хуварар Барбуу Бадмайнини мүн энэ дасанай бандида баталжа үгэһэн 5612 тоото гэршэлгыгэ распискаар тушагаад, тэдэнэрһээ абгаһан расписканууд ба шахаанай нэжээд хуудаһа ба Манжурун түрүүшин бандида.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.13. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 5. Улсунд 1884 онд.

13

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a transcription of the document's content.

№ 114.

Handwritten signatures and notes on the left side of the manuscript page.

№ 76

Расписка Барбуу Бадмын о получении свидетельства бандия Эгитуйского
дацана

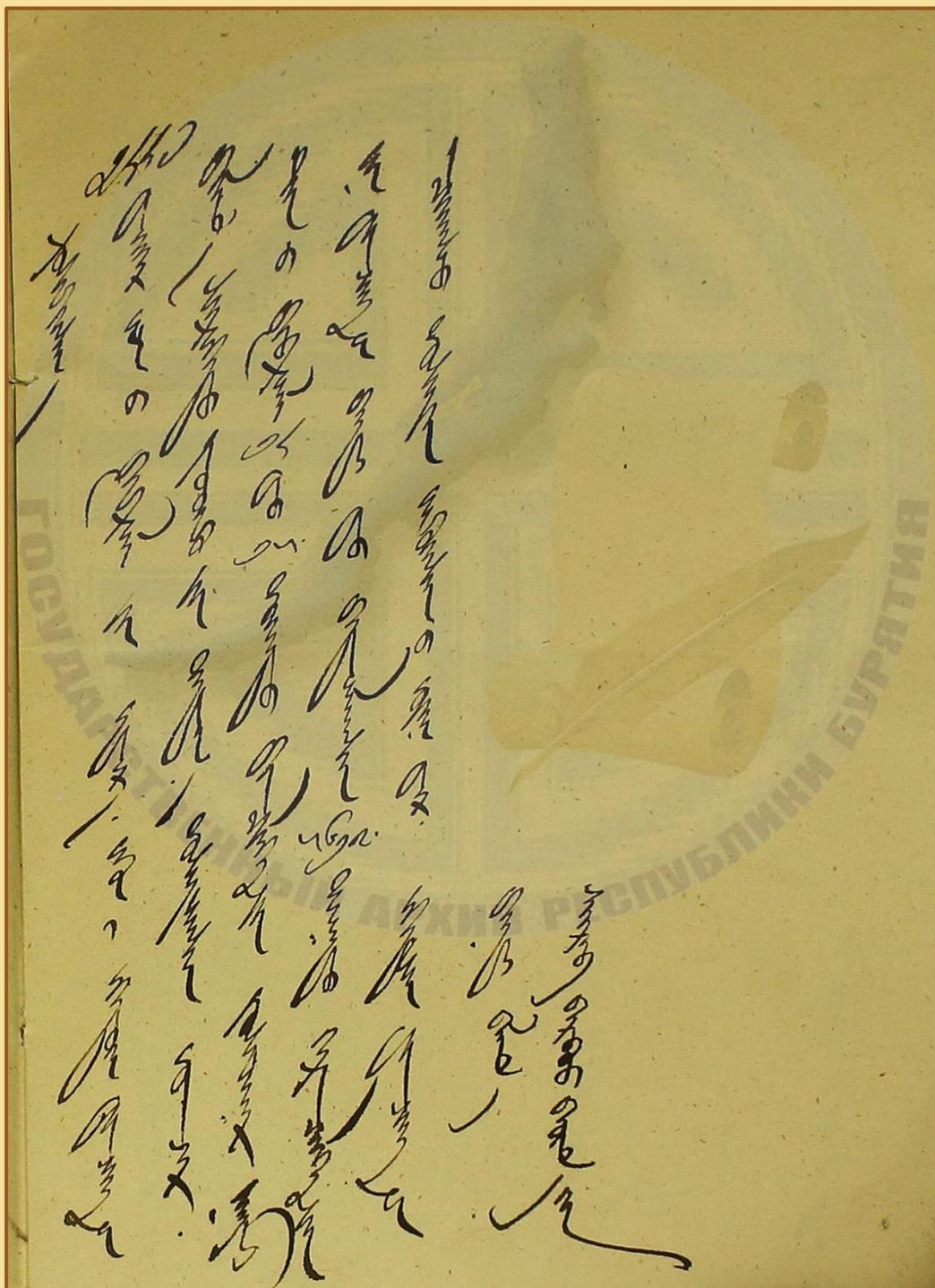
12 февраля 1884 г.

Расписка

1884 оной февралинн үдэр, энээнине Эгэтын дасанай лама шэрээтэ лама
Жодбын татина гушааһан ушар, танай февралинн 18-да 15 тоото бэшэлгэтэйн ёһоор
намаёе энэ дасанай бандида баталһан 5612 тоото гэршэлгын саарһа гушаан
абаһанай үнэндэ Эгэтын дасанай банди лама

Шираб Барбуу Бадмын

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 582. Л. 17. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 77

Расписка ламы Эгитуйского дацана Дэнбэрэла Манжаруна о получении
свидетельства гэцула

19 февраля 1884 г.

Эгитуйский дацан

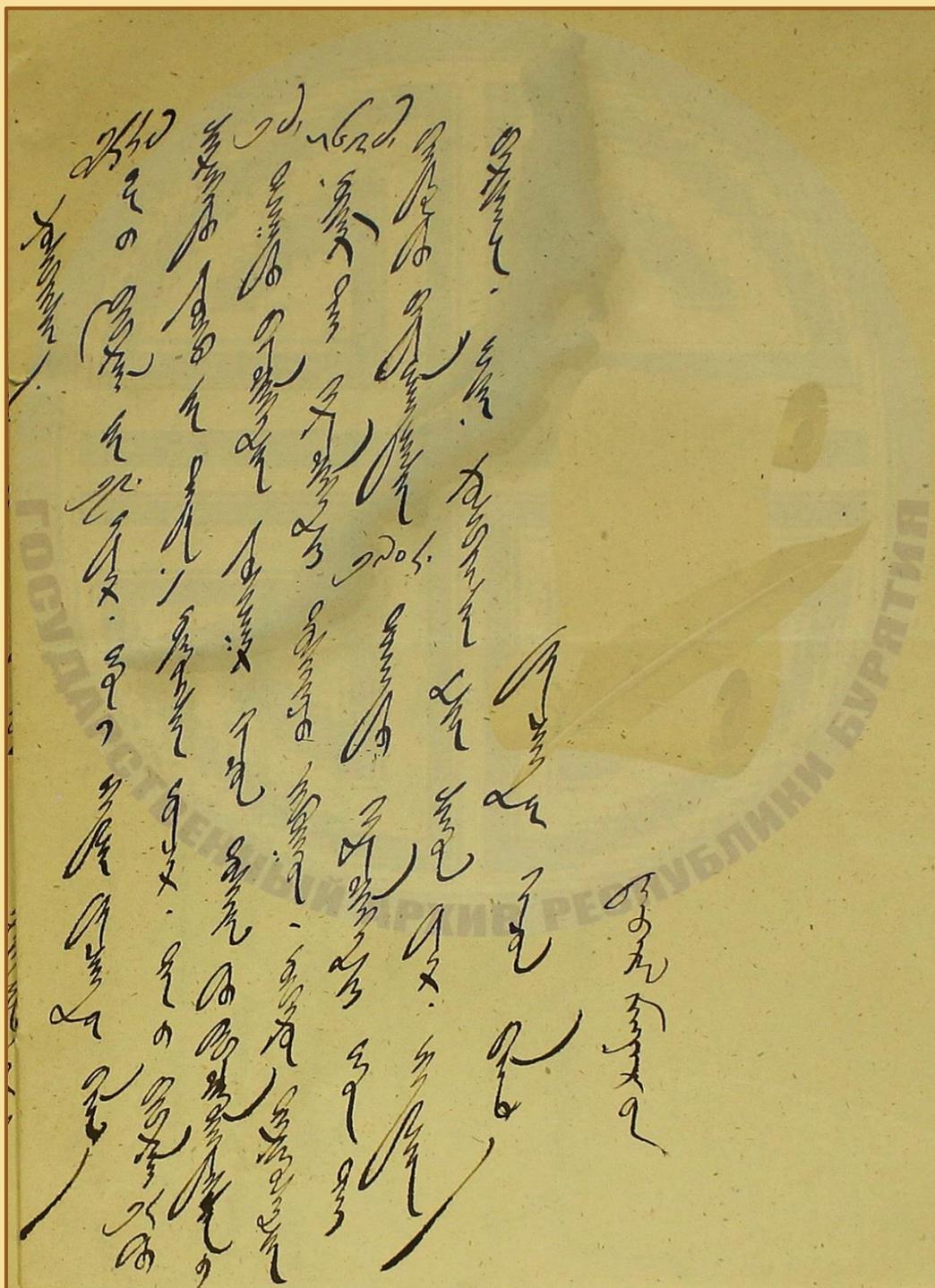
Расписка

1884 февралын 19 үдэр энээнэ Эгэтын дасанай лама шэрээтэ Зодбын гэдэндэ үгэһэнэй ушар. Танай февралын 18-да 14 тоото бэшэлгын ёһоор гэгүл тушаалда дэбшүүлгэгдэһэнэй 5624 номертой гэршэлгыг тушаажа абаад, өөрын түрүүшын бодото баталагдаһан 1708 тоото гэршэлгыг энээнтэй баряад, үнэн распискын хүүлдэ.

Эгэтын дасанай гэгүл лама

Дэнбэрэл Манжарун

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.16. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 78

Клятвенное обещание гэцүл ламы при вступлении в должность

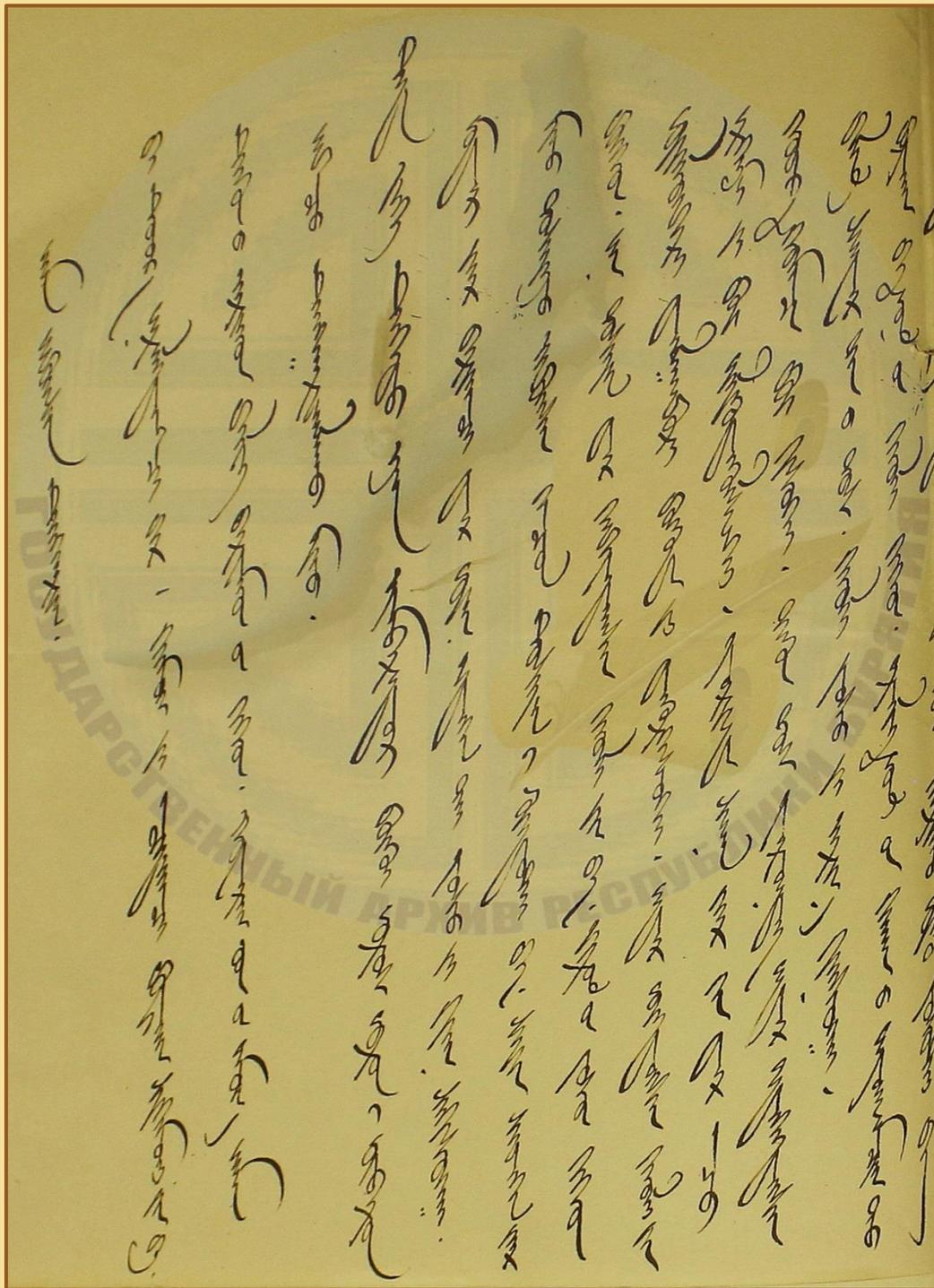
Не ранее 19 февраля 1884 г.

Аман абахан тангариг

Би доро нэрлэгдэгшээр, хамагыг шадагша бурхан Шакьямунин ба тэрэнэй арюун бэлиг баримадын ба хубарагуудын үмэнэ, аман абажа тангаригланаб, Тэдэ Ехэ дээдэ эзэн император бүхы Орос ороние өөрын мутараар баригшада үнэн этигэлтэй ёһые хинан сахинайб, минии тушаажа абахан гэсэл тушаалые хүндэтэй ба һайн сэдхэлээр ба энэ тушаалда хабаадахан хуулин ба журамай ёһо ба үйлэдбэри даабари бүтэдые дүүргэнэйб. Намда үгтэнэн хуулин эрхимжые бү үлүүдэнэйб, зорюута ханалаар хэндэшые хоро хюмһа бү хэнэйб, тэрэнэй туһа ерэндэг намда этигэгдэнэн лама санваартанай тус хуули ёһые нарин хинаһайб.

Бурхан бата номой хуули болон Эрлигтэнэй хаанай аймшигта шүүдэлын үмэнэ, эдэ хамагай тус харюу үгэхэ ёһотой ба ...

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 582. Л. 14об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 79

Клятвенное обещание бандия при вступлении в должность

Не ранее 19 февраля 1884 г.

Аман абахан тангариг

Би дорю нэрлэгдэгшээр, хамагыг айлдагша бурхан Шакьямуниин ба тэрэнэй арюун бэлиг баримадын ба хубарагуудын үмэнэ, аман абажа тангаригланаб,

Тэдэ Ехэ дээдэ эзэн император, бүгэдэ Орос ороние өөрөө баригшада, үнэн этигэлтэй ёһыг хинан сахихайб, минии гушаажа абахан банди гушаалыг хүндэтэй ба найн сэдхэлээр ба энэ гушаалда хабаадаһан хуулин ба журамай ёһо ба үйлэдбэри даабари бүгэдыг дүүргэхэйб. Намда үгтэһэн хуулин эрхимжыг бү үлүүдэхэйб. Зорюута һаналаар хэндэшыг хоро хюһа бү хэхэйб, тэрэнэй гуһа ерэндэг намда үгтэһэн этигэгдэһэн лама санваартанай тус хуули ёһыг нарин хинаһайб. Бурхан ба номын хуули болон эрлигнүүдэй хаанай аймшигта шүүдэлын үмэнэ, эдэ хамагай тус харюу үгэхэ ёһотой ба һанажа ба тангариггаа ...

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.15об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 80

Расписка Цэвана Буянтуина о переводе его в Сартульский дацан и получении свидетельства о назначении на должность банди

20 февраля 1884 г.

Сартульский дацан

Би эндэ бэшэгдэһэн Сартуул дацангай банди штада оруулагдаһан Циван Буянтын ехэ распискые Сартуул дацангай лама шэрээтэ Василиинда үгэхын ушар.

Зүүн Сибирийн ламын шажантай ахалагша лама бандида хамбын байгша оной январин 10-ай үдэрэй 5 тоото захиралгаар үгтэһэн банди нэрэмжин 5623 тоото гэршэлгыг Танһаа бүрин гушаажа абабай. Тэрэ тула энээн доро гараа табижа үгэһэн.

Банди Циван Буянтын

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.22. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

22

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a transcription of the document's content.

№ 81

Клятвенное обещание Цэвана Буянтуина при назначении его на должность банди Сартульского дацана

20 февраля 1884 г.

Сартульский дацан

Ама абаһан тангариг

Би доро нэрлэгдэгшэ, хамагыг шадагша бурхан Шигэмүниин ба тэрэнэй арюун бэлиг барлидай ба хуврагуудай үмэнэ ама абажа тангариглахамни.

Тэдэ Ехэ дээдэ император, бүхы Орос оронн өөрөө баригшада үнэн этигэлэтэ есыг хинан сахисугай.

Минии тушаажа абаһан банди тушаалыг хүндэтэй ба сайн сэдхэлээр болоод, энэ тушаалда хабаадаһан хуулин ба журамай ёсо болон үйлэдбэри, даабари бүгэдыг дүүргэсэгүгэй. Намда үгтэһэн хуулин эрхимжээр буу тэлхэдүүлсүгэй. Зорюута һаналаар хэндэшье хоро хумса хэхэгүйб. Тэрээн тухай зэрэндэг намда этигэгдэһэн лама санвартанай тухай хуули ёсыг нарин хинахаб. Бурхан ба номой хуули болон эрлиг номун хаанай айлинагтай сүүдэй. Энэ хамагай тухай харюу, үгэхэ ёсотойгоо санажа, тангаригаа баталан бурханай арюун зарлигыг орой дээрээ табин адиста хүртэдгэй.

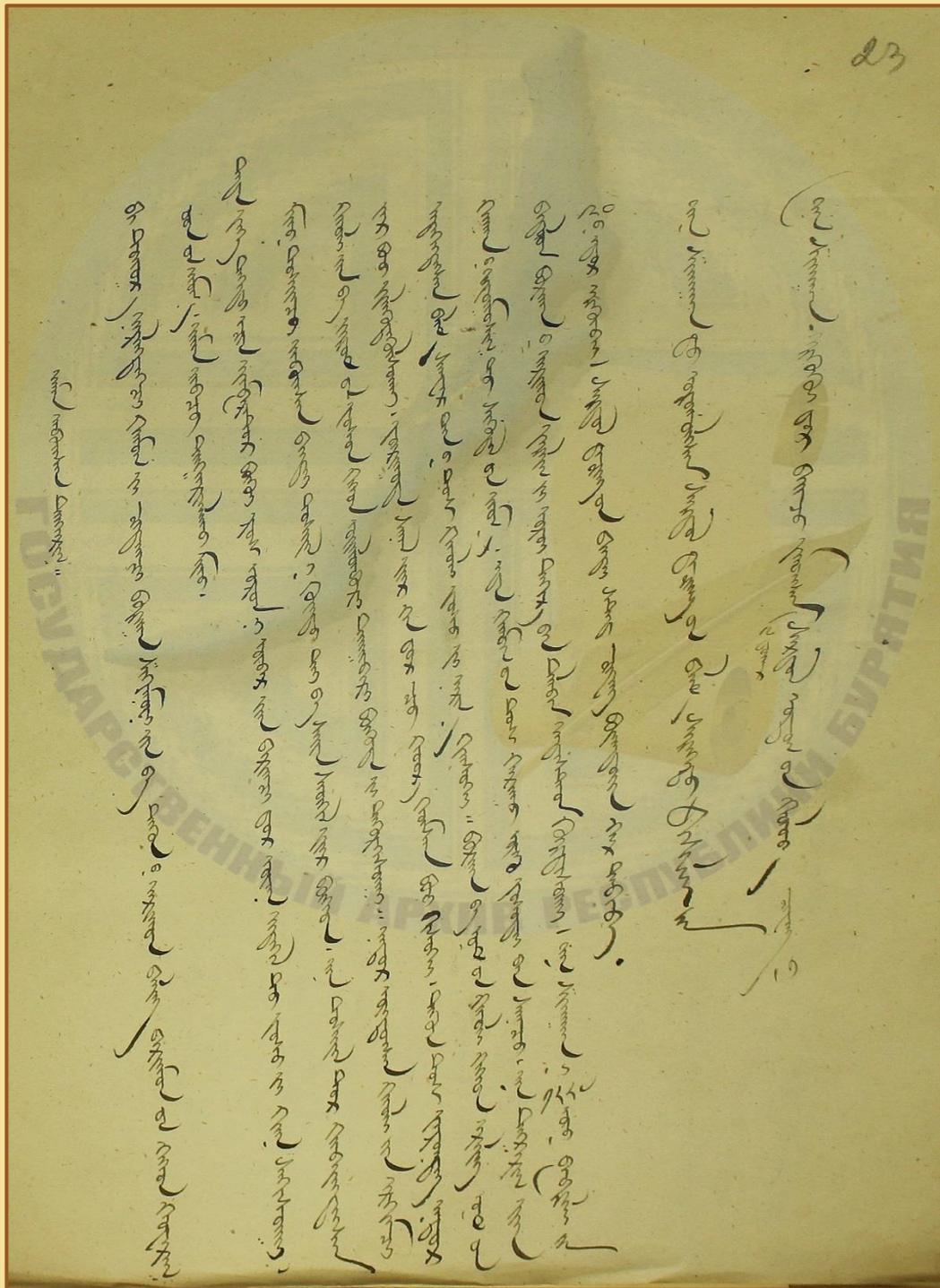
Энэ шахаани 1884 оной февралин 20-й үдэр үргэбэ. Сартуул дацангай банди штат Циван Буянтын дацангай лама шэрээтэ Басилиин.

Энэ шахаа үргэхэдэ байһан 2-дугар

Сартуул отогой гулваа Цэвэнү.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.23. Рукотись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

23

№ 82

Клятвенное обещание Жамбалдаши Жигжидуна при вступлении в должность
банди Гарбагатайского дацана

14 марта 1884 г.

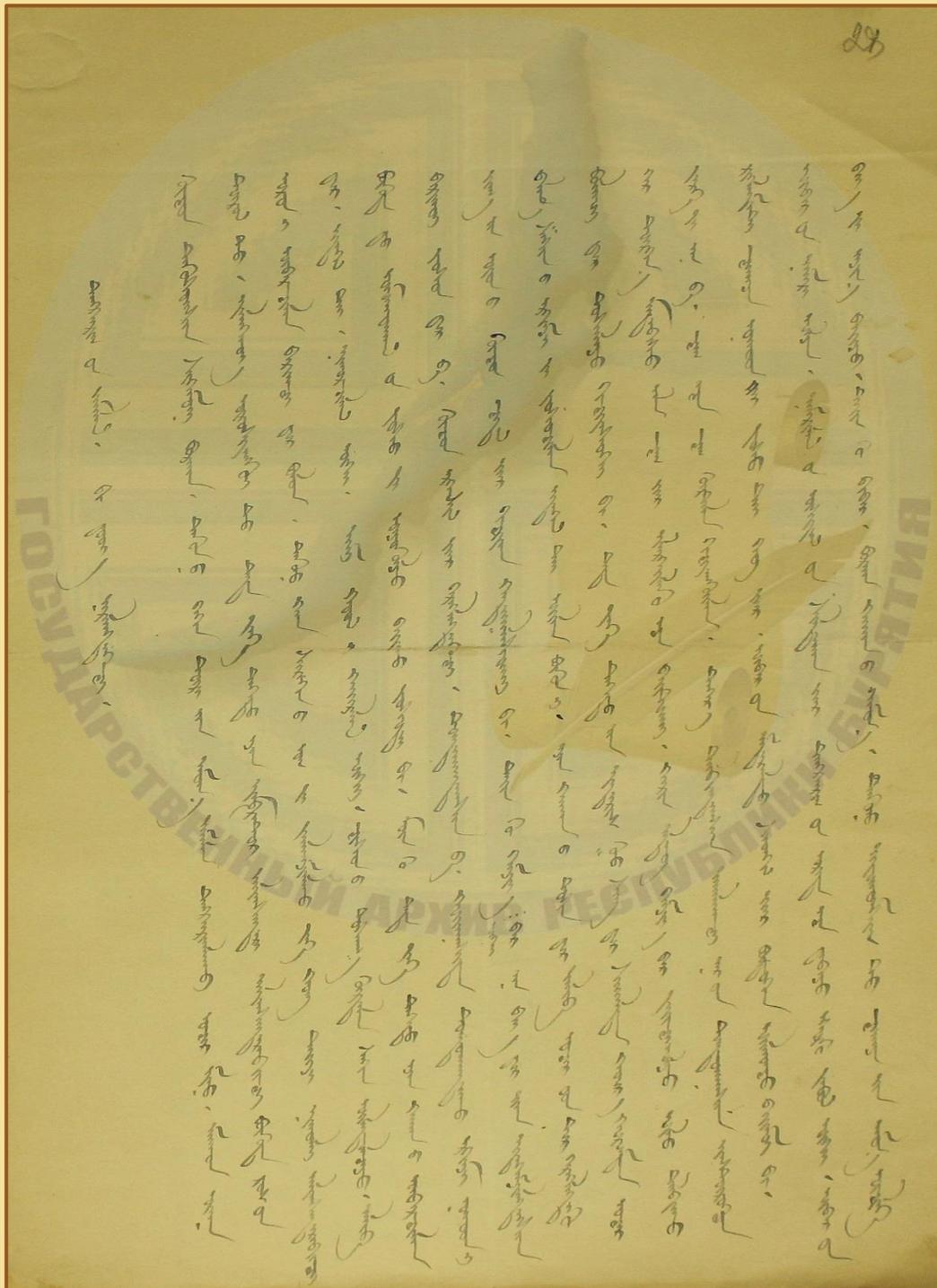
Гарбагатайский дацан

Тангаригай амалал. Би дооро нэрлэгдэгшэ

Хүцэн түгэсэгсэн Шигэмүни бурхан, Тэрэнэй гэгээн дүрын үмэнэ амалан тангарилха ушарни, магад үнэн түрэлтэ, илангаяа үршөөнгүйтэ.

Тэдэ Ехэ дээдэ эзэн император Александр Александрович Бүгэдэ Оросун орони үбэршэлэн бариха ба тэрэнэй хаан шэрээнэй угые залгамжалха Ехэ хун тайжа Николай Александровичтада этигэлтэй, нюуршалалтагүй, ами голоо хайрлангүй, шуһаяа дуһааха хүрэтэр сахин үйлэдэлсэжэ, алиба бүгэдэ номгодхолой еһые үзүүлэжэ байха ёсотой би. Мүн Тэдэ Ехэ дээдэ эзэн хаанай үбэршэлэн бариха ёһондо ба Хүсэн эрхэшэлээр хэрэглэгдэжэ, тогтоодоһон ба. Хойшодоо тогтоогдохоо эрхимжэнүүдые захын оюунай хүсэн шадалаар хэшээн хадагалсугай би. Тинн хэмжээгүйгээр энэ бөөдэ этигэмжэлэгдэһэн лама шажанай эрхимжые ёһошолон этигэлтэй үйлэ бүхэниие Эзэн хаанай туһада алиба ушарнуудта хэрэглэгдэхэ болоходоо туһалажа хэшээхэби. Тэдэ Ехэ дээдын индарис санда һаалтагүй, хоро хоромто ушарбал, хэр түргэн мэдэбэл, али сагаар лирхэйлхэхээ байтугай, харин элдэб хэмжээгээр зайлуулажа, табихагүй зэргые энэ саһаа саг хүрэтэр хэшээнгүйлэн, дээрэ табигдаһан ахалагшанарай тогтооһон инструкци, регламент цаазануудаар ёһотой хэбээр, өөрын мэдэрэлтэ сэдхэлээр бүтээн үйлдэжэ баймуй би. Өөрын нэмэри олзо, нэмэрилэлэй үшэлэй шалтагаанаар тангаригай урдаһаа дабажа эсэргүү ябуул үгүй, өөрын бээз ажан байжа, тинн би бол бурхан хаанай үмэнэ, тэрэнэй аймшигтай цаазын үмэнэ үчлэхэ

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.28. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

Продолжение документа № 82

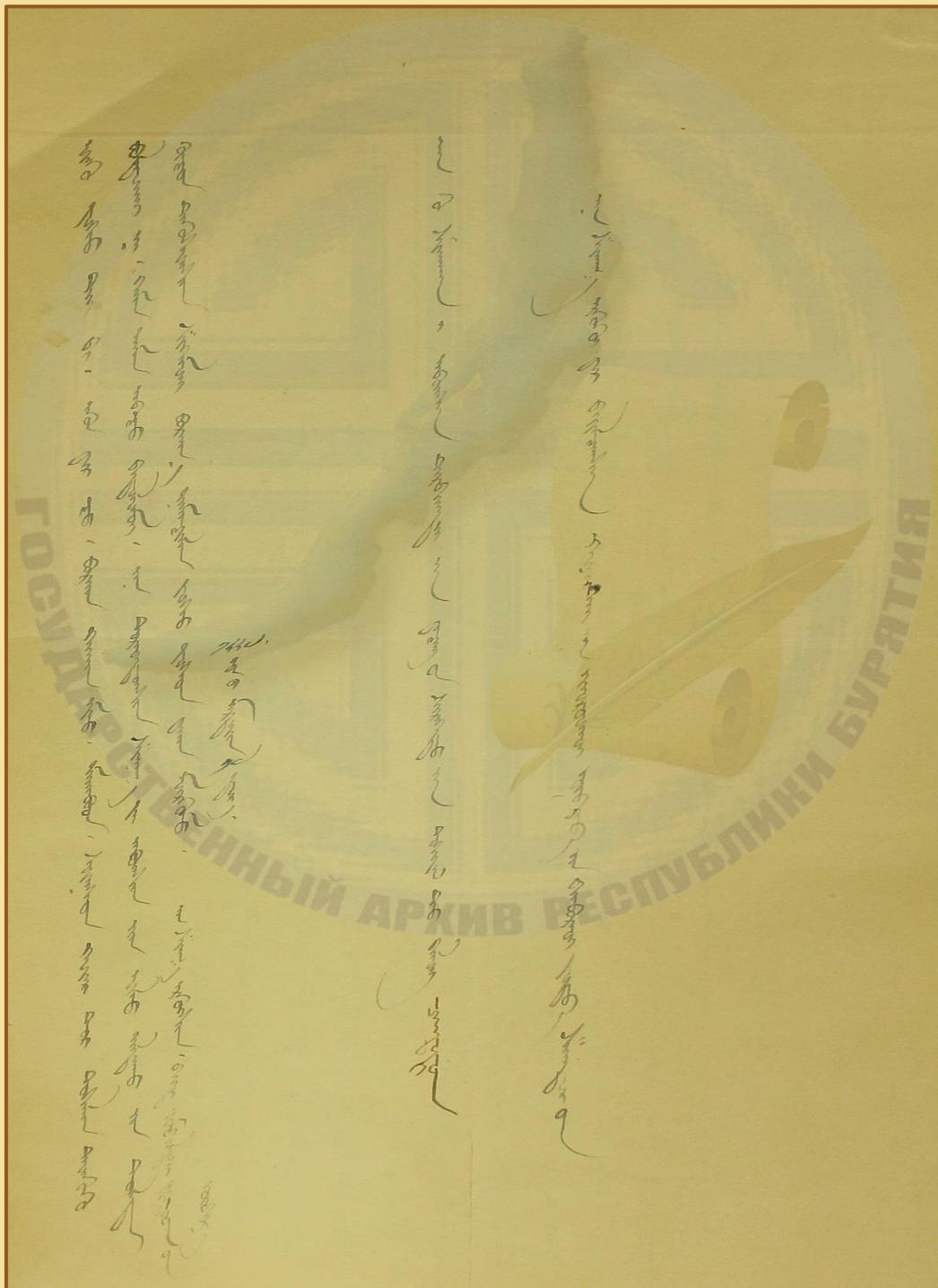
үгэхэ ёһотой би. Энээндэ бурхан хаанмни, махабад сүнэсэн хоёрто туһалан тэдхэхэ болтогой хэмээн ама абажа баталмуй. Энэ торбодогсон шахааи абаһанаа алдахагүйн тулада хүсэн түгэсэгсэн Шигэмүни бурханда наманшалан, ёһо ёһондоо мүргэмүй.

1884 оной мартын 14 үдэр. Энэ шахаа үргэгсэн, банди Жимбалдаши Жигжидун өөрөө.

Энэ хү шахаае абагсан Тарбагатайн дацангун шэрээтын тушаалта гэлүн Чагдорун.

Энэ шахаа үргүхү дор байлцагсан Хужиртайн инородной управын выборно Зодба Шагдорун.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.28 об. Ручкопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 83

Рапорт ширегуя Тарбагатайского дацана Чагдаруна Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири о передаче свидетельства банди Жамбалдаши Жигжидуну и получении от него расписки

14 марта 1884 г.

Тарбагатайский дацан

Зүүн Сибирийн лама санвартанай ахалагша лама бандида хамбын гэгээндэ.

Тарбагатайн дацанай шэрээтын тушаалтаһаа

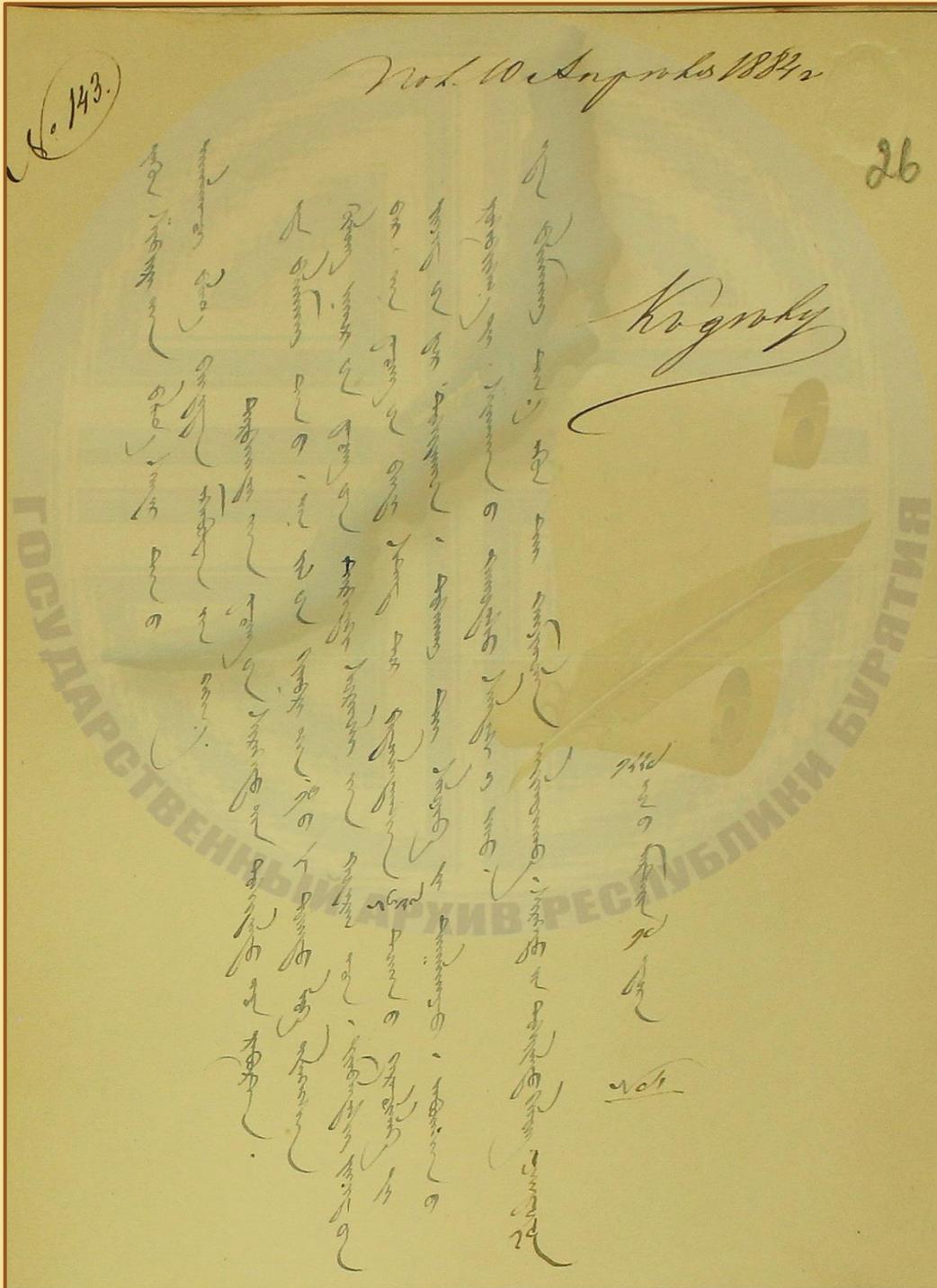
Рапорт

Эдэ ламахайтанай энэ жэлэй январин 10-ай 8-тоототой эльгээхэн Хүлүн нуурай дацангай дэргэдэхи хургуулин хуваагһаа Жамбалдаши Жигжэдүн, энэ дацангай банди штатда баталагдаһан 5627 тоотай гэршэлгы Жигжидүндэ тушаагад, тусхай служба даалгажа абаһанай распискые шахаанай хуудаһатай сугтань Та ламахай танда энээнтэй хамжуулан айладхабай.

Шэрээтын тушаалта гэлүн Чагдарун

1884 оной март 14

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.26. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 84

Расписка Жамбалдаши Жинчидын ширетую Тарбагатайского дацана Шагдаруну в получении свидетельства о назначении на должность бандия

14 марта 1884 г.

Тарбагатайский дацан

1884 оной мартын 14-эй үдэр доро гар табигша, гэлэнарын дасанай дэргэдэхи хургуулин хубарагта агсан Жамбалдаши Заятын намаар энэ Тарбагатайн дасанай банди штадта баталагдахан 5627 тоогой гэршэлгыг энэ дасанай шэрээтын тушаалта лама Шагдарайнаа энэ үдэр тушаан абаад, Сложнодоо эрьехые энээгээр ойлгуулба, банди Жамбалдаши Жинчидын өөрөө.

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 582. Л. 27. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

27

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a transcription or original document related to the certificate above.

№ 85

Довесение ширетуя Цонгольского дацана Намжилуна Пандито Хамбо ламе
Восточной Сибири Гомбоину о назначении в гэдүлы Хадасану вместо
умершего Цэрэндашина

20 марта 1884 г.

Цонгольский дацан, № 31

Цонгол дацангун лама шэрээтэ Намжилун

Мэдүүлгэ

1884 оной мартын 20-ной үдэр

Тоо 31

Зүүн Сибириин ахалагша главна лама бандида хамба Гонбоин тэдэнэ.

Эндэхи январин 10-ай үдэрэй 4 тоототой ноён Зүүн Сибириин генерал-губернаторой энэ оной ноябриин 29-эй үдэр 1264 тоотоор эшлэлэнэй ёһоор энэ дацангай банди Хадаасануда 5626 тоото гэлүн гэршэлгыг тушаан үгэжэ, нүгшлэн гэдүл Цэрэндашин орондо гэлүн нэрэнжээр баталһанин тушаан үгөөд, дурсагша хадаасану шахаанай хуудаһа ба расписка ба 2630 тоото банди гэршэлгыг энээнтэй хамжуулан

Та шажанин гигүүлэгшын мэдэрэмжэдэ хүргэн мэдүүлһэн.

Цонгол дацангун лама шэрээтэ Намжилун

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.24. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

No. 25 Kapma 1884. 24

Kagmby.

No. 126.

Handwritten Mongolian script in vertical columns, including a signature 'Kagmby.' and various annotations.

№ 86

Расписка ширетуя Тугно-Галтайского дацана Жигжидуна о получении диплома ширетуя, утвержденного приамурским генерал-губернатором

11 апреля 1884 г.

Тугно-Галтайский дацан

Расписка

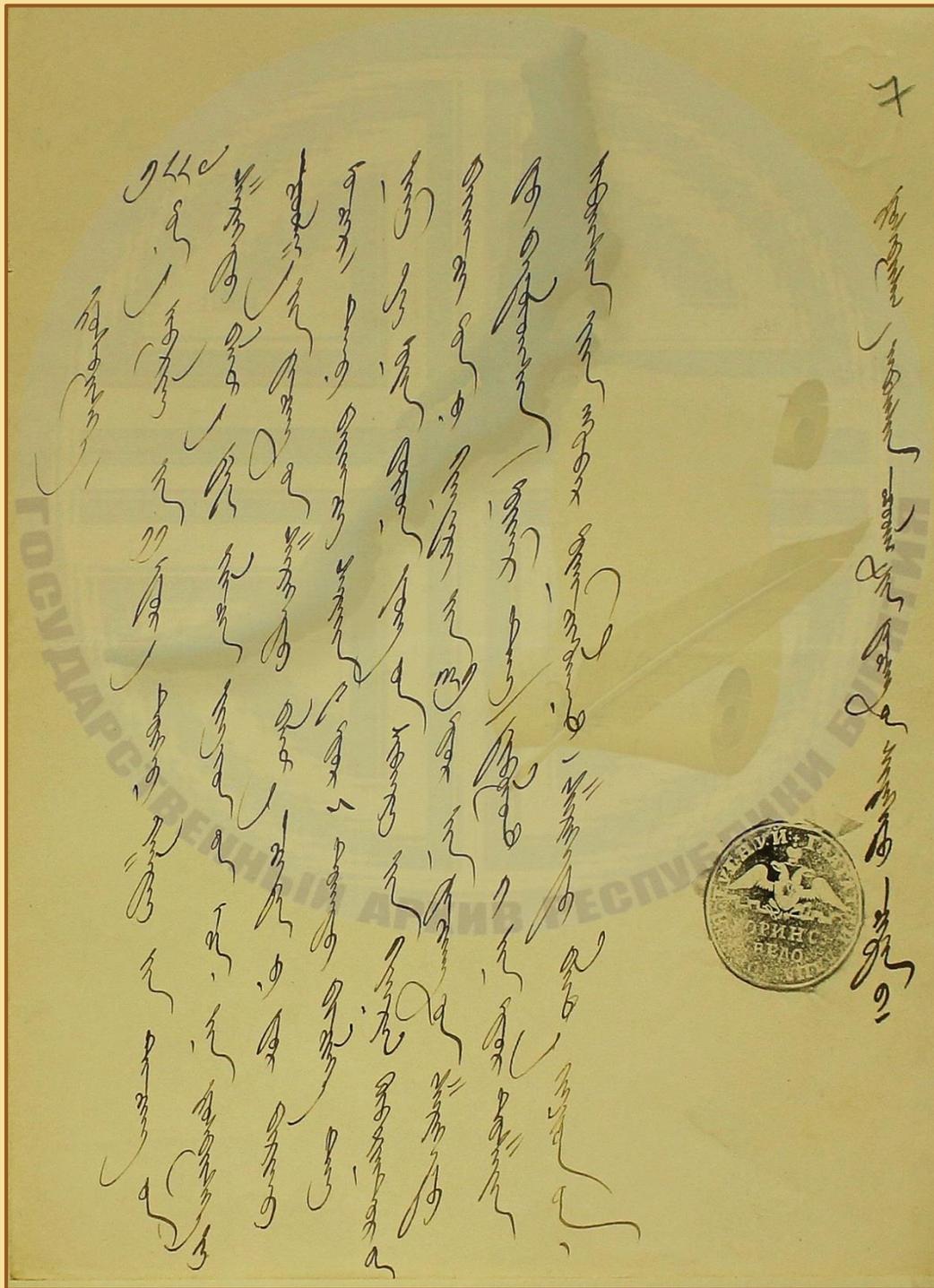
1884 ондо апрелин 11-эй үдэр Тугнэ-Галтайн дасанай шэрээтэ Даваа Жалцан Жигжэдүнээ энэ распискые Цоолгын дасанай шэрээтэ лама Цэдэнүдэ бариха ушар, Танай байгша сарын 9 үдэр 5 тоото бэшэлгэтэй намайе ноён Дорно зүгэй Сибирийн генерал-губернаторой байгша оной январин 31 үдэр энэ дацангай шэрээтэдэ баталхан (номертой) дипломые энэ үдэр гушаан абаһанаа энээгээр үнэмшүүлнэм.

Шэрээтэ лама Жигжидун

Расписка абаһан Цуулгын дасанай

Шэрээтэ Цэдэнү

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.7. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 87

Клятвенное обещание ширегуя Тугно-Галтайского дацана Жигжидуна о верном служении Российскому государству и императору и его наследнику

11 апреля 1884 г.

Тугно-Галтайский дацан

Тангаригай шахаан

Би энээн доор нэрлэгчи

Түгэс хүсэтэ Бурхай үмэнэ тангарилхын ушар, Өөрын үнэн зүрхэнһээ Ехэ Дээдэ император, бүгэдые үршөөшэ Ехэ эзын император Александр Александрович, бүгэдэ Орос оронн эзэлэгшэ тэрээндэ ба баса.

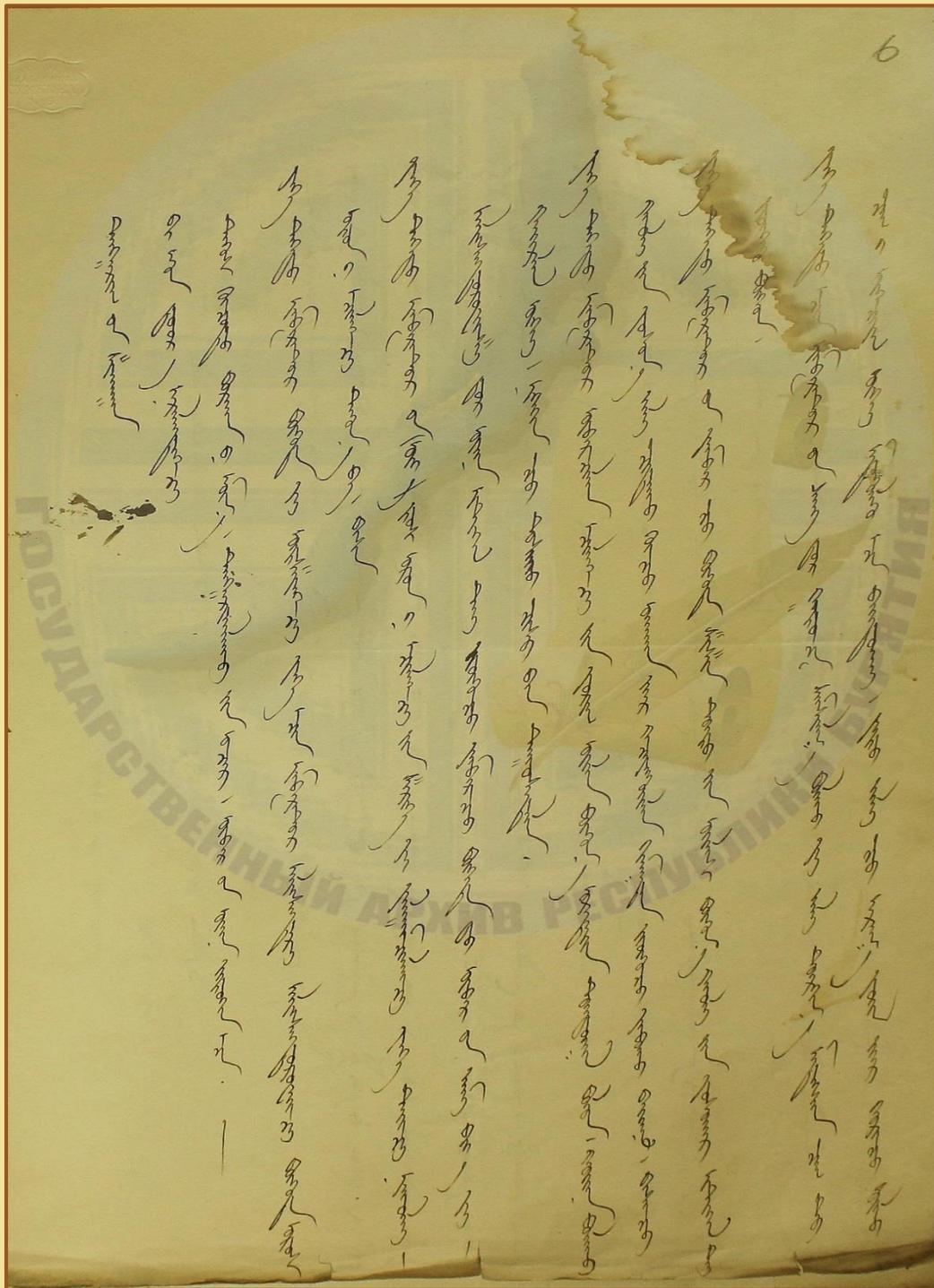
Ехэ дээдэ императорай орос оронн эзэлэгшинн шэрээе залгаламжалагша Ехэ тайжа Николай Александровичта үнэн этигэлтэй зүдхэжэ, өөрын али бээе хайрлангүй, нэгэхэншье дунаха шунаа дууһатар.

Ехэ дээдэ үбэршэлэн эзэлэгшын хориг үйлэ бүхэндэ урдын тогтоол болон хойно болохо хуулин ёһондо али шадаха хүсэ ухаамаараа хэшээлэнгүйлэн химагдан зүдхэжэ ябаха байнам, баһа.

Ехэ дээдэ императорой ямаршье бүгэдэ шажан түрын үйлэ бүхэндэ хуулин ёһоор этилтэй зүдхэхэ болоод.

Ехэ дээдэ императорой санда гарза гэшинтэ болохые али түргэн мэдээсэн, сагта сагые нүхэсэлгүй мэдүүлхэнһээ байтагай зэрү алишье арга зүйлөөр

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.6. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

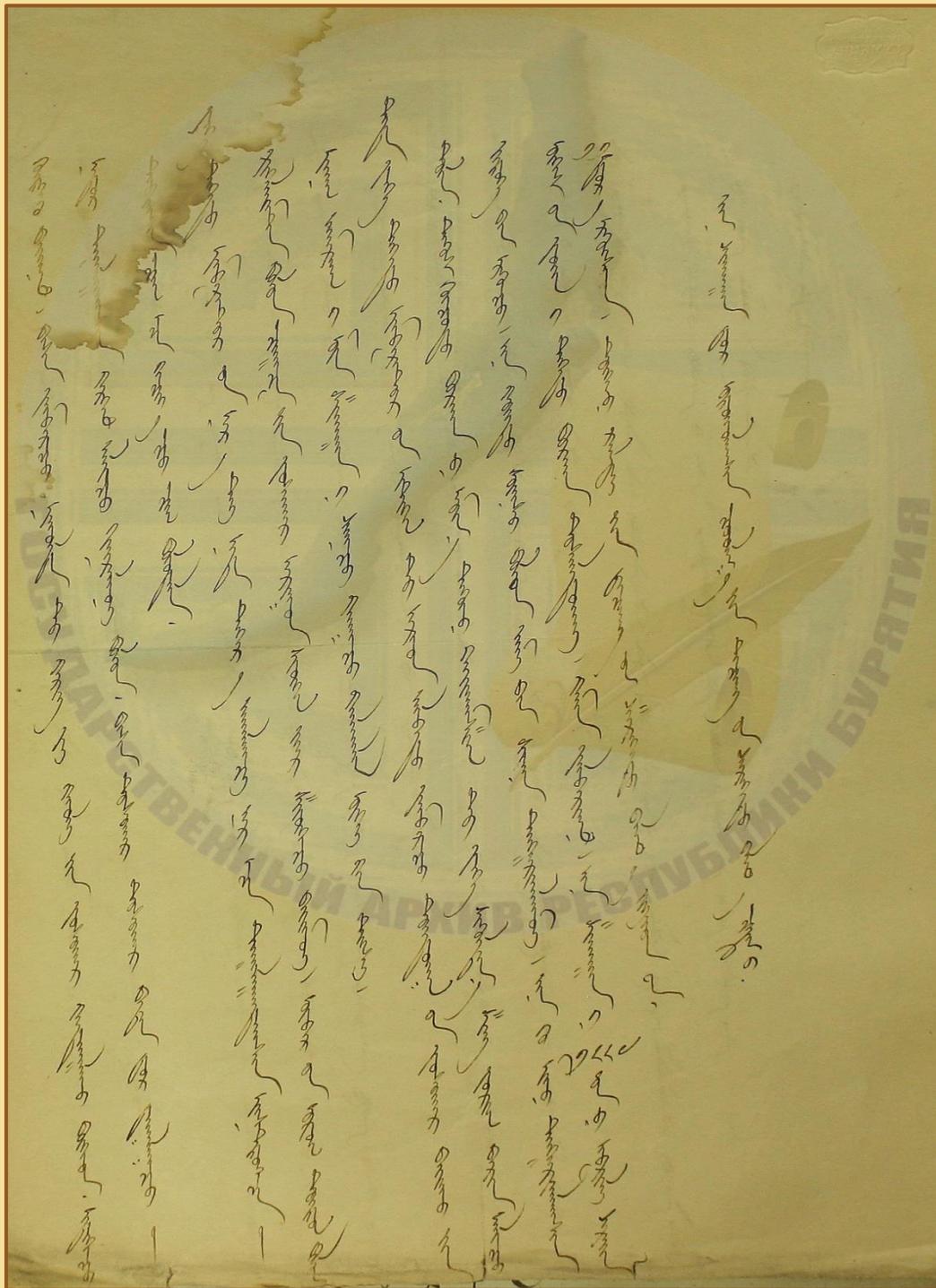
Продолжение документа № 87

хүргэхэ байна. Баһа ямаршые нюуса хэрэгые хуулийн ёһоор хадагалха ба этиггэжэ намда даалгаһан хэрхэм алишые генеральна ба бэшэ тусагаар бидэндэ даалгажа табиһан цагнаа хэзээшые цаг болотор.

Ехэ дээдэ императорой нэрэтэй намда ахалагшанарһаа даалгаданан инструкци, регламент болон цаазын ёһоор арюун сэдхэлээр шийдхэжэ баймуй. Өөрын ураг түрэл болон инаг амарагай мүн шахаа ханажа хааса халаглалгүй хэн тэгшэ.

Тэдэ Ехэ дээдэ императорой этилгэтэ арад албата ямаршые тогтоолой ёһоор байхын тула, түгэс хүсэтэ бурханай үмэнэ тэрэнэй энэ хойто хүнэй ба амня һанан тангаригламуй. Энэ минии тангариглаһан үгын зүйлые Дээдэ бурхан туһала тугай гэжэ зальбарнаа. Энэ шахаа 1884 оной апрелин 11 үдэр үргэгсэн. Түгнэ-Галтайн дацангай шэрээтэ лама Жигжэдүн. Энэ шахаанда оруулһан Цоолгын дасанай шэрээтэ лама Цэдэнү.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.6 об. Рукотись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 88

Донесение ширетгя Цолгинского дацана Цэрину Пандито Хамбо ламе
Восточной Сибири Гомбоину о вручении диплома ширетгю Тугно-Галтайского
дацана Жигжидуну и о получении от него расписки

14 апреля 1884 г.

Цолгинский дацан

Цоолгын дасанай шэрээтэ Цэдэнэйхээ
Хүргэлтэ

Ноён Зүүн Сибириин главна лама бандида хамба Гонбуин Тэдэндэ.

Байша оной мартын 10-най үдэрэй 100 тоото захиралтын дүүргэлтэдэ.

Түгнэ Галтайн дасанай шэрээтэдэ диплом тушаан барижа, тэдэнэй диплом
абананай расписка ба шихаанай хуудаһа болон урдын гэлүн нэрэмжиин баталатга
гэршэлгэтэй энээнтэй хамжуулан, шэрээтэ Жигжэдүнэй дипломой номерой тоогүй
байһые эдэ главна лама бандида хамбын амгалан анжааралтада хүргэжэ, айладхагша
лама шэрээтэ Цэрину

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.5-5 об. Ручкапись на старомонгольской тисьменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

Нот. Меллер 1874.

Кривой.

1875.

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a translation or transcription of the document above. The text is written in a cursive style on aged paper with some water damage on the right side.

№ 88

Донесение ширетгя Цолгинского дацана Цэрину Пандито Хамбо ламе
Восточной Сибири Гомбоину о вручении диплома ширетгю Тугно-Галтайского
дацана Жигжидуну и о получении от него расписки

14 апреля 1884 г.

Цолгинский дацан

Цоолгын дасанай шэрээтэ Цэдэнэйһээ

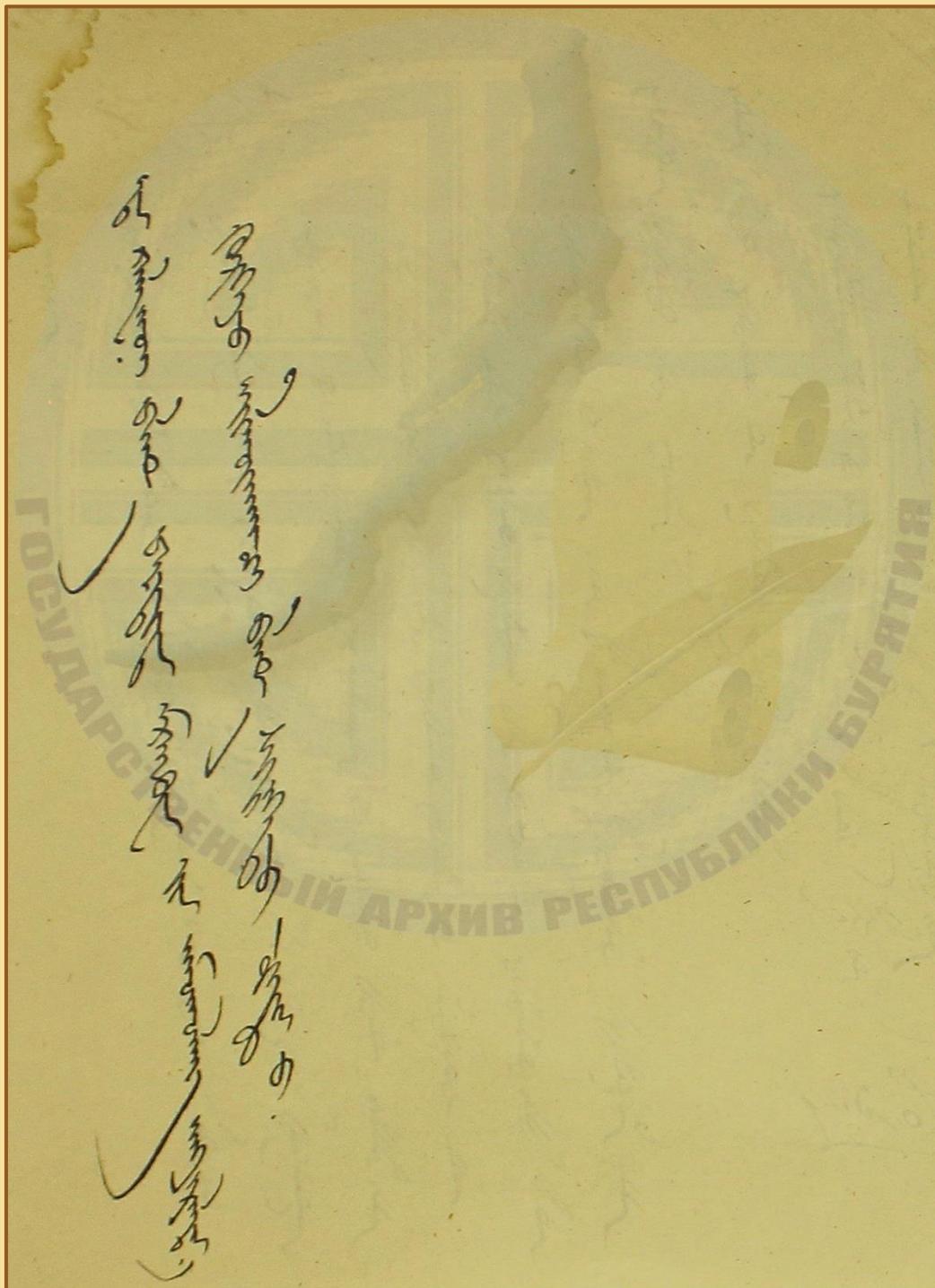
Хүргэлтэ

Ноён Зүүн Сибириин главна лама бандида хамба Гонбуин Тэдэндэ.

Байша оной мартын 10-най үдэрэй 100 тоото захиралтын дүүргэлтэдэ.

Түгнэ Галтайн дасанай шэрээтэдэ диплом тушаан барижа, тэдэнэй диплом
абананай расписка ба шихаанай хуудаһа болон урдын гэлүн нэрэмжиин баталатга
гэршэлгэтэй энээнтэй хамжуулан, шэрээтэ Жигжэдүнэй дипломой номерой тоогүй
байһые эдэ главна лама бандида хамбын амгалан анжааралтада хүргэжэ, айладхагша
лама шэрээтэ Цэринү

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.5-5 об. Ручка на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 89

Клятвенное обещание Мэнхэра, гелуна Эгитуйского дацана*

[1884 г.]

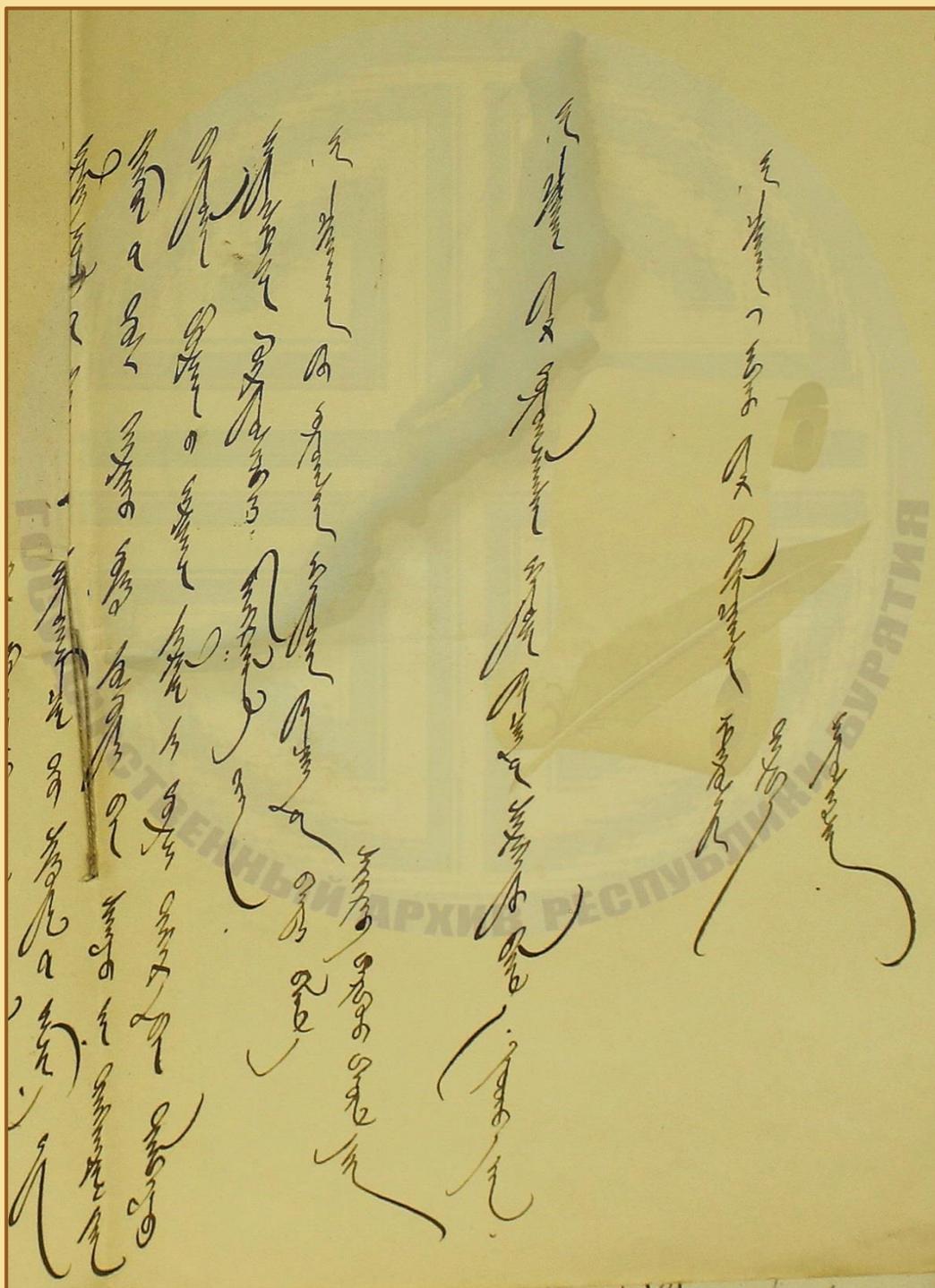
Эрлигүүдэй хаанай аймшигта шүүдэлын үмэнэ, эдэ хамагай туһа харюулха үгэхэ ёһотойгоо ханажа энэ тангаригаа баталан бурханай арюун зарлигыг орой дээрээ табижа адиста хүртэнэйб. Мэнхэр гэлэнэй.

Энэ шахаанда ороһон Эгэтын дасанай банди лама Шираб Барбуу Бадмын.

Энэ шахаанда оруулһан Эгэтын дасанай шэрээтэ лама Жодбын.

Энэ шахааниие абахада байлсаһан староста Гарба Аюушын.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.18. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 90

Прошение бывшего банди Агинского дацана Найданеши Эрдэнина Пандито Хамбо ламе Восточной Сибири с просьбой разрешить ему отпуск для лечения здоровья

1 июня 1884 г.

Ноён Зүүн Сибирийн ламын шажантанай ахалагша лама бандида хамба

Гонбоин тэдэндэ.

Агын дасанай бандиһаа ондо дасанда хэлгүүлэгдэһэн Найдан Еши Эрдэнин сүгэдэн
Айладхал

Намайе Агын дасанай шэрээтэһээ энэ оной февралин 20-й үдэр 8 тоотой, эндэхи январин 10-ай үдэрэй 6 тоото зарлигые дурсажа, замду ябадал, бэе үлбэр болоод, ябажа шадахагүй мэтэ болоһогоор одоо Анаагай дасанай дэргэдэ үбшээ эмшлүүжэ байнам. Тиниһээ та эрхим ёһотые сүтзэн гуй Жамни. Энэ үбшэнөө хэзээ найжарһан дары хаана зарлиглаһан газарта эрхэ бэшэ хүрэхэ тула, гэрэ хүрэтэр сүлөө табижа үршөөхые сүгэдэн гуйжа, урданай Агын дасанай банди

Найданеши Эрдэнин

Июни нарын 1 эдүр 1884 он, гэлүн Эрдэнинхиие

Наашань эльгэхэ шэрээтэ Жамбында

Сентябрь 2-го 8265 захирба

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.29. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 241.

Рок. Б. Агуяма 1884.

29

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a translation or commentary of the document above.

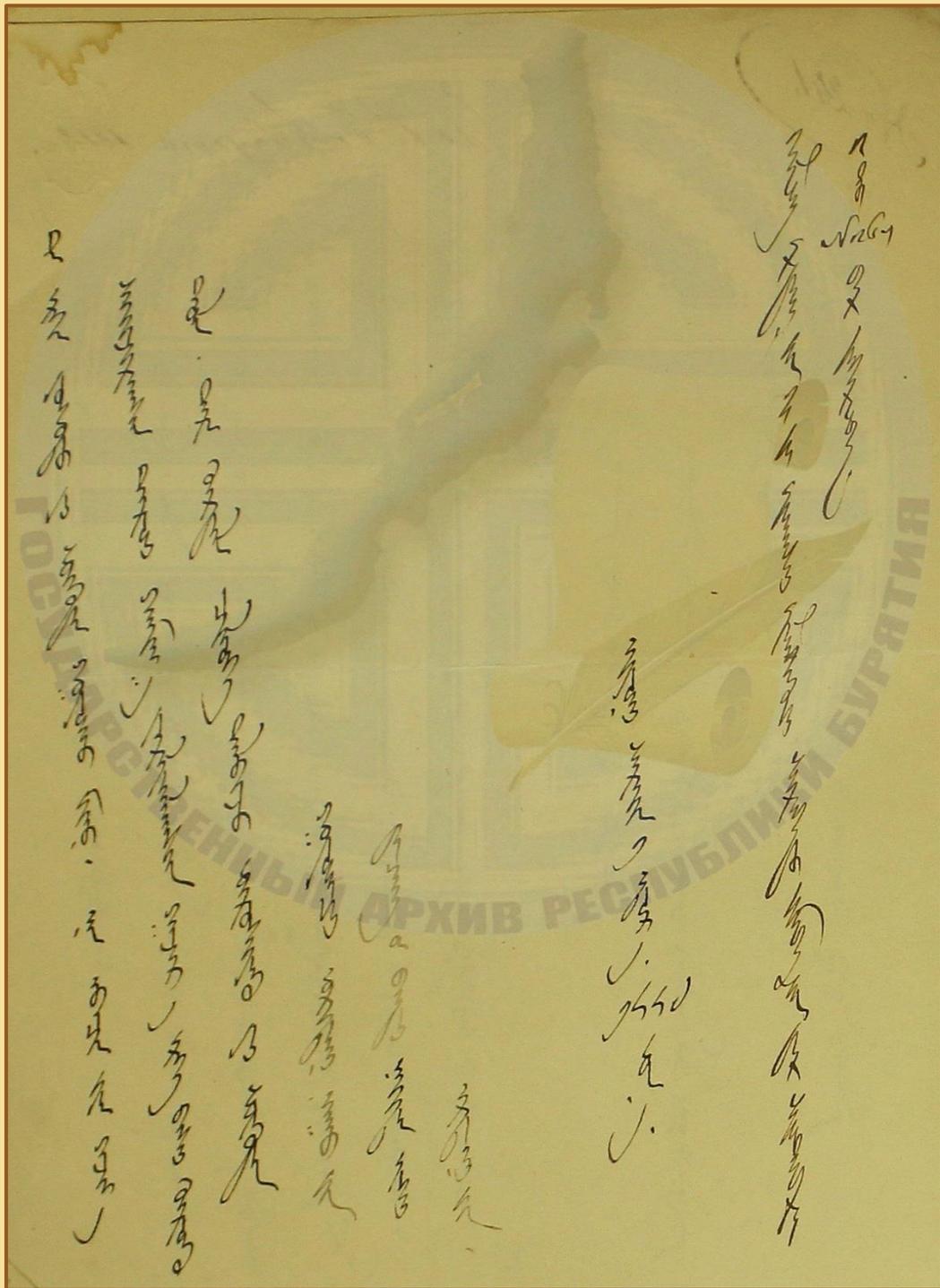
Продолжение документа № 90

Та эрбен ёһотойе һүгэдэн гуйхамни, энэ үбшэнээ хэзээ һайжарһан дары хаана зарлиглаһан газар эрхэ бэшэ хүрэхэ тула, тэрэ хүртэл сүлөө табижа үршөөхые һүгэдэн гуйгша уриданин Агын дасанай банди Найдан Еши Эрдэнинн.

Июнь һарын 1-эй үдэр 1884 он.

Гэлэн Эрдэнинхиние имагта эльгээхэ шэрээтэ Жамбалында сентябриин 2-то 7265-оор захирба.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.29об. Ручка на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 91

Расписка Сэдэба Гунпилдоржын ширегую Тугно-Галтайского дацана Заяатын
о получении свидетельства гелуна

10 июля 1884 г.

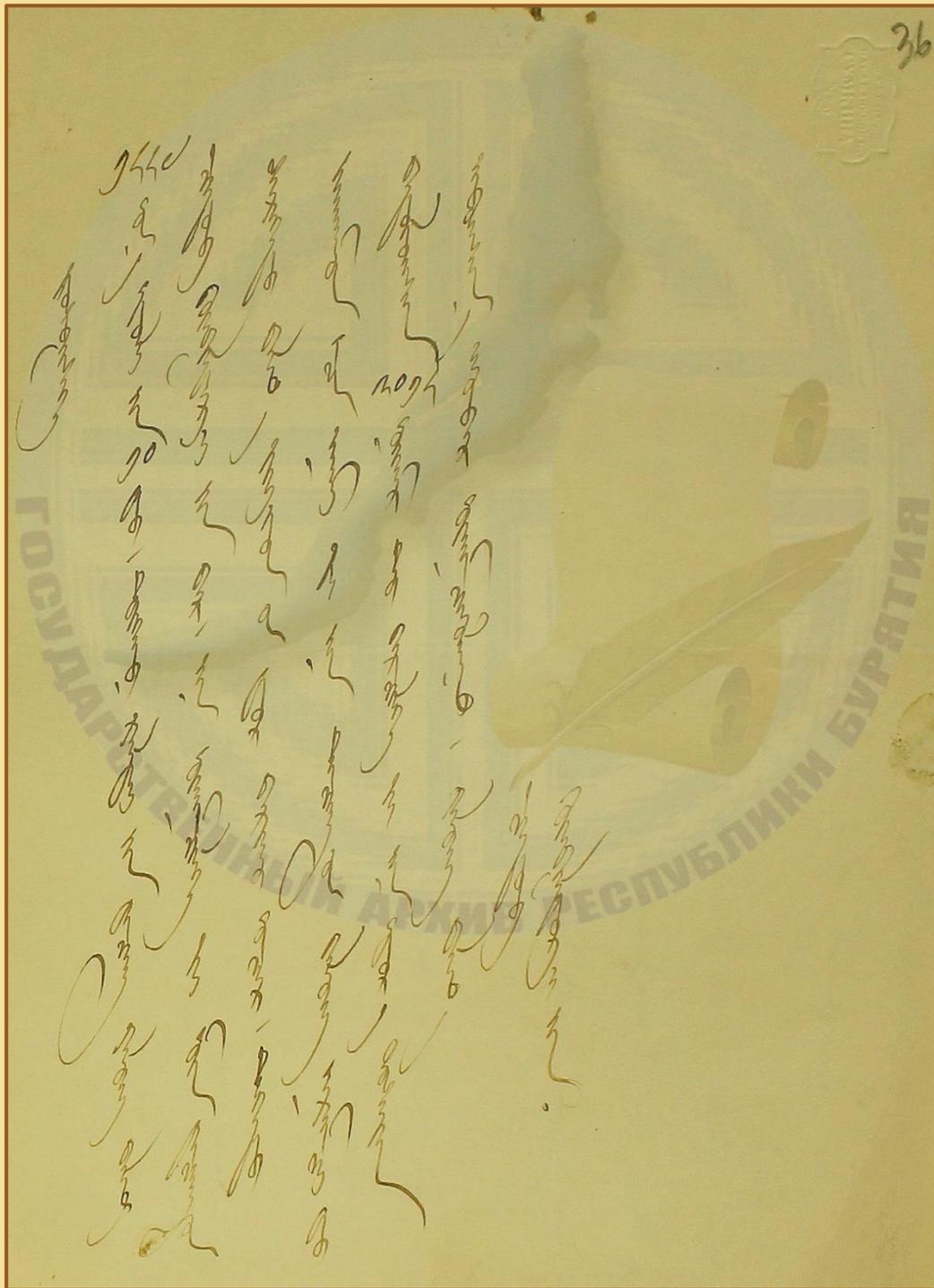
Тугно-Галтайский дацан

Расписка

1884 оной июлиин 10-да, Түгнэ Галтайн дасан гэлэн лама Сэдэб
Гунпилдоржын энэ үнэмшэлгыг мүн дасанай шэрээтэ лама Заяатында бариха ушар,
дээдэ ахамадһаа намайе энэ дасанай гэлэн нэрэмжэдэ баталһан 2018 номерто
гэршэлгыг энэ үдэр тушаан абаһан энээгээр үнэмшэлнэб,

Гэлэн лама Сэдэб Гунпилдоржын

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 582. Л. 36. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 92

Клятвенное обещание при вступлении в должность гелуна Цэдуба
Гүншилдоржин

10 июля 1884 г.

Тангаригай шахаан

Би энээн доро нэрлэгдэгшэ

Түтэс хүсэтэ бурханай үмэнэ тангариглахын ушар, өөрын үнэн зүрхэнһөө,

Ехэ дээдэ император бүгэдые үршөөгшэ ехэ эзэн император Александр Александрович Бүгэдэ Орос ороние эзэлэгшэ тэрээндэ ба баһа, Ехэ дээдэ императорын Орос ороние эзэлэгшын шэрээе залгамжалагша, ехэ тайжа Николай Александровичта үнэн этигэлтэй зүтхэжэ ямаршые бүгэдэдэ өөрын ами бэеые хайрлалгүй, нэгэхэншые дуһаха шуһаа дууһатараа, Ехэ дээдэ император өөршэлэн эзэлэгшын зориг үйлэ бүхэндэ урдын тогтоол болон хойно болхо хуулийн ёһондо, али шадаха хүсэ ухаанаар хэшээнгүйлэн химгадан зүтхэжэ ябаха байнам, баһашые Ехэ дээдэ императорын ямаршые бүгэдэ шажан түрын үйлэс бүхэндэ хуулийн ёһоор этигэлтэй зүтхэхэ ба, Ехэ дээдэ эзэн императорын ханда гарза һамшалга болохые али түргэн мэдэһэн сагта сагые нүгшээлгүй мэдүүлхэхээ байтагай, юрэ алишые арга зүйлээр хорижо хүргэхэгүй байнаб, баһа ямаршые нюултата хэрэгые хуулийн ёһоор хадагалха болон, этигэжэ намда даалгаһан

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.37. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

37

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a translation or transcription of the oath text. The text is written in a cursive style on aged paper. A faint watermark of the Russian coat of arms is visible in the background.

Продолжение документа № 92

Хэрхэм алишые генеральна болон бага тусгаар тусгаар бидэндэ даалгажа табиһан саһаа хээшые саг болотор.

Ехэ дээдэ императорай нэрэтэнэр дээрэ ахалагшанарһаа даалхагдаһаан инструкции регламент болон цаазын ёһоор арюун сэдхэлээр шиидхэжэ баймуй.

Өөрын ураг түрэл болон инаг амарагые мүн шихааниие санажа хааса халаглал үгын тэгшэ

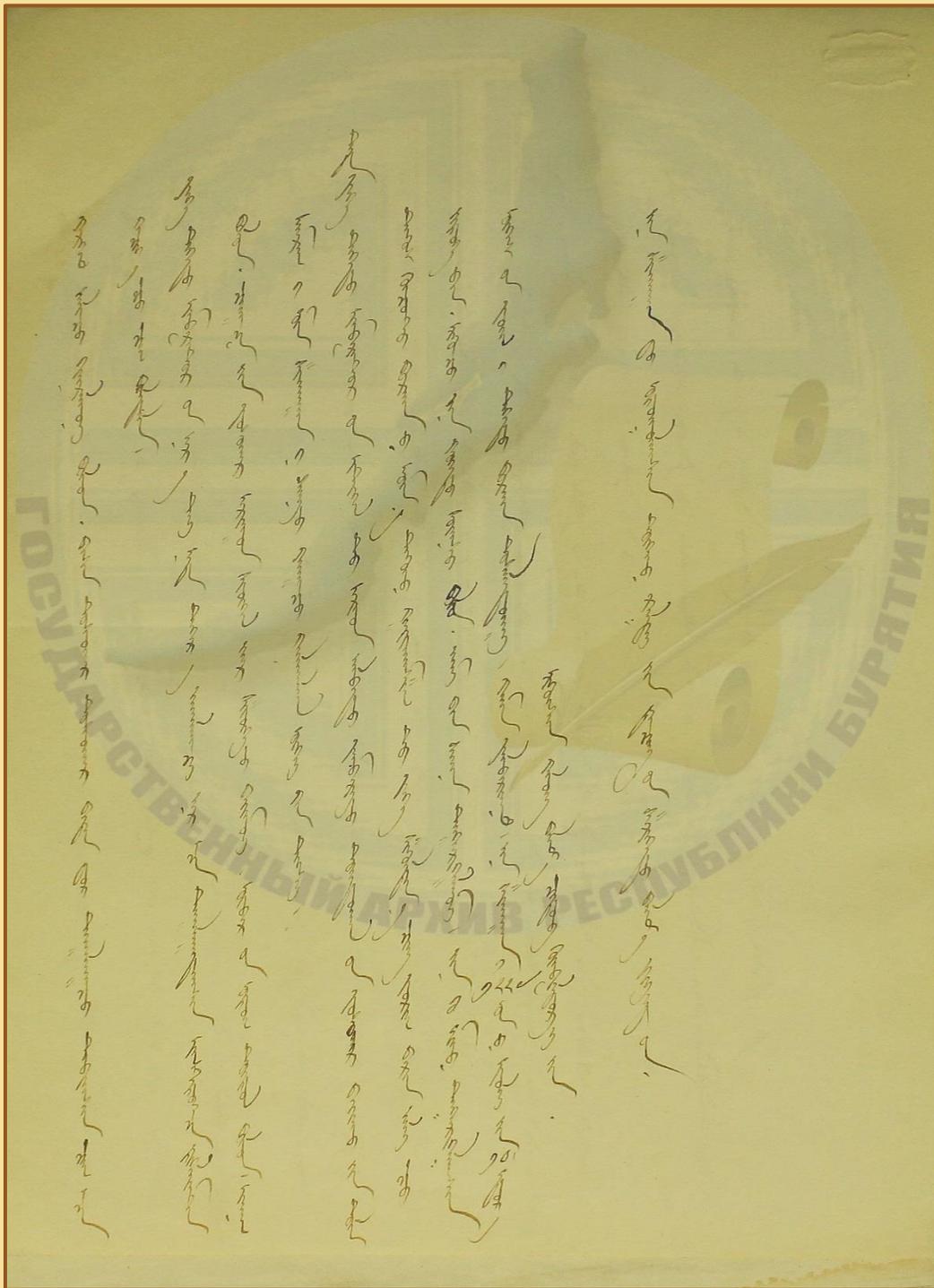
Тэдэ Ехэ дээдэ императорай этигэлтэ арад албата ямаршые тогтоолой ёһоор түтэс хүсэтэй бурханай үмэнэ тэрэнэ гайхамшигта ехэ шүүлтэдэ чин зориг барин али зүрхээ үргэжэ энэ хойто сүнэсэ болон амия санан тангарилмуй.

Энэ мини тангариглаһан үгэнүүдэй зуйлые Дээдэ бурхан тусалтугай гэжэ зальбаринам.

Энэ шаханиие 1884 онай июлиин арванай үдэртэ үргэһэн гэлун лама Цэдүб Гүншилдоржин.

Энэ шахаанда оруулаһан Тутнэ-Галтайн дасанай ширээтэ лама Жигжэдүн

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.37об. Рукопись на старомонгольской письменности
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 93

Донесение ширегуя Тугно-Галтайского дацана Заяатын Пандито Хамбо ламе о
принятии бандия Сэдэба Гунпилдоржын на должность гелуна

15 июля 1884 г.

Тугно-Галтайский дацан

Түгнэ Галтайн дасанай шэрээтэ Заяатын

Хүргэлтэ

июлиин 15-да 1884 он

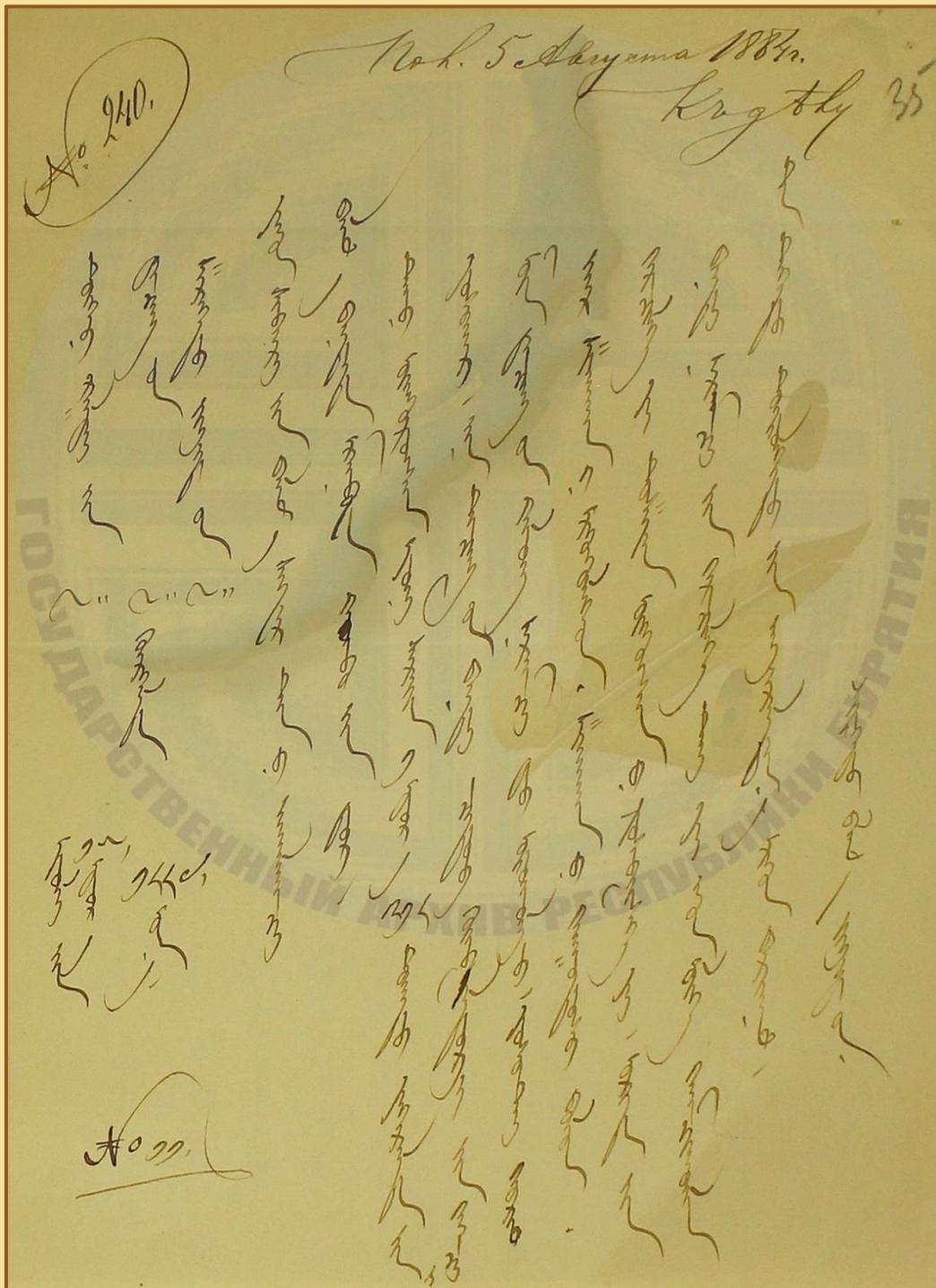
Зүүн Сибирийн лама санваарганай ахалагша

лама Бандида Маарамба Хамбында.

Танай үнгэрхэн июнь харын 1-эй үдэр 218 тоото захиралтын ёһоор, энэ дасанай банди Сэдэб Гунпилдоржын гэгшые мүн дасанай гэлэн нэрэмжэдэ оруулжа ёһотой гуримаар шахааниие үргүүлээд, шахаанай хуудаһа болон гэршэлгые тушаан үгэһэн распискые, уридын банди нэрэмжын гэршэлгэтэйе энээнтэй хамжуулан Та дээдэ гүрэлхитын аяарладан үргэн баринаб.

Шэрээтэ лама Заяатын

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.35. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 94

Донесение Бадмадоржи Чагдарын Пандито Хамбо ламе о получении диплома ширетуя Тарбагатайского дацана, подписанного генерал-губернатором Восточной Сибири

15 июля 1884 г.

Тарбагатайский дацан, № 6

Зүүн Сибирийн лама санваартанай
ахалагша лама Бандида маарамбын татина.
Тарбагатайн дасанай шэрээтэйгээ хүргэлтэ

Ноён Зүүн Сибирийн генерал губернатораар, шэрээтэ нэрэмжэдэ энэ оной апрелин 30-ай үдэр бэшэгдэһэн дипломые эдэ лама танай июнин 1-эй 219 тоототой эльгээһэниие хүлээн тэрэнэй ёһоор, хабаатай дасанай дотор, энэ үдэр шахаан үргэжэ шэрээтэ нэрэмжые өөршлээд,

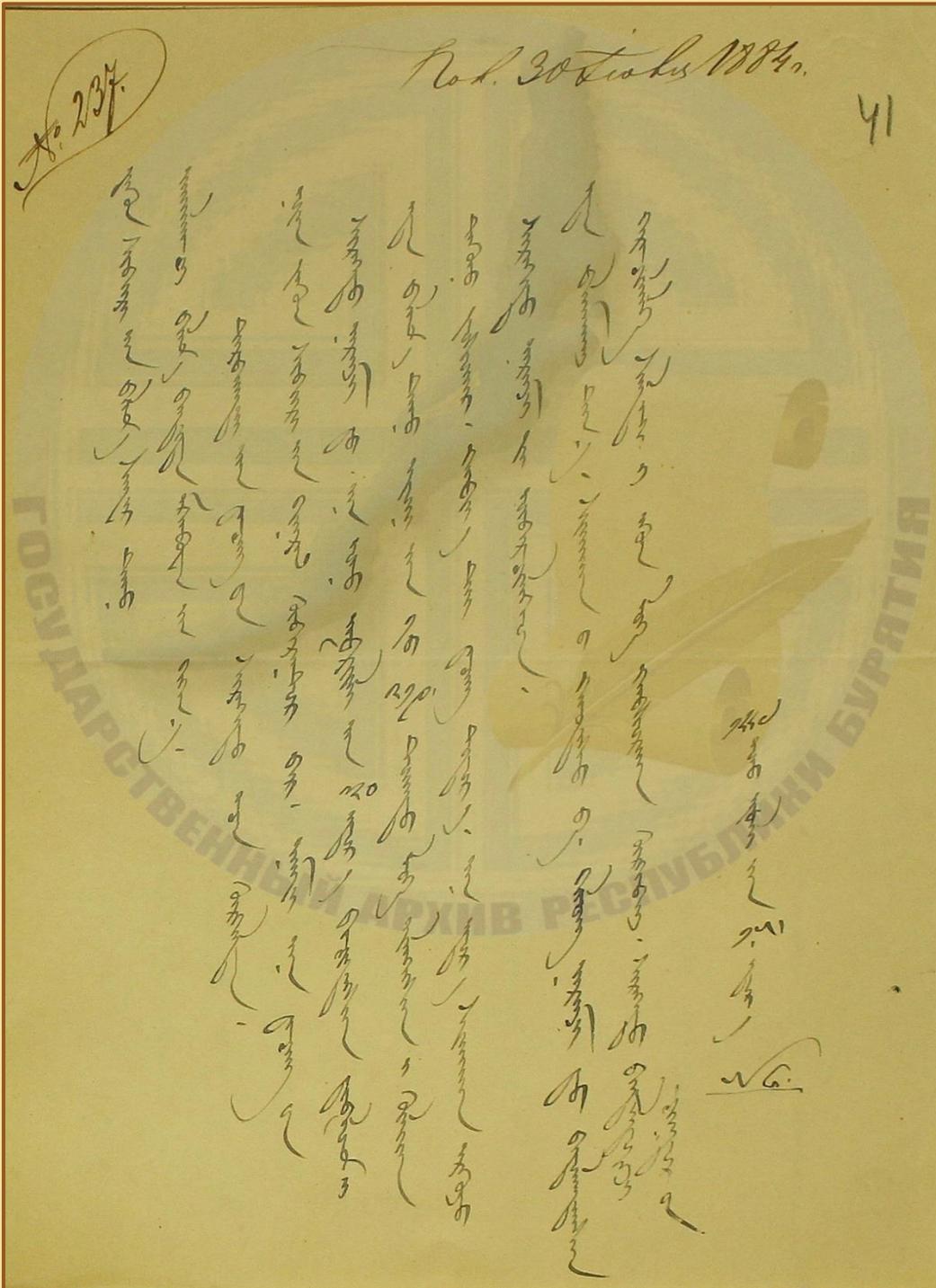
Эдэ ламахай танаа, шахаанай хуудаһа ба гэлэн нэрэмжэдэ баталагдаһан гэршэлгэ сэлтэсье энээнтэй хабшуурган хүргэбэ,

Шэрээтэ Бадмадоржи Чагдарын

1884 оной июлин 15-ай үдэр.

№ 6

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 582. Л. 41. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 95

Клятвенное обещание Балдан Доржи Шагдарын при вступлении в должность ширегуя Тарбагатайского дацана

15 июля 1884 г.

Тарбагатайский дацан

Аман абахан тангариг

Би доро нэрлэгдэгшэ хамагыг шадагша бурхан Шахьямуни энэ ба, тэрэнэй арюун бэлиг баримадын ба хубарагуудын үмэнэ, аман абажа тангаригланаб, Тэдэ Ехэ дээдэ эзэн император бүхы Орос оронине өөртөө баригшада үнэн этигэлтэй ёһые хинан сахиһайб, минни тушаажа абахан шэрээтэ тушаалыг хүндэтэй ба хайн сэдхэлээр ба энэ тушаалда хабаадаһан хуулин ба журамай ёһо ба үйлэдбэри даабари бүтэдыг дүүргэһэйб. Намда үгтэһэн хуулин эрхимжыг бү үлүүдэһэйб, зорюута ханалаар хэндэшыг хоро хюмна бү хэһэйб, тэрэнэй туһа ерэндэг намда этигэгдэһэн лама санваартанай тус хуули ёһые нарин хинаһайб.

Бурхан ба номой хуули болон Эрлиг номун хаанай аймшигта шүүдэлын үмэнэ, эдэ хамагай тус харюу үгэхэ ёһотой ба ханажа энэ тангаригаа баталан бурханай арюун зарлигыг орой дээрээ табин адистидыг мархлам.

Энэ шахаан 1884 оной июль нарын 15-ай үдэр үргэһэн Тарбагатайн дасанай шэрээтэ Балдан Доржи Шагдарын.

Энэ шахаанда орууһан мүн дасанай гэсэл Сэнгдэрын.

Энэ шахаан үргэхэдэ байжа жамаглаһан хоёртайн инородно управын Банборной Жодба Шагдарынһаа.

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 582. Л. 42. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

Handwritten Mongolian script, likely a transcription of the oath text. The text is written in vertical columns from right to left. A faint watermark of the Mongolian coat of arms is visible in the background.

№ 96

Докладная записка ширетуя Ацагатского дацана Намсарайна Пандито Хамбо ламе о передаче 280 вандуев бандию Баршинского дацана Доржи Сүйнжэр Намсарайну

1 сентября 1884 г.

Ацагатский дацан, № 17

Асагадын дасанай лама шэрээтэнээ

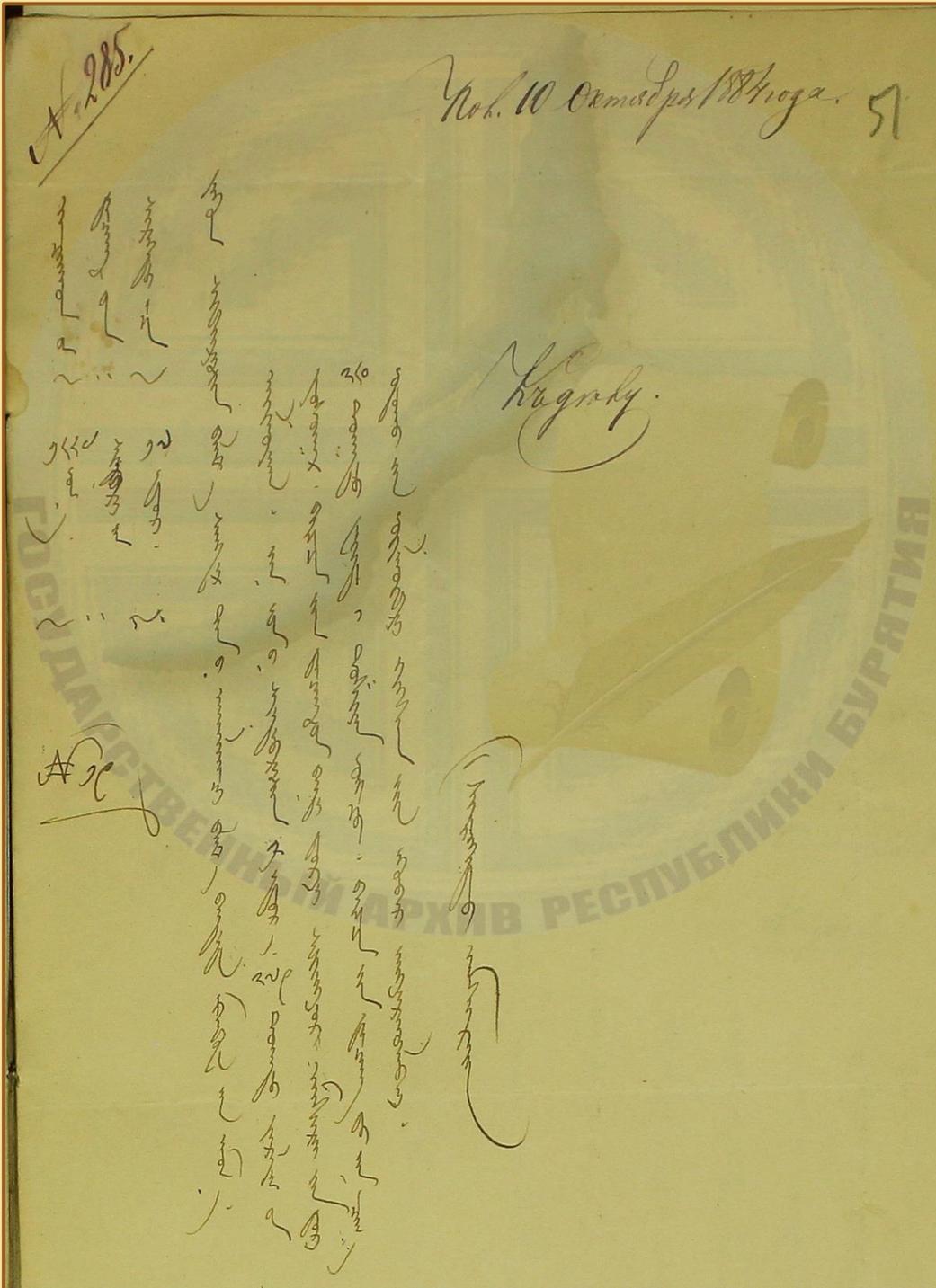
1884 оной сентябриин 17-ой үдэр тоо 19

Зүүн Сибириин лама санваартанай ахалагша лама Бандида Маарамбын үмэнэ айлдхал

Энэ оной сентябриин 1-эй үдэр 17 тоото зарлигай ёһоор Баршын дасанай банди Доржи Сүйнжэр Намсарайнда 280 тоото вандые тушаан үгэжэ, Баршын дасанда энэ саг ошохын үйлэдбэри хэһэнээ энээгээр анхаруулба.

(Шэрээтэ Намсарайн)

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.51. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 97

Донесение ширегуя Цонгольского дацана Цэбэгдэрына Пандито Хамбо ламе о
принятии Доржи Пал Бадмын на должность хуварака

11 сентября 1884 г.

Цонгольский дацан, № 32

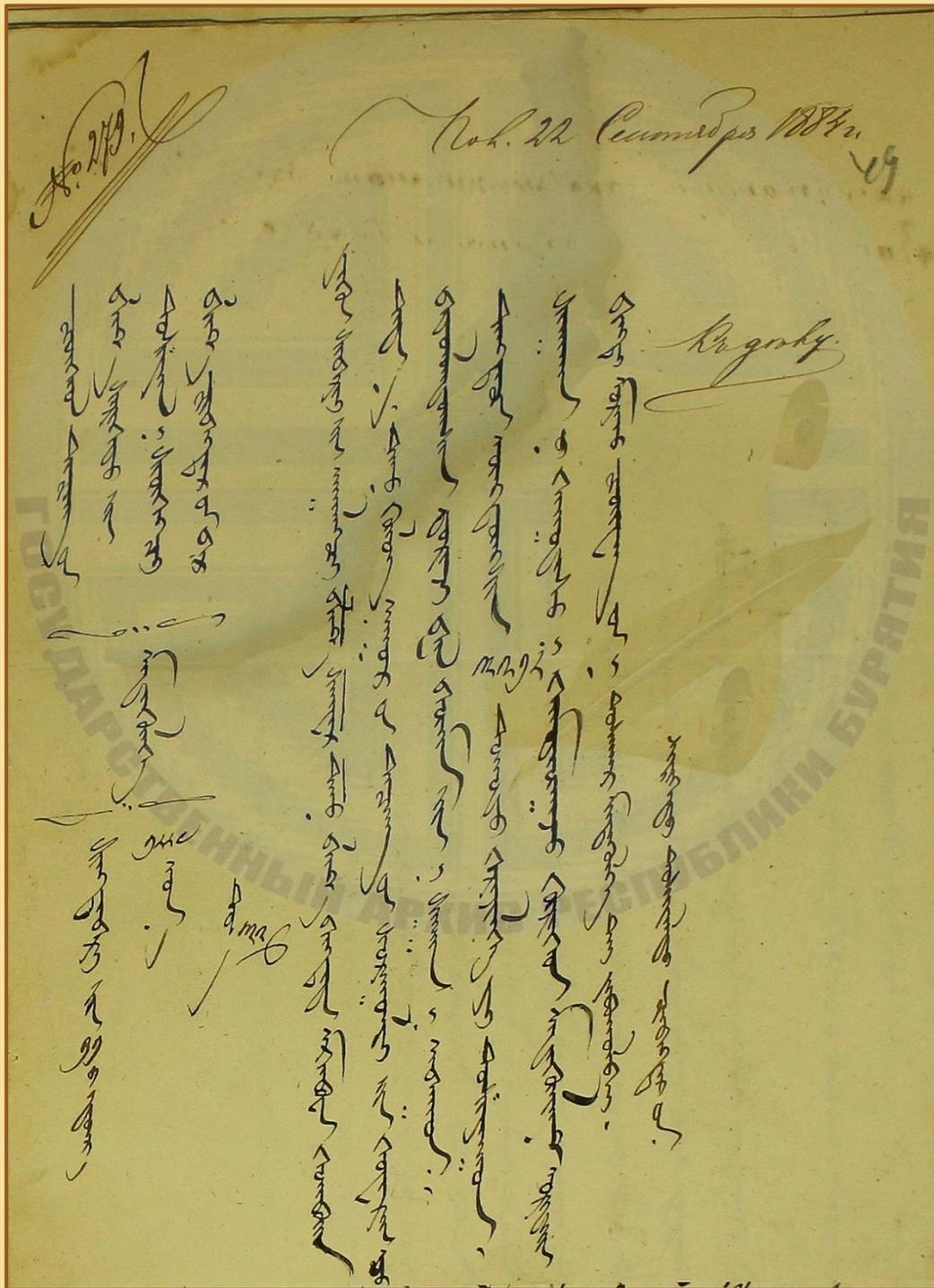
Сонгоол дасанай лама шэрээтын гушаалые шүүгшэ лама Цэбэгдэрынээр
мэдүүлгэ
сентябриин 11-дэ 1884 он тоо 32
Зүүн Сибириин ахалагша

Лама санваартанай лама Бандида Маарамба Хамбын татина.

Танай Гүлүг нуурын дасанай нургуулин хубарагта баталагдахан Доржи Пал
Бадмын шахаание абаад, тэндэнээ үгтэнэн 3218 тоото гэршэлгыг тушаагаад,
шахаанай хуудаһыг хамжуулажа хүргөөд мэдүүлнэб уридын банди Морху
Чуйванайе тусгаар мэдүүлгэтэй ябуулба.

Шэрээтэ гушаалта Цэбэгдэрын

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.49. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 98

Клятвенное обещание Доржи Пал Бадмын при вступлении в должность хуварака Цонгольского дацана

11 сентября 1884 г.

Цонгольский дацан

Тангаригай шахаан

Би энээн доро нэрлэгдэгшэ Доржи Пал Бадмын,

Түгэс хүсэтэ бурханай үмэнэ тангариглахын ушар, өөрын үнэн зүрхэнһөө,

Ехэ дээдэ эзэн император бүгэдые үршөөгшэ ехэ эзэн император Александр Александрович бүгэдэ Орос ороние эзэлэгшэ тэрэнэй ба баһа,

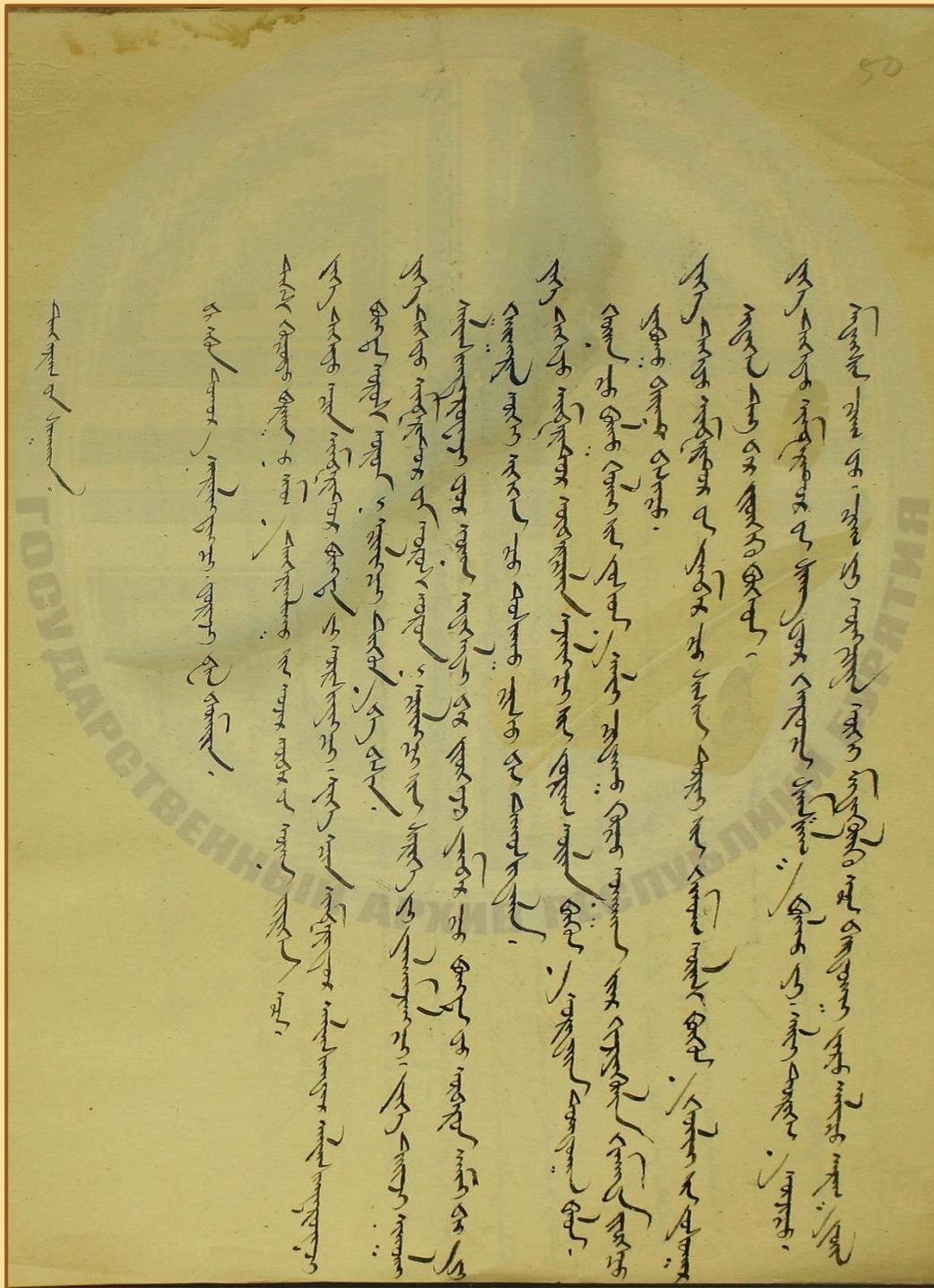
Ехэ дээдэ императорын Орос ороние эзэлэгшын шэрээе залгамжалагша, ехэ тайжа Николай Александровичта үнэн этигэлтэй зүтхэжэ ямаршые бүгэдэдэ өөрын ами бэеые хайрлалгүй, нэгэхэншые дуһаха шуһаа дуудатараа,

Ехэ дээдэ император өөршэлэн эзэлэгшын зориг үйлэ бүхэн уридын тогтоол болон хойношые болохо хуулин ёһоор, али шадаха хүсэ ухаанаар хэшээнгүйлэн имагта зүтхэжэ ябаха байнаб баһашые

Ехэ дээдэ императорын ямаршые бүгэдэ шажан түрын үйлэ бүхэн хуулин ёһоор этигэлтэй зүтхэхэ ба,

Ехэ дээдэ эзэн императорын ханда гарза хамшалга болохые али түргэн мэдэнэн сагта сагые үгэсэггүй мэдүүлхэнээ байтагай, юрэ алишые арга

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.50. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

Продолжение документа № 98

зүйлээр хориго үл хүргэхэ байнаб, баһа ямаршые нюулта хэрэгые хуулинн ёһоор хадагалха болон, этигэжэ намда даалгаһан гурим элижэ хайрлаха болон баһа тусгаар тусгаар бидэндэ даалгажа табиһанай саһаа хэзээшые саг болтол,

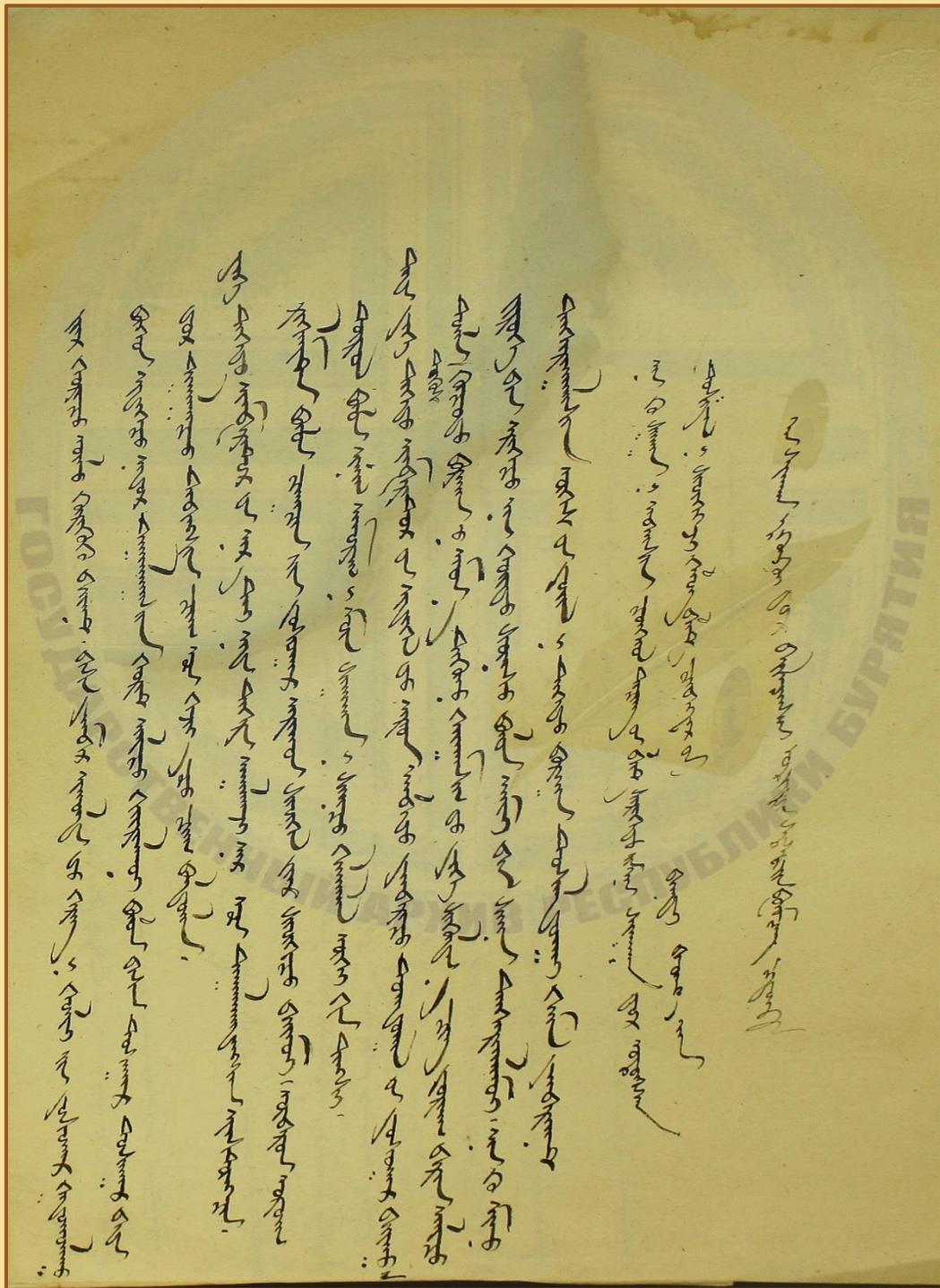
Ехэ дээдэ императорын нэрэтэй минин дээрэ ахалагшанарһаа даалгагдан инстуркци регламент болон саазын ёһоор арюун сэдхэлээр шиндхэжэ байна, өөрын түрэл болон инаг амарагые мун шахаание һанажа халаглангүйхэн тэгшэ,

Тэдэ ехэ дээдэ императорын этигэлтэ арад албата ямаршые тогтоолой ёһоор байгаа тула, түгэс хүсэтэ бурханай үмэнэ, тэрэнэй гайхамшигта ехэ сүүдэл шиг зориг барин алишые зүрхээ эрьежэ энэ хойто хүнэһэ болон амья һанан тангаригланаб, энэхүү минии тангариглаһан үгэнүүдэй зүйлые дээдэ бурхан туһалһай хэмээн зальбарнаб.

Энэхүү шахаание абаһан Сонгоол дасанай лама шэрээтын шахаанда ошоһон тушаалые шүүгшэ гэлэн лама Цэбэгдэрын, банди Бадмын.

Энэ шахаан үргэхэдэ байлсаһан уридын штадын Пумсэг Сэдэнэй.

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 582. Л. 50об. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 99

Донесение ширегуя Ацайского дацана Баярына Пандито Хамбо ламе об
объявлении Аюше Дэлигуну приказа о назначении на должность гэцула
Кыренского дацана

23 сентября 1884 г.

Ацайский дацан, № 7

Ацын дасанай шэрээтэ Баярын

мэдүүлгэ

сентябрин 23-ай үдэр 1884 оной

тоо 7

Зүүн Сибирийн главна лама Бандида хамба Гонбын тэдэндэ.

Манай дасанай банди штад Аюуша Дэлигүн гэгшые Хэрэнэй дасанай гэцулдэ
дэбшүүлхэни 264 тоото зарлигаар соносоод, мүн нэрлэгшэ Дэлигүн бэеын
гэршэлгэтэйгээр энээнтэй хамта эльгээжэ мэдүүлхэн.

Шэрээтэ Баярун

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.63. Рукотись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 324
20. 20 Декабрь 1884 г. 63

Отправлено
Д. Д. Д. Д.
в Кыренский
Дацан.

Handwritten Mongolian script in vertical columns, including a circular stamp on the left with the number 324.

№ 100

Донесение ширегуя Хужиртайского дацана гелуна Мунхын Пандито Хамбо ламе о вручении Андрею Бадмын свидетельства бандия со взятием у него расписки и клятвенного обещания

27 сентября 1884 г.

Хужиртайский дацан, № 10

Хужартайн дасанай лама шэрээтын гушаалһаа

1884 дүгээр оной сентябрин 27-ой үдэр

тоо 10

Зүүн Сибирийн лама санваартанай ахалагша лама Бандида Маарамбын гэгээн, эдэ лама ахайн 276 тоото зарлигай ёһоор Андрей Бадмын гэгшье, энэ дасанай бандида баталагдаһан 3212 тоото гэршэлгы Бадмында ёһотой журамаарань тушаан үгэжэ, тэрэнэй тусхайта албандань оруулан Бадмын тэрэнэй үргэһэн шахаанай хуудаһа ба гэршэлгээ тушаажа абаһанай распискые энээнтэй хабшуурган үргэбэ, шэрээтын гушаалда гэлэн Мунхын.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.52. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 290.

№ 25 Октября 1884г.

Казову.

58

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a translation or transcription of the document on the right.

Vertical handwritten notes on the left side of the document.

Vertical handwritten notes on the left side of the document.

Handwritten mark or signature at the bottom left.

№ 101

Расписка Андрея Тогмид Бадмын в получении свидетельства бандия
Хужиртайского дацана

27 сентября 1884 г.

Хужиртайский дацан

1884 дүтээр оной сентябриин 27-ой үдэр, Хужартайн дасанай лама шэрээтэ энэ тушаалда гэлэн Мүнхындэ энээниие тушааһан ушар, ноён Забайкальскын губернаторын 3213 тоогоор намайе ганай дасанай бандида баталагдаһан гэршэлгын саарһые энэ үдэр, Та, ламатанһаа тушаан абаһан үнэндэ, Хужартайн дасанай банди Андрей Тогмид Бадмын.

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 582. Л. 53. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

53

Handwritten text in Old Mongolian script, arranged in vertical columns. The text is a receipt from the Khujirtai Datsan, dated September 27, 1884, regarding the receipt of a certificate (bandiya) by Andrei Togmid Badmyin. The script is written in a cursive style on aged paper.

№ 102

Клятвенное обещание Андрея Бадмын при вступлении в должность бандия Хужиртайского дацана

27 сентября 1884 г.

Хужиртайский дацан

Аман абаһан тангариг

Би доро нэрлэгдэгшэ хамагыг шадагша бурхан Шакьямуни энэ ба, тэрэнэй арюун бэлиг баримадын ба хубарагуудын үмэнэ, аман абажа тангаригланаб, Тэдэ Ехэ дээдэ эзэн император бүхы Орос оронине өөртөө баригшада үнэн этигэлтэй ёһые хинан сахийһайб, минии тушаажа абаһан банди тушаалые хүндэтэй ба хайн сэдхэлээр ба энэ тушаалда хабаадаһан хуулин ба журамай ёһо ба үйлэдбэри даабари бүгэдые дүүргэһэйб. Намда үгтэһэн хуулин эрхимжые бү үлүүдэһэйб, зорюута ханалаар хэндэшые хоро хюмһа бү хэһэйб, тэрэнэй туһа ерэндэг намда этигэгдэһэн лама санваартанай тус хуули ёһые нарин хинаһайб.

Бурхан ба номой хуули болон Эрлиг номун хаанай аймшигта сүүдэлын үмэнэ, эдэ хамагай тус хариха үгэхэ ёһотой ба ханажа энэ тангариггаа баталан бурханай арюун зарлигыг орой дээрээ табин адис хүртэһэйб.

Энэ шахаан 1884 оной сентябриин 27-ой үдэр үргэһэн Хужартайн дасанай банди Андрей Бадмын.

Энэ шахаанда орууһан Хужартайн дасанай шэрээтын тушаалда гэлэн лама Мунхын.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.54. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

54

Handwritten Mongolian script in vertical columns, corresponding to the typed text on the right. The script is written in a cursive style on aged paper.

№ 103

Донесение ширегуя Бургултайского дацана Раднын Пандито Хамбо ламе о вручении Дондобу Хонгорын свидетельства бандия со взятием у него расписки в получении свидетельства и клятвенного обещания

29 сентября 1884 г.

Бургултайский дацан, № 6

Бургалтайн дасанай лама шэрээтэ Раднынһаа

сентябриин 29-эй үдэр 1884 дүгээр оной

тоо 6

Зүүн Сибириин лама санваартанай ахалагша лама Бандида Маарамба Хамбын

гэгээн,

Энээгээр мэдүүлхын ушар, эдэгэрын гэгээнһээ одоо байгша оной сентябриин 2-ой үдэрһээ 272 тоогоор бэшэһэн зарлигаар, мүн Бургалтайн дасанай банди нэрэмжэдэ дэбшэһэн Дондоб Хонгорын гэгшые шахаанда оруулажа 3216 тоото гэршэлгыг тушаажа үгөөд, шахаанай хуудаһа ба гарһаань распискые абажа энээнтэй хамта үргэн мэдүүлбэ.

Бургалтайн дасанай лама шэрээтэ Раднын

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.55. Ручкапись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 293

№ 29
30
29 Октября 1884 г.

Киргалу.

Handwritten Mongolian script in vertical columns, including a signature at the bottom right.

№ 104

Расписка Дондоба Хонгорын ширетую Бургултайского дацана Раднын в
получении свидетельства бандия

29 сентября 1884 г.

Бургултайский дацан

Бургалтайн дасанай лама шэрээтэ Раднында

Мун Бургалтайн дасанай банди лама Дондоб Хонгорыноор расписка үгэхын
ушар.

1884 дүгээр оной сентябрь харын 29-эй үдэр, шахаанда орожо, ноён Байгалын
үмэнэхи областин губернаторын баталжа айладхаан банди нэрэмжын 3216 тоото
гэршэлгыг тушааж абаад, энэ распискые үгөө.

Банди Дондоб Хонгорын

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.56. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

56

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a transcription of the document's content.

№ 105

Клятвенное обещание Дондоба Хонгорын при вступлении в должность бандия Бургултайского дацана

29 сентября 1884 г.

Бургултайский дацан

Аман абаһан тангариг

Би доро нэрлэгдэгшэ хамагыг шадагша бурхан Шакьямуни энэ ба, тэрэнэй арюун бэлиг баримадын ба хубарагуудын үмэнэ, аман абажа тангаригланаб, Тэдэ Ехэ дээдэ эзэн император бүхы Орос ороние өөртөө баригшада үнэн этигэлтэй ёһые хинан сахнаһайб, минии тушаажа абаһан банди тушаалые хүндэтэй ба хайн сэдхэлээр ба энэ тушаалда хабаадаһан хуулиин ба журамай ёһо ба үйлэдбэри даабари бүгэдые дүүргэһэйб. Намда үгтэһэн хуулиин эрхимжые бү үлүүдэһэйб, зорюута ханалаар хэндэшые хоро хюмна бү хэһэйб, тэрэнэй туһа ерэндэг намда этигэгдэһэн лама санваартанай тус хуули ёһые нарин хинаһайб.

Бурхан ба номой хуули болон Эрлиг номун хаанай аймшигта сүүдэлын үмэнэ, эдэ хамагай тус хариха үгэхэ ёһотой ба ханажа энэ тангариггаа баталан бурханай арюун зарлигыг орой дээрээ табин адис хүртэһэйб.

Энэ шахаан 1884 оной сентябрийн 29-эй үдэр үргэһэн Бургалтайн дасанай банди Дондоб Хонгорын.

Энэ шахаанда орууһан Бургалтайн дасанай лама шэрээтэ Раднын.

Энэ шахаание үргэхэдэ байжа жамаглаһан 2-дугаар сүйсэ отогой староста Сэдэн Базарай.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.57. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

57

Handwritten Mongolian script in vertical columns, reading from right to left. The text is a sworn oath document from the Burgulтай Datsan, dated September 29, 1884. It is written in a traditional Mongolian script (likely Sogdian or Old Mongolian) and contains the same text as the printed version on the right page.

№ 106

Расписка Лодон Дэлгэр Гаанай в получении приказа военного губернатора
Забайкальской области о назначении бандием Агинского дацана

1 октября 1884 г.

Агинский дацан

1884 дүгээр оной октябрийн 1-эй үдэр, Агын дасанай лама шэрээтэ дасанда энээнине баталжа тушааха ушар, ноён Забайкальскиин сэрэгэй губернаторын 3217 тоотоор, намайе энэ дасанай бандида оруулжа баталагдахан гэршэлгын саарһые, та лама шэрээтэһээ энэ үдэр тушаан абһанай үнэн хүүлдэ Агын дасанай банди Лодон Дэлгэр Гаанайн.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.61. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

61

Handwritten text in Old Mongolian script, likely a receipt or acknowledgment of the order mentioned in the document. The text is written in a cursive style and is arranged in several vertical columns.

№ 107

Клятвенное обещание Лодон Дэлгэр Гаанайн при вступлении в должность бандия Агинского дацана

1 октября 1884 г.

Агинский дацан

Аман абаһан тангариг

Би доро нэрлэгдэгшэ хамагыг шадагша бурхан Шакьямуни ба, тэрэнэй аржун бэлиг баримадын ба хубарагуудын үмэнэ, аман абажа тангаригланаб, Тэдэ Ехэ дээдэ эзэн император бүхы Орос ороние өөртөө баригшада үнэн этигэлтэй ёһые хинан сахихайб, минии тушаажа абаһан банди тушаалыг хүндэтэй ба хайн сэдхэлээр ба энэ тушаалда хабаадаһан хуулин ба журамай ёһо ба үйлэдбэри даабари бүтэдыг дүүргэхэйб. Намда үгтэһэн хуулин эрхимжыгэ бү үлүүдэхэйб, зорюута һаналаар хэндэшыгэ хоро хюмһа бү хэхэйб, тэрэнэй туһа ерэндэг намда этигэгдэһэн лама санваартанай тус хуули ёһые нарин хинаһайб.

Бурхан ба номой хуули болон Эрлиг номун хаанай аймшигта сүүдэлын үмэнэ, эдэ хамагай тус хариха үгэхэ ёһотой ба һанажа, энэ тангаригаа баталан бурханай аржун зарлигыг орой дээрээ табин адиста хүртэхэйб.

Энэ шахаан 1884 оной октябрийн 1-эй үдэр үргэхэн Агын дасанай банди Лодон Дэлгэр Гаанайн.

Энэ шахаанда орууһан Агын дасанай гэлэн лама Ешэдоржи Бадлын.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.62. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

62

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a transcription of the oath text. The script is written in a cursive style on aged paper. A faint watermark is visible in the background.

№ 108

Донесение ширегуя Анинского дацана Жимбайна Пандито Хамбо ламе
Восточной Сибири Гомбоину об отправлении гэлун Найданеши Эрдэнина в
Худунский дацан

Не ранее 2 октября 1884 г.

Анинский дацан

Анаагай дасанай шэрээтэ ламаһаа Зүүн Сибириин лама санвартанай ахалагша
лама бандида хамба Гонбоин гэдэндэ.

Танай байгша оной октябрийн 2-ой 3 тоото даалгабарийн ёһоор Хүдүнэй
дасанда эльгээгдэхые захирагсан гэлүн Найданеши Эрдэнинин гэгшые габьяата
шахаан үргүүлэн дүүргэжэ 5624 тооооршые бэшэг тэрэни тушаан үгэжэ шахаанай
хуудам энээнтэй хамжуулжаб.

Та адистуулагшада хүргэхэ Эрдэнининдэ Хүдүнэй дасан энэ цагта ошохые
подпискагай соносхожо Хүдүнэй дасанай шэрээтэдэ мэдээ үгэһэниие айлдхабай.

Шэрээтэ Жимбайн

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.30. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

No. 12 December 1884

Krginsky

No. 322

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a translation or transcription of the document above.

№ 109

Донесение ширетюя Баршинского дацана Сэвэгтын (Цэвэнэй) об отправлении Намдаба Балжинтын гелуном Гарбагатайского дацана и о назначении на его место Сэрэн Пунсаг Дашын со взятием от него клятвенного обещания и расписки в получении свидетельства гелуна

6 октября 1884 г.

Баршинский дацан, № 17

Баршын дасанай шэрээтэ Сэвэгтын

1884 дүтээр оной октябрийн 6-ай үдэр

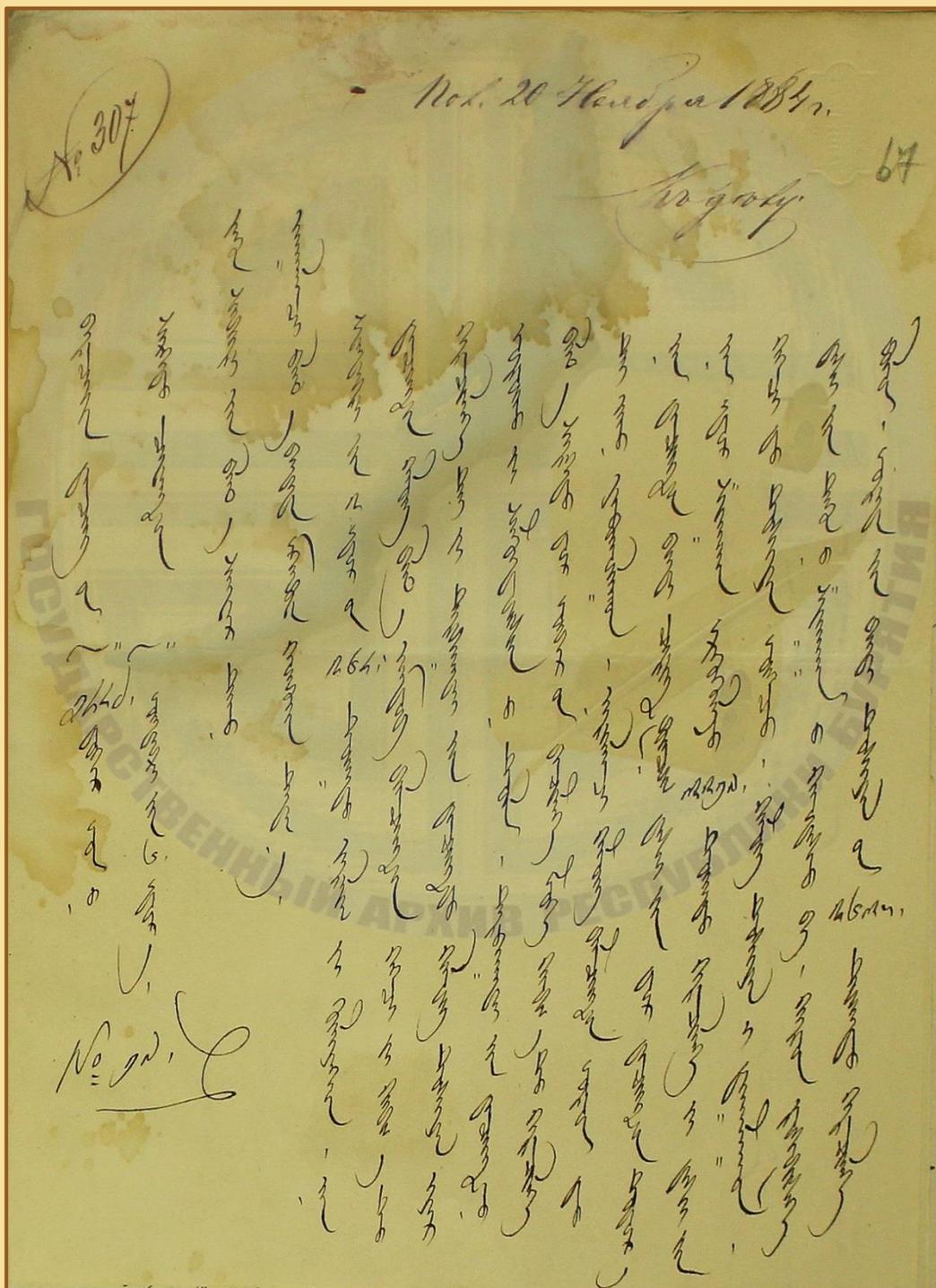
№17

Зүүн Сибирийн лама санваартанай ахалагша лама Бандида маарамба Хамбын татина

Сентябрийн 2-ой үдэр 268 тоото зарлигыг хүлээлгэн, энэ дасанай гэлэн лама Намдаб Балжинтын гэгшье хабхата гэршэлгэтэйе Гарбагатайн дасанда гэлэн тушаалаар орохыг нэлгэгдээнэй тула, Гарбагатайн дасанай лама шэрээтэдэ өөрын бэшэлгэтэй хабхата гэршэлгэтэйн ябуулаад, нэрлэгшэ гэлэн Балжинтын орондо энэ дасанай банди Сэрэн Пунсаг Дашында дасанай дотор энэ үдэр шахаан үргүүлжэ 3217 тоото гэршэлгыг Дэгэйн гэгшэдэ тушаан үтэжэ, гэлэн тушаалыг даалгаад, Дашын гэрэнэй шахаанай хуудаһа ба, гарай расписка болон, уридын банди тушаалын 2635 тоото гэршэлгэ*

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.67. Рухотись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

* продолжение текста на следующей странице

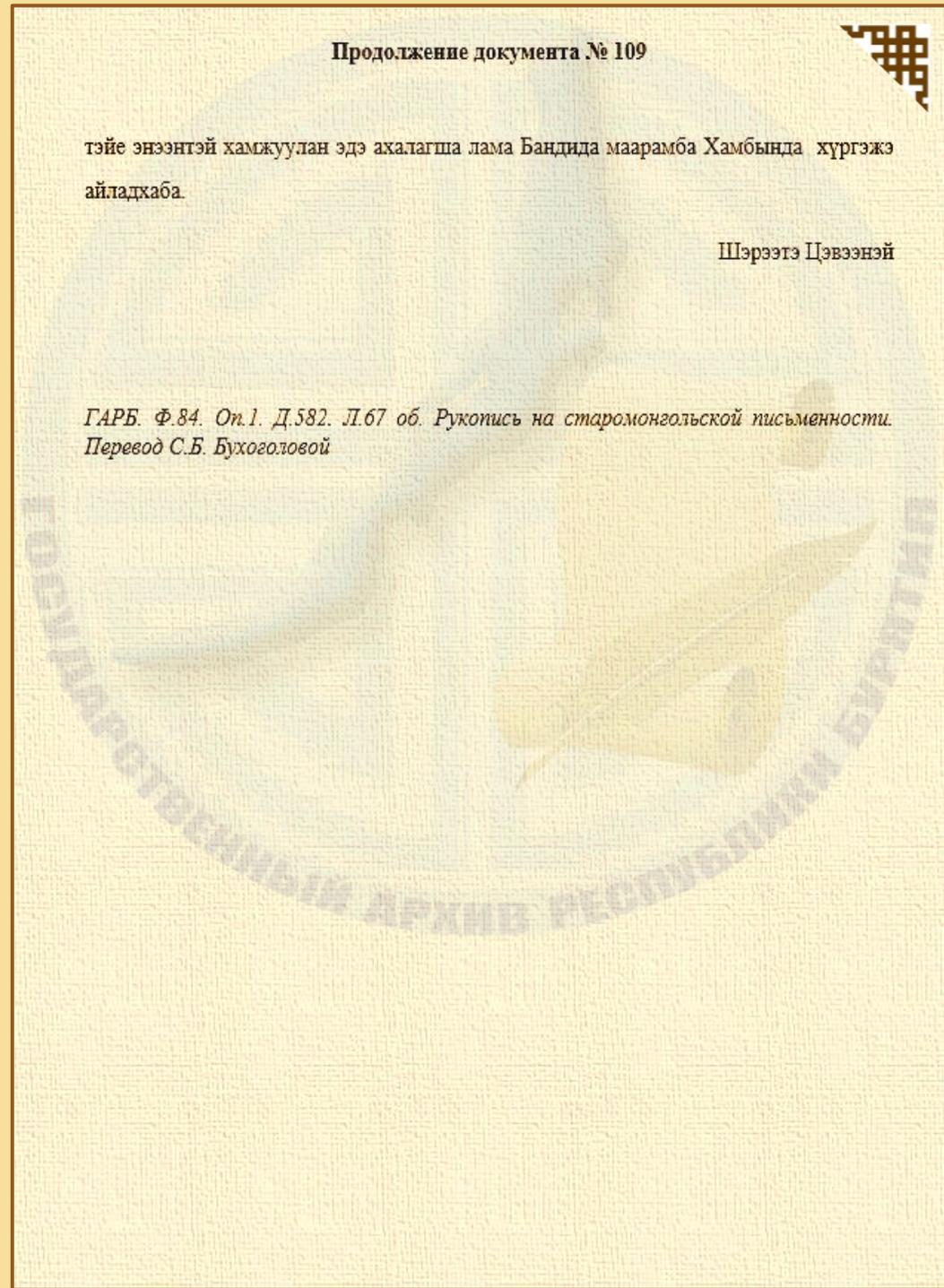
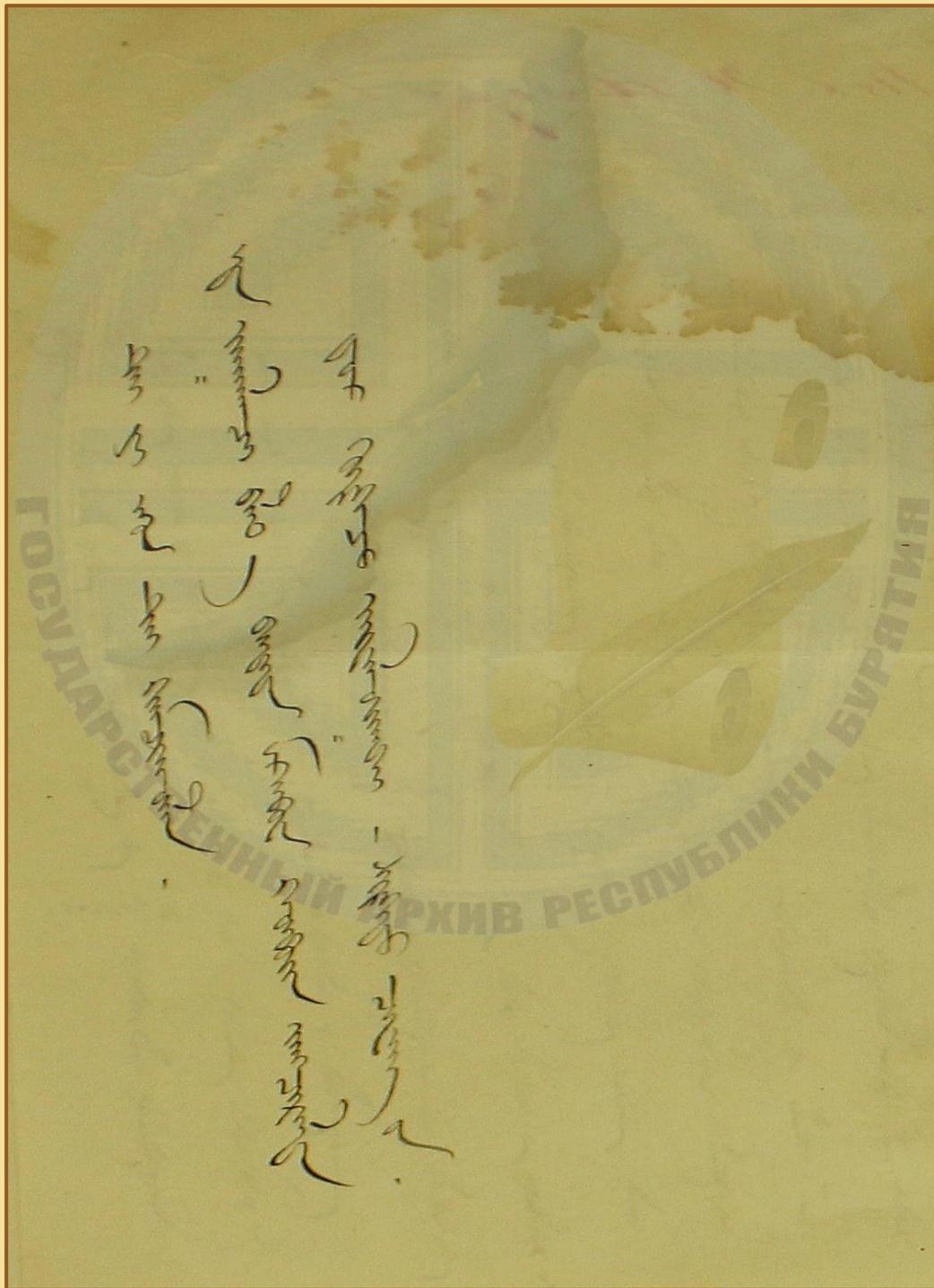
Продолжение документа № 109

тэйе энээнтэй хамжуулан эдэ ахалагша лама Бандида маарамба Хамбында хүргэжэ айладхаба.

Шэрээтэ Цэвээнэй

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.67 об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 110

Расписка Сэрэн Пунсаг Дашиин ширегую Баршинского дацана в получении свидетельства гелуна

6 октября 1884 г.

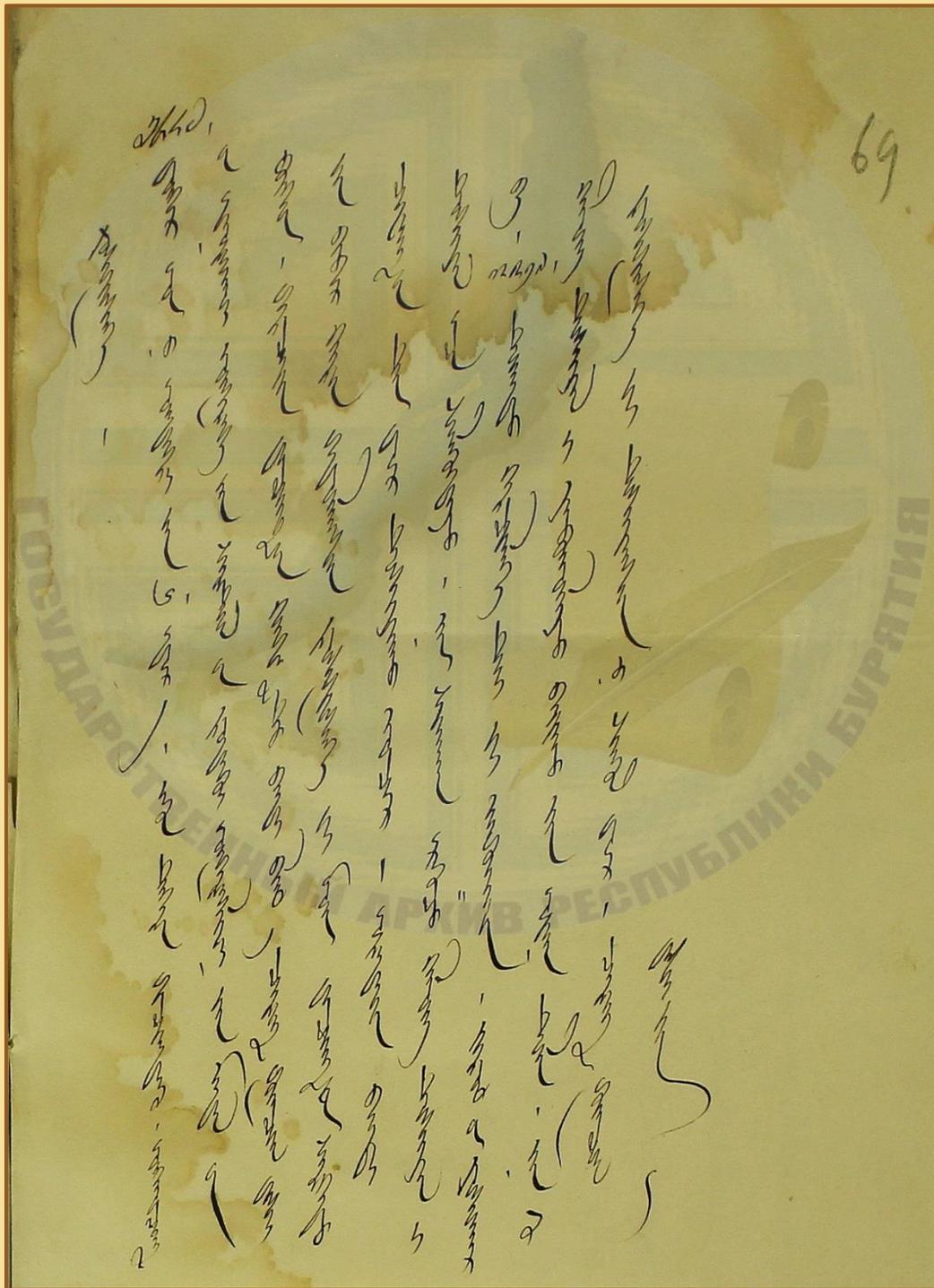
Баршинский дацан

Расписка

1884-дэхи оной октябрин 6-ай үдэр энээн дээрэ бэшэгдэхэ инородно управын Сартуулын Рудакой управленин мэдэлын ба Баршын дасанай гэгээнтэ банди лама Сэрэн Пунсаг Дашиин минии гараар баталхан распискые мүн дасанай шэрээтэ Цэвээнэй танда тушааха ушар, уридын банди тушаалһаа хэлгэгдэжэ, энэ шахаан үргэжэ гэлэн тушаалые ба 3217 тоото гэршэлгэтэйе абаад, журамын ёһоор гэлэн тушаалые ябуулжа байхын үнэн тула, энэхүү распискые тушааланай һүүлдэ

Сэрэн Пунсаг Дашиин

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 582. Л. 69. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 111

Расписка Жимид Гапил Сэдэнэй Пандито Хамбо ламе в получении приказа военного губернатора Забайкальской области о назначении в штат Булакского дацана в должности банди

30 октября 1884 г.

1884 дүгээр оной октябриин 30-ай үдэр, би энээн гар табигшаар энэ распискые Зүүн Сибирийн лама санваартанай ахалагша лама Бандида Маарамба Хамбада бариха ушар, намаар ноён Байгалын үмэнэхи областийн губернаторын энэ жэлэй августын 1-эй үдэр 3211 тоото зарлигаар Булагай дасанай банди штадта баталагдажа, тэдэ эрьен дэбшүүлэгшэхээ мүн үдэр 3212 тоотоор үгтэхэн гэршэлгэ болон, Булагай дасан хүртэл ошохо замын 334 тоото билет ба мүн шэрээтэдэ үгэхэ 335 тоото конверт сэлтые танай үмэнэхээ тушаан абаад, энэ саг тэрэ дасанда ошоходоо энээгээр үнэмшүүлэн гар табигша Булагай дасанай

Банди Жимид Гапил Сэдэнэй гар табиба

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.59. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

59

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a receipt or official document. The text is written in a cursive style characteristic of traditional Mongolian calligraphy. The document is numbered '59' in the top right corner.

№ 112

Донесение ширетуя Булакского дацана Чигдорын Пандито Хамбо ламе
вручении Цэвэну Дугарай свидетельства гелуна

2 ноября 1884 г.

Булакский дацан, № 6

Булаг дасанай шэрээтэ Чигдорыннаа

Мэдүүлгэ

ноябриин 2-ой үдэр 1884 дүгээр оной

тоо № 6

Зүүн Сибирийн лама санваартанай ахалагша лама Бандида маарамба Хонбында
энээгээр айлдхан мэдүүлэхын ушар.

Энэ байгша оной сентябриин 2-ой үдэр 267 тоото зарлигаар намда бэшэжэ
айладаһаниие мүн оной октябриин 25-ай үдэр хүлээжэ абаад мүн зарлигай удхаар
лама Цэвээн Дугарай гэгшые шахаанда оруулаад гэлэн нэрэмжын гэршэлгы
тушаажа үгөөд уридын банди гэршэлгэ болон шахаанай хуудаһа расписка сэлдэниие
өөрын мэдүүлгэтэй хамжуулан

Та адисталагшын үмэнэ айлдхан мэдүүлбэ.

Мүн дасанай шэрээтэ Чигдорын

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.70. Реплика на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

Handwritten Mongolian script on aged paper. At the top right, it reads "Ноб. 1 Декабры 1884 г." (November 1, December 1884) and "70" (likely page number). The text is written in vertical columns from right to left. A faint watermark "ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИСТОРИЧЕСКИЙ МУЗЕЙ ИМ. П. П. СЕРГЕЕВА" is visible in the background.

№ 113

Клятвенное обещание Цэвэн Дугарай при вступлении в должность гелуна Булакского дацана

2 ноября 1884 г.

Булакский дацан

Аман абаһан тангариг

Би доро нэрлэгдэгшэ гэлэн лама Цэвээн Дугарынаар хамагые шадагша бурхан Шакьямуни ба, тэрэнэй арюун бэлиг баримадын ба хубагагуудын үмэнэ, аман абажа тангаригланаб.

Тэдэ Ехэ дээдэ эзэн император бүхы Орос ороние өөртөө баригшада үнэн этигэлтэй ёһые хинан сахиһайб, минии гушаажа абаһан гэлэн гушаалые хүндэтэй ба һайн сэдхэлээр ба энэ гушаалда хабаадаһан хуулиин ба журамай ёһо ба үйлэдбэри даабари бүтэдые дүүргэһайб. Намда үгтэһэн хуулиин эрхимжые бү үлүүдэһайб, зорюута һаналаар хэндэшые хоро хюмна бү хэһайб, тэрэнэй гуһа ерэндэг намда этигэгдэһэн лама санваартанай тус хуули ёһые нарин хинаһайб.

Бурхан ба номой хуули болон Эрлиг номун хаанай аймшигта сүүдэлын үмэнэ, эдэ хамагай тус хариха үгэхэ ёһотойгоо һанажа, энэ тангариггаа баталан бурханай арюун зарлигые орой дээрээ табин адиста хүртэһайб.

Энэ шахаанда оруулһан Булагай дасанай шэрээтэ Чигдорын.

Энэ шахаан ороходо байлсаһан Жигын инородно управын ладлон Кулисибскэ отогой староста Ажихай Бузанын.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.71. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

_____ продолжение текста на следующей странице

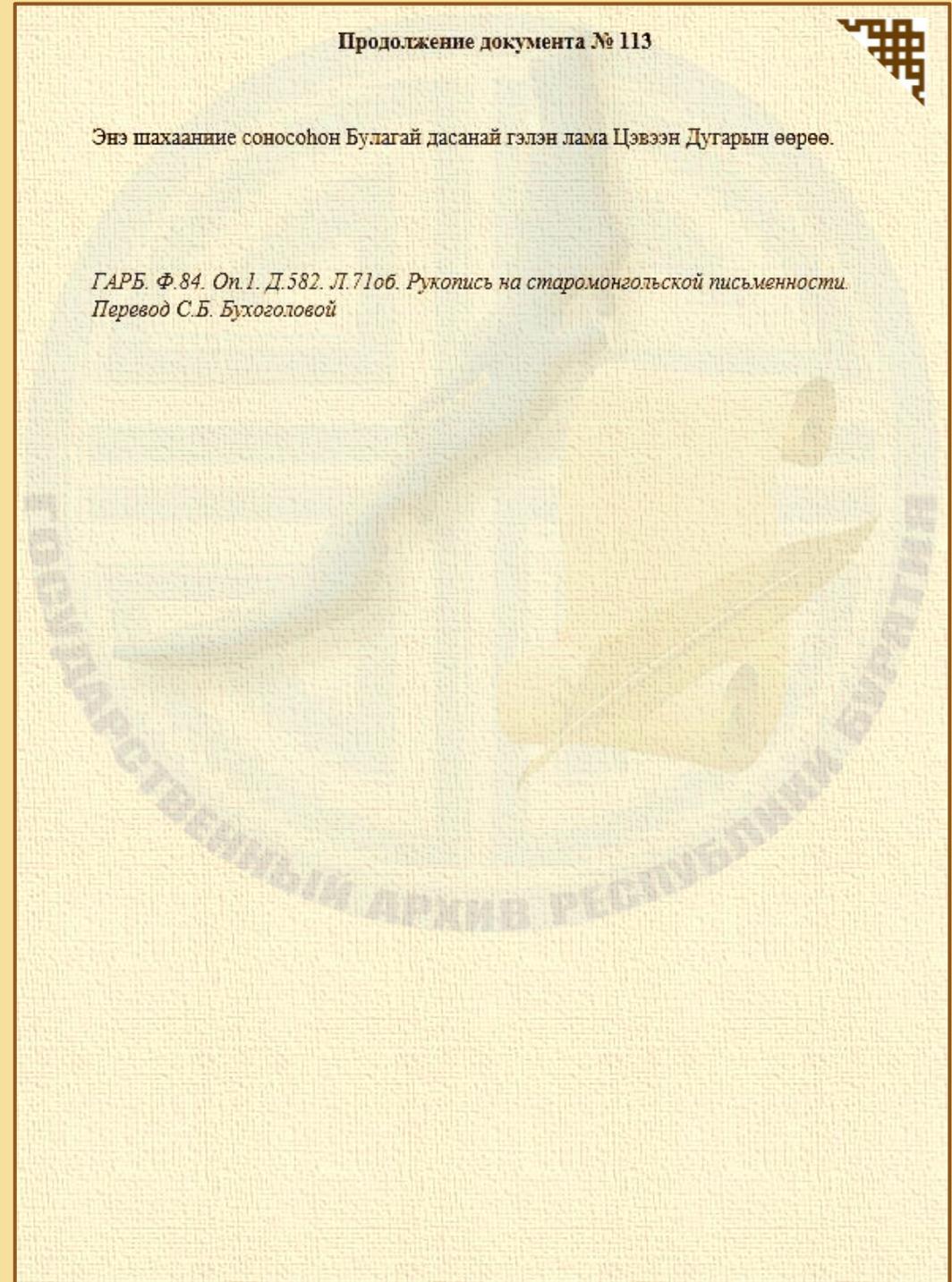
71

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a transcription of the document above. The text is written in a cursive style and covers most of the page area.

Продолжение документа № 113

Энэ шахаанин сонсоһон Булагай дасанай гэлэн лама Цэвээн Дугарын өөрөө.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.71об. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 114

Расписка Цэвэна Дугарын ширетую Булакского дацана Чигдорын о получении
свидетельства гелуна

2 ноября 1884 г.

Булакский дацан

Расписка

1884 оной ноябринн 2-ой үдэр Булагай дасанай шэрээтэ Чигдорында энэ
расписка гушаахын ушар 3220 тоото гэлэн нэрэмжын гэршэлгыг гушаажа абаад энэ
хараха расписка үгэгшэ Булагай дасанай гэлэн лама Цэвээн Дугарын өөрөө.

ГАРБ. Ф. 84. Оп. 1. Д. 582. Л. 72. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

79

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a transcription or original text of the document. The script is written in a cursive style. At the bottom left, there is a date: 12220.

Vertical handwritten text on the left margin of the manuscript page.

№ 115

Клятвенное обещание Найдан Еши Эрдэнин при вступлении в должность гелуна Хотонского дацана

19 ноября 1884 г.

Хотонский дацан

Аман абахан тангариг

Би дор нэрлэгдэгшэ хамагыг шадагша бурхан Шакьямуннин ба тэрэнэй арюун бэлнг баримадын ба гэгээн хубарагуудай үмэнэ, аман абажа тангаригланаб.

Тэдэ Ехэ дээдэ эзэн император бүхы Орос ороние өөртөө баригшада үнэн этигэлтэй ёһые хинан сахиһайб, минии гушаажа абахан гэлэн гушаалыг хүндэтэй ба һайн сэдхэлээр ба энэ гушаалда хабаадаһан хуулиин ба журамай ёһо ба үйлэдбэри даабари бүгэдыг дүүргэһэйб. Намда үгтэһэн хуулиин эрхимжыг бү үлүүдүүлһэйб. Зорюуга һаналаар хэндэшье хоро хюмһа бү хэһэйб, тэрэнэй гуһа ерэндэг намда этигэгдэһэн лама санваартанай танай тус хуули ёһые нарин хинаһайб. Бурхан ба номын хуули болон Эрлинг номун хаанай аймшигта сүүдэлын үмэнэ эдэ хамагай гуһа харюу үгэхэ ёһотойгоо ба һанажа энэ тангаригаа баталан бурханай арюун зарлигыг орой дээрээ табин адиста хүртэһэйб. Энэ шахаан үргэһэн Хотын дасанай гэлэн лама Найдан Еши Эрдэнин.

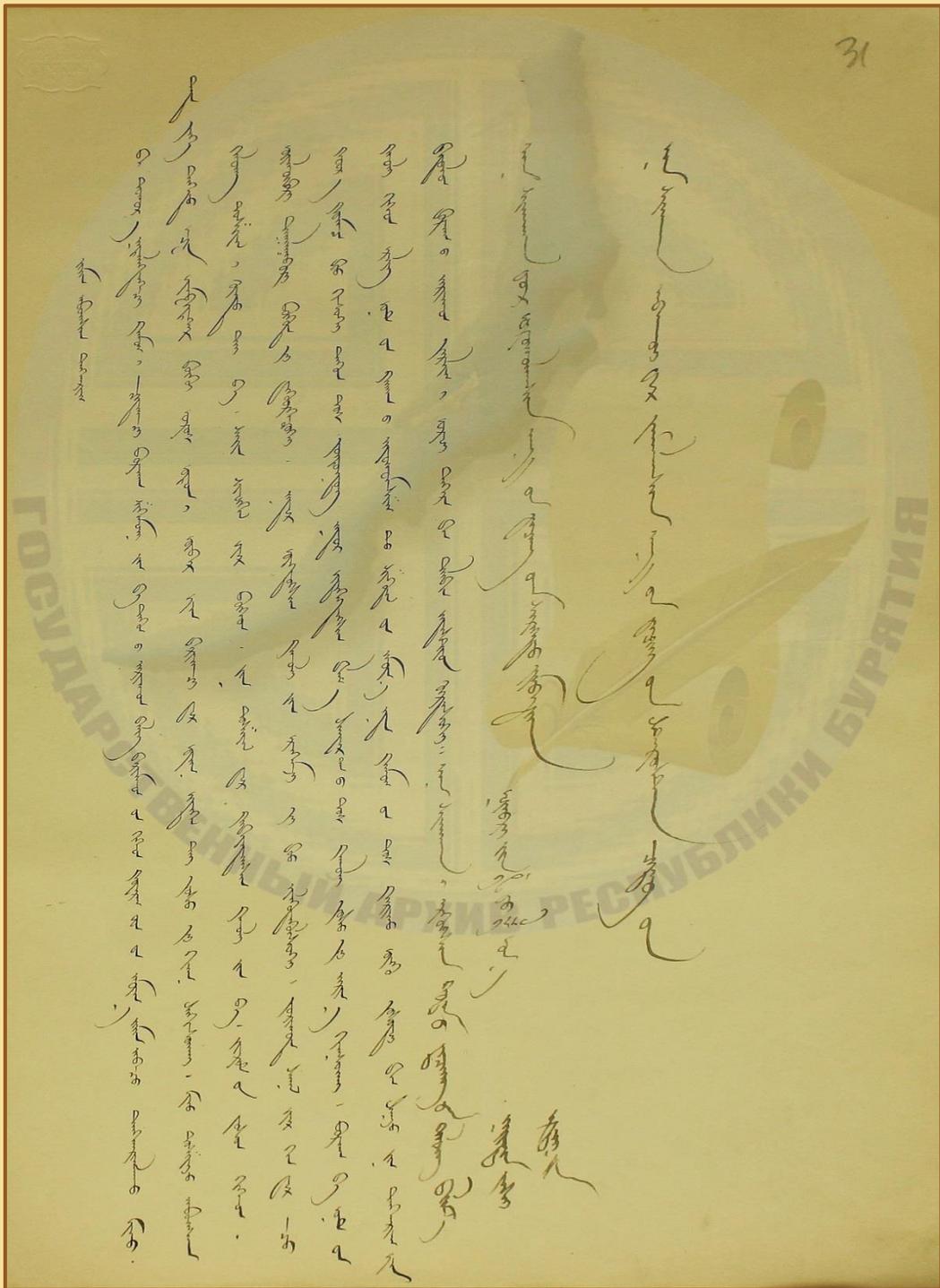
Энэ шахаанда оруулһан Аннын дасанай лама шэрээтэ Жамбадын.

Энэ шахаан абахада жамаглаһан Аннын дасанай староста Сэдэбэй.

Ноябриин 19-дэ 1884 он.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.31. Ручпись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

31

№ 116

Расписка Дамдина Хайдабуна в получении свидетельства гелуна Агинского дацана

5 февраля 1885 г.

Агинский дацан

Расписка

1885-дахи оной февралин 5-ай үдэр энээн доро гар табиһан распискые баталжа ноён Дисуслирной советник Бадмын танияа тушааха ушар, та ноёнһоо Агын дасанай гэлэндэ дэбшэһэн 3219 тоогой гэршэлгыге тушаажа абаһан үнэн һүүлдэ Агын дасанай гэлэн лама Дамдин Хайдабын.

Нэрын тамга дараба.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.66. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

66

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely the original text of the receipt.

Handwritten signature or name in Mongolian script at the bottom of the document.

№ 117

Донесение ширетуя Агинского дацана Жигжида Данчиной Пандито Хамбо ламе о вручении приказа военного губернатора Забайкальской области о переводе бандия Дамдина Хайдабуна в гелуны

22 апреля 1885 г.

Агинский дацан, № 12

Агын дасанай шэрээтэ ламаһаа

хүргэлтэ

1885 дугаар оной апрелин 22-ой үдэр

№ 12

Зүүн Сибирийн лама санваартанай ахалагша лама Бандида маарамба Хамбын татина

Эдэ ламын үнгэрхэн 1884 оной сентябрийн 2-ой үдэр 266 тоото захиралта дотор ноён Забайкальскиин губернаторын Иркутскиин 1-эй үдэр

3211 тоото зарлигаар, энэ дасанай банди Дамдин Хайдабые гэлэндэ дэбшүүлхэн 3219 тоото гэршэлгын саарһа распискаар гушаан үгэжэ тусхайта үлэндэнь нэгжүүлээд эсэстэ шахаанай хуудаһа ба расписка болон банди нэрэтэ сэлтые имагта хүргэхые намда даалгаһан байна. Тиимын тула дурсагдаһан гэршэлгы Хайдабында гушаагаад түүншэлэн абтаһан расписка

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.64. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод С.Б. Бухоголовой

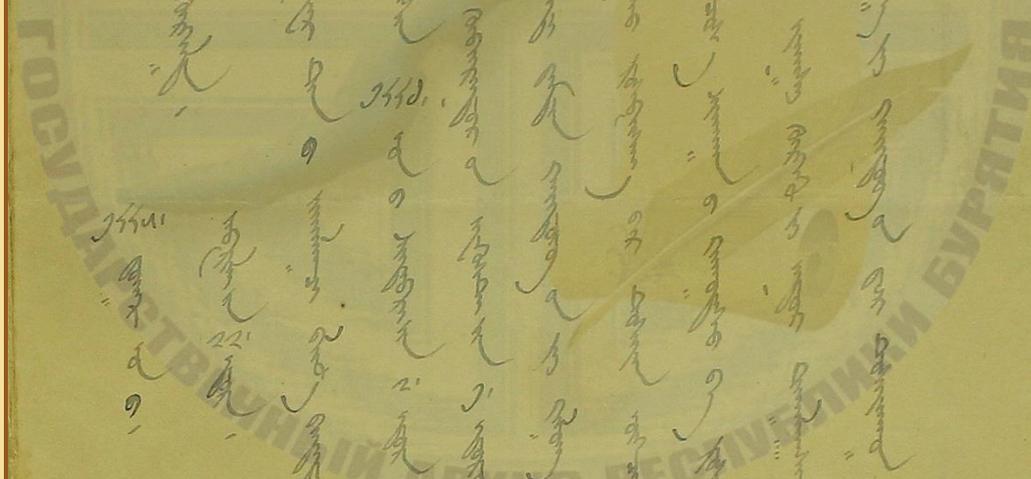
Намурун Огуус-хас 1885 г.

Хайгуду

64

№ 114

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a translation or transcription of the document on the right. Includes some marginal notes and a date '22'.

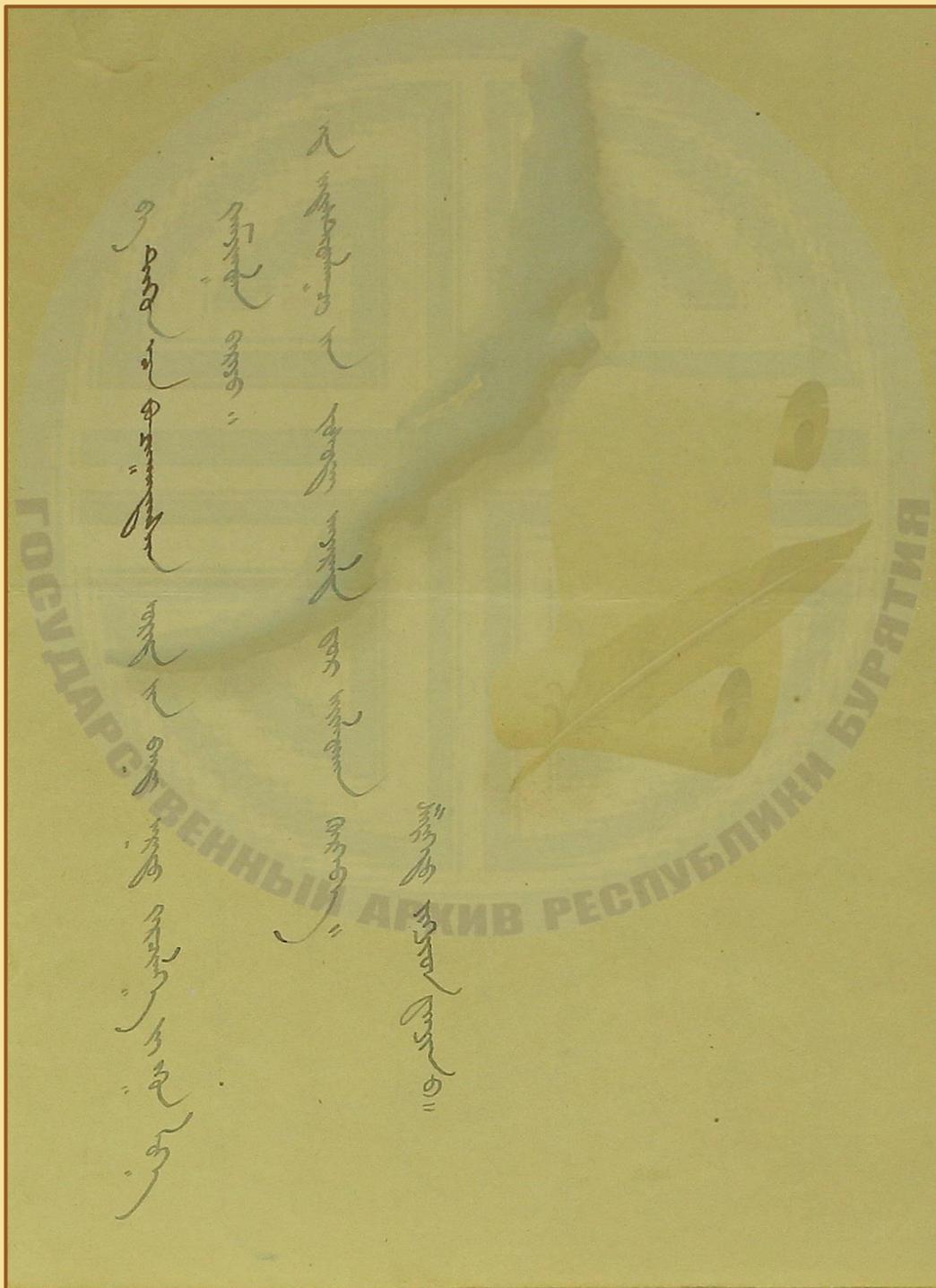
Продолжение документа № 117

ба тэрээнһээ бусаагдаһан уридын банди нэрэтэ гэршэлгыг энээнтэй хамжуулан
бариха.

Эдэ адистлагшын ёһотой анхаралда айлалдан хүргэбэ.

Шэрээтэ Жигжид Данчинай

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.64 об. Рукотись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

№ 118

Донесение ширегуя Ацайского дацана Баярын Пандито Хамбо ламе

[1885 г.]

Зүүн Сибирийн лама санваартанай ахалагша лама Бандида маарамба Хамбын
гати́на.

Ашын дасанай шэрээтэ Баярын мэдүүлгэ.

Тоо.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.65 об. Ручка на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

Handwritten Mongolian script in vertical columns, likely a translation or transcription of the text on the right page. The script is written in a cursive style on aged, yellowed paper. There are two red wax seals at the top and bottom of the page.

№ 119

Клятвенное обещание при вступлении в должность гелуна

[1885 г.]

Аман абаһан тангариг

Би доро нэрлэгдэгшэ хамагыг шадагша бурхан Шакьямуни ба, тэрэнэй арюун бэлиг баримадын ба хубарагуудын үмэнэ, аман абажа тангаригланаб. Тэдэ Ежэ дээдэ эзэн император бүхы Орос ороние өөртөө баригшада үнэн этигэлтэй ёһые хинан сахнаһайб, минин тушаажа абаһан гэлэн тушаалые хүндэтэй ба һайн сэдхэлээр ба энэ тушаалда хабаадаһан хуулин ба журамай ёһо ба үйлэдбэри даабари бүтэдые дүүргэһэйб. Намда үгтэһэн хуулин эрхимжые бү үлүүдэһэйб, зорюута һаналаар хэндэшые хоро хюмна бү хэһэйб, тэрэнэй туһа ерэндэг намда этигэгдэһэн лама санваартанай тус хуули ёһые нарин хинаһайб.

Бурхан ба номой хуули болон Эрлиг номун хаанай аймшиг [...]

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.582. Л.68. Рукопись на старомонгольской письменности.
Перевод С.Б. Бухоголовой

68

Handwritten Mongolian script in vertical columns, reading from right to left. The text is a solemn oath taken by a Gelun upon assuming office, addressed to the Buddha and the Emperor of Russia. It promises to uphold laws and the welfare of the people.

Продолжение документа № 120

1838 оной августын 31-нэй үдэр 415 тоотoor орос-монгол хургуулин шабинaрыe аюулга халуун үбшэнһөө эмнэлжэ абарһанай гулада ноён инспектор 9-дугар зэргэтэ Устижиновой магтаалай саарһа абaһан, хамбаһаа гэгбгүй хэрхэмэй баталалга хүлээһэн.

1839 оной сентябрийн 25-най 489 тоотoor бандида хамба Ешижамцынһаа цонгол отогой комплектнэ ламада баталалга хүлээһэн.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.279. Л.3об. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

Handwritten Mongolian script on aged paper, organized into vertical columns. The text is written in a cursive style characteristic of traditional Mongolian manuscripts. The columns contain dense vertical lines of text, with some larger characters and symbols interspersed. The paper shows signs of age, including discoloration and some wear at the edges.

Продолжение документа № 120

1839 оной февралин 29 үдэр главна лама бандида хамба Ешижамцынһаа шажанай зүгтэ даанан тушаалдаа зүдхэмжэтэй гэжэ баясажа найшаанан аттестат хайралһан юм.

1842 оной август һарада Захын начальник Петуховой орос-монгол хургуулин багша тушаалдаа зүдхэмжэтэй гэжэ магтананаар Тэдэ үндэр дэбшэгүүлэгшэ Гражданска губернатор, статска советник Андрей Васильевич Пятницкаһаа баясхаланай саарһа хүлэжэ соносоһон байна.

Эндэхи 1844 оной сентябриин 30-най 4086 тоотоор Тэдэ үндэр дэбшэгүүлэгшэ ноён Эрхүүтэй гражданска губернаторһаа Захын орос-монгол хургуулин шажанай багша тушаалыг найшаажэ, предложентэй хамта элрхэйлэһэн благодарностин саарһыг Троицка-Савска Захын правленийэ соносожо хүлээтэ.

Энээнһээ урагша хойшо жэлдэ Дээдэ ахамадһаа благодарности цаарһа ерэнэниг инспектор Устижиновһээ соносогсон байна. Захын зургаанда элрхэй байдаг бээ даа.

Орос-монгол хургуулин лама багшын цалин Сэлэнгын ба Хорин 23 дацангуудһаа 55 түхэриг нийтэ 115 түхэриг хүртэдэг байна.

ГАРБ. Ф.84. Оп.1. Д.279. Л.4. Рукопись на старомонгольской письменности. Перевод Г.Н. Очировой

